

PENSIOENFONDS PNO MEDIA

JAARVERSLAG

2024

THUIS IN DE CREATIEVE EN DIGITALE SECTOR

JAARVERSLAG

2024

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD		4
KERNGEGEVENS		6
PROFIEL		7
HOOFDSTUK 1	VERSLAG VAN HET BESTUUR	8
	Financiële positie	9
	Pensioenstelsel	23
	Pensioenbeleid	28
	Beleggingsbeleid	51
	Risicomanagement	76
	Governance en organisatie	85
HOOFDSTUK 2	VERANTWOORDING EN TOEZICHT	110
	Rapportage intern toezicht niet-uitvoerend bestuur	111
	Oordeel van het verantwoordingsorgaan	116
	Reactie bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan	121
HOOFDSTUK 3	JAARREKENING	124
	Balans per 31 december 2024	125
	Staat van baten en lasten over 2024	127
	Kasstroomoverzicht	129
	Samenvatting van de actuariële analyse	130
	Toelichting op de Grondslagen	131
	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	134
	Toelichting op de balans	141
	Toelichting op de staat van baten en lasten	164
	Ondertekening	169
HOOFDSTUK 4	OVERIGE GEGEVENS	170
	Statutaire bestemming van het resultaat	171
	Actuariële verklaring	172
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	174
BIJLAGEN		184
	SFDR-BIJLAGE IV – DB REGELING	185
	SFDR-BIJLAGE IV – DC REGELING	196
	Begrippen	206
	Personalia	214
	Colofon	219

Ook dit jaar is er binnen PNO Media hard gewerkt aan de voorbereiding op de nieuwe pensioenregelingen. Dat gebeurt zorgvuldig en in nauw overleg met sociale partners, werkgevers, overlegorganen van het fonds en de toezichthouders. In 2024 is een aantal belangrijke besluiten genomen. Het komende jaar bereiden we ons vooral voor op de transitie. Tijdens de verbouwing houden onze medewerkers de winkel open en zorgen zij elke dag opnieuw voor het goed uitvoeren van de huidige pensioenen.

Indexatie

Vooruitlopend op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is er de mogelijkheid om gebruik te maken van een transitie financieel toetsingskader. Het bestuur heeft in 2024 besloten om deze mogelijkheid te benutten, omdat het ons onder andere in staat stelt eerder te indexeren, zoals ook in het nieuwe pensioenstelsel het geval zal zijn. Mede daardoor konden we een indexatie van 2,54% toekennen over de tegoeden per 31 december 2024. Hiermee is de prijsinflatie vanaf 2022 volledig gecompenseerd. We blijven daarbij alert op een gezonde dekkingsgraad, met voldoende vermogen om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zorgvuldig en evenwichtig te laten verlopen.

Impactbeleggen

Beleggen met aandacht voor mens en milieu vinden onze deelnemers steeds belangrijker. In lijn met deze wens startten we in 2024 met een portefeuille groene obligaties. Ook troffen we voorbereidingen voor een impactportefeuille, die in 2025 van start gaat.

Overleg

Het jaar 2024 was een jaar van veel en goed overleg. PNO Media regelt de pensioenen voor de creatieve en digitale sector. Daarbij hebben we met veel verschillende sociale partners te maken. We voorzien hen van informatie waarmee ze hun eigen rol goed kunnen invullen en besluiten kunnen nemen over de inrichting van hun nieuwe pensioenregeling. Daar zijn 21 transitieplannen uit voortgekomen. Ook met de vereniging voor gepensioneerden en het verantwoordingsorgaan is constructief overleg gevoerd. Deze open communicatie draagt bij aan solide, gedragen besluitvorming. Het geeft energie en vertrouwen.

Nieuw verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan (VO) is een belangrijk klankbord voor het bestuur. Afgelopen jaar waren er verkiezingen voor het VO, waarna verschillende nieuwe leden zijn toegetreden. Zij hebben zich tijdig en professioneel verdiept in de materie, waardoor de dialoog ononderbroken van goede kwaliteit is geweest. We waarderen de inbreng van het VO zeer. Dat we nu al een paar keer onze besluiten na consultatie van het VO hebben aangepast, mag daarvan getuigen.

Van denken naar doen

De 21 transitieplannen van de sociale partners vormen de basis voor het in 2025 op te stellen implementatie- en communicatieplan. Daarnaast bereiden we de organisatie ook operationeel voor op de nieuwe situatie. Er is bijvoorbeeld veel aandacht voor datakwaliteit, we stappen over op een nieuw IT-platform en ontwikkelen nieuwe pensioenproducten die voldoen aan de Wet toekomst pensioenen. Zo lanceerden we in 2024 als eerste bedrijfstakpensioenfonds een flexibele premieregeling met risicodelingsreserve, PNO Pensioen Op Maat. Hier kunnen nieuwe klanten nu al gebruik van maken. Dit is strategisch van groot belang. Bovendien geeft het ons de gelegenheid om de nieuwe manier van werken al op te starten, onder andere op het gebied van rapportages en de communicatie aan deelnemers. Vanaf 2027 komt deze regeling ook beschikbaar voor bestaande klanten van PNO Media. Daarnaast ontwikkelen we een solidaire premieregeling.

Nieuwe klant

Terwijl we ons voorbereiden op het nieuwe pensioenstelsel, willen we ook blijven groeien. Daarmee maken we ons stevige fundament nog steviger. We zijn dan ook verheugd dat de sector Kartonnage & Flexibele Verpakkingenbedrijf heeft besloten zijn pensioenen onder te brengen bij PNO Media. De reden hiervoor is een combinatie van ons productaanbod en de cultuur van het fonds.

Dank

Er wordt op dit moment door veel partijen een enorme inspanning geleverd om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor te bereiden. In feite draaien er 2 organisaties naast elkaar. Ten eerste het dagelijkse beheer van de pensioenen van bijna 70.000 mensen, en ten tweede de opzet van de nieuwe regelingen en de organisatie daaromheen.

We willen iedereen bedanken die zich hiervoor inzet: vaste medewerkers, externe medewerkers en experts, sociale partners, het VO, de vereniging voor gepensioneerden, de OR en onze gesprekspartners bij de toezichthouders. Samen met jullie hebben we er alle vertrouwen in dat de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel soepel, stabiel en veilig zal verlopen.

Hilversum, 27 mei 2025

Namens het fondsbestuur van PNO Media,

André Snellen, voorzitter fondsbestuur

José Schenkel, voorzitter uitvoerend bestuur

KERNGEGEVENS

Bedragen in duizenden euro's

	2024	2023	2022	2021	2020
Deelnemers					
Aangesloten organisaties	524	524	503	489	483
Deelnemers	22.464	21.509	21.111	20.333	19.767
Gewezen deelnemers	35.520	34.598	35.811	34.969	35.008
Pensioengerechtigden	11.589	11.219	10.886	10.571	10.297
Premies en uitkeringen					
Premie in % salarissom	17,6%	17,6%	17,8%	17,4%	16,0%
Gemiddeld jaarsalaris	62,1	59,2	55,4	54,2	53,2
Premies	192.871	179.782	167.624	161.275	148.173
Uitkeringen	190.217	185.281	152.388	147.334	142.650
Vermogenspositie					
Pensioenvermogen	7.878.734	7.206.296	6.661.153	8.029.056	7.319.550
Technische voorziening	6.897.292	6.372.057	5.807.021	7.209.817	7.675.162
Eigen vermogen	981.442	834.022	854.129	819.239	-355.613
Actuele dekkingsgraad	114,2%	113,1%	114,7%	111,4%	95,4%
Beleidsdekkingsgraad	117,4%	119,2%	119,7%	104,6%	90,4%
Vereist eigen vermogen	22,8%	23,4%	25,8%	21,9%	20,2%
Minimaal vereist vermogen	4,1%	4,2%	4,2%	4,2%	4,2%
Rendement					
Beleggingen excl. afdekking valutarisico	10,9%	8,4%	-15,7%	12,8%	5,8%
Rendement valutaderivaten	-1,6%	-0,1%	-1,3%	-1,5%	1,0%
Beleggingen incl. afdekking valutarisico	9,3%	8,3%	-17,0%	11,3%	6,8%
Rendement rentederivaten ¹⁾	-	-	-	-1,7%	1,2%
Totaalrendement	9,3%	8,3%	-17,0%	9,6%	8,0%
Kostenratio's					
Kosten pensioenbeheer gemiddeld in in euro's per deelnemer ²⁾	323	261	255	250	251
% van belegd vermogen	0,14%	0,12%	0,11%	0,10%	0,11%
Kosten vermogensbeheer - excl. transactiekosten in % van belegd vermogen	0,51%	0,53%	0,53%	0,68%	0,61%
Transactiekosten in % van belegd vermogen	0,06%	0,05%	0,06%	0,06%	0,06%
Kosten vermogensbeheer - incl. transactiekosten in % van belegd vermogen	0,57%	0,58%	0,59%	0,74%	0,67%
Totale kostenratio - kosten pensioenbeheer plus kosten vermogensbeheer (excl. transactiekosten) in % van belegd vermogen	0,65%	0,65%	0,64%	0,78%	0,72%

1) Vanaf 1 juli 2022 zijn de rentederivaten onderdeel van de LDI-portefeuille; het rendement is daardoor onderdeel van de categorie vastrentende waarden en niet meer separaat zichtbaar.

2) Uitgedrukt in gemiddeld aantal deelnemers en pensioengerechtigden.

PNO Media is dé aanbieder van collectieve pensioenoplossingen voor de creatieve en digitale sector. Wij ontzorgen werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden. We begrijpen wat zij nodig hebben, luisteren en geven gerichte, relevante informatie. Wij bieden kosteneffectieve oplossingen die aansluiten bij de verschillende behoeftes van bij ons aangesloten of nog aan te sluiten bedrijven en hun deelnemers en voor iedereen die van ons een pensioen krijgt. De kerntaken die we als fonds uitvoeren zijn: administreren, verzekeren, uitkeren, beleggen en communiceren.

Omvang

PNO Media verzorgt de pensioenregeling voor zo'n 524 werkgevers, 22.500 deelnemers, 35.500 gewezen deelnemers en 11.500 pensioengerechtigden in de creatieve en digitale sector. Met een belegd vermogen van € 7,9 miljard per 31 december 2024 behoort PNO Media tot de top 30 van de 200 pensioenfondsen in Nederland. Het fonds profiteert door zijn omvang van schaalvoordelen en is klein genoeg om snel te kunnen inspelen op veranderingen.

Strategische doelstellingen 2023-2025

In de strategische doelen van PNO Media staan zeer tevreden deelnemers en werkgevers centraal. Dat wil PNO Media vooral bereiken met een toekomstbestendige en onderscheidende propositie, de inzet van bevlogen medewerkers in continu verbeterende teams, een professionele organisatie en constructieve samenwerking en vernieuwing, zowel intern als met externe partijen. In 2025 wordt de strategie van PNO Media herijkt. Net zoals de periode 2023- 2025 zal bij de invulling van de strategie de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel centraal staan.

Klantgericht

PNO Media is groot genoeg om efficiënt te zijn en klein genoeg om verbinding te hebben met belanghebbenden. De implementatie van het nieuwe pensioenstelsel maakt een persoonlijke benadering nog belangrijker. De eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers neemt toe en zij hebben een stabiele en betrouwbare pensioenpartner nodig. PNO Media besteedt veel aandacht aan de begeleiding van sociale partners, werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden bij de transitie naar het nieuwe stelsel. Bovenal wil PNO Media klanten helpen bij het maken van de belangrijke keuzes over pensioenen.

Groei

Het fonds heeft de ambitie om zelfstandig te blijven. Daarvoor is groei noodzakelijk en dat leidt tot een actieve groei-strategie. PNO Media richt zich daarbij met name op pensioenfondsen en grotere bedrijven in de sectoren media, IT, entertainment en de creatieve sector.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Met zijn beleggingen financiert PNO Media bedrijven en overheden. Het fonds wil dat deze investeringen een positieve impact hebben en heeft daarom een beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Hiermee laat PNO Media zien dat een goed rendement uitstekend kan samengaan met maatschappelijk verantwoorde investeringen.

Governance

Het fonds streeft naar wendbaarheid, een hoge bestuurlijke effectiviteit, transparante besluitvorming, sterk risicomanagement, beheerste kosten en voldoende slagkracht om in te spelen op veranderingen in de wet, de markt en de maatschappij. PNO Media heeft een slagvaardig en deskundig bestuur met zowel uitvoerende als niet-uitvoerende bestuursleden. De pariteit (een evenwichtige vertegenwoordiging van belanghebbenden) wordt vertegenwoordigd door het niet-uitvoerend deel van het bestuur. Het bestuur heeft korte lijnen met de uitvoeringsorganisatie. In alle besluitvorming staat een evenwichtige belangenafweging centraal.

1 VERSLAG VAN HET BESTUUR

Eind 2024 was de financiële positie van het fonds iets gunstiger dan eind 2023. De actuele dekkingsgraad steeg van 113,1% naar 114,2%. Deze stijging is met name het gevolg van goede beleggingsresultaten. Het positieve effect hiervan op de dekkingsgraad was groter dan het neerwaartse effect van de daling van de rente en van de toegekende indexatie. Per 31 december 2024 is 2,54% indexatie verleend. Daarmee is volledige compensatie voor de inflatie over de periode september 2023 - september 2024 gegeven. De beleidsdekkingsgraad daalde van 119,2% naar 117,4%, maar eindigde daarmee nog wel, net als vorig jaar, ruim boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%.

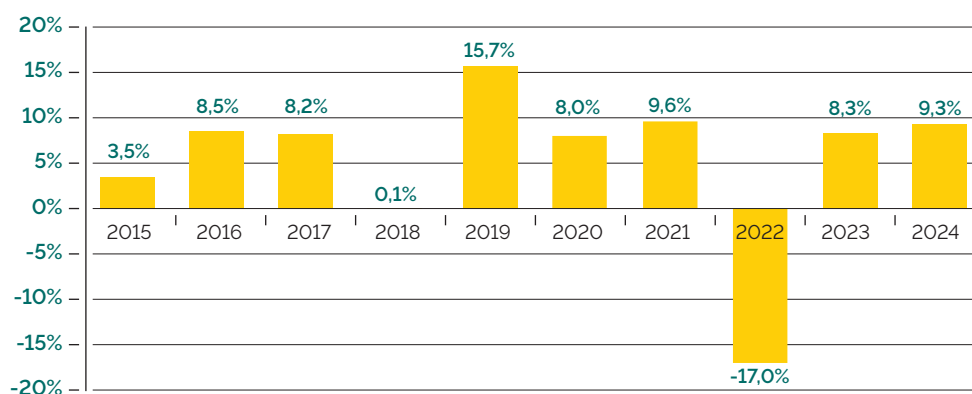
Financiële markten ontwikkelen zich positief

De strijd tegen inflatie lijkt voor nu grotendeels gestreden, hoewel het laatste beetje inflatie wel hardnekkig blijkt te zijn. De centrale banken hebben er voldoende vertrouwen in dat het prijspeil op het lagere niveau blijft en hebben daarom in 2024 de beleidsrentes stapsgewijs verlaagd. De Verenigde Staten geven blijk van een innovatieve en dynamische economie. Er is sprake van een prima economische groei en doordat de VS zelfvoorzienend zijn op het gebied van energie, zijn de energiekosten een stuk lager dan in Europa. In Europa is er slechts een kleine economische groei waarneembaar en de economische bedrijvigheid laat flinke barsten zien. Hoge energie- en arbeidskosten gepaard met sterke buitenlandse concurrentie maken het de Europese industrie moeilijk om concurrerend te blijven. Het verschil in economische dynamiek wordt weerspiegeld in de ontwikkeling van de aandelenmarkten. In de VS was het rendement op aandelen ruim 23% (in euro) en in Europa ruim 9%. De beleggingsportefeuille van PNO Media, die breed gespreid belegt in onder andere aandelen, obligaties en vastgoed behaalde een rendement van 10,9%, en na valutaafdekking zo'n 9,3%.

Beleggingsresultaten

De volgende grafiek toont het jaarlijkse totaalrendement in de afgelopen 10 jaar. Dit is het rendement inclusief de afdekking van valutarisico en renterisico. Het gemiddelde rendement in de laatste 10 jaar bedraagt 5,1%.

Jaarlijks totaalrendement 2015-2024

INDEXATIE

Indexatie is het aanpassen van de pensioenaanspraken en pensioenrechten aan prijsontwikkelingen. PNO Media streeft ernaar om deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden te compenseren (indexeren) voor de stijging van de consumptieprijzen (inflatie). De basis daarvoor is de CBS totaal consumentenprijsindex, alle huishoudens afgeleid, referentieperiode september tot september.

De toekenning van indexatie is afhankelijk van het niveau van de beleidsdekkingsgraad, en dus voorwaardelijk. PNO Media heeft in 2024 besloten om in de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel gebruik te maken van de mogelijkheid om het zogeheten transitie financieel toetsingskader (transitie-FTK) toe te passen. Dit toetsingskader kent andere regels voor het moeten verlagen van de pensioenaanspraken en voor het mogen toekennen van indexatie dan het eerder geldende financieel toetsingskader. Aanvullend heeft het bestuur van PNO Media beleid opgesteld dat alleen indexatie wordt verleend als en voor zover de actuele dekkingsgraad na de indexatie hoger is dan 110%. De regels voor inhaalindexatie zijn in het transitie-FTK gelijk aan de regels in het (gewone) financieel toetsingskader. Vanaf een beleidsdekkingsgraad van circa 134% (per 1 januari 2025) ontstaat er ruimte voor inhaalindexatie. Deze beleidsdekkingsgraad heet de TBI-grens (toekomstbestendige indexatie).

INDEXATIE

Gebruikmaken van het transitie financieel toetsingskader

PNO Media heeft in 2024 besloten om gebruik te maken van de mogelijkheid om het transitie financieel toetsingskader (transitie-FTK) toe te passen. De bedoeling van het transitie-FTK is dat pensioenfondsen kunnen voorsorteren op de regels in het nieuwe pensioenstelsel, waarbij pensioenverhogingen (en verlagingen) eerder mogelijk zijn. Om gebruik te mogen maken van dit transitie-FTK moeten sociale partners de intentie hebben om bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel de opgebouwde pensioenen in te varen. De sociale partners van PNO Media hebben in hun transitieplannen PNO Media verzocht om de opgebouwde pensioenen in te varen.

De soepelere regels houden in dat vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105% (in plaats van 110%) geïndexeerd mag worden. Ook hoeft geen rekening te worden gehouden met de regels voor toekomstbestendig indexeren. De actuele dekkingsgraad mag volgens de wet niet lager worden dan 105% door de indexatie. PNO Media heeft gekozen voor een hogere grens van 110%. Dit heeft verschillende redenen: het waarborgen van de evenwichtigheid tussen generaties, zorgen dat er ook na toekenning van de indexatie voldoende vermogen overblijft voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, en de kans beperken dat de ingegane pensioenen op de transitiedatum moeten worden verlaagd.

Indexatiebesluit

Op 12 november 2024 heeft het fonds een voorlopig besluit genomen om de op 31 december opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten met 2,54% te verhogen. Daarbij zijn de volgende voorwaarden gesteld:

- toestemming van DNB om gebruik te mogen maken van het transitie-FTK;
- de actuele dekkingsgraad per 31 december 2024 wordt door de toekenning van de indexatie niet lager dan 110%.

Het voorlopig besluit is ter advisering voorgelegd aan het VO. Het VO gaf aan vragen te hebben over de onderbouwing van de evenwichtigheid van de toekenning van de indexatie. Het bestuur heeft daarom, mede in verband met de inmiddels gedaalde dekkingsgraad, op 17 december 2024 opnieuw over de toekenning van indexatie vergaderd en het besluit heroverwogen. Dit heeft niet tot aanpassing van het besluit geleid maar wel tot het verstrekken van meer informatie aan het VO over de onderbouwing van de evenwichtigheid van het besluit. Het VO heeft vervolgens op 23 december positief geadviseerd over het voorgenomen besluit tot indexatie.

Eind december 2024 was de actuele dekkingsgraad van het fonds hoog genoeg om aan de tweede voorwaarde te voldoen. Bovendien heeft DNB toestemming gegeven voor toepassing van het transitie-FTK. Daarmee is aan beide voorwaarden van het voorwaardelijk besluit voldaan. De toegekende indexatie van 2,54% is gelijk aan het niveau van de prijsinflatie. Als het fonds geen gebruik had gemaakt van het transitie-FTK, had slechts voor een klein deel van de inflatie kunnen worden gecompenseerd. Na indexatie bedroeg de dekkingsgraad per 31 december 2024 114,2%.

De pensioenkapitalen uit hoofde van de DC-regelingen van het fonds vallen niet onder het indexatiebeleid van het fonds en zijn daarom niet verhoogd.

Geen pensioenverlaging

In het gewone financieel toetsingskader zijn er 2 situaties waarin een pensioenfonds de pensioenen moet verlagen. Ten eerste als de actuele dekkingsgraad aan het eind van het jaar onder de kritische dekkingsgraad ligt. Ten tweede als de beleidsdekkingsgraad langer dan 5 jaar onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt.

In het transitie-FTK zijn de eisen anders. Hierin hoeven fondsen de pensioenen niet te verlagen als zij kunnen aantonen dat zij uiterlijk op het moment van invaren (PNO Media streeft daarbij naar 1 januari 2027) hun benodigde invaardekkingsgraad kunnen bereiken. Ook mag de actuele dekkingsgraad niet onder 90% zakken. PNO Media heeft de fondsspecifieke benodigde invaardekkingsgraad vastgesteld op 102,3%. Op 31 december 2024 was de dekkingsgraad hoger dan 102,3%. Het fonds hoeft de pensioenen in 2025 dus niet te verlagen. Naarmate de transitie dichterbij komt en er dus minder tijd is om de benodigde invaardekkingsgraad te bereiken, kan de kans op pensioenverlaging toenemen.

Evenwichtige afweging

Bij het besluit om gebruik te maken van het transitie-FTK heeft het bestuur van PNO Media de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zorgvuldig afgewogen, waarover hieronder nadere uitleg volgt. Op de website van het fonds is informatie opgenomen over de afwegingen om gebruik te maken van het transitie-FTK en over de indexatietoekenning per 31 december 2024.

Consistente besluitvorming

Het is de ambitie van PNO Media om de pensioenen te indexeren op basis van de prijsinflatie. Gebruikmaken van het transitie-FTK geeft extra ruimte om invulling te geven aan die ambitie. Bovendien is het een opmaat naar de doelstelling van het nieuwe pensioenstelsel om indexatie van de pensioenen eerder mogelijk te maken. Daarnaast is het consistent met PNO Media's indexatiebeleid van voorgaande jaren. Ook bij de indexatiebesluiten in 2022 en 2023 is gebruikgemaakt van soepelere indexatieregels op basis van de zogeheten indexatie-AMvB.

Kwalitatieve belangenafweging

Bij deze besluiten heeft het bestuur de belangen van alle groepen deelnemers evenwichtig tegen elkaar afgewogen. Toekenning van indexatie draagt bij aan het behoud van koopkracht. Dat geldt voor zowel gepensioneerden als werkenden, al voelt de laatste groep dat niet nu in hun portemonnee maar pas als zij met pensioen gaan. Kijken we op de langere termijn, dan heeft indexeren voor elke generatie een ander effect.

De dekkingsgraad neemt bij toekenning van indexatie af. Door toekenning van een hogere indexatie nu, neemt de ruimte om in de toekomst te kunnen indexeren af. Daarnaast geeft het minder ruimte voor vulling van reserves en voor de compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremiesystematiek bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Bij de beslissing om het transitie-FTK toe te passen heeft het bestuur onder andere meegewogen dat de indexatieachterstand fors is en naar verwachting niet of slechts beperkt kan worden ingehaald. Door toepassing van het transitie-FTK neemt de indexatieachterstand niet (of minder) toe. Ook het effect van het premiebeleid, dat gebaseerd is op verwacht rendement en jarenlang een drukkend effect heeft gehad op de ontwikkeling van de dekkingsgraad (en dus op de mogelijkheid om te indexeren), heeft bijgedragen aan het besluit om het transitie-FTK toe te passen.

Aan de andere kant is het van belang om op het moment van de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel over de *gewenste* invaardekingsgraad te beschikken. Dit is de dekkinggraad waarbij naar verwachting kan worden ingevaren zonder pensioenverlaging, waarbij de operationele reserve, risicodelings- en solidariteitsreserve kunnen worden gevuld en de geraamde compensatielast voor het afschaffen van de doorsneepremiesystematiek vanuit het fondsvermogen kan worden gefinancierd. De gewenste invaardekingsgraad voor PNO Media bedraagt 109,7%.

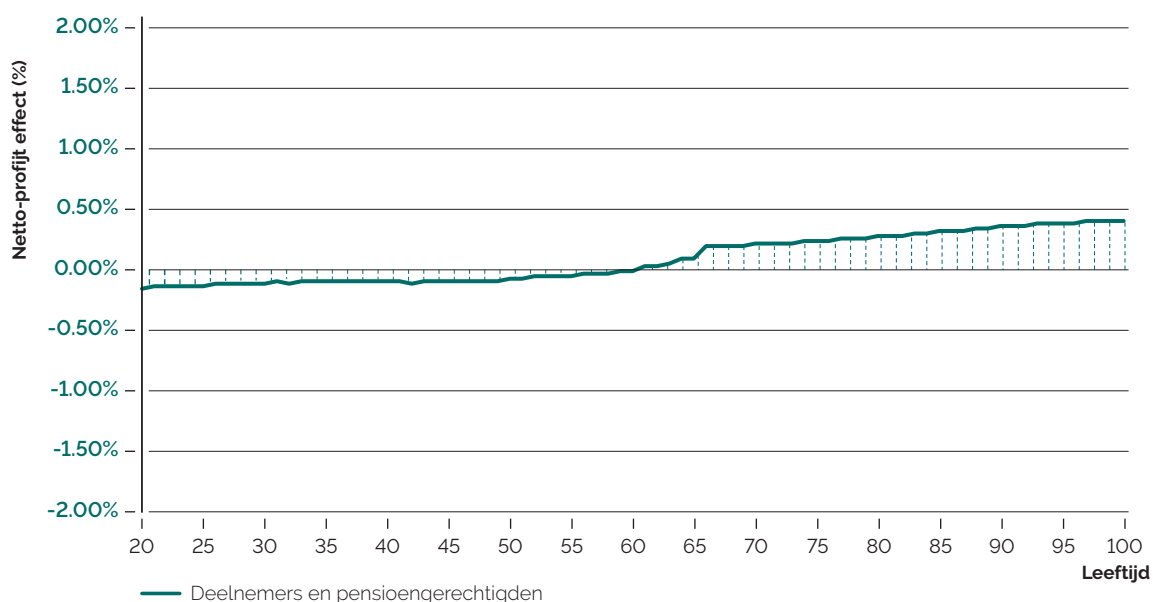
Het bestuur heeft er daarom voor gekozen om wel het transitie-FTK toe te passen maar een drempel voor de toekenning van indexatie te hanteren voor de actuele dekkinggraad na indexatie van 110%. Wettelijk is een grens van 105% toegestaan.

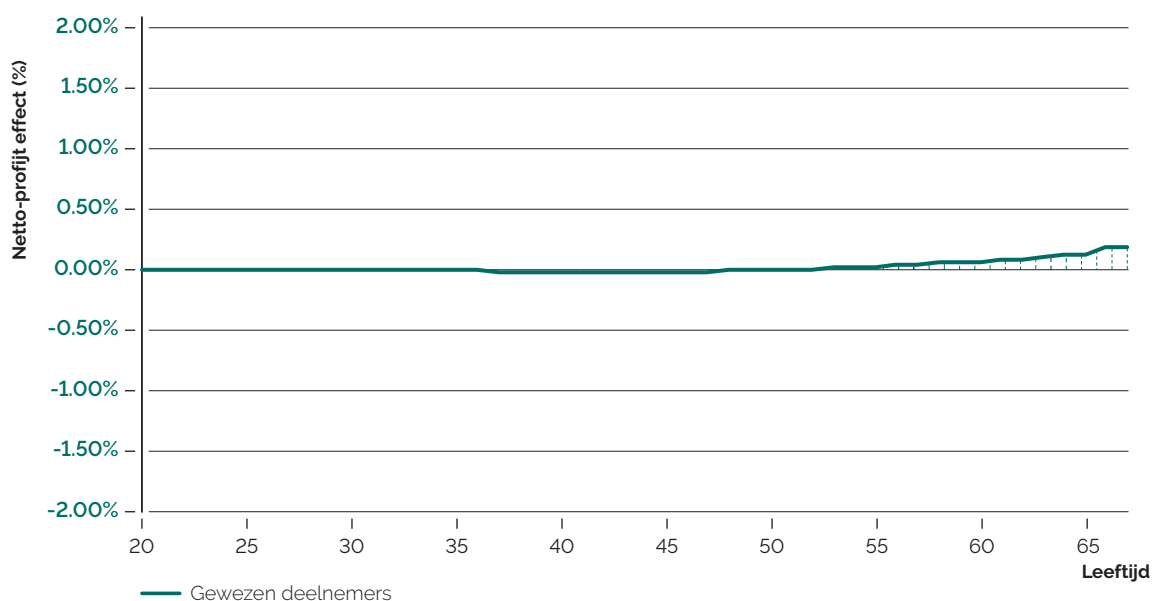
Kwantitatieve belangenafweging

Naast bovenstaande kwalitatieve argumenten heeft het bestuur ook gekeken naar het verwachte kwantitatieve effect van toepassing van het transitie-FTK op de (toekomstige) pensioenen van alle generaties in 10.000 mogelijke toekomstscenario's. Daartoe is het verschil berekend in netto profijt tussen de situatie waarin ofwel het gewone financieel toetsingskader ofwel het transitie-FTK zou worden toegepast tot aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Netto profijt is het verschil tussen de waarde van de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen en de waarde van de toekomstige premie-inleg. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, maar ook naar de in de toekomst nog op te bouwen pensioenaanspraken. De verschillen in netto profijt door toepassing van het transitie-FTK zijn voor de verschillende deelnemersgroepen en leeftijden weergegeven in onderstaande grafieken.

De dikke lijn in de grafiek geeft het verschil aan in netto profijt tussen de toepassing van het transitie-FTK en het gewone financieel toetsingskader. Voor de leeftijdsgroepen waarbij de lijn onder de 0% ligt, is toepassing van het transitie-FTK in termen van netto profijt nadelig. Ligt de lijn boven de 0%, dan is toepassing van het transitie-FTK juist voordelig.

Effect toepassing transitie-FTK voor deelnemers en pensioengerechtigden

Uit de grafiek valt op te maken dat toepassing van het transitie-FTK het meest gunstig is voor pensioengerechtigden en oudere actieve en gewezen deelnemers. Voor de jongsten is het effect licht negatief. Voor hen zou het gunstiger zijn om het gewone financieel toetsingskader toe te passen en de pensioenverhoging uit te stellen. Dan blijft de verhoging die nu aan deelnemers ouder dan 60 is toegekend, voor hen beschikbaar. Het omslagpunt bevindt zich rond 60-jarige leeftijd. De grootste negatieve effecten zijn kleiner dan de grootste positieve effecten.

Naast de berekening van de netto profijt effecten is ook bekeken onder welke ontwikkelingen op de financiële markten de gewenste invaardeckingsgraad wel of niet wordt gehaald. Het gewone financieel toetsingskader gaf daarbij in grote lijnen hetzelfde beeld als het transitie-FTK.

Daarnaast is bij het indexatiebesluit rekening gehouden met andere zaken, waaronder de ontwikkeling van de dekkingsgraad, premiedekkingsgraad en het verwacht rendement. Ook zijn de kansen om bepaalde dekkingsgraadniveaus te bereiken op het moment van de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel in de besluitvorming betrokken en is gekeken naar de effecten van schokken op de financiële markten. De afwegingen hebben geleid tot het besluit om niet af te wijken van de leidraad en volledige indexatie toe te kennen.

INHAALINDEXATIE

In de jaren waarin indexatie niet mogelijk is, registreert het fonds de gemiste indexatie als later in te halen indexatie. Als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de TBI-grens, gebruikt het fonds 20% van het overschot voor inhaalindexatie.

Het fonds stelt de nominaal gemiste indexatie vast op individueel niveau. De beschikbare middelen voor inhaalindexatie worden aangewend om voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een gelijk percentage aan inhaalindexatie over de opgebouwde pensioenaanspraken toe te kennen. Op individueel niveau wordt de inhaalindexatie begrensd door de individuele nominale indexatieachterstand. Het percentage van de inhaalindexatie wordt zodanig vastgesteld dat ofwel het hele budget voor inhaalindexatie wordt aangewend ofwel alle individuele nominale indexatieachterstanden volledig zijn gecompenseerd.

Inhaalindexatie

Door de toekenning van de indexatie van 2,54% over de op 31 december 2024 opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten wordt over 2024 de volledige indexatieambitie gerealiseerd. De maximale achterstand in de indexatie blijft hierdoor 21,12%. De volgende tabel is een overzicht van de ontwikkeling van de indexatieachterstand gedurende de laatste 10 jaar.

Gemiste indexatie

	Gemiste indexatie	Maximale achterstand
1-1-2025	0,00%	21,12%
1-1-2024	0,00%	21,12%
1-1-2023	0,00%	21,12%
1-1-2022	0,00%	21,12%
1-1-2021	0,99%	21,12%
1-1-2020	1,64%	19,93%
1-1-2019	1,47%	18,00%
1-1-2018	1,47%	16,29%
1-1-2017	0,00%	14,60%
1-1-2016	0,39%	14,60%

DEFINITIES VAN DE DEKKINGSGRAAD

De dekkingsgraad is gelijk aan de verhouding tussen het pensioenvermogen en de voorziening voor de pensioenverplichtingen. Pensioenfondsen onderscheiden verschillende dekkingsgraden:

De actuele dekkingsgraad

Dit is de verhouding tussen het actuele vermogen en de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. De actuele dekkingsgraad wordt ook wel kapitaaldekkingsgraad genoemd. Op 31 december 2024 is de actuele dekkingsgraad 114,2%.

De beleidsdekkingsgraad

Dit is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden per maandeinde van de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de vraag of een pensioenfonds al dan niet een tekort heeft, en bepalend voor de mate waarin een pensioenfonds kan indexeren. Op 31 december 2024 is de beleidsdekkingsgraad 117,4%.

De vereiste dekkingsgraad

Dit is de beleidsdekkingsgraad waarbij het pensioenfonds voldoet aan de solvabiliteitseis volgens de regels van het financieel toetsingskader. De hoogte hiervan hangt mede af van het beleggingsbeleid van het fonds. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad is sprake van een reservetekort. De vereiste dekkingsgraad bedraagt 123,0%, rekening houdend met alleen de DB-regelingen die het pensioenfonds uitvoert. De vereiste dekkingsgraad voor het hele fonds, waarbij ook rekening wordt gehouden met de DC-regelingen die het pensioenfonds uitvoert, bedraagt 122,8%.

De minimaal vereiste dekkingsgraad (onder oude FTK)

Dit is het niveau waaronder de beleidsdekkingsgraad niet langer dan 5 jaar achter elkaar mag liggen. Gebeurt dat wel, dan is een pensioenverlaging nodig volgens het 'oude' financieel toetsingskader. Als de dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad is sprake van een dekkingstekort. Voor PNO Media is de minimaal vereiste dekkingsgraad 104,2%. Dit getal is minder relevant geworden, omdat PNO Media vanaf 2024 het transitie-FTK toepast.

De kritische dekkingsgraad (onder transitie-FTK)

Dit is de actuele dekkingsgraad waaronder een pensioenverlaging nodig is, omdat het fonds volgens het overbruggingsplan (behorend bij het transitie-FTK) anders op het transitiemoment niet over de vereiste minimale invaardekkingsgraad beschikt. De kritische dekkingsgraad bedraagt op 31 december 2024 voor PNO Media 98,4%.

Benodigde invaardekkingsgraad

De benodigde invaardekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij kan worden ingevaren zonder pensioenverlaging en de operationele reserve kan worden gevuld. Er is geen vermogen beschikbaar voor vulling van de solidariteits- en risicodelingsreserve en ook niet voor het financieren van de compensatielast voor het afschaffen van de doorsneepremiesystematiek. De benodigde invaardekkingsgraad bedraagt 102,3%.

Gewenste invaardekkingsgraad

Dit is de dekkingsgraad waarbij naar verwachting kan worden ingevaren zonder pensioenverlaging, waarbij de operationele reserve, risicodelings- en solidariteitsreserve kunnen worden gevuld en de geraamde compensatielast voor het afschaffen van de doorsneepremiesystematiek vanuit het fondsvermogen kan worden gefinancierd. De gewenste invaardekkingsgraad bedraagt 109,7%.

De reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegestaan als geen gebruik wordt gemaakt van het transitie-FTK. Voor PNO Media is dat normaal gesproken bij een beleidsdekkingsgraad tussen 125% en 130%, maar door de hoge inflatie is dat nu pas bij een beleidsdekkingsgraad van circa 134%. Een reële dekkingsgraad van 100% betekent dat een pensioenfonds de pensioenverplichtingen kan betalen en ook de pensioenen naar verwachting nu en in de toekomst kan verhogen met de verwachte stijging van de prijzen. De reële dekkingsgraad bedraagt voor PNO Media 87,8%.

TBI-grens

De TBI-grens (toekomstbestendige indexatie grens) geeft het minimumniveau van de beleidsdekkingsgraad aan waarbij volledige indexatie mag worden verleend en waarboven ruimte ontstaat voor het verlenen van inhaalindexatie. De TBI-grens hangt onder andere af van de hoogte van de verwachte toekomstige inflatie. De TBI-grens bedraagt voor PNO Media 134,2%.

Beleggingsrendement

De stijging van de actuele dekkingsgraad in 2024 was vooral te danken aan het hoge rendement op de zakelijke waarden. Het rendement op de aandelenportefeuille bedroeg ongeveer 19%, op alternatieve beleggingen 8%. Op vastrentende waarden werd een rendement van ruim 7% gehaald. Het gemiddelde rendement op de beleggingen vóór valuta-afdekking was 10,9%. De dekkingsgraad steeg met 10,3 procentpunt als gevolg van het beleggingsrendement.

Rente

De ontwikkeling van de Europese swaprente, waarmee de waarde van de toekomstige pensioenverplichtingen wordt berekend, was in 2024 een stuk minder bewegelijk dan in voorgaande jaren. De 30-jaars swaprente daalde in 2024 van 2,33% naar 2,16%. Het rente-effect op de dekkingsgraad was dan ook relatief beperkt. PNO Media dekt bovendien de helft van het renterisico op de verplichtingen af. Per saldo bedroeg het rente-effect op de dekkingsgraad -0,8 procentpunt. Als alleen gekeken wordt naar het effect van de rente op de verplichtingen dat bestaat uit de benodigde rente over 2024 en het effect van een wijziging van het renteniveau, dan is de bijdrage -6,4 procentpunt.

Premie

De premie had een beperkt negatief effect op de dekkingsgraad van -0,2 procentpunt. PNO Media baseert de kostendekkende premie op het verwachte rendement (gedempte kostendekkende premie). Sinds de invoering van deze methodiek ligt het gemiddeld behaalde rendement boven de verwachting. Echter, de bijdrage van de premie aan de dekkingsgraad wordt niet bepaald aan de hand van het verwachte rendement, maar op basis van de rente waarmee de technische voorziening voor pensioenverplichtingen wordt berekend. Of de pensioenpremie een positief of een negatief effect op de dekkingsgraad heeft, is afhankelijk van de premiedekkingsgraad (de dekkingsgraad van de pensioenopbouw die met de premie wordt ingekocht). Als de premiedekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad, heeft de premie een positief effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad van het fonds. Is de premiedekkingsgraad lager dan de dekkingsgraad, dan is het effect negatief. De premiedekkingsgraad was gedurende het jaar net iets lager dan de werkelijke dekkingsgraad. Het effect van de premie op de dekkingsgraad was daarom licht negatief.

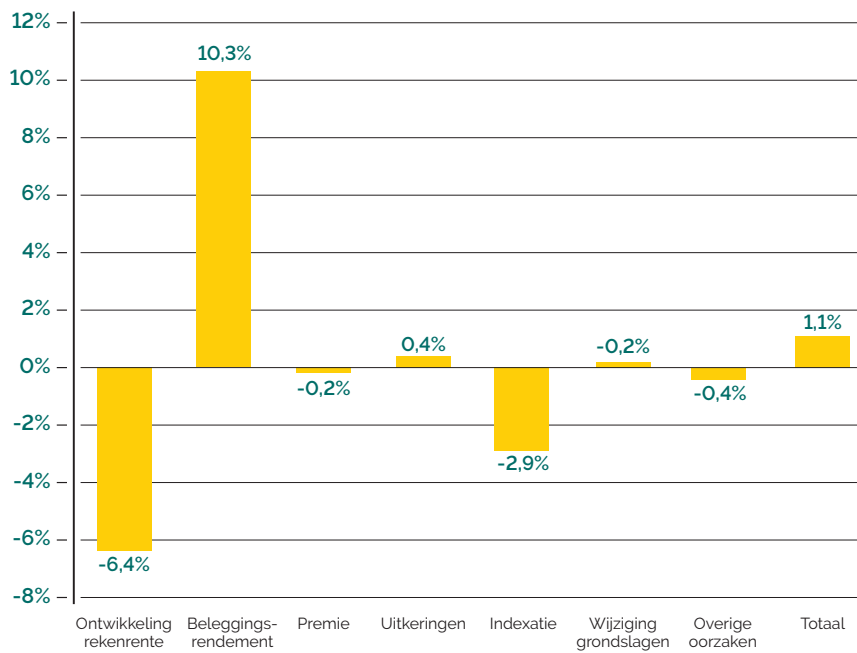
Uitkeringen

Door het uitbetalen van pensioenen valt de aanwezige buffer over deze uitkeringen vrij ten gunste van het fonds. Omdat de buffer in heel 2024 positief was, droegen de uitkeringen positief bij aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De positieve bijdrage bedroeg 0,4 procentpunt.

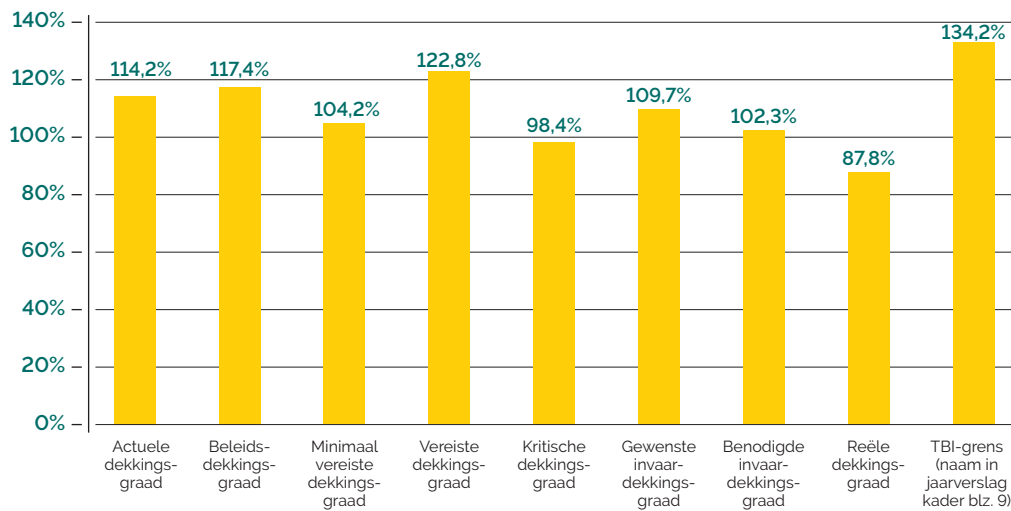
Indexatie

In de eindejaarsdekkingsgraden is rekening gehouden met de toegekende indexatie van 2,54% per 31 december 2024. Die heeft een negatief effect op de dekkingsgraadontwikkeling van -2,9 procentpunt.

Oorzaken van verandering actuele dekkinggraad per eind 2024

De niveaus van de dekkinggraden per eind 2024

Gevoeligheid dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad is vooral gevoelig voor veranderingen in de rente en aandelenkoersen. De volgende tabel illustreert het effect van deze financiële schokken, startend met de actuele dekkingsgraad van 114,4% per eind 2024. Dit betreft de dekkingsgraad van het fonds zonder rekening te houden met de pensioenkapitalen uit hoofde van de beschikbare premieregelingen van het fonds. In een voorbeeldscenario waarin tegelijkertijd de koersen van zakelijke waarden met 10% dalen en de rente met 50 basispunten (0,5 procentpunt) afneemt, zou de actuele dekkingsgraad dalen naar 102,9%.

Rente (bp)	Aandelen						
	-30%	-20%	-10%	0%	10%	20%	30%
-100	87,5%	92,6%	97,7%	102,9%	108,0%	113,1%	118,3%
-75	89,5%	94,9%	100,3%	105,7%	111,1%	116,5%	121,9%
-50	91,6%	97,2%	102,9%	108,6%	114,2%	119,9%	125,6%
-25	93,7%	99,6%	105,5%	111,5%	117,4%	123,3%	129,3%
0	95,7%	101,9%	108,2%	114,4%	120,6%	126,8%	133,0%
25	97,8%	104,3%	110,8%	117,3%	123,8%	130,3%	136,8%
50	99,9%	106,7%	113,5%	120,3%	127,1%	133,9%	140,7%
75	102,0%	109,1%	116,2%	123,3%	130,4%	137,5%	144,6%
100	104,2%	111,6%	119,0%	126,3%	133,7%	141,10%	148,5%

Pensioenambitie in huidig pensioenstelsel

De langetermijndoelstelling van PNO Media is om pensioenen te indexeren met de prijsindex. In 2022 is de indexatie weer op gang gekomen. Die gunstige ontwikkeling heeft zich in 2023 en in 2024 voortgezet. De pensioenen zijn nu volledig gecompenseerd voor de prijsinflatie over 2022 tot en met 2024. De huidige financiële positie is ontoereikend om de in het verleden opgelopen indexatieachterstand in te halen. PNO Media streeft naar voldoende herstel om binnen een periode van 15 jaar volledige indexatie mogelijk te maken. Deze periode is ingegaan op 1 januari 2020. Of en in hoeverre de pensioenen de komende jaren kunnen worden geïndexeerd hangt met name af van de ontwikkelingen op de financiële markten. Er kan niet worden uitgesloten dat de pensioenen de komende jaren op enig moment moeten worden verlaagd, mocht de financiële positie van het fonds verslechteren.

Transitie naar nieuw pensioenstelsel in relatie tot pensioenambitie

De huidige pensioenambitie van PNO Media is opgesteld binnen het huidige financieel toezichtkader (FTK) voor regelingen met toegezegde uitkeringen (*Defined Benefit* ofwel DB). Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen van kracht geworden, die stelt dat alle pensioenregelingen moeten worden omgezet naar beschikbare premieregelingen (*Defined Contribution* ofwel DC). Het nieuwe pensioenstelsel biedt de keus uit de solidaire premieregeling en de flexibele premieregeling, waarover meer in het volgende hoofdstuk. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel vraagt van de sociale partners in de creatieve en digitale sector een herijking van hun pensioenambitie en hun premiebeleid. PNO Media ondersteunt sociale partners en aangesloten organisaties hierbij. In 2024 zijn hiertoe belangrijke stappen gezet door het opstellen van de transitieplannen van sociale partners. In deze plannen is de invulling van de pensioenregelingen in het nieuwe pensioenstelsel weergegeven en is tevens aangegeven in hoeverre compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremiesystematiek zal worden gegeven.

Bestuursbesluiten inzake de transitie

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel stelde ook het fondsbestuur voor belangrijke keuzes, vooral over de evenwichtige omzetting van bestaande pensioenaanspraken in nieuwe persoonlijke pensioenvermogens; het zogeheten 'invaren'. De Wet toekomst pensioenen geeft voor het invaren aan het bestuur enige vrijheid om het vermogen evenwichtig te verdelen over het deelnemersbestand. Het bestuur heeft besloten om gehoor te geven aan de verzoeken van sociale partners om de hierboven genoemde compensatielast vanuit het fondsvermogen te financieren en om de solidariteits- en risicodelingsreserve vanuit het fondsvermogen te vullen. Dit is wel afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad op het moment van invaren. Deze aanwendungen van het vermogen hebben dezelfde prioriteitsstelling. Daardoor hebben alle groepen deelnemers aan het fonds profijt van de aanwending van het fondsvermogen. De ene groep kan wel iets meer of eerder voordeel hebben dan de andere groep. De vermogensverdeling is onderdeel van de totale transitie. Bij de voorgenomen vermogensverdeling acht het bestuur de totale transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, waaronder ook de keuze om gebruik te maken van het transitie-FTK, evenwichtig.

In april 2025 heeft het bestuur besloten om de renteafdekking te verhogen van 50% naar 70% om de dekkingsgraad in aanloop naar de transitie extra te beschermen tegen renterisico.

Risicobereidheidsonderzoek

PNO Media heeft in 2023 een risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd. Dit betreft in principe een 3-jarlijks onderzoek. Omdat er in 2024 geen grote wijzigingen zijn geweest in de samenstelling van het deelnemersbestand van het fonds, is er in 2024 geen risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd.

ALM-STUDIE

Een ALM-studie (Asset Liability Management) is bedoeld om inzicht te verkrijgen in de onderlinge afhankelijkheden van het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen. In een ALM-studie wordt gemodelleerd hoe deze onderdelen zich kunnen ontwikkelen. De ALM-studie houdt hierbij rekening met de pensioenregelingen, het premiebeleid, het indexatiebeleid, het pensioenverlagingsbeleid en het beleggingsbeleid in uiteenlopende macro-economische scenario's. In combinatie met een onderzoek naar de risicobereidheid van deelnemers en pensioengerechtigden vormt een ALM-studie de basis voor het fondsbeleid.

ALM-studie

De laatste ALM-studie vond plaats in 2020, samen met een onderzoek naar de risicobereidheid van deelnemers en pensioengerechtigden. Normaal gesproken zou in 2023 wederom een ALM-studie worden uitgevoerd. De studie is echter opgeschort, door alles wat er speelt in het kader van de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. De focus in het fondsbeleid ligt nu op een verantwoorde transitie naar het nieuwe pensioenstelsel begin 2027. Daarmee is de beleidshorizon aanzienlijk korter geworden dan de 15-jaars termijn die de leidraad vormt in een normale ALM-studie.

Met het oog op de transitie heeft het fonds zich het afgelopen jaar gericht op de benodigde besluitvorming in het kader van het nieuwe pensioenstelsel, waaronder het al dan niet toepassen van het transitie-FTK en de invulling van de nieuwe pensioenregelingen. Deze besluitvorming kon van invloed zijn op het optimale strategische beleggingsbeleid. Een deel van die besluitvorming vond plaats in het laatste kwartaal van 2024. Nu deze kaders zijn vastgesteld, zal het fonds in 2025 beoordelen of aanpassingen in het beleggingsbeleid wenselijk zijn en met welke analyses eventuele aanpassingen het best kunnen worden onderbouwd.

Herstelplan wordt overbruggingsplan

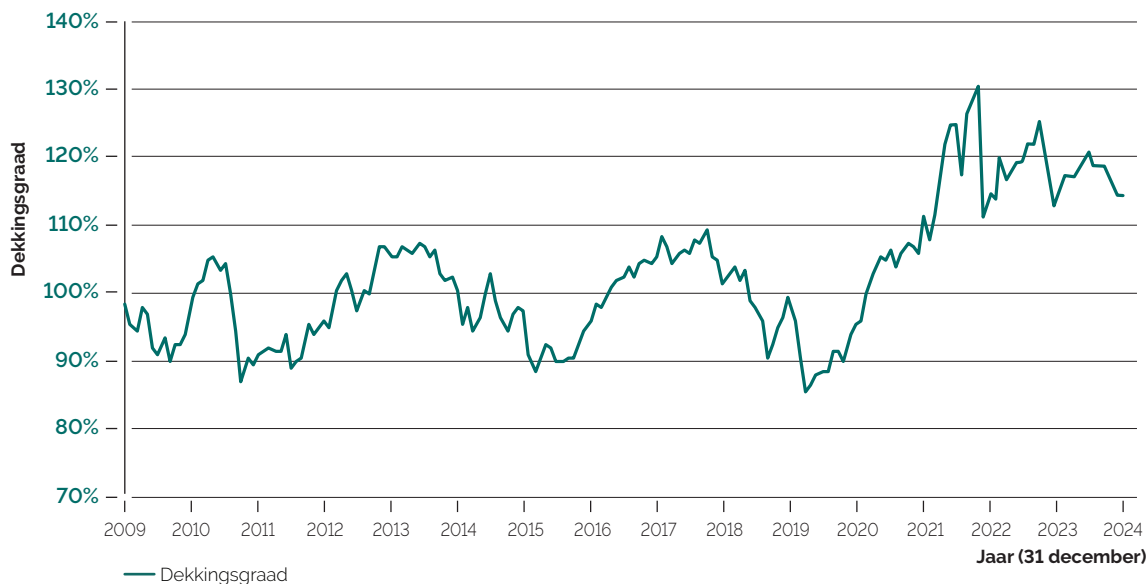
Volgens de regels van het eerder geldende financieel toetsingskader is sprake van een reservetekort zodra de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad ligt. Pensioenfondsen moeten dan een herstelplan opstellen. Een herstelplan heeft een maximale termijn van 10 jaar en wordt jaarlijks geactualiseerd zolang er sprake is van een reservetekort. PNO Media heeft echter gekozen voor toepassing van het transitie-FTK. Daarmee vervalt de eis voor zo'n herstelplan.

Daarvoor in de plaats ontstaat de verplichting tot het opstellen van een overbruggingsplan. Met dit plan moet worden aangetoond dat de dekkingsgraad van het pensioenfonds in de resterende tijd tot de geplande transitiedatum (de datum van het invaren naar het nieuwe pensioenstelsel) kan toegroeien naar de benodigde invaardekkingsgraad. PNO Media heeft in 2024 een overbruggingsplan bij DNB ingediend waaruit bleek dat het fonds, ook met toekenning van indexatie, over voldoende middelen beschikt om zonder verlaging van pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen op tijd de benodigde dekkingsgraad te bereiken. DNB heeft ingestemd met het overbruggingsplan en daarmee toestemming gegeven voor toepassing van het transitie-FTK. PNO Media moet in 2025 een geactualiseerd overbruggingsplan indienen uitgaande van de financiële positie van het pensioenfonds op 31 december 2024.

Ontwikkeling dekkingsgraad

Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad sinds begin 2009, toen PNO Media het eerste herstelplan opstelde. Sindsdien zijn de pensioenuitkeringen en opgebouwde pensioenaanspraken eenmaal verlaagd, namelijk met 3,4% in 2013. Daarnaast is er in deze periode tot 2021 geen indexatie toegekend. In 2022 kwam de indexatieverlening weer op gang en uiteindelijk kon er door de toekenning van de indexatie van 2,54% per 31 december 2024 volledige compensatie voor de inflatie in 2021 t/m 2024 worden gegeven. De toekenning van de indexatie per 31 december 2024 had een negatief effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad van 2,9 procentpunt.

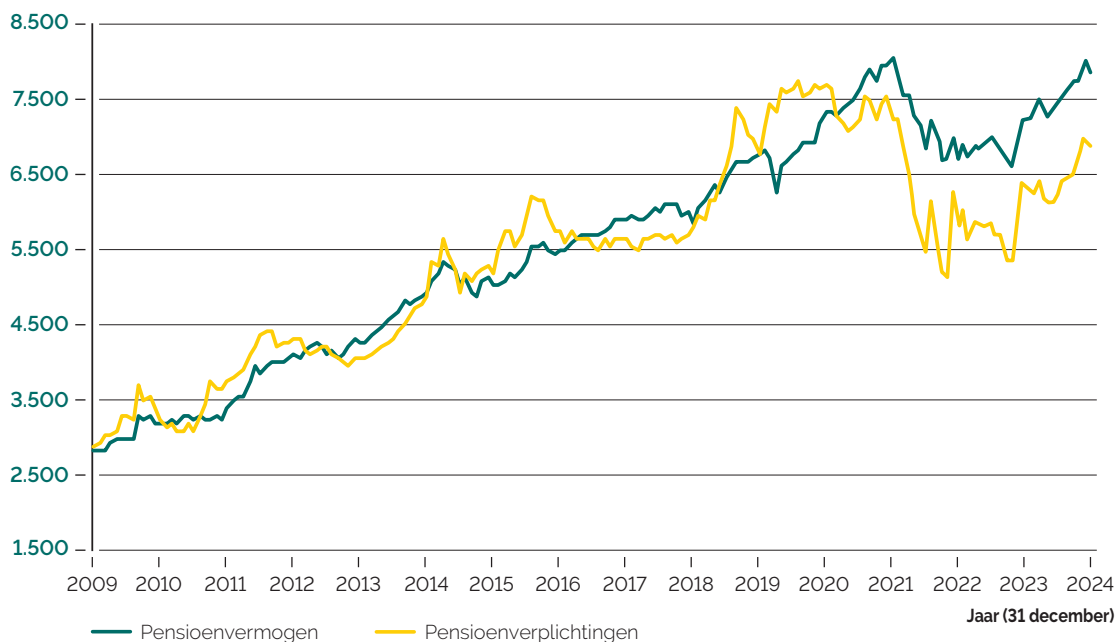
Ontwikkeling actuele dekkingsgraad sinds start herstelplan

Ontwikkeling vermogen en verplichtingen

Onderstaande grafiek toont het verloop van het vermogen van de DB-regelingen en de verplichtingen sinds 2009. Eind 2024 bedroeg dit vermogen ongeveer € 7,9 miljard.

Ontwikkeling vermogen en verplichtingen sinds start herstelplan

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen voeren jaarlijks een haalbaarheidstoets uit. Deze toets geeft inzicht in de kans dat het pensioenresultaat op lange termijn de doelstelling haalt. De horizon van de haalbaarheidstoets is 60 jaar. De haalbaarheidstoets toetst of voldaan wordt aan de afgesproken grenzen voor het verwachte pensioenresultaat die samen de pensioenambitie weergeven. In 2024 was het lange tijd onduidelijk of de haalbaarheidstoets per 31 december 2023 moest worden uitgevoerd en worden ingediend bij DNB. Gezien de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, zijn berekeningen op basis van een horizon van 60 jaar, uitgaande van het huidige beleid en de huidige pensioenregeling, niet realistisch. De haalbaarheidstoets is wel uitgevoerd, maar uiteindelijk niet bij DNB ingediend. De ministeriële regeling die uitsluitel gaf dat de haalbaarheidstoets niet hoefde te worden uitgevoerd verscheen op 24 juni 2024, 6 dagen voor de uiterste datum waarop de haalbaarheidstoets bij het uitblijven van de regeling zou moeten zijn ingediend. De regeling gold voor 2024. Het is niet duidelijk of de regeling voor de jaren tot de transitie wordt verlengd, maar dit ligt wel in de lijn der verwachting.

Het resultaat van de haalbaarheidstoets per 31 december 2023 was als volgt:

- Het verwacht pensioenresultaat bedroeg 95,9%. Dat was ruim boven de grens voor het verwachte pensioenresultaat van 80%;
- De relatieve afwijking in een slechtweerscenario bedroeg 43,6%. Dat is binnen de grens voor de maximale afwijking in een slechtweerscenario van 50%.

Daarmee voldeed PNO Media aan de eisen van de haalbaarheidstoets.

Conclusie financiële positie

In 2024 is de financiële positie van PNO Media licht verbeterd, ondanks de daling van de rente en de toekenning van 2,54% indexatie. Met deze indexatie is volledige compensatie verleend voor de prijsinflatie van 1 september 2023 – 1 september 2024. Het fonds hoeft de pensioenen in 2025 niet te verlagen. Het bestuur heeft besloten om het transitie-FTK toe te passen. Daarbij is een zorgvuldige afweging gemaakt van de gevolgen voor verschillende generaties, van de effecten op de dekkingsgraad en de mogelijke gevolgen daarvan voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

PNO Media sloot het jaar af met een beleidsdekkingsgraad die weliswaar lager is dan het vereist eigen vermogen, 117,4% versus 122,8%, maar ruim hoger is dan het minimaal vereiste niveau van 104,2% (huidig financieel toetsingskader). De actuele dekkingsgraad bedraagt op 31 december 2024 114,2% en is daarmee hoger dan de benodigde dekkingsgraad van 102,3%, waarbij invaren op het transitiemoment mogelijk is zonder de lopende pensioenuitkeringen te hoeven verlagen. De actuele dekkingsgraad overtreft ook de gewenste invaardekkingsgraad van 109,7%, waarbij de operationele reserve, risicodelings- en solidariteitsreserve en de geraamde compensatielast voor het afschaffen van de doorsneepremiesystematiek vanuit het fondsvermogen kunnen worden gefinancierd.

Alle Nederlandse pensioenregelingen moeten uiterlijk 1 januari 2027 voldoen aan de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De transitie naar een nieuw stelsel vraagt een grote inspanning van sociale partners, bij PNO Media aangesloten organisaties en het fonds zelf. In 2024 zijn de transitieplannen van bijna alle sociale partners en andere bij PNO Media aangesloten organisaties afgerond. Daarnaast is de flexibele premieregeling PNO Pensioen Op Maat geïmplementeerd. Nieuwe klanten kunnen daarmee vanaf 1 januari 2025 aansluiten bij PNO Media in een regeling die al voldoet aan de Wtp.

Hoofdpijnen nieuw pensioenstelsel

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) regelt de overgang naar een nieuw pensioenstelsel per uiterlijk 1 januari 2027. Een wetsvoorstel om de uiterste overgangsdatum uit te stellen naar 1 januari 2028 is begin 2025 nog in behandeling.

De eerste grote verandering is dat pensioenfondsen in het nieuwe stelsel geen regelingen meer mogen aanbieden op basis van een toegezegde uitkering (defined benefit ofwel DB). Dit betreft het gros van de pensioenregelingen die PNO Media nu uitvoert. Alle regelingen worden vervangen door een beschikbare premieregeling, kortweg premieregeling. In een premieregeling bouwt elke (actieve) deelnemer zijn eigen vermogen op, op basis van de ingelegde premie en het rendement op het opgebouwde vermogen. Eenvoudig gezegd: iedereen heeft zijn eigen pensioenvermogen. Voor de pensioengerechtigde wordt op basis van zijn/haar beschikbare vermogen de jaarlijkse uitkering bepaald.

De tweede belangrijke wijziging in het nieuwe pensioenstelsel is dat (net als nu) het percentage van de pensioenpremie voor alle werknemers in een regeling hetzelfde is (de 'vlakke premie'), maar dat de verwachte pensioenaanspraak die daarbij hoort, leeftijdsafhankelijk wordt. Voor jongere deelnemers kan de ingelegde premie namelijk langer renderen en deze levert daardoor een hogere verwachte pensioenaanspraak op. Dit heet degressieve pensioenopbouw.

Nieuwe premieovereenkomsten

Pensioenfondsen kunnen in het nieuwe stelsel 2 soorten premieregelingen uitvoeren. PNO Media gaat beide soorten regelingen uitvoeren, zodat sociale partners kunnen kiezen voor de regeling die het best bij hen past. De 2 soorten premieregelingen zijn:

- **Een solidaire premieregeling.** Hierin wordt het pensioenvermogen collectief belegd en ontvangen deelnemers individueel rendement volgens een life cycle. Life cycle beleggen houdt in dat een deelnemer op jonge leeftijd meer beleggingsrisico neemt dan op oudere leeftijd en na pensionering. Elk leeftijdscohort krijgt dus een ander beleggingsrendement. Deelnemers bouwen een persoonlijk pensioenvermogen op waaruit zij op pensioendatum een variabele uitkering financieren. De uitkering is variabel omdat zij na de pensioendatum nog steeds enig beleggingsrisico nemen om pensioenverhogingen te kunnen financieren. Verder kent een solidaire premieregeling een verplichte solidariteitsreserve waarmee deelnemers en gepensioneerden bepaalde risico's kunnen delen. Sociale partners bepalen het doel (of doelen) van de solidariteitsreserve en daarmee welke risico's met elkaar worden gedeeld.
- **Een flexibele premieregeling.** In een flexibele premieregeling is ook sprake van life cycle beleggen, maar hier wordt het pensioenvermogen op individuele basis belegd. Daardoor is er onder andere minder mogelijkheid om te beleggen in illiquide producten. Daarnaast geeft een flexibele premieregeling op de pensioendatum de keuze tussen een variabele uitkering, vergelijkbaar met een solidaire premieregeling, of een vaste uitkering. In de flexibele premieregeling is een risicodelingsreserve niet verplicht, wel optioneel. PNO Media biedt een flexibele premieregeling aan met een kleine risicodelingsreserve.

PNO Pensioen Op Maat

In 2024 heeft PNO Media een eigen flexibele premieregeling geïmplementeerd, PNO Pensioen Op Maat. Vanaf 1 januari 2025 kunnen nieuwe klanten daarin toetreden. De regeling is specifiek bedoeld voor partijen die nog geen pensioenregeling hebben en een regeling willen afsluiten die al voldoet aan de nieuwe pensioenwet. Partijen die vanuit de huidige DB- of DC-regelingen van PNO Media kiezen voor de flexibele premieregeling, maken de overstap naar PNO Pensioen Op Maat op de transitiedatum, gepland op 1 januari 2027. Meer over de regeling is te lezen in het hoofdstuk Pensioenbeleid.

Eerder verhogen, maar ook sneller verlagen

In de huidige pensioenwet moet de beleidsdekkingsgraad een bepaalde hoogte hebben om te mogen indexeren. Deze solvabiliteits-eisen verdwijnen in het nieuwe stelsel waardoor de pensioenen sneller kunnen worden verhoogd bij economische voorspoed. Als het economisch tegenzit, worden zij ook sneller verlaagd dan in het huidige pensioenstelsel. Hierdoor bewegen de pensioenen meer mee met de ontwikkelingen op financiële markten. Omdat er in het nieuwe stelsel geen, of minder, vermogen opgesloten zit in solvabiliteitsbuffers is de verwachting dat het gemiddelde pensioen door de overstap naar het nieuwe stelsel toeneemt.

Tijdslijnen transitie

Werkgevers hebben tot uiterlijk 1 januari 2027 de tijd om over te stappen naar een nieuwe regeling; begin 2025 is er nog een wetsvoorstel in behandeling om dit uit te stellen naar 1 januari 2028. Ook als dat voorstel wordt aangenomen, streeft PNO Media naar een overstap per 1 januari 2027. De haalbaarheid van deze datum is afhankelijk van de besluitvorming door bestuur en sociale partners en de benodigde tijd voor implementatie. De komende jaren staan voor PNO Media daarom voor een groot deel in het teken van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het fonds voert daarbij nauw overleg met sociale partners en andere belanghebbenden. Dit heeft ertoe geleid dat vrijwel alle sociale partners hun keuzes met betrekking tot de nieuwe pensioenregelingen in 2024 hebben vastgelegd in hun transitieplannen. PNO Media verwerkt deze afspraken in 2025 in het implementatieplan van het fonds. Wettelijk moet het implementatie- en communicatieplan gereed zijn op 1 januari 2026, 1 jaar voor de transitiedatum. PNO Media streeft ernaar deze plannen 1 juli 2025 in te dienen.

OVERLEGSTRUCTUREN

Pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde waarover werkgevers en werknemers samen afspraken maken. Voor de belanghebbenden van PNO Media vindt dat overleg op een van de volgende manieren plaats.

1. Vakbonden en werkgeversverenigingen bij de omroepen, de ICK-sector (Informatie-, Communicatie- en Kantoortechologie), de film- en bioscoopsector en de sector K&FV (Kartonnage & Flexibele Verpakkingenbedrijf) maken centraal afspraken in een cao. Deze vakbonden en werkgeversverenigingen noemen we ook wel 'sociale partners'. De meeste bij het fonds aangesloten werkgevers volgen de afspraken die deze sociale partners maken. Dit betreft in totaal ongeveer 300 werkgevers.
2. Daarnaast vindt er overleg plaats over de arbeidsvoorwaarde pensioen in de pensioenraad. Dit is het overlegplatform voor een aantal bij het fonds aangesloten werkgevers en werknemers die niet onder een cao vallen. Dit betreft ruim 200 werkgevers.
3. Tot slot zijn er werkgevers die een eigen ondernemingspensioenregeling hebben en niet vertegenwoordigd worden door de pensioenraad. Zij treden zelf in overleg met hun ondernemingsraad (OR) over een passende pensioenregeling en dragen de uitvoering op aan PNO Media. Dit betreft 14 werkgevers.

Voor de leesbaarheid van het jaarverslag worden deze 3 categorieën gezamenlijk in dit jaarverslag ook wel aangeduid als 'sociale partners'.

Afstemming met sociale partners

PNO Media bedient veel verschillende soorten organisaties, met uiteenlopende pensioenregelingen. Dit stelt hoge eisen aan de afstemming over het nieuwe pensioenstelsel.

Werkgevers en werknemers maken samen afspraken over de pensioenregelingen. In 2024 hebben de verschillende sociale partners, ondersteund door PNO Media, beslissingen genomen en vastgelegd in een transitieplan. Dit betreft keuzes over:

- het soort pensioencontract: SPR of FPR;
- de hoogte van de premie en het ambitieniveau;
- de keuze voor overige elementen, zoals de dekkingen voor nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheid;
- de doelstelling(en) van de solidariteitsreserve in het geval van een solidaire premieregeling;
- de doelstelling(en) van de risicodelingsreserve in het geval van een flexibele premieregeling;
- financieringswijze voor de compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremiesystematiek;
- de beslissing of bestaande aanspraken worden ingevaren in de nieuwe regeling en de doelstellingen voor de verdeling van het fondsvermogen.

Elke sociale tafel heeft een eigen PNO Media bestuurder als vaste gesprekspartner. Dit zorgt voor korte lijnen. Daarnaast hebben sociale partners eigen onafhankelijke adviseurs betrokken in hun besluitvorming.

PNO Media heeft de sociale partners begeleid in hun besluitvorming door informatie te verstrekken, berekeningen te maken en analyses uit te voeren. Dit helpt sociale partners om besluiten te nemen die comfortabel voelen, betaalbaar en uitvoerbaar zijn, en gedragen worden door hun achterban. Als streven is steeds gehanteerd dat de nieuwe pensioenregeling zoveel mogelijk aansluit bij de huidige regelingen en dat werkgevers en (groepen) deelnemers geen nadeel van de overstap zullen ondervinden.

Om de uniformiteit van transitieplannen te waarborgen heeft PNO Media sociale partners voorzien van 'basisplannen'. Waar generieke besluiten op fondsniveau van belang zijn, zoals bij de doelstellingen van de solidariteitsreserve, is afstemming gezocht met alle sociale partners zodat deze besluitvorming breed draagvlak heeft.

HOORRECHT VGOMEDIA

VGOMedia is de belangenvereniging van gepensioneerden die een uitkering ontvangen van PNO Media. Zij hebben een hoorrecht over de transitieplannen. PNO Media heeft geen formele rol in dit proces maar faciliteert wel. In een position paper heeft VGOMedia haar uitgangspunten geformuleerd. Deze zijn meegenomen in besluitvorming door sociale partners. PNO Media heeft in 2024 een bijeenkomst gefaciliteerd waarin VGOMedia in gesprek ging met de sociale partners over hun concept transitieplannen. Een belangrijk onderwerp daarbij was de evenwichtigheid bij het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken. In de transitieplannen is de reactie van VGOMedia opgenomen en vermeld hoe sociale partners die hebben gewogen.

Transitieplannen gereed

Eind 2024 en begin 2025 heeft PNO Media de transitieplannen ontvangen van de 5 sociale tafels en van de 14 ondernemingen met een eigen ondernemingspensioenregeling. Deze transitieplannen vormen de basis voor het implementatieplan dat PNO Media in 2025 bij DNB indient. Daarnaast dient PNO Media een communicatieplan in bij de AFM, dat tevens als bijlage bij het implementatieplan naar DNB gaat.

Werkgevers die zijn aangesloten bij een cao of één van de sociale tafels, stellen geen eigen transitieplan op. Binnen de bandbreedtes van de transitieplannen kan een aantal werkgevers op enkele onderdelen wel eigen keuzes maken, in afstemming met hun personeelsvertegenwoordiging. PNO Media heeft de werkgevers in 2024 geïnformeerd over dit proces en de rolverdeling in besluitvorming. Het fonds maakt met berekeningen inzichtelijk wat de gevolgen zijn van de keuzes binnen de transitieplannen, voor de specifieke werknemerspopulatie van de werkgever. Ook in 2025 begeleidt PNO Media werkgevers bij de overstap naar hun nieuwe pensioenregeling.

Communicatie in 2025

In 2024 waren de communicatie en het overleg vooral gericht op de intensieve begeleiding van sociale partners, het definitief maken van de keuzes en het vastleggen daarvan in de transitieplannen. Aangesloten werkgevers en deelnemers zijn geïnformeerd over de voorbereidingen op de overstap via nieuwsbrieven, social media en de website. Eind 2024 is hiervoor een themawebsite gelanceerd.

In 2025 intensiveert de communicatie richting deelnemers en aangesloten werkgevers. Die draait dan vooral om hoe de nieuwe regelingen er op hoofdlijnen uitzien, en de tijdlijnen tot aan de overstap.

Invaren

De pensioenaanspraken die in het huidige stelsel zijn opgebouwd, worden bij de ingang van het nieuwe pensioenstelsel ingebracht als pensioenkapitaal in het nieuwe stelsel. Dit noemt men invaren. Een verzoek hiertoe dient te komen van sociale partners, waarbij zij ook aangeven wat de doelstellingen bij het invaren zijn. Het bestuur beslist vervolgens over dit verzoek. Het bestuur van het fonds heeft een eigen verantwoordelijkheid om te bepalen of, en zo ja hoe, invaren op een evenwichtige wijze kan plaatsvinden. Als invaren onevenwichtig uitpakt voor verschillende generaties, kan ervan worden afgezien.

Alle bij PNO Media aangesloten sociale partners hebben in hun transitieplan het verzoek gedaan om de opgebouwde pensioenaanspraken in te varen naar het nieuwe stelsel. Zij kunnen niet zelfstandig beslissen over het moment van invaren; er is afgesproken dat alle organisaties die bij PNO Media willen invaren, dit tegelijkertijd doen. De beoogde overstapdatum is 1 januari 2027. Sociale partners hebben een evenwichtigheidskader vastgesteld dat randvoorwaarden meegeeft aan PNO Media over het invaren. Het bestuur van PNO Media zal besluiten of het mogelijk is om binnen deze kaders evenwichtig in te varen naar het nieuwe stelsel. De transitieplannen bevatten ook afspraken over hoe sociale partners en PNO Media zullen handelen als in de aanloop naar de overgang niet meer wordt voldaan aan deze randvoorwaarden.

Evenwichtige transitie

Sociale partners bepalen of compensatiemaatregelen wenselijk zijn vanwege de afschaffing van de huidige doorsneepremiesystematiek. Compensatiemaatregelen moeten waarborgen dat de overstap van het oude naar het nieuwe stelsel evenwichtig uitpakt voor verschillende generaties. In de transitieplannen van sociale partners komt dit uitgebreid aan de orde. Zo doen sociale partners een verzoek om de compensatie voor het afschaffen van de doorsneesystematiek te financieren uit het fondsvermogen op het transitiemoment. Daarnaast zijn voor de doelen van de transitie zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderbouwingen opgenomen voor de evenwichtigheid.

Bestuursbesluiten

Het bestuur van PNO Media moet waarborgen dat de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel evenwichtig plaatsvindt. Cruciaal daarbij is de wijze waarop het collectieve vermogen wordt verdeeld over nieuwe persoonlijke pensioenvermogens. Ook beslist het bestuur of een deel van het collectieve vermogen beschikbaar is voor het vullen van een solidariteitsreserve of risicodelingsreserve en/of voor de financiering van compensatiemaatregelen voor de afschaffing van de doorsneepremiesystematiek, en in welke mate dat dan het geval is. In 2024 heeft hierover al afstemming plaatsgevonden met sociale partners, maar nu de transitieplannen zijn ingediend volgt in 2025 nog een integrale beoordeling ten behoeve van het implementatieplan en de opdrachtbevestiging.

Daarnaast moet het bestuur belangrijke beslissingen nemen over de invulling van de pensioenregelingen. Om te beginnen dient de risicohouding van de verschillende leeftijdscohorten te worden vastgesteld, om vervolgens een bijpassend beleggingsbeleid vast te stellen. Ook zijn beslissingen nodig over de manier waarop pensioenuitkeringen worden bepaald met behulp van een zogeheten projectierendement, en over de beste manier waarop de door sociale partners gewenste doelen van de solidariteits- en risicodelingsreserve worden bereikt. In 2024 heeft het bestuur besluiten genomen over deze onderwerpen. In 2025 volgen meer besluiten. Ook is het mogelijk dat voorlopige beslissingen worden aangepast op basis van voortschrijdend inzicht.

Adviesrecht verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft in de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel adviesrecht bij 3 onderwerpen waarover het bestuur besluiten neemt:

- de uitvoeringsovereenkomst of het uitvoeringsreglement;
- het besluit tot invaren en beleidskeuzes daarbij;
- het overbruggingsplan wanneer het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK.

In 2024 heeft het verantwoordingsorgaan positief advies uitgebracht over het tweede en derde punt.

Wanneer de uitvoeringsovereenkomsten en uitvoeringsreglementen zijn opgesteld, naar verwachting in de loop van 2025, zullen deze ook aan het verantwoordingsorgaan worden voorgelegd.

Transitie-FTK

Met het oog op de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel, heeft het kabinet maatregelen genomen om vanaf 2023 een aangepast toezichtregime, het zogeheten transitie-FTK, mogelijk te maken. Dit zou de kans op pensioenverlagingen in de periode tot de transitie kunnen verkleinen en meer uitzicht kunnen geven op indexatie. Het bestuur heeft in 2024 besloten om gebruik te maken van het transitie-FTK. De gevolgen daarvan staan in het hoofdstuk Financiële positie beschreven.

Conclusie

Het nieuwe pensioenstelsel heeft grote gevolgen voor de pensioenregelingen die PNO Media aanbiedt. In 2024 leverden de sociale partners hun transitieplannen in. Deze vormen de basis voor het implementatie- en communicatieplan van PNO Media. Het eerste product dat voldoet aan de Wtp is geïmplementeerd; de FPR-regeling PNO Pensioen Op Maat. In 2025 ligt de focus op het voorbereiden van een evenwichtige transitie. PNO Media blijft in overleg met de sociale partners over de uitvoering van de nieuwe regelingen. Verder wordt de communicatie richting werkgevers en deelnemers intensiever.

Terwijl de organisatie zich voorbereidt op de nieuwe pensioenregelingen, loopt ook de huidige pensioenadministratie door. Hoewel deze regelingen in 2024 nog onveranderd zijn, wordt wel rekening gehouden met de aankomende transitie. Het premiebeleid is in 2024 niet aangepast. Daardoor is het premieniveau vrij constant gebleven, mede om de benodigde invaardekkingsgraad te waarborgen. PNO Media heeft een flexibele premieregeling ontwikkeld, die voldoet aan de Wtp. Werkgevers die nog geen pensioenregeling hebben kunnen vanaf 2025 voor deze regeling kiezen.

DEFINITIES

Pensioengrondslag: het deel van het salaris waarover men pensioen opbouwt. Dit is het salaris minus de franchise. De franchise is gebaseerd op de AOW-uitkering. De berekening van premies vindt plaats over deze pensioengrondslag. In dit jaarverslag wordt de premie voor de duidelijkheid ook getoond als percentage van het pensioengevend salaris.

Opbouwpercentage: het opbouwpercentage is de jaarlijkse opbouw van pensioen, uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag. Bij een opbouwpercentage van 1,75%, bouwt iemand dus in veertig jaar 70% van de gemiddelde pensioengrondslag als pensioen op.

PENSIOENBELEID PNO MEDIA

Het pensioenbeleid van PNO Media is primair gericht op het bieden van een goed en betaalbaar pensioen door een goed onderbouwd en beheerst beleggings- en premiebeleid. Het fonds streeft naar kostenefficiëntie om een goede prijs-kwaliteitverhouding te kunnen bieden en communiceert helder, zorgvuldig en tijdig met deelnemers over het te verwachten pensioenresultaat. Het pensioenbeleid is gericht op gezonde groei, daarbij hoort gerichte acquisitie en het ontwikkelen van pensioenproducten die passen bij de behoeften van deelnemers, potentiële deelnemers en werkgevers.

Middelloodregelingen

PNO Media voert verschillende pensioenregelingen uit op basis van middellood. Zo'n 96% van alle deelnemers van PNO Media valt onder een van deze middelloodregelingen.

MIDDELLOONREGELINGEN

Inleg: varieert, afhankelijk van verwacht rendement bij berekening premie

Uitkering: percentage van de gemiddelde pensioengrondslag tijdens de periode van pensioenopbouw

Fiscaal: premie-inleg vanuit het bruto salaris/loonruimte, pensioenuitkering belast

Binnen PNO Media: PNO Pensioenregeling 1 t/m 4; PNO Film- en Bioscoopregeling; PNO Digitaal; Minimum Producentenpensioenregeling

De klassieke middelloodregeling is een *Defined Benefit*- of DB-regeling: werkgever en werknemer leggen jaarlijks het percentage van de pensioengrondslag in dat nodig is om de benodigde middellooduitkering mogelijk te maken, gezien de op dat moment verwachte rendementen en inflatie. De inleg varieert daardoor per jaar, de hoogte van de uitkering is de pensioentoezegging.

Variabele DB-regeling

De Variabele DB-regeling (ook: Collectieve DC-regeling) geeft de werkgever grotere zekerheid over de hoogte van de pensioenlasten en biedt tegelijkertijd relatief hoge zekerheid aan de werknemer over de uitkering. In totaal maakten 5 werkgevers in 2024 gebruik van de Variabele DB-regeling.

VARIABLE DB-REGELING OF COLLECTIEVE DC-REGELING

Inleg: een vooraf bepaalde collectieve premie

Uitkering: percentage van de gemiddelde pensioengrondslag, hoogte is afhankelijk van vooraf bepaalde collectieve premie

Fiscaal: premie-inleg vanuit het bruto salaris/loonruimte, pensioenuitkering belast

Binnen PNO Media: Variabele DB-regeling

Tussenvorm van *Defined Benefit* (uitkering is uitgangspunt) en *Defined Contribution* (premie is uitgangspunt). Werkgever en werknemer betalen jaarlijks een vooraf bepaalde collectieve premie gebaseerd op de totale premiegrondslag. Het opbouwpercentage dat per jaar toegekend wordt, is afhankelijk van de collectieve premie, de premiestelling en de verwachte rendementen en inflatie. Met name voor de werkgever betekent dit zekerheid over de premielasten per jaar. De werknemer heeft enige zekerheid over de uitkering, mede omdat hogere en lagere resultaten in de verschillende jaren elkaar over het algemeen compenseren. De variabele DB-regeling wordt ook wel een 'Collectieve DC-regeling' genoemd.

Beschikbarepremieregeling/PNO DC life cycle

Sinds 2019 biedt PNO Media een beschikbarepremieregeling aan met een beleggingsbeleid dat afhankelijk is van de leeftijd van de deelnemer (een life cycle beleggingsbeleid). In totaal maakten 72 werkgevers in 2024 gebruik van de PNO DC life cycle-regeling.

BESCHIKBAREPREMIEREGELING OF DEFINED CONTRIBUTION-REGELING

Inleg: per deelnemer een vooraf bepaald leeftijdsafhankelijk vast percentage van de pensioengrondslag

Uitkering: afhankelijk van het individuele pensioenkapitaal op de pensioendatum

Fiscaal: premie-inleg vanuit het bruto salaris/loonruimte, pensioenuitkering belast

Binnen PNO Media: PNO DC life cycle

Werkgever en werknemer betalen jaarlijks een vooraf overeengekomen leeftijdsafhankelijk vast percentage van de pensioengrondslag aan pensioenpremie. Dit wordt individueel aan de deelnemer toegerekend en aan zijn pensioenkapitaal toegevoegd. De hoogte van de premie staat vast, de hoogte van de uitkering is niet gegarandeerd. Het pensioenkapitaal wordt tot de pensioendatum belegd op basis van een life cycle beleggingsbeleid. Dit betekent dat het beleggingsbeleid op basis van de leeftijd van de individuele deelnemers wordt ingevuld. Deelnemers kunnen kiezen voor een defensieve, neutrale of offensieve life cycle. Met het resulterende pensioenkapitaal koopt een deelnemer bij pensionering een pensioen in bij PNO Media. Dit betekent dat voor een gepensioneerde vanuit de beschikbarepremieregeling het collectieve indexatie- en verlagingsbeleid van toepassing is.

PNO Netto Pensioenregeling

Wettelijk geldt een maximaal pensioengevend salaris, dat jaarlijks wordt aangepast. Boven die grens kan een deelnemer niet opbouwen in de collectieve pensioenregelingen van PNO Media. In 2024 was dit maximum € 137.800. Voor werkgevers die daarvoor gekozen hebben, biedt PNO Media deelnemers met een hoger salaris een netto pensioenregeling aan. De PNO Netto Pensioenregeling kent 2 modules:

- nabestaandenregeling: in 2024 maakten 9 deelnemers hier gebruik van;
- ouderdomspensioenregeling: in 2024 maakten 44 deelnemers hier gebruik van.

De PNO Netto Pensioenregeling hanteert een life cycle beleggingsbeleid.

NETTO PENSIOENREGELING

Inleg: vrijwillig, naar behoefte. Er zijn 2 modules: een nabestaandenpensioen (risicopremie) en een ouderdomspensioen (spaarpremie).

Uitkering: netto ouderdomspensioen en/of netto nabestaandenpensioen. De hoogte van de uitkering is afhankelijk van het individuele pensioenkapitaal op de pensioendatum.

Fiscaal: premie-inleg vanuit het nettosalaris, pensioenuitkering belastingvrij

Binnen PNO Media: PNO Netto Pensioenregeling

De PNO Netto Pensioenregeling is beschikbaar voor werkgevers die hiervoor gekozen hebben. Het is een vrijwillige regeling voor werknemers met een salaris dat hoger is dan het maximaal pensioengevend salaris (in 2024: € 137.800). Boven die grens kan een werknemer niet deelnemen in de collectieve pensioenregelingen. De regeling onderscheidt 2 modules. Het nabestaandenpensioen kent een risicopremie; na het overlijden van de deelnemer ontvangen de nabestaanden een maandelijkse uitkering. Het pensioendeel kent een spaarpremie die het karakter heeft van een *defined contribution* regeling. De inleg staat vast, de pensioenuitkering is afhankelijk van behaalde rendementen. Het kapitaal wordt belegd conform een life cycle beleggingsbeleid. Deelnemers kunnen kiezen voor een defensieve, neutrale of offensieve life cycle. Met het resulterende pensioenkapitaal koopt een deelnemer bij pensionering een levenslange netto pensioenuitkering in bij het fonds.

Flexibele premiereregeling/PNO Pensioen Op Maat

Met ingang van 1 januari 2025 biedt PNO Media een flexibele premiereregeling aan die voldoet aan de eisen van de Wtp. Werkgevers die nog geen pensioenregeling hebben kunnen deze regeling kiezen. PNO Pensioen Op Maat heeft nog geen eigen uitkeringsfase; deelnemers die met pensioen gaan kopen een pensioen in bij PNO Media. Wanneer PNO Media de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel heeft doorgemaakt, zal er wel een eigen uitkeringsfase zijn waar op dat moment ook de al gepensioneerde deelnemers in komen.

Partijen die vanuit de huidige DB- of DC-regelingen van PNO Media kiezen voor de flexibele premiereregeling, maken de overstap naar PNO Pensioen Op Maat op de transitiedatum, bij PNO Media gepland op 1 januari 2027.

PNO Pensioen Op Maat heeft een risicodelingsreserve. Vanaf de transitie wordt deze gevuld vanuit een bijdrage uit het pensioenvermogen van mensen waarbij de pensioenuitkering ingaat. Het doel van de risicodelingsreserve is het voorkomen van pensioenverlagingen in de uitkeringsfase.

Tot aan de transitiedatum wordt de risicodelingsreserve gevuld vanuit een positief resultaat op het microlanglevenrisico. De reserve wordt in die periode gebruikt om een negatief microlanglevenresultaat op te vangen.

De kosten voor het opzetten en uitvoeren van deze regeling worden voorsnag uit de middelen van het fonds gefinancierd.

FLEXIBELE PREMIEREGELING

Inleg: per deelnemer een vooraf bepaald leeftijdsonafhankelijk vast percentage van de pensioengrondslag

Uitkering: afhankelijk van het individuele pensioenkapitaal op de pensioendatum

Fiscaal: premie-inleg vanuit het bruto salaris/loonruimte, pensioenuitkering belast

Binnen PNO Media: PNO Pensioen Op Maat

Werkgever en werknemer betalen jaarlijks een vooraf overeengekomen leeftijdsonafhankelijk vast percentage van de pensioengrondslag aan pensioenpremie. Dit wordt individueel aan de deelnemer toegerekend en aan zijn pensioenkapitaal toegevoegd. De hoogte van de premie staat vast, de hoogte van de uitkering is niet gegarandeerd. Het pensioenkapitaal wordt tot de pensioendatum belegd op basis van een life cycle beleggingsbeleid. Dit betekent dat het beleggingsbeleid op basis van de leeftijd van de individuele deelnemers wordt ingevuld. Deelnemers kunnen kiezen voor een defensieve, neutrale of offensieve life cycle. Met het resulterende pensioenkapitaal koopt een deelnemer bij pensionering een pensioen in bij PNO Media. Dit betekent dat voor een gepensioneerd vanuit de flexibele premiereregeling het collectieve indexatie- en verlagingsbeleid van toepassing is.

Pensioenrichtleeftijd blijft 68 jaar

De pensioenrichtleeftijd is de leeftijd waarop het pensioen dat wordt opgebouwd in principe ingaat. In 2024 is de pensioenrichtleeftijd gelijk gebleven op 68 jaar. De deelnemer of gewezen deelnemer kiest zelf de leeftijd waarop het ouderdomspensioen zal ingaan, waarbij het pensioen neutraal wordt omgerekend naar de gekozen uittredingsleeftijd.

De gemiddelde leeftijd waarop werknemers bij PNO Media met pensioen gingen was in 2024: 66 jaar en 9 maanden (in 2023: 66 jaar en 5 maanden). In Nederland lag de gemiddelde pensioenleeftijd van werknemers in 2024 op 66 jaar en 1 maand, 2 maanden hoger dan in 2023.

KARTONNAGE & FLEXIBELE VERPAKKINGENBEDRIJF KIEST VOOR PNO MEDIA

De sector Kartonage & Flexibele Verpakkingenbedrijf (K&FV) gaat hun pensioenregeling onderbrengen bij PNO Media. In de regeling nemen 6.000 werknemers, ongeveer 6.000 pensioengerechtigden en 11.000 oud-werknemers deel. De sociale partners in de sector K&FV streven ernaar dat de nieuwe pensioenopbouw vanaf 1 januari 2026 plaatsvindt bij PNO Media. Dat gebeurt in de huidige middelloonregeling. De collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde pensioenen is beoogd in de nieuwe pensioenregeling, per 1 januari 2028.

NIEUW PENSIOENPLATFORM

In 2024 is de keuze gemaakt om te gaan werken met nieuwe pensioensoftware, AxyLife. Deze gaat de huidige maatwerksoftware vervangen. Het nieuwe systeem ondersteunt PNO Media's ambitie om klantgerichte en flexibele diensten te blijven bieden aan de creatieve en digitale sector. Er ontstaat een toekomstbestendig en Wtp-proof platform. De planning is om vanaf 1 januari 2026 de huidige pensioenregelingen te migreren naar het nieuwe administratieplatform. Voor de selectie, inrichting en implementatie is een projectorganisatie ingericht.

Samenstelling pensioenfondsen

Het aantal aangesloten werkgevers is gelijk gebleven op 524.

Werkgevers	2024	2023
Verplicht aangesloten	124	123
Vrijwillig aangesloten DB	328	331
Vrijwillig aangesloten DC	72	70
	524	524

Het aantal deelnemers is gestegen en bedraagt aan het eind van het verslagjaar 22.464. Ruim 41% hiervan neemt deel aan PNO Pensioenregeling 1. Het aantal pensioengerechtigden nam toe naar 11.589.

Aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden per pensioenregeling

Werkgevers	2024	2023
Totaal	69.573	67.326
PNO1	9.296	9.170
PNO2	986	1.037
PNO3	1.668	1.683
PNO4	1.058	1.065
PNO Film- en Bioscoopregeling	4.207	3.354
Minimum Producentenpensioenregeling	313	319
PNO Digitaal	1.309	1.341
Variabele DB-regeling	2.077	1.953
PNO DC life cycle	1.550	1.587
Totaal deelnemers	22.464	21.509
Gewezen deelnemers met premievrije rechten	35.520	34.598
Ingegane pensioenen	11.589	11.219

Gemiddelde leeftijd in jaren	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Gemiddeld over totaal
Mannen	42,8	53,5	73,7	53,5
Vrouwen	39,8	49,3	74,0	50,8
Gemiddeld over totaal	41,4	51,5	73,8	52,3

De gemiddelde leeftijd van de totale populatie van het pensioenfonds is ten opzichte van vorig jaar gestegen van 52,1 naar 52,3 jaar. Ook over een langere periode bekeken is er een stijgende trend in de gemiddelde leeftijd van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van het fonds.

Ontwikkeling aantal deelnemers

Deelnemers in aantallen personen	2024	2023
Beginstand	21.509	21.111
Correcties	-	-
Toegetreden	4.313	4.104
Herindiensttreding	404	421
Toegetreden door collectieve waardeoverdracht	-	-
Uitdiensttreding met premievrije rechten	-3.485	-3.595
Afkoop en uitgaande waardeoverdracht	-	-
Beëindiging zonder aanspraken	-68	-39
Pensionering	-135	-114
Einde deeltijdpensionering	-30	-25
Overlijden	-39	-31
Overige mutaties ontdubbeling	-5	-323
Totaal	22.464	21.509

Ontwikkeling aantal gewezen deelnemers

Gewezen deelnemers in aantallen personen	2024	2023
Beginstand	34.598	35.811
Correctie	-	1
Herindiensttreding	-404	-421
Toegetreden door collectieve waardeoverdracht	-	-
In-uit dienst	473	299
Afloop opbouw bij arbeidsongeschiktheid	7	14
Uitdiensttreding	3.485	3.595
Afkoop en uitgaande waardeoverdracht	-2.187	-3.924
Pensionering	-413	-397
Overlijden	-78	-68
Overig	65	-10
Ontdubbeld DC	-26	-302
Totaal	35.520	34.598

Ontdubbeld DC: een groep deelnemers bouwt zowel aanspraken op in een DB-regeling als in een DC-regeling. Deze deelnemers tellen in het totaal aantal één keer mee.

Ontwikkeling aantal pensioengerechtigden

Pensioengerechtigden in aantallen personen	2024	2023
Beginstand	11.219	10.886
Correctie	-	2
Ingang ouderdomspensioen	533	511
Toegetreden door collectieve waardeoverdracht	-	-
Ingang overig pensioen	235	232
Overlijden en afloop	-427	-444
Andere oorzaken	-2	4
Ingang deeltijd ouderdomspensioen	31	28
Totaal	11.589	11.219

Pensioenuitkeringen in aantallen personen	2024	2023
(Tijdelijk) ouderdomspensioen	8.539	8.254
Partnerpensioen	2.597	2.502
Wezenpensioen	185	190
Arbeidsongeschiktheidspensioen	268	273
Totaal	11.589	11.219

KEUZEMOGELIJKHEDEN

Hoog/laaguitkering

Deelnemers hebben de mogelijkheid om te variëren in de hoogte van de pensioenuitkering. Men kiest meestal voor een hoog/laagverhouding: een eerste aantal jaren na pensionering kiest men voor een hogere uitkering, daarna volgt een lagere uitkering. Wettelijk is vastgesteld dat de lagere uitkering nooit lager mag zijn dan 75% van de hoge uitkering.

Met de stijgende AOW-leeftijd is het voor deelnemers een optie om vanaf de ingang van het pensioen bij PNO Media tot aan de ingang van de AOW te kiezen voor een pensioenuitkering die dit gat opvult. In 2024 kozen 154 deelnemers voor de mogelijkheid om te variëren in de hoogte van de pensioenuitkering.

Uitruil

Andere keuzemogelijkheden waarvan deelnemers in 2024 gebruikmaakten zijn:

in aantallen personen	2024	2023
Omzetten van partnerpensioen in ouderdomspensioen	344	266
Omzetten van ouderdomspensioen in partnerpensioen bij pensioeningang	124	108
Omzetten van ouderdomspensioen in partnerpensioen bij uitdiensttreding*	1.217	1.105
Uitstellen of vervroegen van tijdelijk en levenslang ouderdomspensioen	506	495
Vrijwillig inkopen van extra pensioenaanspraken.	3	9

* In de pensioenregelingen waarbij het partnerpensioen op risicobasis is verzekerd, wordt bij beëindiging van de pensioenopbouw voor deelnemers met een partner automatisch een deel van het ouderdomspensioen geruild voor partnerpensioen.

De ruilvoeten voor deze keuzemogelijkheden worden jaarlijks aangepast. De pensioenreglementen met actuele ruilvoeten staan op de website pnomedia.nl en op de deelnemersportal MijnPNO.

WAARDEOVERDRACHT

Dit is het overdragen van de contante waarde van pensioenaanspraken naar de nieuwe pensioenregeling, wanneer een werknemer van werkgever verandert. Om waardeoverdrachten te mogen doen, moet een pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad hebben van minimaal 100%. Dit is wettelijk bepaald.

Waardeoverdrachten

In 2024 was de beleidsdekkingsgraad het hele jaar hoger dan 100%, waardoor waardeoverdrachten mogelijk waren. Dit heeft geleid tot de volgende waardeoverdrachten.

Waardeoverdrachten	2024		2023	
	Aantal	Waarde x € 1.000	Aantal	Waarde x € 1.000
Inkomend collectief	-	-	34	4.182
Inkomend individueel	154	4.824	102	4.478
Uitgaand individueel	138	7.684	170	10.588

Daarnaast was er sprake van de automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen. In 2024 heeft PNO Media met betrekking tot kleine pensioenen 1.803 inkomende waardeoverdrachten (totale overdrachtswaarde € 1,3 miljoen) en 1.782 uitgaande waardeoverdrachten (totale overdrachtswaarde € 1,5 miljoen) uitgevoerd.

WET WAARDEOVERDRACHT KLEIN PENSIOEN

De Wet waardeoverdracht klein pensioen geeft het recht om kleine pensioenen automatisch over te dragen aan een volgende pensioenuitvoerder. In 2024 gold dat voor een aanspraak tot € 592,51 bruto per jaar. In 2025 is het grensbedrag € 613,52. Daarnaast regelt de wet dat een pensioen van minder dan € 2,00 per jaar van rechtswege komt te vervallen.

PREMIEBELEID 2024

3 COLLECTIVITEITEN

PNO Media onderscheidt voor de vaststelling van de pensioenpremie voor DB-regelingen 3 collectiviteiten:

- collectiviteit 1 is van toepassing op alle pensioenregelingen met uitzondering van de PNO Film- en Bioscoopregeling en de digitale sector;
- collectiviteit 2 is van toepassing op de verplicht gestelde PNO Film- en Bioscoopregeling;
- collectiviteit 3 is van toepassing op de digitale sector.

KOSTENDEKKENDE PREMIE EN GEDEMPTE KOSTENDEKKENDE PREMIE

Pensioenfondsen zijn verplicht om een kostendekkende premie te berekenen. Dit bedrag houdt rekening met de pensioenopbouw, uitvoeringskosten, risicodekking, de instandhouding van het eigen vermogen en een mogelijke opslag voor indexatie. De kostendekkende premie wordt bepaald door rekening te houden met de groei van het pensioenkapitaal door rente c.q. rendement.

De ongedempte kostendekkende premie rekent met de actuele risicovrije rente. Deze ongedempte kostendekkende premie vormt het uitgangspunt voor de reservering op de balans.

De kostendekkende premie mag worden 'gedempt' met een voortschrijdend gemiddelde van de rente met een maximumperiode van 10 jaar of met het verwachte reële portefeuillerendement. Omdat dit laatste meestal hoger is dan de actuele risicovrije rente is de gedempte kostendekkende premie lager dan de ongedempte kostendekkende premie. Voor PNO Media vormt de met verwacht rendement gedempte kostendekkende premie de basis voor de feitelijke premieberekening.

Kostendekkende premie

PNO Media hanteerde in 2024 een gedempte kostendekkende premie op basis van het reële verwachte fondsrendement. Het voor de vaststelling van de premie gebruikte verwachte rendement is gelijk aan het in het beleggingsplan geraamde gemiddelde rendement van de strategische basismix bij een horizon van 30 jaar. Om extra prudentie in te bouwen in het premiebeleid verlaagt het fonds dit verwachte rendement met een prudentieafslag van 0,15 procentpunt (15 basispunten). Verder is het verwachte rendement gemaximeerd op het reële verwachte rendement op basis van de wettelijke parameters voor pensioenfondsen.

Vanaf 1 juli 2023 golden nieuwe wettelijke parameters, die waren gepubliceerd in verband met de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen. Door de publicatie van nieuwe parameters voordat de gebruikelijke termijn van 5 jaar was afgelopen, werd ook de mogelijkheid geboden om de rente- en inflatiecurve opnieuw vast te zetten. PNO Media heeft van die mogelijkheid gebruikgemaakt en de rente- en inflatiecurve per 30 september 2023 opgenomen in de disconteringscurve voor de premie. Dit bracht een aanvullende eis voor de in rekening te brengen premie met zich mee, namelijk dat de premie 2024 niet lager mocht zijn dan de premie 2023. Om aan die eis te voldoen is voor het vaststellen van de in rekening te brengen premie 2024 dezelfde disconteringscurve gebruikt als voor de premie 2023.

Het verwachte lange termijn reële rendement (het beleggingsrendement na aftrek van inflatie) uit het beleggingsplan 2024 kwam na aftrek van een prudentieafslag van 15 basispunten uit op een rendement van 3,7%. Op basis van de door de minister vastgestelde parameters en de aanvullende eis dat de premie 2024 niet lager mag uitkomen dan de premie 2023, is het maximale rendement waarmee PNO Media voor de premieberekening mag rekenen 1,85%. Daarom is dit lagere rendement toegepast bij de berekening van de gedempte kostendekkende premie in 2024.

Fondbrede premie 2024 als percentage van salaris 2024

De gemiddelde fondbrede premie als percentage van de salarissom is in 2024 gelijk gebleven op 17,6%.

Onderstaande tabel geeft de ongedempte en de gedempte kostendekkende premie weer over 2024.

Kostendekkende premie 2024

Kostendekkende premie Bedragen x € 1.000	Ongedempt	Gedempt
Premie voor de aangroei van de pensioenverplichtingen en risicodekking tijdens het boekjaar, voor zover deze voortvloeien uit de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenregeling	161.713	84.426
Opslag voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen vereist eigen vermogen	38.231	19.959
Opslag voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten	6.693	6.693
Premie voor toeslagverlening conform de afgesproken financieringswijze	-	47.269
Totaal	206.637	158.347

De gedempte kostendekkende premie is gelijk aan € 158.347. PNO Media heeft voor het verslagjaar 2024 € 181.096 in rekening gebracht aan premie. Dit voldoet aan de wettelijke eis. In 2024 ontving PNO Media daarnaast een premie ter grootte van € 9.583 voor de DC life cycle en Netto pensioenregelingen.

De basis van het premiebeleid blijft in 2025 gehandhaafd: PNO Media gaat uit van een kostendeekkende premie die is gedempt op basis van het verwachte fondsrendement. Het onverkort toepassen van het reële verwachte rendement als waarderingscurve zou echter leiden tot een forse daling van de premie en de premiedekkingsgraad. Het bestuur vond dat met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel niet evenwichtig. Een lage premiedekkingsgraad zou de kans vergroten dat de minimaal benodigde inwaardekkingsgraad niet gehaald wordt. Daarom heeft het bestuur besloten om voor het bepalen van de premie die werkgevers in 2025 gaan betalen, dezelfde disconteringscurve te hanteren als in 2023 en 2024. Deze curve is vervolgens parallel verschoven om een premiedekkingsgraad van 104,5% te realiseren. Het premieniveau voor 2025 is iets lager dan het niveau van 2024.

Fondsbrede premie 2025 als percentage van salaris 2024

De fondsbrede premie 2025 als percentage van het salaris 2024 is gelijk aan 17,4%.

Premies 2025 per pensioenregeling

Met pensioenrichtleeftijd 68 jaar	Premies 2025 als percentage van salaris	Premies 2025 als percentage van pensioengrondslag
PNO1	18,5	24,9
PNO2	13,0	22,0
PNO3	12,9	21,9
PNO4	15,1	20,2
PNO Film- en Bioscoopregeling	12,3	20,5

WETSWIJZIGINGEN MET INVLOED OP DE PENSIOENADMINISTRATIE

Pensioendeelnemers krijgen het recht om – na het voldoen aan de voorwaarden – bij pensionering maximaal 10% van de waarde van hun aanspraken op ouderdomspensioen op te nemen als 'bedrag ineens'. Dit is één van de mogelijkheden die is opgenomen in het Pensioenakkoord om mensen meer keuzevrijheid te geven over het gebruik van hun pensioen, en volgt uit de Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen. Het is de bedoeling dat deelnemers vanaf 1 juli 2026 van deze mogelijkheid gebruik kunnen maken. De invoering van 'bedrag ineens' zal gevolgen hebben voor de communicatie richting deelnemers die met pensioen gaan.

De nieuwe Wet pensioenverdeling bij scheiding treedt waarschijnlijk op 1 januari 2028 in werking. In deze wet is geregeld dat de ex-partner standaard altijd een eigen pensioenrecht krijgt (conversie). Ook krijgen allebei de ex-partners alleen recht op de helft van het partnerpensioen dat tijdens de verbintenis is opgebouwd. Beide partijen kunnen hier met wederzijdse instemming van afwijken in een echtscheidingsconvenant. De gevolgen van deze wet worden te zijner tijd verwerkt in de pensioenadministratie.

KOSTEN PENSIOENBEHEER

De kostencomponenten van het pensioenbeheer zijn:

- pensioenadministratie;
- schriftelijke, mondelinge en digitale informatieverschaffing;
- financiële administratie en rapportage;
- bestuursadvisering en -ondersteuning;
- behoud en acquisitie;
- bestuur en toezicht.

Het bestuur stelt jaarlijks de begroting voor de kosten van het pensioenbeheer vooraf vast. Bijzondere projecten vormen separate business cases in de begroting, met een taakstellend budget. Voorwaardelijke posten worden separaat gepresenteerd.

Monitoring

Het uitvoerend bestuur monitort de uitvoeringskosten en de verschillende kostenratio's op maandelijks basis. Het toezicht hierop ligt bij het niet-uitvoerend bestuur. De periodieke kostenrapportage inclusief toelichting is een vast onderdeel van de bestuursagenda. Het kostenniveau wordt jaarlijks op diverse manieren geanalyseerd. Deze analyses hebben een vaste plek op de jaaragenda van het bestuur.

Kosten pensioenbeheer gestegen

PNO Media maakt voor de pensioenuitvoering voortdurend afwegingen tussen enerzijds een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening aan deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en aangesloten werkgevers, en anderzijds de kosten daarvan. Omdat het fonds samen met zijn sociale partners en werkgevers zorgvuldig de overstap naar een nieuw pensioenstelsel wil maken, worden extra kosten gemaakt. Die zullen er ook zijn voor de communicatie die nodig is om de gevolgen van de nieuwe pensioenregels uit te leggen aan de deelnemers. Hiervoor accepteert het bestuur tijdelijk een hoger kostenniveau.

Kosten van pensioenfondsen zijn van grote maatschappelijke betekenis: een lager kostenniveau leidt tot een hoger collectief pensioenvermogen bij een gelijkblijvend rendements- en risicoprofiel. Het is dus van belang dat de kosten voor een pensioenfonds inzichtelijk zijn, bijvoorbeeld door deze te vergelijken met de kosten van andere, vergelijkbare, pensioenfondsen.

Een benchmarkcijfer is de meest eenvoudige manier waarop de kosten in context kunnen worden gezet, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van het pensioenfonds en het beleggingsbeleid. PNO Media doet jaarlijks aan benchmarking. In 2024 betrof dit deelname aan het benchmarkonderzoek van Bell. De conclusie uit dit (en eerdere onderzoeken) is dat PNO Media een kostenniveau heeft dat wat hoger ligt dan gemiddeld.

Het bestuur is zich bewust van dit relatief hogere niveau van de pensioenbeheerkosten ten opzichte van andere pensioenfondsen. Dit heeft te maken met de schaal, met het vrijwillige karakter van het fonds, met het feit dat PNO Media een breed palet aan regelingen aanbiedt en met de mogelijkheid voor deelnemers en werkgevers om voor persoonlijk contact te kiezen.

In 2024 zijn de kosten van het pensioenbeheer gestegen. Dit was grotendeels te verklaren door incidentele kosten.

Factoren die in 2024 invloed hadden op de kosten

- Het fonds zet actief in op groei. In 2024 is het aantal deelnemers toegenomen.
- De voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel bracht substantiële extra kosten met zich mee.
- Het fonds investeert continu in het up-to-date houden en optimaliseren van het pensioensysteem. Daarnaast zijn in 2024 kosten gemaakt voor de selectie van nieuwe pensioensoftware. De implementatie daarvan wordt in 2025 voorbereid.
- Er zijn kosten gemaakt voor het nieuwe product PNO Pensioen Op Maat.
- Er zijn aanvullende kosten gemaakt voor IT en cybersecurity in het algemeen.
- Salariskosten zijn gestegen, voornamelijk door een stijging van cao-lonen.
- Er waren hogere kosten voor inhuur, voornamelijk voor de projecten ter voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel maar ook voor de projecten DORA (Digital Operational Resilience Act) en UPA (Uniforme Pensioenaangifte).

Kosten pensioenbeheer

Bedragen x € 1.000	2024	2023
Uitvoeringskosten	18.609	14.502
Toegerekend Vermogensbeheer	-7.616	-5.960
Kosten pensioenbeheer jaarrekening	10.993	8.542
Ratio in € per actieve en gepensioneerde deelnemer	323	261
Ratio in € per deelnemer ter voorbereiding nieuw pensioenstelsel	65	13

De kosten van pensioenbeheer (10.993) gedeeld door het aantal deelnemers (22.464) en pensioengerechtigden (11.589) leiden tot een ratio van € 323.

In de uitvoeringskosten zit een bedrag van 3,1 miljoen euro ter voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel (waarvan net als de systematiek in voorgaande jaren 30% wordt toegerekend aan vermogensbeheer) met een ratio van € 65 per actieve en gepensioneerde deelnemer. In 2023 was dit 426 duizend euro met een ratio van € 13 per actieve en gepensioneerde deelnemer. Een nadere toelichting op de kosten van pensioenuitvoering is opgenomen in de jaarrekening onder de toelichting op de staat van baten en lasten.

Ambitie kosten pensioenbeheer

Het bestuur zet ook in 2025 in op kostenbeheersing, groei van het aantal deelnemers en verbetering van de efficiëntie van de processen. De voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel betekenen voor alle pensioenfondsen in Nederland, dus ook voor PNO Media, incidentele meerkosten in de komende jaren.

Onderzoeken

In 2024 vonden, conform de planning, geen grootschalige klanttevredenheidsonderzoeken plaats onder deelnemers en werkgevers.

Wel heeft een analyse van de 'klantreis nieuwe deelnemer' plaatsgevonden. Dit geeft inzicht in de cruciale momenten in het contact met de klant gedurende het proces dat hij of zij start met het opbouwen van pensioen bij PNO Media. De verbeterpunten die dit heeft opgeleverd worden verwerkt in de dienstverlening aan nieuwe deelnemers.

Structureel krijgt PNO Media feedback op klanttevredenheid door de registratie (en afhandeling) van klachten. Ook wordt aan het einde van een pensioengesprek met een deelnemer of werkgever getoetst of het gesprek aan de verwachtingen heeft voldaan. Gebruikers van de website kunnen reageren met de feedbackknop op pnomedia.nl.

Onderaan elke deelnemers- en werkgevers e-nieuwbrief kan de lezer zijn klanttevredenheid over PNO Media aangeven met een rapportcijfer. Deze scores worden vertaald naar een Net Promotor Score (NPS). De NPS laat zien hoe waarschijnlijk het is dat een organisatie wordt aanbevolen aan familie, vrienden en collega's. De score kan tussen de -100 en de +100 liggen. Voor PNO Media zijn deze NPS-scores eind 2024 als volgt:

Deelnemers

NPS-score: 39 (2023: 38)

Gemiddeld cijfer: 8,2 (2023: 8,2)

Werkgevers

NPS-score: -48 (2023: -64)

Gemiddeld cijfer: 5,0 (2023: 4,1)

Onder werkgevers is telefonisch onderzoek gedaan naar de problemen die zijn ondervonden met de werkgeversportal. Dit heeft de NPS-score van werkgevers positief beïnvloed al is er nog volop ruimte voor verbetering.

Onderzoekskalender

Gepland kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de behoeften van deelnemers en pensioengerechtigden, prospect werkgevers en aangesloten werkgevers, is een onderdeel van het marketing- en communicatiebeleidsplan. De uitkomsten ervan kunnen leiden tot:

- aanpassingen in de (marketing)communicatie;
- verbeteringen op het gebied van de informatieverstrekking;
- initiatieven om de klanttevredenheid verder te verhogen.

De onderzoekskalender ziet er voor de komende 2 jaar als volgt uit.

Onderzoek	2025	2026
Klanttevredenheid aangesloten werkgevers	x	
Algemene klanttevredenheid en mening over de pensioencommunicatie onder deelnemers/ pensioengerechtigden		x

PENSIOENCOMMUNICATIE

PENSIOENWET EN ABTN

De communicatie van PNO Media houdt rekening met de eisen van de Pensioenwet en de Wet pensioencommunicatie. Het communicatiebeleid staat kort beschreven in de Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) van het fonds en wordt gedetailleerd uitgewerkt in een 3-jarlijks marketing- en communicatiebeleidsplan en in de jaarplannen.

Marketing- en communicatiebeleidsplan 2023-2025

De strategische marketing- en communicatiedoelstellingen zijn gebaseerd op de strategische doelstellingen van PNO Media, zoals vermeld in het hoofdstuk Governance. Actuele aspecten daarvan voor de marketing en communicatie zijn vooral de groei-doelstelling van PNO Media en de begeleiding van werkgevers en deelnemers richting het nieuwe pensioenstelsel.

De belangrijkste strategische pensioencommunicatiedoelstellingen zijn:

- Voldoen aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot pensioencommunicatie: die moet correct, evenwichtig, duidelijk en tijdig zijn. Sinds de ingang van de Wet toekomst pensioenen (op 1 juli 2023) stelt de wet ook eisen aan de communicatie rondom keuzebegeleiding vooruitlopend op het nieuwe pensioenstelsel.

- Elke deelnemer heeft kennis van de pensioenregeling en de risico's, en heeft realistische verwachtingen van het pensioen.
- Deelnemers van PNO Media beoordelen het fonds als deskundig, betrouwbaar en passend bij de creatieve en digitale sector. Ze vinden dat het fonds op een maatschappelijk verantwoorde wijze belegt en met de beleggingen goede pensioenresultaten behaalt. Ook vinden deelnemers dat het fonds kostenbewust is.
- PNO Media communiceert digitaal waar het mag en persoonlijk waar het kan.

De belangrijkste strategische marketingdoelstellingen zijn:

- Creëren van een positief beeld rondom het merk PNO Media onder alle doelgroepen.
- Een goede algemene klanttevredenheid onder aangesloten werkgevers.
- Een hoge naamsbekendheid bij prospect werkgevers als hét pensioenfonds voor de creatieve en digitale sector.
- Netto groei van het aantal deelnemers door groei en behoud van werkgevers.
- Groei van het aantal deelnemers door aansluiting van andere pensioenfonds bij PNO Media.
- Opname in het aanbod van en concrete samenwerking met geselecteerde pensioenadviseurs.
- Ondersteunen en faciliteren van sociale partners in hun keuzes met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel.
- Positieve beïnvloeding van de beeldvorming rondom PNO Media via belangenorganisaties en de pers.

Voor elk afzonderlijk jaar maakt PNO Media een marketing- en communicatiejaarplan met de activiteiten die voor dat jaar gepland zijn om bij te dragen aan het behalen van deze doelen.

PENSIOENCOMMUNICATIE BINNEN WTP

Volgens de Wet toekomst pensioenen streeft de wetgever met pensioencommunicatie de volgende doelen na:

- Alle informatie moet correct, evenwichtig, duidelijk en tijdig zijn, en aansluiten op de behoeften van de ontvanger.
- Digitaal communiceren is toegestaan, tenzij de deelnemer daar bezwaar tegen maakt.
- Informatie wordt gelaagd aangeboden via Pensioen 1-2-3, zodat overzicht en inzicht ontstaat met de mogelijkheid om te handelen.
- Geleidelijk wordt mijnpensioenoverzicht.nl uitgebreid met nieuwe functionaliteiten, gebruikmakend van de gegevens bij pensioenfonds.
- De deelnemer weet hoeveel pensioen hij/zij kan verwachten, kan nagaan of dat voldoende is en is zich bewust van de risico's.
- Als de deelnemer inzicht heeft verkregen, weet hij of zij welke keuzemogelijkheden hij/zij heeft.

Marketing- en communicatieactiviteiten 2024

In 2024 is gewerkt volgens het marketing- en communicatiejaarplan 2024. Met de volgende activiteiten heeft PNO Media in 2024 invulling gegeven aan de marketing- en communicatiedoelstellingen.

1. Individuele pensioencommunicatie

PNO Media vindt het belangrijk dat deelnemers een correct beeld hebben van hun realistisch te verwachten pensioen. Het fonds wil zo goed mogelijk antwoord geven op de vraag: 'Hoe sta ik er persoonlijk voor?' In de individuele pensioencommunicatie onderscheidt PNO Media onder andere de volgende componenten:

- telefonische pensioengesprekken;
- persoonlijke pensioengesprekken;
- bijeenkomsten voor bijna-gepensioneerden;
- Pensioen3daagse;
- Pensioen 1-2-3;
- deelnemersportal MijnPNO;
- uniform pensioenoverzicht.

PNO Media wordt door deelnemers en werkgevers gewaardeerd vanwege zijn persoonlijke communicatie en directe service. Tijdens de Pensioen3daagse op 12, 13 en 14 november 2024 werd het pensioensprek uur bij PNO Media druk bezocht. Alle beschikbare plekken waren in no-time bezet. In 3 dagen zijn 120 pensioengesprekken gevoerd. De klanten waardeerden de gesprekken met gemiddeld een 9,1.

Nieuwe pensioenregeling

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) trad 1 juli 2023 in werking. De implementatie van het nieuwe pensioenstelsel kent zijn eigen programma- en communicatieplan. In eerste instantie was dit vooral gericht op voorlichting aan sociale partners en werkgevers, die eind 2024 hun transitieplannen hebben ingeleverd. Vanaf 2025 intensificeert ook de individuele pensioencommunicatie over dit onderwerp.

Na implementatie blijft er voor PNO Media vanaf 1 januari 2027 nog maar 1 pensioensysteem over: de premieovereenkomst (ook wel beschikbare premieregeling genoemd). Dit leidt ertoe dat:

- pensioen individueler/persoonlijker is;
- meer keuzevrijheid en flexibiliteit mogelijk is;
- de volatiliteit van pensioenen toeneemt;
- het risico van de hoogte van de pensioenuitkering bij de fondsdeelnemer ligt;
- er sprake is van meer transparantie en inzicht in de (verhouding tussen) premie, rendement en kosten.

Omdat bij deze pensioenregeling de risico's en de keuzes meer bij de deelnemers liggen, is goede pensioencommunicatie essentieel. Om weloverwogen keuzes te kunnen maken en hun pensioen te optimaliseren, hebben deelnemers duidelijke informatie en uitleg nodig over onder meer de volgende onderwerpen:

- Beleggingskeuze: heldere uitleg over de beleggingsopties helpt deelnemers om hun risicoprofiel te bepalen en de invloed van rendement op de hoogte van hun pensioen te begrijpen.
- Waardeoverdracht: informatie over het overdragen van elders opgebouwde pensioenen naar de nieuwe pensioenregeling van PNO Media kan een deelnemer helpen weloverwogen een beslissing te nemen of dit voor hem of haar wel of niet gunstig is.
- Bijsparen: informatie over de mogelijkheden van de nieuwe pensioenregelingen om extra te sparen voor (nabestaanden)pensioen via de werkgever kan deelnemers helpen om hun pensioendoelen te bereiken.

PNO Media ziet een toenemende rol voor de werkgever bij het vergroten van het pensioenbewustzijn van de medewerkers. Het fonds helpt aangesloten werkgevers daarom bij het invullen van 'goed werkgeverschap' rondom het onderwerp pensioen. Daarbij kan PNO Media op zijn beurt weer gebruikmaken van de expertise van de werkgevers (waarvan vele actief zijn in de mediasector) rondom communicatie en voorlichting.

In het hoofdstuk 'Nieuw Pensioenstelsel' wordt uitgebreider ingegaan op de wet, de consequenties daarvan en het overleg met sociale partners.

Wet stelt hogere eisen aan keuzebegeleiding

In de Wtp is naast de bestaande eisen aan de communicatie ook de norm 'keuzebegeleiding' opgenomen. Keuzebegeleiding is het begeleiden van deelnemers bij het maken van passende pensioenkeuzes.

PNO Media geeft hieraan invulling door:

- Informatie bieden die is afgestemd op de eigenschappen, behoefte en levensfase van individuele deelnemers.
- Het afstemmen van de manier van informeren op de individuele deelnemer, via verschillende media (keuzeomgeving).
- Rekening houden met deelnemers die geen keuze maken, bijvoorbeeld door het instellen van passende defaults.
- Een continu proces van inrichten, uitvoeren, monitoren, evalueren en indien nodig verbeteren van de keuzebegeleiding.

Op basis van deze normen zijn de keuzeprocessen in fase 1 (intern) beoordeeld van de volgende gebeurtenissen: indiensttreden, pensioen opbouwen, trouwen/samenwonen, kinderen krijgen, scheiden/uit elkaar gaan, arbeidsongeschikt worden, uitdiensttreden, met pensioen gaan, overlijden. Intern werd vastgesteld dat PNO Media voldoet aan de wet- en regelgeving. Dit is door het fondsbestuur bekrachtigd.

Ambitie keuzebegeleiding

PNO Media wil een meer dan gemiddeld serviceniveau bieden en legt daarom de lat hoger dan wettelijk verplicht. Het fondsbestuur stelde in 2023 de ambitie in het kader van keuzebegeleiding vast. Uit deze ambitie volgt een aantal verbeterpunten voor keuzebegeleiding. Deze worden nader uitgewerkt in fase 2. Daarbij horen de volgende doelen:

- inrichting van het proces 'continu verbeteren';
- structurele oplossing centrale vastlegging klantcontacten;
- van voorlichting naar financieel advies in 1-op-1 gesprek;
- overall financiële planningstool.

De tijdlijnen voor fase 2 lopen tot eind 2025.

Goed omgaan met klachten

De Wtp stelt hogere eisen aan hoe pensioenfondsen klachten behandelen. Ook de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie bevat richtlijnen waaraan de klachtafhandeling van pensioenfondsen moet voldoen. PNO Media monitort continu hoe klachten worden geregistreerd en beantwoord, en hoe dit nog beter kan. Meer daarover is te lezen in het hoofdstuk Governance.

Het bestuur realiseert zich dat goed omgaan met klachten van meerwaarde is voor de klant- en medewerkerstevredenheid, voor het verbeteren van processen, en voor zowel de reputatie van het pensioenfonds zelf als voor de sector als geheel.

De Pensioenfederatie doet een jaarlijkse online uitvraag onder pensioenfondsen over hoe zij omgaan met klachten. De uitvraag is ontwikkeld in overleg met Stichting Gouden Oor. Aan de hand van 35 bepalingen checkt het onderzoek of een fonds (1) ontvankelijk is voor klachten, (2) klantgevoelig is bij de afhandeling ervan en (3) leert van de signalen die klanten geven. Via de score kan PNO Media zich vergelijken met andere pensioenfondsen.

- Bij de 0-meting in 2022 scoorde PNO Media 'bijna voldoende' met 51%.
- In 2023 deed de Pensioenfederatie een nieuwe uitvraag en scoorde PNO Media 'goed' met 87%.
- Na de uitvraag in 2024 scoorde het fonds zelfs 'zeer goed' met 95%.

De gemiddelde score van de 131 deelnemende pensioenfondsen in 2024 was 89%.

2. Digitale dienstverlening

In 2024 zijn er nieuwe stappen vooruit gezet in de digitale communicatie met deelnemers. De pensioenportal MijnPNO maakt het voor deelnemers en pensioengerechtigden makkelijker om pensioenzaken online te regelen. De deelnemersportal wordt doorontwikkeld voor een optimale klantbeleving. Hiervoor maakt het fonds onder meer gebruik van de feedback van klanten.

In 2024 is de deelnemersportal MijnPNO onderworpen aan een grondige evaluatie van de gebruikerservaring (UX) en de gebruikersinterface (UI) om knelpunten en optimalisatiemogelijkheden te identificeren. Het doel daarvan is om te komen tot een meer intuïtieve navigatie, duidelijkere communicatie en een prettiger interactie voor de gebruiker. Voor PNO Media is dit bijzonder belangrijk omdat deelnemers vaak complexe informatie moeten begrijpen en beheren. Een goed ontworpen mijn-omgeving zorgt ervoor dat gebruikers eenvoudig toegang hebben tot hun pensioeninformatie, wijzigingen kunnen doorvoeren en hun pensioen kunnen plannen. Dit verhoogt de tevredenheid van de deelnemers en verbetert de efficiëntie van de klantenservice. De UX/UI-analyse heeft diverse verbeteringen opgeleverd voor de gebruiksvriendelijkheid en visuele aantrekkelijkheid van MijnPNO. Deze worden in 2025 zoveel mogelijk doorgevoerd.

Gebruik pnomedia.nl

	2024	2023
Pnomedia.nl (totaal bezoeken langer dan 10 seconden en minimaal 2 pagina's bezocht)	145.771	155.115
Bouncepercentage (slechts 1 pagina bezocht en geen interactie)	37,2%	36,1%
Bezochte pagina's per sessie	1,9	1,8
Bezoekduur in minuten en seconden	3.46	3.50

Het aantal bezoeken aan de website is licht gedaald. Dit kan te maken hebben met het feit dat er in december 2023 al gecommuniceerd was over indexatie per 1 januari 2024. Normaal gesproken raadplegen veel bezoekers de website in januari voor informatie over op handen zijnde indexatie.

Het bouncepercentage nam iets toe. Dit geeft aan dat de betrokkenheid bij de informatie op de bezochte pagina's licht is afgenomen.

Gebruik deelnemersportal MijnPNO

	2024	2023
MijnPNO (totaal bezoeken langer dan 10 seconden en minimaal 2 pagina's bezocht)	67.179	82.736
Bouncepercentage (slechts 1 pagina bezocht en geen interactie)	19,2%	19,9%
Bezochte pagina's per sessie	8,3	7,7
Bezoekduur (in minuten en seconden)	11.23	10.04

Pensioendocumenten biedt PNO Media alleen digitaal aan in MijnPNO. Via e-mail of per post ontvangen deelnemers en pensioengerechtigden een notificatie als er een document in MijnPNO voor hen klaarstaat. In MijnPNO kunnen zij er ook voor kiezen om de informatie op papier te ontvangen. In 2024 waren er minder bezoekers van MijnPNO, maar ze bezochten meer pagina's en bleven ook langer online. Het bouncepercentage daalde licht.

Gebruik PNO Werkgeversportal

	2024	2023
Werkgeversportal (totaal bezoeken langer dan 10 seconden en minimaal 2 pagina's bezocht)	12.405	12.123
Bouncepercentage (slechts 1 pagina bezocht en geen interactie)	17,5%	20,4%
Bezochte pagina's per sessie	20,2	18,6
Bezoekduur (in minuten en seconden)	33.01	30.49

De PNO Werkgeversportal geeft werkgevers overzicht over de werknemersgegevens in alle pensioenregelingen (DB en DC) bij PNO Media en wordt vooral gebruikt voor het doorgeven van mutaties. In 2023 werd een vernieuwde werkgeversportal in gebruik genomen, deze kende in de beginfase enkele verstoringen. Alle gebruikscijfers laten een stijgende lijn zien.

Het aantal geregistreerde e-mailadressen van deelnemers en pensioengerechtigden was eind 2024 gestegen naar 25.830 (2023: 23.247). Dat komt overeen met ongeveer 75% (2023: 70%) van het totaal van deze groep. Het fonds streeft naar het uitbreiden van het aantal mailadressen, om deelnemers en pensioengerechtigden nog beter proactief te informeren over het nieuwe pensioenstelsel en over hun persoonlijke situatie.

Het aantal abonnees op de e-nieuwsbrief steeg van 17.294 naar 18.930, een stijging van ruim 9%.

Uniforme Pensioenaangifte

Na een succesvolle pilot met Uniforme Pensioenaangifte (UPA) in 2023 is dit uitgebouwd in 2024. Voor PNO Media, de bij het fonds aangesloten werkgevers en hun administratiekantoren levert UPA diverse voordelen, zoals actuele en juiste gegevens door volautomatische, maandelijkse aanlevering van gegevens (éénmalige invoer in de salarisadministratie) en lagere kosten door samenwerking en standaardisatie van aanlevering. Ook in 2025 zet PNO Media zich in voor het verbeteren van zijn digitale dienstverlening, onder meer door het aansluiten van steeds meer werkgevers en hun administratiekantoren op UPA.

3. Communicatie over de financiële positie

PNO Media heeft een overbruggingsplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB) en dit is door DNB goedgekeurd. Het overbruggingsplan schetst een realistische en haalbare route om financieel gezond te blijven in de periode tot aan de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel (1 januari 2027 voor PNO Media). DNB heeft ook toestemming gegeven om gebruik te maken van het zogenoemde transitie-FTK met onder andere ruimere mogelijkheden voor indexatie. Hierover is uitgebreid door het fonds gecommuniceerd.

Dankzij een voldoende dekkingsgraad en de toepassing van het transitie-FTK, was indexatie per 1 januari 2025 mogelijk. Via diverse kanalen zijn deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden geïnformeerd over de verhoging van de pensioenen die op 31 december 2024 waren opgebouwd. Op de website is uitgebreide informatie opgenomen over het indexatiebesluit met onder andere de gevolgen voor verschillende generaties (evenwichtige belangenafweging). Meer achtergronden over het transitie-FTK en het indexatiebesluit zijn opgenomen in het hoofdstuk Financiële positie. PNO Media communiceert ook expliciet over de kans op toekomstige indexatie. Die is in 2024 als volgt verwoord: 'De eerstkomende jaren kunnen wij de pensioenen naar verwachting niet volledig verhogen.'

PNO Media communiceert ook expliciet over de kans op een toekomstige pensioenverlaging. In de Pensioen 1-2-3, het pensioenoverzicht en relevant brochuremateriaal werd die kans in 2024 als volgt verwoord: 'Er is een kleine kans dat uw pensioen de eerstkomende jaren moet worden verlaagd.'

Het beeld dat pensioenfondsen niet goed beleggen en dat er veel op gaat aan kosten, is hardnekkig. Het zorgt ervoor dat mensen (ten onrechte) denken dat zij minder terugkrijgen dan zij aan premie betalen en beter zelf hun pensioen kunnen regelen. PNO Media blijft daarom aandacht schenken aan zijn beleggingsresultaten en aan het gegeven dat het fonds per euro in de pensioenpot minder dan 1 cent uitgeeft aan kosten.

Pensioenfondsen moeten, net als andere instellingen en bedrijven, steeds meer verantwoorden hoe zij in hun investeringen rekening houden met mens en milieu. Dat een goed rendement prima samen kan gaan met verantwoord beleggen, blijft het fonds benadrukken en uitleggen. Meer hierover is te lezen in het hoofdstuk Beleggingsbeleid.

4. Heldere voorlichting

Met heldere pensioencommunicatie vergroot PNO Media het pensioenbewustzijn en geeft het mensen de gelegenheid om de regie te voeren over hun inkomen na pensioneren. De voorlichting biedt een realistisch beeld van de verwachtingen, geeft inzicht in de praktische gevolgen daarvan en laat zien wat mensen zelf kunnen doen. De Wet toekomst pensioenen voegt daaraan toe dat deelnemers en pensioengerechtigden op een adequate wijze moeten worden begeleid bij het maken van keuzes binnen de pensioenregeling.

Om die doelen te realiseren zet het fonds verschillende communicatiemiddelen in:

- Website pnomedia.nl: de openbare website voor particuliere en zakelijke klanten.
- E-nieuwsbrief: 18.930 geabonneerde deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden ontvangen de digitale nieuwsbrief (2023: 17.294). In 2024 is 12 keer een e-nieuwsbrief verstuurd.
- Social media: Facebook, Instagram, X en YouTube zet het fonds vooral in om beeldvorming rondom het onderwerp 'pensioen' en PNO Media positief te beïnvloeden. De korte berichten verwijzen voor meer informatie naar de website.
- Een contentstrategie geeft richting aan de communicatie via website, e-nieuwsbrief en social media. De onlinekanalen bieden volop mogelijkheden om de effecten ervan te meten en de strategie jaarlijks bij te sturen.
- Pensioen3daagse: In 2024 werden 120 pensioengesprekken gevoerd. De belangrijkste gespreksonderwerpen kwamen overeen met die in de voorgaande jaren:
 - Hoeveel ouderdomspensioen heb ik opgebouwd?
 - Wat heb ik geregeld voor mijn partner en kinderen?
 - Hoeveel kan ik verwachten als ik stop met werken?

IN CONTROL OVER COMMUNICATIE

Het fondsbestuur is verantwoordelijk voor het communicatiebeleid en monitort de communicatie van het fonds nauwgezet. Het uitvoerend bestuur (UB) is op verschillende manieren direct betrokken bij de communicatie van het fonds:

- het UB bereidt het communicatiebeleid voor;
- is verantwoordelijk voor een correcte uitvoering;
- beoordeelt voorstellen ter verbetering van de communicatie.

Dit brengt de kwaliteit van de informatievoorziening naar een hoger niveau en zorgt ervoor dat het bestuur, ook wat communicatie betreft, in control is.

5. Beeldvorming en groeiambitie

Voor PNO Media is een positieve beeldvorming meer dan gemiddeld belangrijk, omdat het grotendeels een vrijwillig fonds is. Dat wordt extra actueel bij transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. PNO Media wil aantrekkelijk blijven voor bestaande klanten en aantrekkelijk(er) worden voor potentiële nieuwe klanten. Het fonds streeft actief naar behoud, en waar mogelijk groei, van het aantal aangesloten organisaties en deelnemers. De commerciële strategie gaat uit van een actieve marktbenadering. In 2024 resulteerde dat onder meer in de overstap van de sector Kartonnage & Flexibele Verpakkingenbedrijf (K&FV) naar PNO Media. Meer hierover is eerder in dit hoofdstuk te lezen.

Contentstrategie

Een contentstrategie helpt PNO Media om planmatig met behulp van informatie (content) zijn doelen te bereiken. Voor deelnemers is de contentstrategie gericht op bewustwording, herkennen van de momenten waarop zij actie moeten ondernemen en versterken van de merkidentiteit. Voor werkgevers en pensioenadviseurs streeft de contentstrategie naar een grotere naamsbekendheid en aandacht voor het productaanbod.

In 2024 was de introductie van de flexibele premiereregeling PNO Pensioen Op Maat een belangrijk onderdeel binnen de contentstrategie. Dit nieuwe, Wtp-bestendige pensioenproduct is vooral online onder de aandacht gebracht van werknemers en werkgevers in de creatieve en digitale sector die nog geen pensioenregeling hebben.

Het fonds bouwt aan zijn naamsbekendheid bij prospect werkgevers en pensioenadviseurs en zet zich in om met hen in contact te komen. De communicatiemiddelen die het fonds hiervoor inzet zijn onder andere LinkedIn, gerichte onlineadvertenties, e-mailingen, deelname aan de jaarlijkse Product Presentatie Middag van Pensioennavigator en presentaties op beurzen en congressen. Daarnaast trekt het fonds op met bekende spelers in de omroepindustrie zoals Beeld & Geluid en Broadcast Magazine, maar ook met Emerce, het mediaplatform voor digital marketing, media en e-business. Het fonds zet onder meer hun faciliteiten en mediakanalen in om via betaalde redactionele aandacht dichterbij (potentiële nieuwe) klanten en werknemers in die sectoren te komen en meer naamsbekendheid te verwerven.

Merkconcept

PNO Media is het pensioenfonds voor iedereen in de creatieve en digitale sector. Deze merkidentiteit is in alle communicatiemiddelen doorgevoerd. De merkidentiteit is vastgelegd in een huisstijlhandboek en een schrijfwijzer. De huisstijl en schrijfstijl worden continu bewaakt en up-to-date gehouden.

Marketing- en communicatiejaarplan 2025

Het marketing- en communicatiejaarplan is een praktische uitwerking van het strategische driejarenbeleidsplan. Voor 2025 bevat het jaarplan de volgende speerpunten:

- Communiceren richting deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden over het besluit om de pensioenen per 1 januari 2025 te verhogen met 2,54%.
- Communiceren over de door sociale partners gerealiseerde transitieplannen richting aangesloten werkgevers en hun werknemers.
- Vastleggen in een communicatieplan hoe de transitiecommunicatie richting 1 januari 2027 wordt georganiseerd door PNO Media. Dit communicatieplan moet uiterlijk 1 juli 2025 worden ingeleverd bij de AFM en is onderdeel van het implementatieplan.
- Inzetten op de promotie van de flexibele premiereregeling PNO Pensioen Op Maat om groei te bewerkstelligen door zoveel mogelijk nieuwe werkgevers aan te sluiten.
- Werkgevers en deelnemers van de sector Kartonnage & Flexibele Verpakkingenbedrijf voorbereiden op hun nieuwe pensioenregeling bij PNO Media vanaf 1 januari 2026.
- Continu verbeteren van dienstverlening voor en het optimaliseren van contactmomenten met deelnemers en aangesloten werkgevers op basis van klantonderzoek en feedback.
- Informeren over de gevolgen van het omzetten van de administratie en uitvoering van de pensioenen naar een nieuw systeem voor deelnemers en werkgevers.
- Deelnemersportal MijnPNO doorontwikkelen om een optimale online klantbeleving te bereiken. Dit moet leiden tot meer gebruik en meer e-mailadressen.
- Uniforme Pensioenaangifte (UPA) beschikbaar stellen aan een groeiende groep aangesloten werkgevers via de PNO Werkgeversportal.
- Vergroten van de zichtbaarheid en naamsbekendheid van PNO Media onder prospect werkgevers en pensioenadviseurs.
- Communiceren over pensioen op de manier die de wet voorschrijft: correct, duidelijk, evenwichtig, tijdig en door het bieden van adequate keuzebegeleiding en handelingsperspectief.
- Samenwerken met werkgevers bij het informeren van hun werknemers over de pensioenregeling bij PNO Media. Dit is belangrijk in het kader van keuzebegeleiding, maar ook bij het informeren over de gevolgen van de overstap naar een nieuwe pensioenregeling.

Parallel aan de dagelijkse pensioenadministratie werkt PNO Media hard aan de beoogde transitie naar het nieuwe pensioenstelsel per 1 januari 2027. In 2024 is de keuze gemaakt voor een nieuw, toekomstbestendig pensioenplatform, waar PNO Media vanaf 2026 mee gaat werken. Het fonds ontwikkelde ook een FPR-product, PNO Pensioen Op Maat. Vanaf 1 januari 2025 kunnen nieuwe klanten hiervan gebruikmaken. Op de transitiedatum kunnen ook bestaande klanten de overstap maken.

Het premiebeleid voor 2025 is nagenoeg gelijk aan dat van 2024. Daarmee draagt de premie mede bij aan het zorgdragen voor de benodigde invaardeckingsgraad bij de transitie in 2027.

In 2024 koos de sector Kartonnage & Flexibele Verpakkingenbedrijf voor PNO Media. Het streven is om nieuwe opbouw vanaf 1 januari 2026 bij PNO Media onder te brengen.

De communicatie over pensioenen besteedt steeds meer aandacht aan de gevolgen van de nieuwe pensioenregelingen voor werkgevers en werknemers.

De kosten voor het pensioenbeheer zijn gestegen. De belangrijkste component daarvan zijn de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel.

Het afgelopen jaar stond in het teken van een aantal majeure geopolitieke ontwikkelingen. De verscheurende oorlogen in Oekraïne en in Gaza zorgen voor een diep menselijk leed. Op het politieke vlak zal de verkiezing van Donald Trump als president van de Verenigde Staten van grote invloed zijn op de wereldeconomie. Europa lijkt politiek vleugellam te zijn. In Frankrijk en Duitsland, de as van de Europese Unie, zijn tussentijds nieuwe parlementsverkiezingen uitgeschreven. Ondanks al deze geopolitieke onrust hebben de aandelenmarkten een buitengewoon goed jaar gehad en lieten de wereldwijde aandelenbeurzen koersstijgingen van dubbele cijfers zien. Dit vertaalde zich in een totaalrendement op de portefeuille van PNO Media van 9,3%. Op het gebied van verantwoord beleggen zette het fonds stappen met de start van een portefeuille groene bedrijfsobligaties en de voorbereiding van impactbeleggingen.

ONTWIKKELING FINANCIËLE MARKTEN

De strijd tegen inflatie lijkt voor nu grotendeels gestreden, hoewel het laatste beetje inflatie hardnekkig blijkt te zijn. De centrale banken hebben er voldoende vertrouwen in dat de prijsstijging op het lagere niveau blijft en hebben daarom in 2024 de beleidsrentes stapsgewijs verlaagd. Voor de Verenigde Staten is een lagere beleidsrente eigenlijk niet noodzakelijk. De Amerikaanse economie laat wederom zien te beschikken over een grote innovatiekracht en dynamiek. De economie vertoont een prima groei, er is krapte op de arbeidsmarkt en er is vanuit de overheid al voldoende fiscale stimulering aanwezig. Het tekort op de begroting is met ruim 7% wel te hoog. President Trump heeft een aantal beleidsinitiatieven genoemd, zoals deregulering, het invoeren van handelstarieven en beperken van immigratie, die voor een opwaartse druk van de inflatie kunnen zorgen. Dit maakt de Amerikaanse centrale bank voorzichtig met het doorvoeren van verdere renteverlagingen.

In Europa draait de economie een stuk minder goed dan in de Verenigde Staten. Er is slechts een beperkte economische groei en de economische bedrijvigheid laat flinke barsten zien. Hoge energie- en arbeidskosten gepaard met sterke buitenlandse concurrentie, maken het de Europese industrie moeilijk om concurrerend te blijven. De auto-industrie, die kampt met dalende verkopen en hierdoor fabrieken moet sluiten, is hier een voorbeeld van. De overheidsfinanciën van een aantal Europese landen zijn zorgwekkend. Met name Frankrijk is op dit moment niet in staat de noodzakelijke economische en fiscale hervormingen door te voeren. Een staatsschuld van ruim 110% van het bruto binnenlands product (bbp) en een overheidstekort van meer dan 6% hebben het renteverskil met bijvoorbeeld Duitsland doen stijgen tot bijna een procentpunt. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de beleidsrente al verlaagd en aangegeven dat verdere verlagingen in het vooruitzicht liggen.

Aandelen ontwikkelde markten

Aandelenbeleggingen hebben over heel 2024 een zeer goed rendement laten zien. Een serie van renteverlagingen door centrale banken en een sprong voorwaarts in technologische innovatie hebben ervoor gezorgd dat de bedrijfswinsten en investeringen stegen. Beleggers zien de doorbraak in artificial intelligence als een aanjager van innovatie en efficiency en verwachten hiervan een impuls in economische groei en bedrijvigheid. De ondernemingen die innovatief vooroplopen bevinden zich vooral in de Verenigde Staten. Technologiebedrijven zoals NVIDIA, Microsoft, Apple en Alphabet lieten koerswinsten zien van tientallen procenten tot meer dan 100%. De marktwaarde van de grootste Amerikaanse technologiebedrijven, ook wel de Magnificent Seven genoemd, bereikte een astronomische hoogte. Uiteindelijk steeg de Amerikaanse aandelenbeurs met zo'n 23,3%, uitgedrukt in Amerikaanse dollar (32,8% in euro).

Europa blijft in deze innovatiegolf achter. Alleen onze nationale trots ASML is een belangrijke speler in de chip- en technologiesector. Europa kampt met hoge energieprijzen, mede door de dure omslag van een fossiele naar een duurzame energievoorziening. De Europese industrie, die op de wereldmarkt concurreert met de Verenigde Staten waar energie veel goedkoper is, en met China waar vooral de arbeidskosten een stuk lager zijn, maakt een moeilijke periode door. Tegelijkertijd worden er door alle 3 de handelsblokken protectionistische maatregelen ingevoerd om de eigen industrie te beschermen. Dit brengt het risico met zich mee dat de groei van de wereldhandel afzwakt. De Europese Centrale bank heeft de rente in 2024 in een aantal stappen verlaagd, van 4% naar 3%. De voorzitter van de ECB heeft laten doorschemeren dat verdere verlagingen in 2025 waarschijnlijk zijn. De aandelenbeurzen in Europa lieten een koerswinst zien van 9,3%.

Aandelen opkomende markten

Aandelen in opkomende markten hadden over de gehele linie een prima rendement, hoewel het wel achterbleef bij de Verenigde Staten. Het rendement uitgedrukt in euro was zo'n 15,7%.

De Chinese overheid heeft in 2024 een groot pakket economische maatregelen ingevoerd om de economie te stimuleren. Een deel werd gebruikt om de schulden van lokale overheden te herstructureren. Er is ook geïnvesteerd in de vastgoedsector met als doel daar de grote schuldenlast te doen verminderen. De rente is verlaagd waardoor de kredietverlening wordt gestimuleerd. In India groeit de economie sterk en de vooruitzichten zijn positief. De groei is echter ongelijk verdeeld en een groot deel van India blijft onderontwikkeld.

Renteontwikkeling

De centrale banken hebben de afgelopen jaren de hoge inflatie bestreden met een serie van renteverhogingen. Begin 2024 was de beleidsrente in de Verenigde Staten 5,5% en in Europa 4%. De inflatie is in de loop van 2024 grotendeels gezakt naar de gewenste niveaus van zo'n 2% tot 2,5%. Dit bood de centrale banken de ruimte om de beleidsrente stapsgewijs te verlagen. De Amerikaanse centrale bank heeft inmiddels de beleidsrente teruggebracht naar 4,5% en de ECB heeft de rente tot 3% verlaagd.

De kapitaalmarktrente wordt echter niet bepaald door centrale banken maar door de markt. En de markt is bezorgd over de toekomstige inflatie. De VS heeft een groot tekort op de begroting en het ziet er niet naar uit dat de in januari geïnstalleerde president Trump dit tekort zal terugdringen. Ook andere economische maatregelen zoals het invoeren van handelstarieven en immigratiebeperkingen zullen prijzen opdrijven. Er is een aanzienlijke kans dat de Amerikaanse centrale bank het beleid van renteverlagingen staakt, of tenminste vertraagt.

De Amerikaanse kapitaalmarktrente, met een looptijd van 10 jaar, stijgt door deze ontwikkelingen en is per saldo het afgelopen jaar met 37 basispunten (bps) gestegen naar 4,39%. De rente in Europa laat een ander patroon zien. Hier groeit de economie minder sterk dan in de VS. Frankrijk heeft geen andere keuze dan het begrotingstekort terug te dringen en Duitsland zal flinke economische hervormingen moeten doorvoeren om met name de industrie weer concurrerend te laten worden met de rest van de wereld. De Nederlandse kapitaalmarktrente met een looptijd van 10 jaar is licht gestegen van 2,33% naar 2,60%. De voor pensioenfondsen belangrijke 30-jaars swaprente is wat gedaald van 2,33% naar 2,16%.

Invloed rente op pensioenverplichtingen

De lagere swaprente had tot gevolg dat de waarde van de pensioenverplichtingen iets toenam. PNO Media dekt 50% van het renterisico af. De dekkingsgraad van het pensioenfonds, die de verhouding weergeeft van de bezittingen ten opzichte van de verplichtingen, is in 2024 geëindigd op 114,2%. Dat is ruim 1,0% hoger dan het jaar ervoor. De indexatie van 2,54% is hierin meegenomen. Meer hierover is te lezen in het hoofdstuk Financiële positie.

BELEGGINGSOVERTUIGINGEN

Het kader voor het beleggingsbeleid wordt gevormd door de risicohouding in combinatie met de beleggingsovertuigingen van PNO Media. Deze overtuigingen fungeren als toetssteen bij beleggingskeuzes en zorgen ervoor dat het bestuur het keuzeproces op een consistente wijze doorloopt. De beleggingsovertuigingen spelen een rol bij de formulering van de beleggingsstrategie, het beleggingsbeleid, bij de selectie van categorieën en bij de keuze van beleggingsstijlen en mandaatrichtlijnen. Hieronder staan de beleggingsovertuigingen met een beknopte toelichting.

1. **PNO Media is een langetermijnbelegger.** De beleggingsstrategie staat ten dienste van de pensioenambitie.
2. **De strategische asset allocatie is de belangrijkste keuze in relatie tot het rendement.** De beslissing in welke beleggingscategorieën wordt belegd, heeft meer impact dan beslissingen binnen een categorie.
3. **Diversificatie loont.** Dit zorgt voor spreiding van risico's.
4. **Risico vereist extra rendement.** Het fonds accepteert alleen extra beleggingsrisico als daar een verwacht additioneel rendement tegenover staat.
5. **PNO Media belegt alleen in categorieën die het bestuur begrijpt.** Het bestuur kan de belangrijkste karakteristieken van beleggingen uitleggen aan deelnemers en andere belanghebbenden.
6. **Een sterke organisatie draagt bij aan risicobeheersing.** Daarom worden verantwoordelijkheden duidelijk vastgelegd en krijgen vermogensbeheerders een helder mandaat.
7. **Maatschappelijk verantwoord beleggen is integraal onderdeel van het beleggingsbeleid.** De principes daarvan liggen vast in de Code Verantwoord Beleggen van het fonds.
8. **PNO Media is kostenbewust.** Er wordt een afweging gemaakt tussen kosten en verwacht rendement en kosten worden zorgvuldig gemonitord.

BELEGGINGSBELEID DB-REGELINGEN

Strategisch risicokader

De beleggingsstrategie voor de DB-regelingen is bepaald aan de hand van een ALM-studie (zie hoofdstuk Financiële positie). Hiermee zet het fonds de verplichtingen op lange termijn af tegen het belegd vermogen. De studie houdt rekening met uiteenlopende economische scenario's en geeft zo inzicht in de verhouding tussen verwacht rendement en het pensioenrisico. Hierdoor zijn afgewogen beleidskeuzes mogelijk. De beleggingsstrategie bestaat uit een strategische basismix met daaromheen bandbreedtes. Binnen deze bandbreedtes stelt het bestuur jaarlijks de streefgewichten van de beleggingsmix vast. De huidige strategische basismix en bandbreedtes gelden tot en met 2025.

Vereist eigen vermogen (VEV)

De risicohouding van het fonds geeft de mate aan waarin PNO Media risico wil lopen om zijn pensioendoelstelling te bereiken. De risicohouding komt tot stand in overleg met sociale partners.

Met sociale partners, zoals vertegenwoordigd in de pensioenraad, is het bestuur een bandbreedte overeengekomen voor het vereist eigen vermogen (VEV). Deze is gebaseerd op een maximaal en een minimaal risicoprofiel voor de beleggingsmix, in lijn met de pensioenambitie en de risicohouding. De VEV-bandbreedte loopt vanaf 20,8% tot en met 28,1%. PNO Media past deze bandbreedte maandelijks aan de rente aan. Er is een signaleringsgrens van 28,1%. Zodra het VEV van de streefmix hierboven komt, evalueert het bestuur of de VEV-bandbreedte en/of het risicoprofiel van de beleggingsmix dient te worden aangepast.

Beleggingsmix DB-regelingen

De volgende tabel toont de streefgewichten voor de beleggingsmix van 2024 en de feitelijke gewichten per eind 2024. In de beleggingsmix worden de categorieën aandelen, vastgoed en private equity geschaard onder zakelijke waarden.

Beleggingsmix 2024

2024	Streefgewicht	Feitelijk gewicht per jaarultimo
Vastrentende Waarden	50,0%	49,0%
LDI portefeuille	18,0%	17,4%
Nederlandse hypotheek	12,0%	10,5%
Europese bedrijfsobligaties	5,0%	5,1%
Groene obligaties	2,0%	1,9%
Obligaties opkomende markten (in \$)	6,0%	6,6%
Amerikaanse high yieldobligaties	6,0%	6,2%
Liquide middelen	1,0%	1,4%
Zakelijke waarden	50,0%	51,0%
Aandelen	31,0%	31,9%
Vastgoed	14,0%	12,7%
Private equity	5,0%	6,4%
Totaal	100,0%	100,0%

RENDEMENT BELEGGINGEN DB-REGELINGEN 2024

De in dit hoofdstuk genoemde rendementen zijn na aftrek van kosten.

RESULTATEN 2024 IN HET KORT

Waarde eind 2024:	€ 7.876 miljoen
Rendement beleggingen PNO Media:	10,9%
Rendement fondsbrede benchmark:	11,7%
Rendement PNO Media inclusief afdekking valutarisico:	9,3%

PNO Media behaalde in 2024 een rendement op de totale beleggingsportefeuille van 10,9%, vóór afdekking van het valutarisico. Na afdekking van het valutarisico was het rendement 9,3%.

PNO Media belegt een groot deel van de beleggingsportefeuille op basis van een actieve beleggingsstrategie. De externe vermogensbeheerders die de portefeuilles beheren, behaalden opgeteld een lager rendement dan de benchmark waarmee zij worden vergeleken. Het totale resultaat van dat actieve beheer was een underperformance van 0,8%. De meeste vermogensbeheerders behaalden weliswaar een outperformance maar enkele grote portefeuilles deden het aanzienlijk slechter dan de benchmark. Over een langere periode gemeten zorgt het actieve beheer wel voor een extra rendement.

2024	Normweging	Portefeuille- weging	Marktwaaarde portefeuille (in € miljoen)	Portefeuille- rendement	Benchmark rendement
Vastrentende waarden	50,0%	49,0%	3.882	7,1%	6,7%
Aandelen	31,0%	31,9%	2.526	19,0%	22,1%
Alternatieve beleggingen	19,0%	19,1%	1.509	8,2%	8,1%
Totaal voor afdekking valutarisico	100,0%	100,0%	7.917	10,9%	11,7%
Afdekking valutarisico			-42	-1,6%	
Totaal na afdekking valutarisico			7.876	9,3%	

De waarden in bovenstaande tabel zijn berekend op basis van de door het bestuur vastgestelde indeling van de beleggingscategorieën. Op de balans zijn de beleggingscategorieën ingedeeld conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving RJ610. Deze indelingen zijn niet gelijk, daarom kunnen de waarden in bovenstaande tabel verschillen van de waarden op de balans.

Vastrentende waarden

RESULTATEN 2024 VASTRENTENDE WAARDEN

Weging categorie:	49,0%
Waarde eind 2024:	€ 3.882 miljoen
Rendement PNO Media:	7,1%
Rendement benchmark:	6,7%

De categorie vastrentende waarden bestaat uit verschillende soorten obligaties en leningen. In 2024 daalde zowel de lange risicovrije rente als de korte rente. De voor pensioenfondsen belangrijke 30-jaars swaprente daalde van circa 2,33% naar zo'n 2,16%, de 1-jaars swaprente daalde van circa 3,46% naar 2,34%. De risico-opslag voor bedrijfsobligaties en obligaties van opkomende landen daalde licht. Per saldo zorgde dit ervoor dat alle vastrentende waarden een positief rendement lieten zien. Actief beheer zorgde voor 0,4% extra rendement.

Rendement vastrentende waarden 2024

Vastrentende waarden	Marktwaaarde (in € miljoen)	Portefeuille rendement	Benchmark rendement
Nederlandse hypotheek	829	5,1%	4,1%
LDI portefeuille	1.380	3,0%	3,0%
Obligaties opkomende markten (in \$)	519	18,0%	14,8%
Europese bedrijfsobligaties	400	5,3%	4,7%
Amerikaanse high yieldobligaties	491	14,2%	15,5%
Liquide middelen	108	2,2%	3,7%
Groene bedrijfsobligaties	153	5,4%	5,5%
Totaal	3.882	7,1%	6,7%

Nederlandse hypotheke met hoge kredietwaardigheid

PNO Media belegde in 2024 gemiddeld zo'n 12% van het vermogen in Nederlandse hypotheke. De portefeuille kent een hoge kredietwaardigheid en het wanbetalingsrisico is bijzonder laag. Het rendement van de hypothekeportefeuille in 2024 was 5,1%. Het rendement kwam tot stand door enkele, in dit jaar tegengestelde, effecten. Zo was er sprake van een kleine daling van de risicovrije rente, maar steeg tegelijkertijd de risico-opslag van 115 basispunten naar 134 basispunten. De benchmark bestaat uitsluitend uit de risicovrije swaprente, die behaalde dankzij een kleine rentedaling een rendement van zo'n 4,1%.

Liability Driven Investment (LDI)

De LDI-portefeuille belegt in EMU-staatsobligaties, renteswaps en geldmarktfondsen en heeft primair als doel om het renterisico op de verplichtingen (deels) af te dekken. De renteswaps zijn zowel OTC-renteswaps (over the counter) als renteswaps die via central clearing worden beheerd. De LDI-portefeuille is ondergebracht bij een externe vermogensbeheerder. De gemiddelde looptijd van de portefeuille is door het aanhouden van veel 20- en 30-jarige swaps en obligaties lang. De lange rente is in 2024 iets gedaald waardoor de LDI-portefeuille een kleine koerswinst laat zien. Het rendement over 2024 was 3,0%. Omdat er geen beschikbare marktwaardebenchmark is, wordt het benchmarkrendement gelijkgesteld aan het feitelijke portefeuillerendement.

Obligaties in opkomende markten

De portefeuille in dollars genoteerde obligaties van opkomende markten bevat obligaties uit ruim 50 verschillende landen. De landen in deze portefeuille hebben een lagere kredietwaardigheid dan ontwikkelde landen, en kennen daarom een hogere rentevergoeding. Hoewel er geopolitiek het nodige gaande is wereldwijd hebben de meeste opkomende landen hier weinig tot geen last van gehad. In de portefeuille zitten zowel landen met een hoog risicoprofiel (high-yield rating) als landen met een wat lager risicoprofiel (investment grade rating). De portefeuille heeft een hoog rendement behaald; zo'n 18,0 %, waarvan 3,2% outperformance van actief beheer was. De Amerikaanse risicovrije rente is voor obligaties met een looptijd van 10 jaar wat gestegen. De risico-opslag daarentegen is in 2024 gedaald tot een niveau van circa 300 basispunten wat juist positief uitpakt voor het rendement. Opvallend is dat vooral landen met een relatief hoog risicovol profiel (high yield) de risico-opslag sterk zagen dalen.

De dollar is in 2024 sterker geworden en dat betekent voor eurobeleggers een extra rendement. De helft van het valutarisico op de dollar dekt PNO Media af met termijncontracten. Dit resultaat wordt separaat gerapporteerd.

Europese bedrijfsobligaties

PNO Media investeert zo'n 5% van het belegd vermogen in Europese bedrijfsobligaties met een goede kredietwaardigheid (investment grade). De beleggingen in Europese bedrijfsobligaties worden beheerd door 2 vermogensbeheerders, elk met een eigen mandaat voor actief beheer. Het rendement op de portefeuille wordt bepaald door de beweging van het renteniveau en de risico-opslag. De risicovrije rente met looptijden van 5-7 jaar is in 2024 nagenoeg hetzelfde gebleven. De risico-opslag is in 2024 iets gedaald waarmee een kleine koerswinst is behaald. Het rendement op de portefeuille was 5,3%, en daarmee hoger dan de benchmark van 4,7%. Het actieve beheer heeft per saldo positief bijgedragen aan het rendement.

Amerikaanse high-yield obligaties

Bedrijven met het predicaat high-yield zijn bedrijven met een lage kredietwaardigheid. Deze bedrijven hebben een relatief hoog schuldenniveau wat de kans op wanbetalingen verhoogt. Beleggers eisen voor dit risico een extra vergoeding ofwel risico-opslag. De risico-opslag daalde in 2024 en bevindt zich eind 2024 zo'n 300 basispunten (3%) boven de risicovrije rente. Dit is historisch gezien een zeer lage risico-opslag. Beleggers schatten de risico's van een default laag in en de bedrijven hebben geen moeite om zich te financieren.

Het rendement op Amerikaanse high-yield obligaties was 14,2%. Het actieve beheer van de portefeuille leidde tot een 1,3% lager rendement dan de benchmark. De portefeuille heeft een vrij conservatieve beleggingsstrategie en profiteerde daardoor niet voldoende van de dalende risico-opslag.

De portefeuille liquide middelen belegt in vastrentende instrumenten met een zeer korte looptijd zoals AAA-staatsobligaties uit de eurozone met een looptijd korter dan 1 jaar, deposito's en banktegoeden. Daarnaast is er toegang tot een eurogeldmarktfonds. De portefeuille liquide middelen laat als geheel een nagenoeg nihil resultaat zien. Dit resultaat wordt behaald door de renteopbrengsten en wat valutaresultaat. De renteopbrengsten op de liquide middelen waren positief maar het valutaresultaat was negatief. In de portefeuille wordt een beperkt deel van het vermogen in buitenlandse valuta aangehouden, voornamelijk Amerikaanse dollars. Deze buitenlandse liquide middelen worden gebruikt voor dagelijkse betalingen. Opgemerkt wordt dat 50% van het dollarrisico van alle beleggingscategorieën wordt afgedekt. Het resultaat van het afdekken van het valutarisico wordt separaat gemeten.

Groene bedrijfsobligaties

PNO Media is medio 2024 gestart met beleggen in een nieuwe beleggingscategorie: groene bedrijfsobligaties. Groene bedrijfsobligaties zijn obligaties uitgegeven door kredietwaardige bedrijven (investment grade) waarbij de hoofdsom gebruikt wordt voor de financiering van klimaat- en milieuplossingen. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in duurzame energieopwekking zoals windmolens en investeringen die milieuproblemen zoals CO₂- uitstoot of de uitstoot van fijnstof aanpakken. De grootste uitgevers van groene obligaties zijn financiële instellingen en nutsbedrijven. De markt voor groene bedrijfsobligaties groeit sterk en zal naar verwachting een steeds groter deel van het universum van bedrijfsobligaties uitmaken. De weging naar groene obligaties is in 2024 zo'n 2% van de beleggingsportefeuille en wordt begin 2025 met 1 procentpunt verhoogd.

PNO Media heeft voor het beheer van de portefeuille een vermogensbeheerder geselecteerd met veel ervaring in deze tak van het vermogensbeheer. De manager heeft een eigen raamwerk ontwikkeld om te beoordelen of de opbrengt van de obligaties ook daadwerkelijk op de juiste manier wordt ingezet. Het rendement van de portefeuille was 5,4% en lag in lijn met de benchmark.

Kredietwaardigheid en duration vastrentende waarden

De volgende tabel toont de kredietwaardigheid van de vastrentende waarden. De hoogste kredietwaardigheid, AAA, bestaat vooral uit Nederlandse staatsobligaties en hypotheeklen. De lage ratings, lager dan BBB, zijn vooral Amerikaanse high-yield obligaties en schulden uit opkomende landen.

Kredietwaardigheid vastrentende waarden

Kredietoordeel	Portefeuille 2024	Portefeuille 2023
AAA	61,6%	68,5%
AA	1,2%	0,8%
A	5,1%	3,8%
BBB	7,4%	6,6%
Lager dan BBB	23,8%	21,3%
Geen rating	1,0%	-0,9%
Totaal	100,0%	100,0%

De volgende tabel toont de rentegevoeligheid (*duration*) van de vastrentende waarden. De duration geeft aan met hoeveel procent de waarde van een obligatie stijgt (daalt) als de rente met 1 procentpunt daalt (stijgt). Bij high-yield obligaties en dollarobligaties uit opkomende markten geeft de duration de gevoeligheid aan voor veranderingen in de Amerikaanse rente, die anders kan bewegen dan de rente in de eurozone. Daarom telt de rentegevoeligheid van deze obligaties niet mee bij de afdekking van het renterisico op de pensioenverplichtingen.

De duration van de obligaties is het afgelopen jaar toegenomen. Dit komt doordat er meer langjarige staatsobligaties in portefeuille zitten in vergelijking met vorig jaar, maar het aandeel van renteswaps in de rentehedge is juist wat kleiner dan vorig jaar. Het niveau van de renteafdekking is 50% van de verplichtingen en is ten opzichte van 2023 ongewijzigd.

Duration vastrentende waarden

Duration vastrentende waarden	2024	2023
Staatsobligaties	17,8	13,6
Hypotheken	7,7	7,2
Europese bedrijfsobligaties	4,4	4,5
Duration obligaties renteafdekportefeuille	11,1	9,2
Amerikaanse high yieldobligaties	3,1	3,0
Dollarobligaties opkomende markten	6,7	7,2
Duration vastrentende waarden	9,2	8,1

Aandelen

RESULTATEN 2024 AANDELEN

Weging categorie:	31,9%
Waarde eind 2024:	€ 2.526 miljoen
Rendement PNO Media:	19,0%
Rendement benchmark:	22,1%

De beleggingscategorie aandelen behaalde een rendement van 19,0%. Het actieve beleggingsbeleid van de aandelenmanagers had per saldo een negatief effect op het rendement. De portefeuille behaalde (afgerond) een underperformance van 3,1%. Wel waren de verschillen in het actieve rendement tussen de vermogensbeheerders groot.

Rendement per aandelencategorie 2024

Aandelen	Marktwaaarde (in € miljoen)	Portefeuille rendement	Benchmark rendement
Europa/Verenigde Staten large cap actief	1.188	21,1%	27,5%
Multifactor Verenigde Staten	340	25,7%	32,8%
Verre Oosten	301	20,3%	16,9%
Multifactor Europa	277	13,7%	9,3%
Opkomende markten	226	15,7%	13,6%
Europa small cap	193	6,2%	4,9%
Totaal	2.526	19,0%	22,1%

Het grootste aandelenmandaat is een portefeuille met aandelen van grote Europese en Amerikaanse bedrijven. De vermogensbeheerder die deze portefeuille onder beheer heeft, voert een zogeheten actieve fundamentele beleggingsstrategie. Van elk bedrijf dat in portefeuille wordt genomen, wordt een diepgaande analyse gemaakt. Deze zet de potentiële lange termijn waardecreatie van het bedrijf af tegen het vermeende risico. Duurzaamheidscriteria zijn volledig geïntegreerd in de bedrijfsanalyse en de posities in portefeuille worden voor een langere periode aangehouden.

De vermogensbeheerder van deze portefeuille heeft als opdracht om op de lange termijn een extra rendement te verdienen ten opzichte van de benchmark en heeft daarvoor een mandaat dat hem toestaat afwijkende posities in te nemen ten opzichte van de marktwaaarde gewogen benchmark. In 2024 behaalde de portefeuille een rendement van 21,1% en presteerde hiermee 6,4% lager dan de benchmark. Door de zeer actieve beleggingsstijl wijken de jaarlijkse rendementen aanzienlijk af ten opzichte van de benchmark, zowel in positieve als negatieve zin. De meerjarige rendementen van deze manager zijn nog steeds goed.

Deze portefeuille belegt ruim 2/3 in de Verenigde Staten. Het portefeuillerendement in de VS was met ruim 33% zeer hoog terwijl Europa daarbij achterbleef met ruim 9%. Grote investeringen in technologie, met name in artificial intelligence, zorgen voor een extra investeringsimpuls, en aanhoudend sterke bedrijfswinsten maakten van 2024 een prima jaar op de aandelenbeurzen. De (her)verkiezing van Trump zorgde in de VS voor een extra boost in het vertrouwen dat de komende jaren de economische groei aanhoudt. Trump heeft aangegeven dat hij inzet op sterke deregulering van de economie, dat hij het boren naar nieuwe olie- en gasbronnen zal stimuleren en de belastingen gaat verlagen.

De lagere performance ten opzichte van de benchmark had meerdere oorzaken. Na de sterke outperformance in 2023 van grote technologiebedrijven in de VS, zoals Microsoft en NVIDIA, heeft de manager het belang in deze bedrijven in 2024 verlaagd. Echter, ook in 2024 steeg de waarde van de grote techbedrijven spectaculair. Deze portefeuillwijziging heeft rendement gekost. Ook de grote positie in veilige farmaciebedrijven heeft bijgedragen aan de underperformance. Hoewel deze bedrijven het afgelopen jaar een prima rendement hadden bleef dat achter bij de koerswinsten van de technologiebedrijven. De laatste grote achterblijver was de sector met luxe consumentengoederen met daarin bedrijven zoals LVMH en Kering. Deze bedrijven hadden te lijden onder lagere omzet vanuit China en opkomende markten en lieten grote koersdalingen zien. De portefeuille was in deze bedrijven overwogen.

Multifactor Europa en Verenigde Staten

Een deel van de beleggingen in grote bedrijven uit Europa en de Verenigde Staten wordt beheerd op basis van een systematische (factor)beleggingsstrategie. Het doel van de strategie is om over een langere periode een beter rendement te behalen dan een marktwaaarde gewogen strategie. Er kunnen relatief grote actieve posities ontstaan waardoor het rendement op korte termijn flink kan afwijken van de benchmark, zowel in positieve als in negatieve zin.

PNO Media heeft een multifactorstrategie die in 4 factoren belegt: waarde, momentum, kwaliteit en de factor lage volatiliteit. De vermogensbeheerder voor de factorstrategie beheert een portefeuille voor zowel Amerikaanse als Europese aandelen.

Het rendement op de portefeuille in Europa was 13,7% en deze presteerde hiermee aanzienlijk beter dan de benchmark (9,3%). De multifactorstrategie in Europa presteert al jaren goed. De Europese beurs is goed gespreid over bedrijven en sectoren en heeft niet te maken met extreme concentratie van enkele bedrijven en sectoren zoals in de VS.

De multifactorstrategie in de Verenigde Staten behaalde weliswaar een positief rendement (25,7%) maar presteerde slechter dan de benchmark (32,8%). De oorzaak van de underperformance in 2024 was dezelfde als in 2023, namelijk de onderweging in de grote technologiebedrijven. De technologiesector bestaat voor een groot deel uit groeibedrijven terwijl de multifactorstrategie juist in zogeheten waardebedrijven belegt (fundamenteel sterke bedrijven met een lage waardering). In 2024 liet een handjevol grote technologiebedrijven, ook wel de Magnificent Seven genoemd (Apple, Microsoft, Meta, NVIDIA, Tesla, Amazon en Alphabet) een zeer grote koersstijging zien. Doordat het multifactormodel deze technologiebedrijven een kleinere weging in de portefeuille toekent dan de benchmark, blijft het rendement van de portefeuille sterk achter. De andere factoren in de portefeuille waren niet in staat om dit verlies goed te maken.

De multifactorstrategie in de VS presteert hierdoor al langere tijd slechter dan de benchmark. De 10 grootste fondsen in de Amerikaanse benchmark, met name technologiebedrijven, zijn samen goed voor een weging van ruim 35%. PNO Media is in 2024 een onderzoek gestart naar de gevolgen van deze hoge concentratie op de wijze van beheer van deze portefeuille. Dit onderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2025 afgerond. De uitkomsten kunnen invloed hebben op de beleggingsstrategie.

Verre Oosten

De regio Verre Oosten is een mix van ontwikkelde landen zoals Japan en opkomende landen zoals India. Japan is veruit het grootste land in de benchmark en heeft een weging van ruim 30%. Nummer 2 is China met een weging van bijna 20%.

De Chinese aandelenbeurs presteerde in 2024, na een aantal moeilijke jaren, zeer goed. De Chinese overheid heeft in 2024 een groot pakket van economische maatregelen aangekondigd. Een belangrijke maatregel is het herfinancieren van lokale overheidsleningen. Lokale overheden hebben veel geld geleend om hiermee de vastgoedsector te ondersteunen. Echter, de vastgoedsector in China bleek zwaar overgefinancierd te zijn en een deel van de leningen moest worden afgeschreven. De lokale overheden kwamen hierdoor in problemen en de centrale overheid heeft daarom ingegrepen.

De vermogensbeheerder van de Verre Oosten portefeuille voert een fundamentele beleggingsstrategie met een voorkeur voor zogeheten waarde-aandelen. De selectie van aandelen binnen de sectoren droeg positief bij aan het behaalde resultaat. Het rendement op de portefeuille was 20,3%. Dat betekende een outperformance van 3,4% ten opzichte van het benchmarkrendement (16,9%).

Opkomende markten

De aandelenmarkten in de opkomende landen lieten een positief benchmarkrendement zien van 13,6% in 2024. De portefeuille had een rendement van 15,7%, een outperformance van 2,1%. PNO Media heeft begin 2024 de samenwerking met de vermogensbeheerder van de portefeuille opkomende markten beëindigd. Het langjarige rendement voldeed niet aan de doelstelling. Er heeft een selectieprocedure plaatsgehad om een nieuwe vermogensbeheerder voor deze portefeuille te zoeken. Dit proces is eind 2024 afgerond en de nieuwe vermogensbeheerder zal begin 2025 de portefeuille op basis van een actieve beleggingsstijl beheren. Gedurende het grootste deel van 2024 is de portefeuille in een tijdelijke passieve strategie ondergebracht.

Europa small cap

Het rendement op Europese small cap aandelen bleef in 2024, net als in 2023, achter bij aandelen van grote bedrijven. Het benchmarkrendement kwam uit op 4,9% tegenover circa 9,3% voor grotere bedrijven. De eerste helft van 2024 werd er in Europese small cap aandelen belegd in een tijdelijke passieve indexportefeuille. Gedurende die periode is er een nieuwe manager geselecteerd die het mandaat actief gaat beheren. Deze is per 1 juli 2024 van start gegaan. De manager heeft over de tweede helft van het jaar een outperformance behaald van zo'n 0,9 %.

Regioverdeling aandelen	Marktwaaarde (in € miljoen)	% aandelen- portefeuille
Europa	1155	45,7%
Verenigde Staten	843	33,4%
Opkomende markten	226	8,9%
Verre Oosten	301	11,9%
Totaal	2.526	100%

De verdeling over regio's in de aandelenportefeuille wijkt af van de verdeling van de standaard marktwaaarde benchmark. Grosso modo belegt PNO Media wat meer in Europa en wat minder in de Verenigde Staten.

Alternatieve beleggingen

RESULTATEN 2024 ALTERNATIEVE BELEGGINGEN

Weging categorie:	19,1%
Waarde eind 2024:	€ 1.509 miljoen
Rendement PNO Media:	8,2%

De categorie alternatieve beleggingen bestaat uit beleggingen in vastgoed en private equity (niet-beursgenoteerde aandelen). Hierop is een rendement behaald van 8,2%. Private equity behaalde een rendement van 9,2%, vastgoed behaalde een rendement van 7,7%. Omdat voor deze categorieën geen korte termijn representatieve benchmarks beschikbaar zijn, wordt hiervoor geen relatieve performance vermeld.

Vastgoed

RESULTATEN 2024 VASTGOED

Weging categorie:	12,7%
Waarde eind 2024:	€ 1.005 miljoen
Rendement PNO Media:	7,7%

PNO Media belegt in niet-beursgenoteerd vastgoed met een laag risicoprofiel. Veruit het grootste deel van de portefeuille, 66%, is belegd in Nederlands vastgoed. De rest van de portefeuille bestaat uit investeringen in Europa (17%) en de Verenigde Staten (17%). De portefeuille maakt relatief weinig gebruik van leverage (investeren met geleend geld), iets minder dan 17,4%. De grootste sector in de portefeuille is woningen, en in het bijzonder Nederlandse woningen. In deze sector is 53% van de totale vastgoedportefeuille belegd.

Na het slechte vastgoedjaar 2023 was er in 2024 sprake van een herstel. De portefeuille behaalde een rendement van 7,7%. Het segment Nederlandse woningen liet een mooie koersstijging zien. Er is in Nederland sprake van een tekort aan koopwoningen en er wordt nog steeds niet voldoende gebouwd om het tekort terug te dringen. Verhuurders van woningen kregen te maken met nieuwe huurregulering waardoor voor een deel van de woningen een lagere huur wordt ontvangen.

Het afgelopen jaar heeft het bestuur van PNO Media een nieuw meerjarenbeleid vastgoed vastgesteld. Het lage risicoprofiel wordt gehandhaafd. Een belangrijke pijler van de vastgoedportefeuille is dat het een relatief stabiel anker is in de totale beleggingsportefeuille van PNO Media. Wel wordt er meer spreiding aangebracht en verlaagt het fonds de weging van Nederlandse woningen ten gunste van Europese woningen. Het belang in de Verenigde Staten wordt licht opgehoogd. De beheerder van de vastgoedportefeuille zal de aanpassingen stapsgewijs invoeren.

Private equity

RESULTATEN 2024 PRIVATE EQUITY

Weging categorie:	6,4%
Waarde eind 2024:	€ 504 miljoen
Rendement PNO Media:	9,2%

De portefeuille private equity belegt in niet-beursgenoteerde bedrijven in voornamelijk Europa (80%) en de VS (20%). Er wordt belegd in de sectoren buy-outs (60%), co-investeringen (20%) en secondaries (20%). De strategie van de portefeuille is dat er in private equity fondsen wordt belegd die uitgaan van waardecreatie op lange termijn. Door bedrijven samen te voegen, te specialiseren of met extra investeringen het bedrijf sneller te laten groeien, wordt een meer toekomstbestendig bedrijf gecreëerd dat ook een beter rendement behaalt. Private equity biedt PNO Media ook de mogelijkheid om te beleggen in bedrijven die relatief klein zijn, en in bedrijven in sectoren waar via de publieke beurs beperkt toegang toe is. De portefeuille vermijdt investeringen in private equity fondsen die met behulp van veel geleend geld snelle winsten willen halen maar daardoor wel het bedrijf financieel kwetsbaar maken.

Beleggen in private equity wordt gedaan met een langetermijnhorizon. Deze categorie is namelijk bijzonder illiquide en tussentijds afscheid nemen van deze beleggingen is niet goed mogelijk, tenzij er met grote kortingen wordt verkocht. Voor de lage liquiditeit wordt een extra risicopremie verlangd, een zogeheten illiquiditeitspremie. PNO Media verwacht dat voor de lange termijn er op private equity minimaal 3% meer rendement wordt gemaakt dan op beursgenoteerde aandelen. Over de afgelopen 15 jaar wordt aan deze doelstelling ruimschoots voldaan.

In 2024 was het rendement op de portefeuille private equity 9,2%. Hiermee bleef het rendement achter bij beursgenoteerde aandelen. In zeer goede beursjaren is dat nagenoeg altijd het geval. Het rendement is na aftrek van kosten. De kosten van private equity zijn in de regel aanzienlijk hoger dan de kosten van beursgenoteerde aandelen. Zie ook de paragraaf 'Kosten vermogensbeheer'. Dit komt mede omdat het beheren van een private equity belegging arbeidsintensief is en, in tegenstelling tot beursgenoteerde aandelen, slechts beperkt schaalbaar is. PNO Media maakt bij de belegging in private equity een afweging tussen het verwachte rendement en de kosten. De afgelopen 20 jaar laten zien dat de hogere kosten ruimschoots worden goedgemaakt door het behaalde rendement. Het extra rendement bovenop beursgenoteerde aandelen is gemiddeld over de afgelopen 20 jaar zo'n 8% geweest. Begin 2025 evalueert PNO Media zijn strategie voor beleggen in private equity.

De waarde van private equity wordt bepaald op basis van taxaties, in tegenstelling tot de waardering van beursgenoteerde aandelen waar dit dagelijks gebeurt. De taxaties lopen in de regel enkele kwartalen achter bij de waardebepaling van beursgenoteerde aandelen.

Afdekking renterisico

De rente heeft grote invloed op de waarde van de pensioenverplichtingen, en daarmee op de dekkingsgraad. Om de dekkingsgraad deels te beschermen tegen een rentedaling, dekt PNO Media het economische renterisico gedeeltelijk af. Dit gebeurt met de LDI-portefeuille (die bestaat uit renteswaps, geldmarktfondsen en Europese staatsleningen), aangevuld met hypotheek en Europese bedrijfsobligaties. PNO Media heeft voor 2024 een vastgestelde renteaftdekking van 50%, die geldt totdat een nieuwe ALM-studie is uitgevoerd. Rond dit niveau geldt een bandbreedte van plus en minus 3,0%.

Sturen op renterisico gebeurt op basis van de markrente omdat het fonds die op lange termijn relevant vindt in het beleggingsbeleid. Voor de rentegevoeligheid van de dekkingsgraad is evenwel de rekenrente (UFR) van belang. Een aftdekking van 47,6% voor veranderingen in de markrente betekende per eind 2024 een aftdekking van circa 47,7% voor veranderingen in de rekenrente.

Samenstelling renteaftdekking op 31 december 2024

	Markrente	UFR-rente
LDI portefeuille	40,8%	40,8%
Europese bedrijfsobligaties	1,4%	1,4%
Hypotheek	5,0%	5,0%
Groene bedrijfsobligaties	0,5%	0,5%
Totaal	47,6%	47,7%

MARKTRENTEN EN REKENRENTEN

Bij een waardering van de pensioenverplichtingen wordt voor elke toekomstige pensioenuitkering de contante waarde berekend met een rente die dezelfde looptijd heeft als de uitkering. De waardering gebruikt dus een rentecurve, de zogeheten rekenrente.

Deze rentecurve wordt gebaseerd op de marktprijs van renteswaps met verschillende looptijden (de markrenten). Voor looptijden vanaf 50 jaar wordt gerekend met de theoretische rente. Deze rente combineert de markrenten met de Ultimate Forward Rate (UFR).

Afdekking valutarisico

PNO Media dekt de dollarpositie voor de gehele portefeuille met 50% af en de positie in het Britse pond voor 100%. Overige valutaposities worden niet afgedekt. De afdekking gebeurt met valutatermijncontracten (*forwards*).

Valutapositie na afdekking

Valutapositie	2024	2023
Euro	75,4%	74,9%
Amerikaanse dollar	15,5%	15,6%
Japanse yen	1,6%	1,4%
Zwitserse frank	1,2%	1,6%
Hongkong dollar	1,2%	0,8%
Taiwanese dollar	0,8%	0,5%
Zweedse Kroon	0,7%	0,9%
Deense kroon	0,7%	0,7%
Overige munten	2,9%	3,6%
Totaal	100,0%	100,0%

Z-score en performancetoets

De Z-score en performancetoets zijn van belang voor werkgevers die zijn aangesloten bij een verplicht gesteld pensioenfonds. Bij PNO Media betreft dit alleen werkgevers in de PNO Film- en Bioscoopregeling. Ultimo 2024 telde deze regeling 127 verplicht aangesloten werkgevers (2023: 123).

- De Z-score over 2024 bedroeg -0,42 (2023: -1,87)
- De uitkomst van de performancetoets over de periode 2020 t/m 2024 was 1,64 (2018 t/m 2023: 2,35).

Z-SCORE EN PERFORMANCETOETS

- De Z-score is een berekening van het verschil tussen het feitelijk behaalde jaarrendement en het rendement van een vooraf gedefinieerde normportefeuille (benchmark).
- De performancetoets geeft deze verhouding weer over een periode van 5 jaar. Bij een uitkomst lager dan 0 hebben werkgevers onder voorwaarden de mogelijkheid om vrijstelling van deelname aan het pensioenfonds te vragen en de pensioenregeling elders onder te brengen.

BELEGGINGSBELEID DC-REGELINGEN

PNO Media biedt een beschikbare premieregeling (*Defined Contribution*, DC) aan op basis van life cycle beleggen, onder de naam PNO DC life cycle. Ook de PNO Netto Pensioenregeling heeft een beleggingsbeleid op basis van life cycles. Dit beleid verschilt van het hierboven beschreven beleggingsbeleid voor de DB-regelingen (middelloonregelingen).

Leeftijdsgebonden

Bij life cycle beleggingen belegt het fonds de ingelegde premie volgens een mix die gebaseerd is op leeftijdscategorieën van de deelnemers. Deelnemers kunnen beleggen volgens 3 risicoprofielen: defensief, neutraal en offensief. In elk van deze profielen beleggen jonge deelnemers vooral in zakelijke waarden. Naarmate de leeftijd vordert, verschuift de beleggingsmix naar vastrentende waarden.

Tot de pensioendatum dragen deelnemers hierbij zelf het beleggingsrisico. Bij pensionering kunnen deelnemers hun beschikbare kapitaal gebruiken om een pensioenrecht in te kopen in het DB-collectief. Om het inkooprisico zo beperkt mogelijk te houden, beweegt de beleggingsmix van de life cycles richting de pensioendatum zoveel mogelijk naar de beleggingsmix van de DB-regelingen.

Afwijkende beleggingsmix

De invulling van de beleggingsportefeuilles is voor de DC- en DB-regelingen verschillend. De DC-regeling belegt vooral in beursgenoteerde beleggingen en doet dat zoveel mogelijk met passief beheerde beleggingsfondsen. Voor het vermogensbeheer hiervan is een fiduciair beheerder aangesteld; Van Lanschot Kempen.

Risicoprofielen lifecycle beleggingen

De onderstaande risicoprofielen zijn per 31 december 2024.

Defensief										
Leeftijdsgroep	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bandbreedte leeftijd	21-44	45-47	48-50	51-53	54-56	57-59	60-61	62-63	64-65	66-
Aandelen ontwikkelde markten	40,0%	35,4%	34,6%	34,0%	33,5%	32,7%	31,9%	31,1%	30,8%	30,0%
Aandelen opkomende markten	7,4%	6,6%	6,4%	6,3%	6,2%	6,1%	5,9%	5,8%	5,7%	5,6%
Beursgenoteerd OG	14,1%	12,4%	12,2%	12,0%	11,8%	11,5%	11,2%	10,9%	10,8%	10,5%
High Yield	6,3%	5,6%	5,4%	5,4%	5,3%	5,1%	5,0%	4,9%	4,8%	4,7%
EMD HC	6,3%	5,6%	5,4%	5,4%	5,3%	5,1%	5,0%	4,9%	4,8%	4,7%
IG Bedrijfsobligaties	26,0%	23,5%	23,0%	22,5%	22,0%	21,5%	21,0%	20,5%	20,0%	19,5%
LDI (inclusief staatsleningen)	0,0%	11,0%	13,0%	14,5%	16,0%	18,0%	20,0%	22,0%	23,0%	25,0%
Zakelijke waarden	61,4%	54,4%	53,1%	52,3%	51,5%	50,2%	49,0%	47,7%	47,3%	46,1%

Neutraal										
Leeftijdsgroep	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bandbreedte leeftijd	21-44	45-47	48-50	51-53	54-56	57-59	60-61	62-63	64-65	66-
Aandelen ontwikkelde markten	45,9%	40,8%	39,4%	38,3%	37,0%	35,6%	34,3%	32,9%	31,9%	30,5%
Aandelen opkomende markten	8,5%	7,6%	7,3%	7,1%	6,9%	6,6%	6,4%	6,1%	5,9%	5,7%
Beursgenoteerd OG	16,2%	14,3%	13,9%	13,5%	13,0%	12,5%	12,1%	11,6%	11,2%	10,7%
High Yield	7,2%	6,4%	6,2%	6,0%	5,8%	5,6%	5,4%	5,2%	5,0%	4,8%
EMD HC	7,2%	6,4%	6,2%	6,0%	5,8%	5,6%	5,4%	5,2%	5,0%	4,8%
IG Bedrijfsobligaties	15,0%	13,5%	14,0%	14,5%	15,5%	16,0%	16,5%	17,0%	18,0%	18,5%
LDI (inclusief staatsleningen)	0,0%	11,0%	13,0%	14,5%	16,0%	18,0%	20,0%	22,0%	23,0%	25,0%
Zakelijke waarden	70,6%	62,7%	60,6%	58,9%	56,9%	54,8%	52,7%	50,6%	49,0%	46,9%

	Offensief									
Leeftijdsgroep	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bandbreedte leeftijd (jaren)	21-44	45-47	48-50	51-53	54-56	57-59	60-61	62-63	64-65	66-
Aandelen ontwikkelde markten	54,0%	48,1%	45,9%	43,7%	41,9%	39,7%	37,5%	35,4%	33,5%	31,3%
Aandelen opkomende markten	10,0%	8,9%	8,5%	8,1%	7,8%	7,4%	7,0%	6,6%	6,2%	5,8%
Beursgenoteerd vastgoed	19,0%	16,9%	16,2%	15,4%	14,7%	14,0%	13,2%	12,4%	11,8%	11,0%
High Yield obligaties	8,5%	7,6%	7,2%	6,9%	6,6%	6,2%	5,9%	5,6%	5,3%	4,9%
IG Bedrijfsobligaties	8,5%	7,6%	7,2%	6,9%	6,6%	6,2%	5,9%	5,6%	5,3%	4,9%
Hypotheken	0,0%	0,0%	2,0%	4,5%	6,5%	8,5%	10,5%	12,5%	15,0%	17,0%
LDI (inclusief staatsleningen)	0,0%	11,0%	13,0%	14,5%	16,0%	18,0%	20,0%	22,0%	23,0%	25,0%
Zakelijke waarden	83,0%	73,9%	70,6%	67,2%	64,3%	61,0%	57,7%	54,4%	51,5%	48,1%

Het aandeel zakelijke waarden (bestaande uit aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten, beursgenoteerd vastgoed en high-yield obligaties) daalt met de leeftijd van de deelnemer.

RENDEMENT BELEGGINGEN DC-REGELINGEN 2024

Per eind 2024 is de waarde van de portefeuille € 70 miljoen. Hieronder staan de rendementen per beleggingscategorie in de DC-beleggingsmix.

Rendementen beleggingscategorieën in DC-beleggingsmix

2024	Marktwaaarde portefeuille (in € miljoen)	Portefeuille rendement	Benchmark rendement
Rendementsfonds			
Aandelen ontwikkeld wereld	18	26,8%	26,6%
Aandelen ontwikkeld Europa	9	7,3%	8,6%
Aandelen opkomend wereld	5	14,4%	14,7%
Aandelen Vastgoed	10	8,5%	7,7%
High yield obligaties	9	10,4%	14,2%
Totaal rendementsfonds	51	15,8%	16,6%
Vastrentend fonds			
Bedrijfsobligaties	11	4,2%	4,6%
Rente-afdekkingsfonds	9	5,3%	3,9%
Totaal beleggingen voor risico deelnemers	70		

Het rendement per individuele deelnemer is afhankelijk van de beleggingsmix in de 3 fondsen, die wordt bepaald op basis van leeftijd en risicoprofiel.

VERANTWOORD BELEGGEN DOOR PNO MEDIA

Het volledige beleid verantwoord beleggen van PNO Media en rapportages over dit beleid zijn te vinden op de website van PNO Media. PNO Media geeft op de website een uitgebreide toelichting op het gevoerde beleid en de uitvoering van dit verantwoord beleggingsbeleid. Er is beschreven hoe het fonds stemt op de aandeelhoudersvergaderingen en hoe het via engagement in gesprek gaat met bedrijven. Aan de hand van *casestudies* worden actuele onderwerpen over duurzaamheid, mensenrechten en goed ondernemingsbestuur toegelicht. In een separate webapplicatie is voor iedereen te zien hoe PNO Media heeft gestemd op de aandeelhoudersvergadering van individuele bedrijven waarin wordt belegd. Ook is op de website het jaarrapport ESG te vinden.

Meerjarenbeleid verantwoord beleggen

Met beleggingen in aandelen, bedrijfsobligaties, vastgoed, private equity en infrastructuur financiert PNO Media direct of indirect ondernemingen. Met beleggingen in staatsobligaties financiert het fonds overheden. Deze investeringen hebben impact op de wereld, zowel positief als negatief. In het beleid verantwoord beleggen beschrijft PNO Media hoe het negatieve effecten mitigeert en hoe het een positieve bijdrage wil leveren aan een leefbare wereld. Het fonds houdt bij al zijn beleggingen rekening met de invloed op het milieu, sociale onderwerpen en de wijze waarop ondernemingen worden bestuurd (Environmental, Social, Governance; ESG).

Het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid van PNO Media hanteert de volgende 3 kernuitgangspunten:

1. Leefbare wereld

PNO Media wil actief bijdragen aan een betere wereld door te sturen op positieve verandering en te beleggen in zaken die oplossingen bieden voor verschillende maatschappelijke en duurzaamheidsuitdagingen. In februari 2024 is het fonds gestart met het beleggen in een specifieke portefeuille met groene bedrijfsobligaties. Groene obligaties zijn specifiek gericht op de financiering van groene projecten, zoals hernieuwbare energie, efficiëntie van energie, milieubescherming en klimaatadaptatie. Door bewust te beleggen in groene bedrijfsobligaties draagt het pensioenfonds bij aan de financiering van een duurzame toekomst.

Ook spreekt PNO Media bedrijven waarin het fonds belegt rechtstreeks aan om hen te stimuleren de positieve maatschappelijke impact van hun producten en diensten te vergroten. De Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties vormen een belangrijke leidraad. De focus ligt op de volgende thema's die het pensioenfonds en zijn achterban belangrijk vinden:

Klimaat

- Betaalbare en duurzame energie (SDG 7)
- Klimaatactie (SDG 13)

Door de opwarming van de aarde ontstaan er steeds meer extreme weersomstandigheden zoals hittegolven, overstromingen en droogte. Dit heeft grote gevolgen voor de mensheid en de natuur. Het raakt ook beleggingen. Bedrijven die hun uitstoot onvoldoende verminderen, kunnen te maken krijgen met heffingen, boetes of een slechtere marktpositie. PNO Media wil de blootstelling van de portefeuille aan dergelijke risico's beperken. Het klimaatakkoord van Parijs dient als leidraad om het klimaatbeleid van de beleggingen vorm te geven. Het fonds heeft een aantal stappen gezet om de blootstelling van de beleggingsportefeuille aan de effecten van de uitstoot van broeikasgassen (CO₂) te reduceren, en om de energietransitie te faciliteren.

Biodiversiteit

- Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12)
- Leven in het water (SDG 14)
- Leven op land (SDG 15)

Biodiversiteit is van belang voor de gezondheid van onze planeet en voor ons welzijn. PNO Media vindt dat bedrijven geen winst mogen maken ten koste van het milieu en de natuur. Biodiversiteit zorgt voor een evenwicht in de ecologie en stelt ecosystemen in staat om te functioneren en zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Biodiversiteit is ook van groot economisch belang omdat veel voedingsmiddelen, medicijnen en andere grondstoffen afkomstig zijn van wilde planten en dieren. Biodiversiteit is een vast en belangrijk onderdeel van het engagementprogramma van het pensioenfonds. Het thema komt ook terug in de portefeuille impactbeleggingen. In 2025 doet het fonds hierin de eerste investeringen.

2. Toekomstbestendige portefeuille

Bij alle beleggingen weegt PNO Media factoren mee op het gebied van milieu, sociale onderwerpen en ondernemingsbestuur (ESG). Deze factoren kunnen invloed hebben op de maatschappij, maar ook op het rendement van de beleggingen. Voorbeelden daarvan zijn ontwikkelingen in milieuwetgeving of convenanten rondom arbeidsomstandigheden. PNO Media is ervan overtuigd dat het integreren van deze ESG-criteria leidt tot betere resultaten en/of betere beheersing van risico's op de lange termijn. Het fonds beoordeelt vermogensbeheerders daarom op de integratie van deze criteria in hun beleggingen. Daarnaast wordt inhoudelijk invloed uitgeoefend op het beleid van ondernemingen door middel van engagement en stemmen. Onderwerpen zijn onder andere een duurzame bedrijfsvoering en het beperken van schade die productieprocessen kunnen toebrengen aan maatschappij en milieu.

3. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

PNO Media wil de negatieve impact van zijn beleggingen op de wereld zo veel mogelijk beperken. Het fonds gelooft dat het beïnvloeden van bedrijven om hun gedrag te veranderen (sturen op positieve verandering) de meest effectieve manier is om dat te bereiken. Helaas is dat niet altijd mogelijk. Daarom sluit het fonds onder andere bedrijven uit die tabak of controversiële wapens produceren, zoals kernwapens en clustermunitie. De achterban van het fonds hecht bijzondere waarde aan persvrijheid; PNO Media sluit daarom staatsobligaties uit van landen die een slechte score hebben op de World Press Freedom index en van landen met een laag democratisch gehalte. Daarnaast geldt de uitsluiting voor landen die door de VN en de EU sancties opgelegd hebben gekregen in verband met mensenrechtenschendingen en wapenhandel. De uitsluitingslijst van PNO Media voor bedrijven en landen is te vinden op de website.

Voortgang en implementatie van aangescherpt ESG-beleid

In 2024 heeft PNO Media het aangescherpte ESG-beleid dat eind 2022 is vastgesteld verder geïmplementeerd.

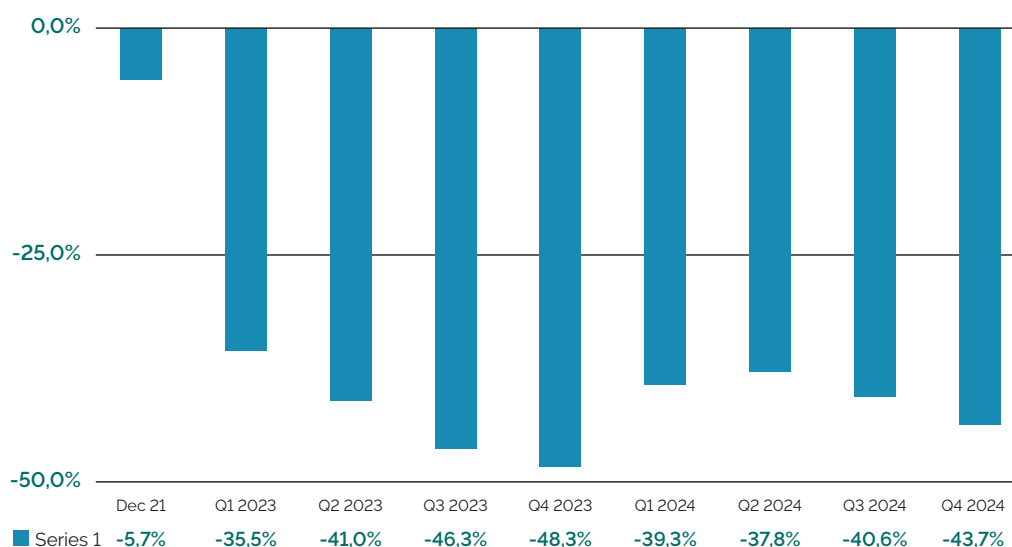
Lagere CO₂-voetafdruk

Een belangrijk onderdeel van het aangescherpte beleid is dat het fonds meer gaat doen om de energietransitie te faciliteren en om de portefeuille te beschermen tegen de negatieve gevolgen van te hoge CO₂-emissies door bedrijven. Er wordt bijvoorbeeld niet belegd in bedrijven die meer dan 5% van hun omzet halen uit het produceren van kolen of olie uit teerzand.

In 2023 is met de externe vermogensbeheerders afgesproken dat de totale CO₂-uitstoot van de bedrijven in de portefeuille minimaal 25% lager moet zijn dan van de gezamenlijke bedrijven in de verschillende benchmarkportefeuilles voor aandelen en obligaties. De CO₂-uitstoot veroorzaakt door de portefeuille van PNO Media was mede door deze maatregel eind 2024 ruim 40% lager dan de benchmark. Hierdoor is de portefeuille minder gevoelig voor stijgende koolstofemissieprijsen. Het is te verwachten dat de absolute CO₂-uitstoot verder omlaaggaat als bedrijven waarin het fonds belegt hun uitstoot reduceren, conform het klimaatakkoord van Parijs en gestimuleerd door de stijgende koolstofemissieprijsen.

CO₂-voetafdruk fondsportefeuille ten opzichte van benchmarkportefeuille

(Doelstelling ten minste -25% ten opzichte van benchmark)

Olie- en gasproducerende bedrijven

PNO Media is van mening dat olie- en gasproducerende bedrijven gevoelig zijn voor het risico op een afnemende vraag naar fossiele brandstoffen. Bovendien heeft het gebruik van fossiele brandstoffen een grote negatieve impact op het klimaat en milieu. Aan de andere kant kunnen olie- en gasbedrijven ook een bepalende rol spelen in de energietransitie. PNO Media verwacht van de olie- en gasbedrijven waarin het fonds nog belegt dat zij een gevalideerd transitieplan hebben om hun CO₂-uitstoot terug te dringen en dat zij hierop vooruitgang laten zien. Na screening van bedrijven in de olie- en gassector op deze criteria zijn er nog ongeveer 30 bedrijven over in deze sector waar het fonds in kan beleggen.

Groene obligaties en impactbeleggingen gericht op klimaat en biodiversiteit

In 2024 heeft PNO Media invulling gegeven aan het kernthema klimaat door ongeveer 2% van het belegd vermogen te beleggen in een portefeuille met groene bedrijfsobligaties. Daarnaast heeft het fonds in 2024 een externe vermogensbeheerder geselecteerd die 2% van het vermogen gaat beleggen in een impactportefeuille, gericht op de thema's klimaat en biodiversiteit. In 2025 worden hiervoor de eerste beleggingen gedaan. De financiering hiervan zal ten koste gaan van de allocatie naar niet-beursgenoteerd vastgoed.

De thema's klimaat en biodiversiteit hebben ook een prominente plaats in het engagementprogramma van PNO Media.

Engagement

PNO Media streeft naar waardecreatie van zijn beleggingen voor de lange termijn. Het fonds stuurt op positieve verandering door middel van een constructieve dialoog (engagement) met de bedrijven waarin wordt belegd. Engagement met bedrijven draagt actief bij aan een leefbare wereld en het toekomstbestendig houden van de beleggingsportefeuille. In het engagementprogramma van PNO Media komen veel maatschappelijk relevante onderwerpen aan de orde, waaronder klimaat en biodiversiteit. Engagements zijn vaak meerjarige trajecten met afspraken over concrete verbeterdoelen. Daarbij maakt het fonds gebruik van best practices in de betreffende sector. PNO Media werkt voor engagement samen met een gespecialiseerde partij (Hermes Equity Ownership Services) en trekt waar mogelijk samen op met andere beleggers.

Op de website van PNO Media is het jaarrapport verantwoord beleggen te vinden. Hierin is te lezen hoe de voortgang van de engagements is en staan verschillende praktijkvoorbeelden van engagements.

Engagement in 2024

In 2024 is met 453 bedrijven een engagement gevoerd waarbij zo'n 422 doelen zijn afgesproken. Een doel is een specifieke, meetbare verandering die bij het bedrijf is vastgesteld; een resultaat dat het fonds wil bereiken. Er kan met een bedrijf over meerdere onderwerpen tegelijk worden overlegd. Er is in 2024 op 52% van de doelstellingen progressie geboekt. In onderstaande tabel staan de onderwerpen waarvoor doelen zijn gesteld.

Engagements per doel in 2024

	2024	2023
Milieu	461	334
Sociaal & Ethiek	223	194
Governance	93	100
Strategie, risico en communicatie	35	57
Totaal	812	685

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

PNO Media heeft een eigen stembeleid en stemt op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) van alle bedrijven waarin het belegt. Dat gebeurt via Hermes EOS met behulp van een geautomatiseerd systeem (*proxy voting*). De Code Verantwoord Beleggen vormt daarbij de leidraad.

Stemmen 2024

In 2024 heeft PNO Media op 4.167 AvA's gestemd. Dit aantal is aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren. De reden van het hogere aantal aandelen in portefeuille is dat gedurende het jaar PNO Media tijdelijk belegd was in passieve (transitie) mandaten. Het betrof een passieve benchmark belegging in Europese small cap aandelen en aandelen opkomende markten. De passieve benchmark beleggingen zijn inmiddels verkocht en het vrijgekomen geld is belegd in meer geconcentreerde actieve portefeuilles. Hierdoor is het aantal aandelen in portefeuille weer in dezelfde range als voorgaande jaren.

Op een AvA wordt een groot aantal agendapunten door het management ter goedkeuring ingebracht. Bij 1.394 AvA's heeft PNO Media met alle agendapunten ingestemd. Bij 2.703 AvA's is er op minimaal 1 agendapunt tegen het voorstel van het management gestemd en 18 keer is er onthouden van stem. Bij 52 AvA's is er voor een voorstel van het management gestemd, maar is dit gebeurd onder voorbehoud. Het management heeft in die gevallen toegezegd aanvullende maatregelen te nemen.

Aantal bezochte AvA's

	2024	2023
Voor het management gestemd	1.394	223
Tegen het management gestemd	2.703	458
Onthouden van stem	18	4
Voor het management gestemd (onder voorbehoud)	52	29
Totaal	4.167	714

Bij de 4.167 AvA's zijn in totaal 48.312 agendapunten aan de orde gekomen. Bij 18% van de gevallen is er door PNO Media tegen het voorstel gestemd of heeft het fonds zich onthouden van stem. In de onderstaande tabel is dit weergegeven.

	2024	2023
Aantal agendapunten tegen gestemd of onthouden van stem	8.692	1.429
Aantal agendapunten voor gestemd	39.620	8.452
Totaal	48.312	9.881

Het tegenstemmen op een agendapunt kan meerdere redenen hebben. In de onderstaande tabel is het onderwerp weergegeven waarom tegen een bepaald agendapunt is gestemd of de stem is onthouden.

Reden voor tegenstemmen of stem onthouden

	2024	2023
Bestuursstructuur	3.538	576
Beloning	2.109	407
Kapitaalstructuur	965	111
Aandeelhoudersresolutie	737	191
Aanpassen van statuten	766	29
Audit	278	63
Overig	299	51
Totaal	8.692	1.428

Europese wet- en regelgeving: SFDR en Taxonomie

De Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) schrijft financiële marktdeelnemers binnen de EU voor hoe zij moeten rapporteren over duurzaamheidsaspecten van hun beleggingsportefeuilles. Artikel 4 van de SFDR stelt dat pensioenfondsen die duurzaamheid promoten in hun beleggingsbeleid een verklaring moeten opstellen over de belangrijkste ongunstige effecten van hun beleggingen. In 2024 heeft PNO Media zo'n verklaring op de website geplaatst. In deze verklaring staat uitgelegd met welke effecten het fonds in zijn beleid rekening houdt en welke maatregelen er zijn genomen om deze negatieve effecten te beheersen. Hiermee worden het beleid en de effecten ervan transparanter voor deelnemers en andere belanghebbenden.

De taxonomie-verordening van de EU specificeert objectieve criteria die bepalen of een belegging als ecologisch duurzaam kan worden beschouwd en vereist rapportage hierover. Op 31 december 2023 is de taxonomie-regelgeving deels in werking getreden. De technische beoordelingscriteria voor de meeste milieudoelstellingen moeten nog verder uitgewerkt en vastgesteld worden in de wetgeving. PNO Media houdt in de portefeuille daarom vooralsnog geen rekening met beleggingen die, uit hoofde van de taxonomie-verordening, kwalificeren als ecologisch duurzaam. De allocatie naar dergelijke beleggingen is daarom op dit moment 0%.

Artikel 8

PNO Media promoot in zijn pensioenregeling sociale en ecologische kenmerken en categoriseert zijn pensioenregeling daarom als artikel 8 product onder de SFDR. Meer informatie over ecologische en/of sociale kenmerken van de beleggingen van PNO Media is terug te vinden in bijlage 4.

VERWERKING BELEGGINGSKOSTEN IN JAARREKENING

De kosten van vermogensbeheer bestaan voornamelijk uit vergoedingen aan externe vermogensbeheerders en overige dienstverleners, alsmede uit transactiekosten. In de jaarrekening mogen alleen de kosten worden verwerkt die daadwerkelijk expliciet met andere partijen zijn afgerekend. Een belangrijk deel van deze kosten, met name de beheervergoeding voor illiquide categorieën, wordt niet afgerekend, maar impliciet verwerkt in de verrekening van bijvoorbeeld de beleggingsopbrengsten. Deze kosten komen daardoor wel naar voren in de interne kostenrapportages en in dit hoofdstuk, maar niet in de jaarrekening. Om die reden is een overzicht opgenomen waarin de aansluiting met de kosten van de jaarrekening zichtbaar is.

Aansluiting kosten vermogensbeheer

	2024			2023		
	Jaar-rekening	Impliciet	Totaal	Jaar-rekening	Impliciet	Totaal
Directe beleggingskosten	15.974	15.725	31.699	15.576	15.226	30.803
Indirecte beleggingskosten (fondskosten vermogensbeheer)	7.616		7.616	5.960		5.960
Kosten vermogensbeheer (exclusief transactiekosten)	23.590	15.725	39.315	21.536	15.226	36.763

Specificatie kosten van vermogensbeheer

In percentage van vermogen	2024	2023
Directe beleggingskosten:		
- Vergoedingen externe vermogensbeheerders	0,36%	0,42%
- Prestatie-afhankelijke vergoedingen vermogensbeheerders	0,03%	0,00%
- Overige directe beleggingskosten	0,02%	0,03%
Indirecte beleggingskosten:		
- Fondskosten vermogensbeheer	0,10%	0,09%
Kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten	0,51%	0,53%
Transactiekosten	0,06%	0,05%
Totaal beleggingskosten	0,57%	0,58%

De prestatiegerelateerde vergoedingen komen over 2024 uit op € 2,3 miljoen (2023: nul). De vergoedingen betreffen vooral reserveringen. Omdat het om meerjarige afspraken gaat, valt een deel van deze reserveringen vrij wanneer in een jaar een lager rendement wordt behaald.

VERGOEDINGEN EXTERNE VERMOGENSBEHEERDERS

PNO Media besteedt zijn beleggingen uit. Externe vermogensbeheerders beheren portefeuilles en ontvangen daarvoor een vergoeding die veelal afhankelijk is van de waarde van die portefeuille.

Prestatieafhankelijke vergoedingen vermogensbeheerders

PRESTATIEAFHANKELIJKE VERGOEDINGEN

Prestatieafhankelijke afspraken houden in dat een vermogensbeheerder een extra vergoeding ontvangt als rendementen boven een bepaalde benchmark uitkomen of een bepaald meerjarig niveau bereiken.

PNO Media kent binnen enkele beleggingscategorieën prestatieafhankelijke vergoedingen, namelijk voor vastgoed en private equity. Deze vergoeding (*performance fee*) wordt berekend op basis van het rendement van de onderliggende fondsen binnen een mandaat en is daarom niet af te leiden van het totaalrendement voor vastgoed of private equity. Binnen de categorie vastgoed kent slechts een zeer beperkt aantal fondsen prestatieafhankelijke vergoedingen. Wat betreft private equity zijn in de afgelopen jaren op basis van het verwachte meerjarige rendement per onderliggende fondsbelegging elk jaar reserveringen gedaan voor verwachte toekomstige prestatieafhankelijke vergoedingen.

Overige directe beleggingskosten

Overige directe beleggingskosten zijn vergoedingen voor andere dienstverleners dan externe vermogensbeheerders. Hiertoe behoren vergoedingen voor effectenbewaring, beleggingsrapportages, de uitvoering van derivatencontracten, beleggingsadvies en juridische bijstand.

Indirecte beleggingskosten

Deze kosten bestaan uit andere vanuit het fonds aan vermogensbeheer toe te rekenen kosten.

Transactiekosten

BEREKENING TRANSACTIEKOSTEN

Transactiekosten worden gemaakt bij de aan- en verkoop van beleggingsproducten. Dit zijn o.a. vergoedingen voor beurzen en effectenmakelaars. Wereldwijd wordt gewerkt met nettoprijzen waarin deze transactiekosten al zijn verwerkt.

De transactiekosten voor aandelen worden in de beleggingsadministratie geadministreerd en zijn daarmee bekend. Voor de overige beleggingscategorieën vraagt het fonds de vermogensbeheerders naar een opgave, danwel een reële schatting van de transactiekosten.

Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie

In de volgende tabel staan nogmaals de rendementen per categorie en bijbehorende kosten van vermogensbeheer.

Rendement en kosten per beleggingscategorie 2024

In percentage per categorie	2024			2023		
	Netto-rendement	Kosten vermogens-beheer	Bruto rende-ment	Netto-rendement	Kosten vermogens-beheer	Bruto rende-ment
Vastrentende waarden	7,06%	0,22%	7,28%	6,83%	0,25%	7,08%
Zakelijke waarden						
- Aandelen	19,03%	0,24%	19,27%	19,44%	0,30%	19,74%
- Alternatieve beleggingen	8,24%	1,05%	9,29%	-2,44%	0,96%	-1,48%
Totale portefeuille	9,30%	0,51%	9,81%	8,28%	0,53%	8,81%

In percentages van het gemiddeld totaal vermogen	2024			2023		
	Transactie-kosten	Kosten vermogens-beheer	Totaal	Transactie-kosten	Kosten vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	0,03%	0,15%	0,18%	0,03%	0,15%	0,18%
Zakelijke waarden						
- Aandelen	0,02%	0,10%	0,12%	0,01%	0,12%	0,13%
Alternatieve beleggingen						
- Vastgoed	0,01%	0,13%	0,14%	0,01%	0,12%	0,13%
- Private equity	-	0,14%	0,14%	0,00%	0,14%	0,14%
Valuta- en rente-afdekking	-	-	0,00%	-	-	0,00%
Totale portefeuille	0,06%	0,51%	0,57%	0,05%	0,53%	0,58%

Toelichting kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer in 2024 (57 bps) waren in 2024 in lijn met die van het voorgaande jaar (58 bps). Veranderingen kunnen veroorzaakt worden door prestatie-afhankelijke vergoedingen die van jaar op jaar kunnen verschillen en ontwikkelingen in de portefeuille (relatief meer 'duurdere' of 'goedkopere' beleggingen, heronderhandelingen met bestaande vermogensbeheerder of het vervangen van vermogensbeheerders. In de tabel 'Specificatie kosten van vermogensbeheer' is dit zichtbaar.

De hoogte van de kosten van vermogensbeheer worden grotendeels bepaald door 2 keuzes bij de inrichting van de beleggingsportefeuille: de keuze in welke beleggingscategorieën er wordt belegd en hoe een beleggingscategorie wordt geïmplementeerd.

PNO Media heeft een relatief grote weging naar niet-beurgenoteerde beleggingen zoals private equity, vastgoed en hypotheek. De keuze om in deze beleggingscategorieën te beleggen komt voort uit de aantrekkelijke rendement- en risicokenmerken en de goede diversificatie die deze beleggingscategorieën bieden. Maar niet-beurgenoteerde beleggingen zijn wel duurder in het beheer dan beursgenoteerde beleggingen. Bij de afweging om in niet-beurgenoteerde beleggingen te beleggen, worden kosten nadrukkelijk meegenomen.

De keuze op welke wijze een beleggingscategorie wordt geïmplementeerd, heeft eveneens invloed op het kostenniveau. PNO Media belegt de beursgenoteerde aandelen- en obligatieportefeuilles op basis van een zogeheten actieve beleggingsstijl. Door afwijkende posities in te nemen ten opzichte van de marktwaarde benchmark, probeert het fonds een hoger rendement te behalen. Actief beleggen heeft een hoger kostenniveau dan passief beleggen. PNO Media beoordeelt of de actieve beleggingsstrategie over een langere periode gemeten extra rendement, na kosten, oplevert in vergelijking met passief beleggen. Een voordeel van actief beleggen is dat het makkelijker is om de doelstellingen van het ESG-beleid te implementeren in de portefeuille. Door actief te beleggen maakt het fonds immers de keuze waarin het belegt en aan welke eisen de beleggingen moeten voldoen.

Continu monitort PNO Media marktontwikkelingen en in hoeverre kosten passend zijn bij de beleggingen. In 2024 zijn er bij verschillende vermogensbeheerders scherpere afspraken gemaakt over de vergoedingen. Daarnaast laat het fonds elke 3 jaar door een extern bureau onderzoeken of de kosten voor beleggingen marktconform zijn. De beleggingskosten worden vergeleken met een benchmark die bestaat uit een groep van vergelijkbare pensioenfondsen. Die analyse kan leiden tot acties om de afspraken over kostenvergoedingen verder aan te scherpen.

CONCLUSIE OVER HET BELEGGINGSBELEID

Ondanks grote geopolitieke onrust in 2024, presteerden de aandelenmarkten wereldwijd goed. De inflatie lijkt redelijk onder controle, wat leidde tot renteverlagingen. Met name de portefeuille zakelijke waarden had een goede prestatie van 14,7%. Dit was lager dan de benchmark. De reden hiervoor is een relatieve onderweging in de categorie van de grote Amerikaanse technologiebedrijven, die zeer sterk in waarde stegen. In 2024 is het fonds een onderzoek gestart naar de gevolgen van deze onderweging, wat in 2025 kan leiden tot een aanpassing in de beleggingsstrategie.

In 2024 zijn twee nieuwe vermogensbeheerders van start gegaan; voor actief beheer van de portefeuilles aandelen opkomende markten en Europa small cap.

De portefeuille vastrentende waarden behaalde een rendement van 7,1%, wat hoger was dan de benchmark.

Op het gebied van verantwoord beleggen is gestart met beleggen in groene obligaties, die nu 2% van de totale portefeuille vormen. In 2025 wordt dit met 1 procentpunt verhoogd en wordt ook gestart met een impactportefeuille voor illiquide beleggingen.

Risicomanagement is integraal onderdeel van de besturing van het fonds en gericht op het waarborgen van een integere en beheersbare bedrijfsvoering. Het fondsbestuur is verantwoordelijk voor het risicomanagement. Bij besluitvorming is de beoordeling en de afweging van risico's een vast en prominent onderdeel. In 2024 is de meeste aandacht uitgegaan naar de risico's die samenhangen met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel, twee Eigen Risico Beoordelingen en een nieuw beleid voor risicomanagement. Dit hoofdstuk beschrijft het risicomanagement in 2024. Ook gaat het in op de onderwerpen die aandacht krijgen in 2025.

Integraal Risico Management (IRM)

PNO Media streeft een integrale benadering van het risicomanagement na. Dat betekent dat het management van de verschillende risicogebieden in onderlinge samenhang wordt bekeken en is geïntegreerd in de dagelijkse bedrijfsvoering van het fonds. De wijze waarop dit gebeurt is vastgelegd in het integraal risicomanagementbeleid (IRM-beleid) van het fonds.

Het IRM-beleid rust op 3 pijlers:

1. De **risicocultuur** en **risicogovernance**: de *tone at the top* en de wijze waarop het risicomanagement is georganiseerd.
2. De **risicostrategie** en **risicobereidheid**: de manier waarop de risico's worden geadresseerd en de uitgangspunten bij het risicomanagementproces, zoals de risicobereidheid.
3. Het **risicomanagementraamwerk**: het cyclische proces van:
 - risico-identificatie;
 - risicobeoordeling;
 - risicobeheersing;
 - risicomonitoring en -evaluatie.

Deze onderdelen worden in dit hoofdstuk als eerste toegelicht. Daarna volgt een risico-inventarisatie waarin de belangrijkste risico's voor het fonds worden besproken.

Het IRM-beleid is in 2024 geactualiseerd en op een aantal punten uitgebreid. De risicobereidheid is verder aangescherpt, met een eenduidige naamgeving en de vastlegging per risicocategorie. De risico's ten aanzien van digitale weerbaarheid zijn explicieter opgenomen in het IRM-beleid.

1. Risicocultuur en risicogovernance

Risicocultuur

De risicocultuur is het bewustzijn, de houding en het gedrag van betrokkenen ten aanzien van risico's en het managen van die risico's. Het vormt het fundament van het risicoraamwerk.

De belangrijkste bouwstenen van de risicocultuur zijn:

- **Leiderschap en tone at the top**: de toon aan de top beïnvloedt de manier waarop risico's worden beoordeeld en beheerst. Wanneer het bestuur en het management risicobewustzijn tonen en risicomanagement benadrukken als een belangrijke prioriteit, dan bevordert dit de risicocultuur.
- **Risicobereidheid**: de bereidheid van het fonds om risico's te nemen is een belangrijke dimensie van de risicocultuur. Het nemen van te veel risico's kan leiden tot onverantwoordelijk gedrag, terwijl te weinig risico's nemen kan leiden tot een gebrek aan innovatie en verandervermogen. Risico's worden in de monitoring structureel afgewogen tegen de risicobereidheid.

- **Deskundigheid:** het hebben van de juiste kennis, vaardigheden en instrumenten om invulling te kunnen geven aan het risicomanagementproces.
- **Transparantie en communicatie:** een open en transparante communicatie over risico's bevordert de risicocultuur. Door risico's openlijk te bespreken en te delen, is het mogelijk problemen vroegtijdig te identificeren en aan te pakken.
- **Organisatie:** de wijze waarop de (risico)governance is ingericht. De onafhankelijkheid, deskundigheid en countervailing power zijn hierbij belangrijk.

Risicogovernance

Bij de governance van het risicomanagement gaat het over de vraag hoe de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden georganiseerd en ingericht zijn.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- De rollen en verantwoordelijkheden van de bestuurlijke onderdelen en het management zijn helder gedefinieerd.
- De onafhankelijkheid van de risicobeheerfunctie is gewaarborgd.
- De inrichting is in lijn met de mate van complexiteit en uitbesteding van activiteiten.

PNO Media heeft het 3 lines model ingericht. Dit model vormt de basis voor de inrichting van de (risico) governance.

Three lines

Eerste lijn

De eerste lijn wordt gevormd door het fondsbestuur met de afdelingsmanagers van het fonds. De eerste lijn is primair verantwoordelijk voor het risicomanagement en zorgt voor de identificatie, analyse, beheersing en monitoring van de risico's binnen het (eigen) verantwoordelijkheidsgebied. De eerste lijn geeft jaarlijks een in control statement (ICS) af aan het niet-uitvoerend bestuur, met een uitspraak over de mate waarin de risico's worden beheerst.

Tweede lijn

De tweede lijn wordt gevormd door onafhankelijk gepositioneerde risicomangers, de compliance officer, de privacy officer en de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuarieel. Zij ondersteunen de eerste lijn bij het uitvoeren van het risicobeleid en houden toezicht op de uitvoering ervan. Dit omvat onder andere:

- het opstellen van risico-opinies;
- ondersteunen bij het uitvoeren van risicoanalyses;
- ontwikkelen en monitoren van beleid en richtlijnen voor risicomanagement en compliance;
- vraagbaakfunctie bij implementatie van beleid en wetgeving;
- ontwikkelen en valideren van methodologieën en modellen;
- onderhouden van het Management Control Framework (MCF);
- opstellen rapportages (periodiek, SIRA, ERB, rapportage SFH, et cetera).

De tweede lijn rapporteert onafhankelijk van de eerste lijn naar het bestuur en de auditcommissie. Er zijn escalatielijnen ingericht naar de voorzitter van het uitvoerend bestuur, de voorzitter van het fondsbestuur en toezichthouder DNB.

Derde lijn

De derde lijn is de interne auditfunctie, deze is belegd bij een onafhankelijke externe expert. De derde lijn is onafhankelijk van de eerste en tweede lijn en geeft het bestuur aanvullende zekerheid over de mate van risicobeheersing, procesbeheersing (inclusief uitbesteding) en de opzet en de werking van de governance. Een belangrijke taak van de interne auditfunctie is het periodiek evalueren van de adequaatheid van het risicomanagement van het fonds. De interne auditfunctie rapporteert aan de auditcommissie en het fondsbestuur.

2. Risicostrategie en risicobereidheid

De risicostrategie en de risicobereidheid bepalen de wijze waarop het risicomanagement wordt ingezet om de (strategische) doelstellingen van het fonds te behalen en de mate waarin het bestuur bereid is daarbij risico's te accepteren.

Risicostrategie

De risicostrategie van het fonds omvat de:

- **Doelstellingen van het fonds:** de strategie van het fonds met de belangrijkste doelstellingen. Bij de strategie worden de belangrijkste risico's geïdentificeerd.
- **Risicoanalyses:** de wijze waarop de risico's worden gemitigeerd (acceptatie, overdracht, vermijden, verminderen).
- **Monitoring:** de risico's en de beheersing ervan door middel van beheersmaatregelen worden voortdurend bewaakt.
- **Rapportage:** er wordt op periodieke basis gerapporteerd over de risicobeelden en de mate van risicobeheersing.
- **Evaluatie:** de risicostrategie wordt regelmatig geëvalueerd om te bepalen of deze nog effectief is in het beheersen van de risico's van het fonds. Indien nodig worden er wijzigingen aangebracht.

Deze onderdelen zijn uitgewerkt in het IRM-beleid. De risicobereidheid is uitgewerkt op basis van de risicotaxonomie, die hieronder wordt toegelicht.

Risicobereidheid

De risicobereidheid is een integraal onderdeel van beheerste en integere bedrijfsvoering. Bij het uitvoeren van de strategie maakt PNO Media keuzes die vertaald worden in beleid. Hierbij wordt rekening gehouden met risico's en de bereidheid om die risico's te lopen. Het fonds hanteert de volgende definitie voor risicobereidheid: de mate waarin het fonds bereid is risico's te nemen om haar doelstelling te halen.

Het fonds onderscheidt strategische, operationele, compliance en financiële doelstellingen, die nagestreefd worden binnen de geformuleerde bereidheid tot het nemen van risico's. Het fonds heeft zijn risicobereidheid uitgeschreven in kwalitatieve uitspraken en een bijbehorend risicobereidheidsniveau, waarbij het 4 risicobereidheidsniveaus onderscheidt, van hoog naar laag:

- risicozoekend;
- risicobewust;
- defensief;
- risico-avers.

Risicotaxonomie

De risicotaxonomie vormt de kapstok voor het vaststellen van de risicostrategie en risicobereidheid. Deze indeling maakt het mogelijk om op een hoger niveau de risicobeelden te rapporteren en te bespreken.

Het fonds onderkent 5 hoofdcategorieën:

- Strategie
- Ambitie
- Governance
- Bedrijfsvoering
- Compliance & SIRA

Binnen deze hoofdcategorieën is een onderverdeling gemaakt naar risicocategorieën.

3. Het risicomanagementraamwerk

Het risicomanagementraamwerk definieert een vaste cyclus die bijdraagt aan de structuur, periodiciteit en een goede werking van de risicomanagementprocessen.

Deze cyclus bestaat uit de volgende 4 stappen:

1. **Risico-identificatie:** risico-identificatie is het proces van het identificeren en beoordelen van risico's om ze proactief te kunnen beheersen en verminderen.
2. **Risicobeoordeling:** risicobeoordeling is het proces van het beoordelen van potentiële risico's en de kans dat ze zich zullen voordoen. De wijze waarop het proces van risicobeoordeling wordt ingevuld, kan variëren afhankelijk van de context en het doel van de activiteit of project, maar het doel is altijd om de risico's te beheersen.
3. **Risicobeheersing:** de strategische doelstellingen van het fonds, de risico-identificatie en de risicobeoordeling vormen de basis voor het vaststellen van de beheersmaatregelen. De risico-eigenaren en de risicobeheerfunctie zien erop toe dat de vastgestelde beheersmaatregelen worden geïmplementeerd. Daarbij zijn er in de aard 4 vormen van beheersing: accepteren, vermijden, verkleinen en overdragen. De aard van de risicobeheersing is afhankelijk van het risico en de risicobereidheid.
4. **Risicomonitoring en -evaluatie:** monitoring en evaluatie heeft betrekking op het:
 - monitoren van de risico's en de mate van beheersing;
 - de rapportage hierover;
 - de effectiviteit van de cyclus.

Risicobeheersing per risicocategorie

Het bestuur wordt ieder kwartaal geïnformeerd over de risico's. In het geval van belangrijke besluiten, of bijvoorbeeld een ERB, krijgt het bestuur ook op dat moment gerichte informatie over actuele risico's. Hieronder volgen de belangrijkste risico's per risicocategorie (conform de risicotaxonomie) en de manier waarop het fonds ze mitigeert.

Strategie

Het bestuur identificeert, beoordeelt en beheerst de risico's die het bereiken van de strategische doelstellingen kunnen bedreigen en herijkt deze periodiek. Binnen deze categorie vallen ook de risico's met betrekking tot de implementatie van de Wet toekomst pensioenen (Wtp), het reputatierisico en het omgevingsrisico. Dit laatste betreft het risico dat de strategische doelstellingen van het fonds niet kunnen worden gerealiseerd door ontwikkelingen van buiten. Denk hierbij aan politieke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de bedrijfstakken waarin PNO Media opereert. De risico's met betrekking tot strategie bevinden zich binnen de risicobereidheid van het fonds.

Actuele ontwikkelingen in deze risicocategorie

Binnen de strategische risico's waren er in 2024 met name risico's op het gebied van de implementatie van de Wtp. Gezien de complexiteit van de besluitvorming en operationele werkzaamheden rondom de Wtp is strakke regie op dit onderwerp gewenst. Dit speelt extra bij PNO Media, omdat het fonds meerdere regelingen voert en te maken heeft met meerdere sociale partners.

De implementatie van de Wtp heeft gedurende 2024 veel bestuurlijke aandacht gekregen. Vanuit risicomanagement is er aandacht voor de risico's voor, tijdens en na transitie. Dit zal de komende jaren zo blijven.

Groei is ook een belangrijk onderwerp binnen deze risicocategorie. PNO Media beschouwt groei als randvoorwaarde om zelfstandig te kunnen blijven en om de strategische doelstellingen van het fonds waar te kunnen maken. Daarom is het fonds verheugd dat de sector Kartonage & Flexibele Verpakkingenbedrijf (K&FV) zijn pensioenregeling gaat onderbrengen bij PNO Media. Dit mitigeert het risico significant. Het opzetten van PNO Pensioen Op Maat, het FPR-product van PNO Media, en de introductie hiervan op 1 januari 2025 is in dit kader ook een belangrijke ontwikkeling.

In deze risicocategorie vallen de risico's die gepaard gaan met de ambitie van PNO Media om een waardevast pensioen aan te bieden. De risico's met betrekking tot de ambitie bevinden zich binnen de risicobereidheid van het fonds.

Rente- en dekkingsgraadrisico

Eén van de grootste risico's die onder de pensioenambitie valt is het renterisico. Rente is een belangrijke factor voor de waardebepaling van de verplichtingen. Daalt de rente, dan neemt de waarde van de verplichtingen toe en verslechtert de dekkingsgraad. Om dit risico te mitigeren dekt het pensioenfonds een gedeelte van het economische renterisico af, zoals te lezen is in het hoofdstuk Beleggingsbeleid. Gezien de wens om de dekkingsgraad verder te stabiliseren met het oog op het invaarmoment besloot het bestuur eind 2023 om de rente-afdekking begin 2024 verder te verhogen naar 50%. Daarmee is het reguliere beleid voor de renteafdekking (zoals opgenomen in het strategisch beleggingsbeleid) tot de nieuwe ALM-studie buiten werking gesteld.

Ondanks het voor nu vastzetten van de renteafdekking, blijft het fonds alert op de ontwikkeling van de marktrente. Omstandigheden kunnen er altijd toe leiden dat verdere wijzigingen van de renteafdekking wenselijk zijn.

De actuele dekkingsgraad bleef in 2024 relatief stabiel (van 113,1% naar 114,2%). Deze stijging werd met name veroorzaakt door een stijging van de waarde van de beleggingen. De rentedaling in 2024 had een negatief effect, maar dit werd deels gecompenseerd door de rente-afdekking. De beleidsdekkingsgraad daalde licht (van 119,2% naar 117,4%).

Een belangrijke indicator van het dekkingsgraadrisico is de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor veranderingen in de rente en/of aandelenkoersen. Het hoofdstuk Financiële positie bevat de gevoeligheidstabel waarin dit tot uitdrukking komt.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu of in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten, als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen (zoals langlevens en arbeidsongeschiktheid). Dit risico wordt adequaat beheerst via actuariële berekeningen en ALM-studies, door gebruik te maken van actuele overlevingstafels en door het uitvoeren van een haalbaarheidstoets. Meer informatie daarover is te vinden in het hoofdstuk Financiële positie.

Het invaren naar de Wtp per 1 januari 2027 brengt met zich mee dat het bestuur veel besluiten moet nemen waarbij het verzekeringstechnisch risico geraakt wordt. Het bestuur wordt bij deze besluiten geadviseerd door actuarissen van de afdeling bestuursadvisering van PNO Media, daarnaast is elke voorstel voorzien van een opinie van de (externe) sleutelfunctiehouder actuariële beheer en de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

ESG-risico

PNO Media belegt duurzaam om bij te dragen aan een duurzame toekomst voor huidige en toekomstige generaties. Het fonds is ervan overtuigd dat het meewegen van environmental, social en governance factoren (ESG) leidt tot betere beleggingsbeslissingen. Duurzaam beleggen draagt op de lange termijn bij aan een beter risico- en rendementsprofiel.

Daarnaast spelen ESG-factoren een rol in de risico's waaraan het fonds is blootgesteld. Het ESG-risico maakt daarom onderdeel uit van de risicotaxonomie van het fonds.

ESG wordt meer en meer geïntegreerd in de dagelijkse praktijk van het fonds. Een belangrijke verbetering in 2024 op dit gebied was het vaststellen van de risicobereidheid omtrent ESG door het bestuur van PNO Media.

Governance

Governance is het geheel van regels, afspraken en processen dat ervoor zorgt dat een organisatie goed wordt bestuurd. Het omvat onder meer de structuur van de organisatie, de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende belanghebbenden, de processen voor het nemen van beslissingen en het toezicht op de uitvoering daarvan.

Per 1 januari 2023 is PNO Media overgestapt naar het omgekeerd gemengd bestuursmodel (ook wel: one-tier paritair bestuursmodel). In dit governance model bestaat het fondsbestuur uit een onafhankelijke voorzitter, uitvoerende bestuursleden (UB'ers) en niet-uitvoerende bestuursleden (NUB'ers). De NUB'ers zijn onderdeel van het fondsbestuur en tevens belast met het intern toezicht. De inbedding van deze nieuwe governance heeft zich in 2024 verder voortgezet. Meer informatie hierover is te vinden in het hoofdstuk Governance en organisatie.

Naast het bestuur spelen de eerdergenoemde sleutelfunctiehouders een belangrijke rol in de governance van het fonds met betrekking tot het waarborgen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Daarnaast hebben zij een adviserende rol. Om hun taak goed in te vullen hebben de sleutelfunctiehouders onderling periodiek overleg kunnen zij indien gewenst in gesprek gaan met direct verantwoordelijken in de organisatie.

De risico's met betrekking tot governance bevinden zich binnen de risicobereidheid van het fonds.

Bedrijfsvoering

Dit betreft het risico dat PNO Media financiële schade of reputatieschade ondervindt. Dit kan gebeuren als gevolg van ondoelmatige processen, onvoldoende doeltreffende processen of fraude op het gebied van pensioenadministratie, financiële administratie, communicatie en vermogensbeheer. Dit risico wordt beheerst met verschillende beheersmaatregelen die het fonds monitort via het Management Control Framework (MCF). In dit raamwerk zijn niet alleen de risico's en beheersmaatregelen opgenomen maar ook de uit te voeren controles vanuit verschillende perspectieven (onder andere informatiebeveiliging en privacy). De risico's binnen de bedrijfsvoering bevinden zich in principe binnen de risicobereidheid van het fonds. Het key person risk (zie hieronder) bevindt zich formeel buiten de risicobereidheid van het fonds, maar het bestuur heeft de juiste maatregelen genomen en is daarmee alsnog in control.

De belangrijkste bedrijfsvoeringsrisico's vanuit het fondsperspectief zijn het operationeel risico, uitbestedingsrisico, het IT-risico en datakwaliteit. Deze staan hieronder beschreven.

Operationeel risico

De operationele processen binnen PNO Media werden in 2024 over het algemeen adequaat beheerst. Een belangrijk punt van aandacht was de beheersing van de processen rondom het DC-product. In het afgelopen jaar zijn maatregelen genomen om deze processen verder te beheersen.

Daarnaast blijft de werkdruk hoog en is het aantrekken van extra medewerkers om deze werkdruk te verlichten lastig in de huidige arbeidsmarkt. Toch is het PNO Media gelukt om de juiste mensen aan te trekken. Een aandachtspunt ten aanzien van de medewerkers is het key person risk. Dit is het risico dat het fonds niet de gewenste diensten kan leveren door het uitvallen van een sleutelfiguur.

Bovenstaande wordt mede veroorzaakt door de vele veranderingen die het fonds de komende jaren moet implementeren en door de omvang van de organisatie. Het bestuur is zich hiervan bewust. Er zijn extra mensen aangenomen voor key posities, daarnaast heeft het fonds een flexibele schil opgezet voor extra expertise en capaciteit.

PNO Media heeft een aantal belangrijke processen uitbesteed. Daaronder vallen bijvoorbeeld het bewaren van de effecten van het fonds door de custodian en het beheer van de IT.

In 2024 is besloten om het continuïteitsrisico te mitigeren door de (zelfbouw) pensioenadministratie te migreren naar een nieuw extern pensioenplatform (AxyLife). Lumera, de leverancier van AxyLife, wordt daarmee een belangrijke extra uitbestedingsrelatie. Het risico dat hiermee samenhangt is onderdeel van de partiële ERB die aan het begin van het jaar is gehouden, waarover later in dit hoofdstuk meer te lezen is.

Instrumenten om de uitbesteede processen structureel te beheersen zijn het uitbestedingsbeleid, het vastleggen van afspraken in een Service Level Agreement (SLA) en het due diligence proces. Dit laatste is een proces waarbij het fonds periodiek de uitbestedingspartijen bezoekt en informatie opvraagt. Op deze manier ontstaat een goed beeld van zowel de financiële als niet-financiële aspecten van de uitbesteding.

Daarnaast beoordeelt PNO Media assurance-rapportages (bijvoorbeeld ISAE-rapportages) van de partijen waaraan activiteiten zijn uitbesteed. Ook beoordeelt het fonds op andere manieren de uitbesteding van processen. Zo vindt op periodieke basis overleg plaats en wordt ingegrepen als zich incidenten voordoen. Als incidenten structureel terugkeren kan dit een reden zijn om het daaraan gerelateerde proces tegen het licht te houden.

Het uitbestedingsrisico bevindt zich binnen de risicobereidheid. Wel is het gewenst dat het uitoefenen van de regiefunctie door PNO Media verder ontwikkeld wordt, zeker met het oog op de implementatie van de Wtp.

IT-risico

Een IT-risico is een gebeurtenis die schade of verlies kan toebrengen aan de IT-infrastructuur of de informatievoorziening van het fonds. Het fonds heeft voortdurende aandacht voor hoe het hieraan wordt blootgesteld, en voor het effectief en efficiënt weerstaan en beheersen van deze risico's.

Innovatieve ontwikkelingen zoals deelnemersportalen en AI zorgen voor een veranderende IT-omgeving. Hierin ontstaan nieuwe dreigingen, zoals cybercrime, of nemen dreigingen andere vormen aan. Dit heeft gevolgen voor de risico's en de kwetsbaarheden van het fonds. Informatiebeveiliging is daarom een continu proces van elke dag en van iedereen.

Pensioenfondsen moeten op het gebied van informatiebeveiliging en cybersecurity per 17 januari 2025 voldoen aan de Verordening over digitale operationele weerbaarheid, oftewel de Digital Operational Resilience Act (DORA). Deze verordening stelt minimumeisen aan de digitale weerbaarheid van financiële instellingen en stelt regels om de risico's bij uitbestedingspartijen te beheersen. Daarnaast richt DORA zich op de ketenveiligheid en de risico's bij informatie-uitwisseling. Omdat pensioenfondsen voor 17 januari 2025 moeten voldoen aan de vereisten die DORA stelt, heeft PNO Media in 2024 een project gestart. Het resultaat hiervan is dat PNO Media in opzet en bestaan voldoet aan de vereisten van DORA. In 2025 wordt de implementatie afgerond.

Ook datakwaliteit valt onder deze risicocategorie. Als data niet juist of onvolledig zijn, dan kan dit leiden tot fouten in de berekening van de pensioenuitkeringen. Dit kan grote gevolgen hebben voor deelnemers zoals een te laag/hog pensioen of verkeerd berekende premies.

Voor het invaren van de pensioenen naar het nieuwe pensioenstelsel is het essentieel dat de kwaliteit van de data in de administratiesystemen op orde is. In 2023 startte het fonds een project om de datakwaliteit te toetsen en waar nodig tijdig te verbeteren en/of te verrijken. Het doel van dit Project Datakwaliteit is dat PNO Media op een consistente en aantoonbare wijze de datakwaliteit onderbouwt en borgt. PNO Media hanteert hiervoor het stappenplan zoals vastgelegd in het Kader Datakwaliteit dat is opgesteld door de Pensioenfederatie en is afgestemd met De Nederlandsche Bank (DNB). In 2024 is onder andere een nieuw datakwaliteitsbeleid vastgesteld en zijn de eerste stappen uitgevoerd. Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat de kwaliteit van de data goed is. Het proces verloopt beheerst en de verwachting is dat het stappenplan in de eerste helft van 2025 wordt afgerond.

Integriteitsrisico is het risico dat een organisatie schade lijdt, als gevolg van handelen of nalaten van medewerkers dat niet in overeenstemming is met de waarden en normen van het fonds. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot financiële schade of reputatieschade. De risico's binnen deze categorie bevinden zich binnen de risicobereidheid van het fonds.

De thema's die spelen binnen deze risicocategorie zijn:

- witwassen;
- (fiscale) fraude;
- corruptie;
- sanctiewetgeving;
- terrorismefinanciering;
- belangenverstrengeling;
- marktmanipulatie;
- maatschappelijk onbetamelijk gedrag.

Om integriteitsrisico's te beperken, beschikt PNO Media onder andere over een gedragscode. Hierin zijn de normen en waarden van PNO Media vastgelegd. Deze gedragscode is door alle medewerkers en bestuurders ondertekend en jaarlijks wordt een nalevingsverklaring opgevraagd.

Een andere belangrijke beheersmaatregel is de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA). Dit is een uitgebreide beoordeling van integriteitsrisico's binnen de organisatie, gebaseerd op actuele risico's en op thema's die door DNB zijn aangereikt. Op basis van die risicoanalyse definieert het bestuur zo nodig aanvullende beheersmaatregelen om het restrisico binnen de risicobereidheid van het fonds te houden. De SIRA van 2024 omvatte onder meer de thema's maatschappelijk onbetamelijk gedrag en belangenverstrengeling. Aanvullende beheersmaatregelen zijn niet nodig gebleken.

Compliancerisico betreft het risico dat PNO Media niet voldoet aan wet- en regelgeving en gedragscodes. PNO Media heeft juridische medewerkers in dienst om de kennis over wet- en regelgeving actueel te houden. Daarnaast werkt het fonds samen met andere pensioenfondsen, onder andere binnen de Pensioenfederatie om nieuwe wet- en regelgeving goed te monitoren en waar nodig het gesprek aan te gaan over de interpretatie ervan. Met betrekking tot dit risico was het voldoen aan de DORA-wetgeving een belangrijke ontwikkeling in 2024.

Eigen Risico Beoordelingen

Op basis van de IORP II-wetgeving moet een fonds eens in de 3 jaar een Eigen Risico Beoordeling (ERB) opleveren. Ook een strategische wijziging kan een reden zijn om een ERB uit te voeren. PNO Media heeft in 2024 2 ERB's opgeleverd:

- Een reguliere ERB omdat de laatste ERB 3 jaar geleden is uitgevoerd.
- Een partiële ERB omdat de keuze voor een extern pensioenplatform voor de implementatie van de Wtp als een strategische wijziging wordt beschouwd. Dit is een partiële ERB omdat deze zich specifiek richt op het nieuwe platform voor de uitvoering van de pensioenadministratie.

Beide ERB's zijn opgesteld op basis van een centrale vraag waarbij deze vraag aan de hand van verschillende scenario's is beantwoord.

De belangrijkste conclusie van de reguliere ERB is dat er op dit moment geen risico's bij PNO Media zijn waarvan het niet mogelijk is deze tijdig en adequaat te mitigeren. Wel zijn er maatregelen nodig die meer tijd vragen om te realiseren:

- het opstellen van een adequaat 'plan B' in het kader van de invoering van de Wtp;
- onderzoeken op welke wijze de dekingsgraad beschermd kan worden bij een economische schok vóór de transitiedatum.

Bij de partiële ERB kwamen als belangrijkste conclusies naar voren dat PNO Media zich nog meer moet omvormen naar een regieorganisatie. Daarnaast is aandacht nodig voor de beschikbaarheid van resources bij de implementatie van het nieuwe pensioenplatform. Ook wordt geadviseerd om uitbestedingspartijen uitdrukkelijk mee te nemen in het gehele transitietraject en de connecties tussen het nieuwe pensioenplatform en de reeds aanwezige systemen (bijvoorbeeld voor de uitbetalingen en het vermogensbeheer) in kaart te brengen.

VOORUITBLIK 2025

Het nieuwe jaar zal voor PNO Media met name in het teken staan van de voorbereidingen op de transitie naar de Wtp. Een onderdeel hiervan is de operationele implementatie van het nieuwe IT-platform voor de uitvoering van de pensioenadministratie. Per 1 januari 2026 wordt de huidige DB-regeling als eerste overgezet naar dit nieuwe pensioenplatform. De risico's die hierbij in het oog springen zijn het operationele en het uitbestedingsrisico.

Belangrijke aandachtspunten zijn de governance, de afhankelijkheden met andere activiteiten en processen, en de inrichting en beheersing van de nieuwe processen. Denk bij dit laatste aan procesbeschrijvingen, het opzetten en inregelen van beheersmaatregelen en de vastlegging hiervan in het Management Control Framework ten behoeve van de aantoonbare werking.

Een andere ontwikkeling waar in 2025 veel aandacht naartoe zal gaan is de migratie van de actieve werkgevers en deelnemers die overkomen vanuit de sector Kartonage & Flexibele Verpakkingenbedrijf. Tot slot zal in het komende jaar ook de focus liggen op DORA. De maatregelen zijn in opzet en bestaan gereed, maar de werking wordt in de eerste helft van 2025 getoetst. Ook zal in 2025 een ERB worden uitgevoerd op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

CONCLUSIE RISICOMANAGEMENT

In het begin van 2024 was er vooral aandacht voor de selectie van een nieuw platform voor de uitvoering van de pensioenadministratie, de implementatie van de Wtp en voor de partiële ERB die in dit kader is gehouden. In de tweede helft van 2024 is de aandacht vooral uitgegaan naar het project om de implementatie van het nieuwe platform in goede banen te leiden.

Het tweede deel van het jaar richtte het risicomanagement zich ook op ontwikkelingen rondom de Wtp en DORA. Deze brengen nieuwe uitdagingen met zich mee op het gebied van risicomanagement. Andere ontwikkelingen waren het opleveren van de reguliere ERB en het geactualiseerde risicomanagementbeleid.

Overall kan gesteld worden dat de risico's gedurende 2024 adequaat zijn beheerst. Een aantal risico's bevinden zich tegen de grens van de risicobereidheid. Het bestuur is zich hier bewust van en monitort deze risico's regelmatig om tijdig eventuele additionele beheersmaatregelen te nemen.

In 2024 heeft het bestuur zich inhoudelijk vooral beziggehouden met besluiten over het nieuwe pensioenstelsel, inclusief de ontwikkeling van een nieuw pensioenproduct, indexatie, het premiebeleid, en het beleid voor verantwoord beleggen. Het bestuur werkte voor het tweede jaar volgens het omgekeerd gemengd bestuursmodel, met een fondsbestuur waarin uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders samen het beleid bepalen, een uitvoerend bestuur dat het fonds op dagelijkse basis aanstuurt en een niet-uitvoerend bestuur in de rol van toezichthouder. Na een evaluatie in 2023, heeft het bestuur in 2024 een aantal verbeteringen doorgevoerd waardoor de afstemming en besluitvorming nog beter verloopt.

STRATEGIE PNO MEDIA

In 2023 heeft het bestuur de strategie van het fonds aangescherpt, mede in het licht van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Dit beleid geldt voor de periode 2023-2025. In 2025 zal het fondsbestuur de strategie actualiseren. Het bestuur verdiept zich daarbij in de voorkeuren van belanghebbenden en betreft deze bij het bepalen van de strategische doelstellingen en de beleidsuitgangspunten.

De missie, visie en strategie staan ook in het Handboek Integraal Risico Management (IRM) en worden jaarlijks meegenomen in de herijking van de strategische beleidscyclus.

Missie

PNO Media is dé pensioenpartner voor iedereen in de media, IT, entertainment en creatieve sector die op het onderwerp pensioen ontzorgd wil worden. Omdat we naar de klant luisteren, met de klant praten en begrijpen wat de klant nodig heeft. Van mens tot mens.

PNO Media heeft de verbeeldingskracht om innovatieve en duurzame oplossingen voor een comfortabele oude dag te ontwikkelen en uit te voeren.

Visie

De komst van het nieuwe pensioenstelsel maakt een persoonlijke benadering van deelnemers en de kennis van de sector nog belangrijker. Ondanks de standaardisatie van de regelingen in het nieuwe stelsel neemt de complexiteit en eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers toe. Betrouwbaar en tijdig inspelen op veranderingen (technologie, wetgeving, en klantbehoeftes) maakt dat werkgevers en deelnemers een stabiele pensioenpartner nodig hebben.

Klanten verwachten van een pensioenfonds dat dit hen ontzorgt. PNO Media vult dit in door kennis van en betrokkenheid bij de sector, het leveren van kwaliteit, het zorgen voor aanvaardbare kosten en het bieden van transparantie. Bovenal wil PNO Media zijn klanten helpen bij het maken van belangrijke keuzes over pensioenen.

Werkgevers en deelnemers hechten veel waarde aan een goed rendement en het op een maatschappelijk verantwoorde wijze beleggen van pensioengelden. PNO Media laat zien dat het behalen van een goed rendement prima past bij een beleggingsportefeuille die hieraan invulling geeft.

Strategische doelstellingen 2023-2025

De huidige strategie van PNO Media heeft 4 doelen:

- zeer tevreden deelnemers en werkgevers;
- toekomstbestendige, onderscheidende propositie;
- bevlogen medewerkers in continu verbeterende teams;
- stimulerende omgeving: professionele organisatie (intern) en inspiratie, samenwerking en vernieuwing (extern).

Deze doelen zijn uitgewerkt in 6 strategieën:

- A. Hoge klanttevredenheid en passende communicatie
- B. Klantbehoud en klantengroei
- C. Toekomstgerichte, onderscheidende propositie
- D. Medewerkers professionaliseren zich voortdurend
- E. Effectieve besturing en wendbare teams/processen
- F. Samenwerking of outsourcing waar we zelf niet onderscheidend kunnen zijn

Kernwaarden

PNO Media hanteert in de uitvoering van de activiteiten de volgende kernwaarden:

- ontzorgen en helpen door luisteren, praten en begrijpen (comfortabel);
- van mens tot mens, persoonlijk;
- innovatief, duurzaam en maatschappelijk verantwoord;
- kennis van de sector, betrokken;
- standaardisatie, aanvaardbare kosten;
- eigen verantwoordelijkheid (zelfredzaamheid);
- betrouwbaar en tijdig;
- kwaliteit;
- transparant;
- goed rendement.

ZELFSTANDIG FONDS

PNO Media is groot genoeg om efficiënt te zijn en klein genoeg om verbinding te hebben met werkgevers en deelnemers in de creatieve en digitale sector. Het kan daarmee een betekenisvolle rol spelen als grotendeels vrijwillig pensioenfonds. Bovendien geniet PNO Media veel vertrouwen in de doelsectoren waarvoor het werkt. Het is daarmee een betrouwbare en flexibele partner om klanten te ondersteunen bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

GROEISTRATEGIE

De groeistrategie van PNO Media stelt dat het fonds een gezond zelfstandig pensioenfonds wil blijven. Daartoe zet het actief in op het behoud en waar mogelijk groei van het aantal aangesloten organisaties en deelnemers in de sectoren media, IT, entertainment en de creatieve sector. Het belang van (huidige en toekomstige) deelnemers dient PNO Media het beste door:

- een beleggingsbeleid dat rekening houdt met zaken die voor deelnemers belangrijk zijn, zoals rendement, risico en verantwoord beleggen;
- klantbediening op maat van de deelnemers, gepensioneerden en werkgevers in de doelsectoren;
- pensioenregelingen die voorzien in behoeften van organisaties en deelnemers;
- kostenbeheersing bij de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer. Dit maakt het fonds aantrekkelijker en minder gevoelig voor een mogelijke krimp in het aantal deelnemers.

Het fonds gaat het gesprek aan met werkgevers en andere pensioenfondsen om hen ervan te overtuigen dat aansluiten bij PNO Media in het belang is van henzelf en van hun medewerkers of deelnemers.

De groeidoelstellingen richten zich op het behoud van bestaande deelnemers, op het realiseren van exogene groei (aansluiting van andere pensioenfondsen) en op autonome groei (aansluiten van nieuwe werkgevers en actieve deelnemers).

ONE-TIER PARITAIR BESTUURSMODEL

Bij een one-tier bestuursmodel hebben zowel uitvoerende als niet-uitvoerende bestuurders zitting in het bestuur. Samen vormen zij het fondsbestuur. Dit is anders dan het two-tier model, waarbij er sprake is van 2 organen, een voor het bestuur en een voor de toezichthoudende functionarissen. Het voordeel van een one-tier bestuur is dat er korte lijnen bestaan tussen het uitvoerende bestuur en het toezicht daarop. Dit vergroot de slagkracht van het bestuur. Bovendien is er sprake van permanent toezicht, geborgd in het bestuur.

Pensioenfondsen kunnen voor verschillende one-tier modellen kiezen. Bij PNO Media is er sinds 2023 sprake van een one-tier paritair bestuursmodel (ook wel: omgekeerd gemengd bestuursmodel). Hierin is sprake van een onafhankelijk voorzitter, uitvoerende bestuursleden (UB'ers), en niet-uitvoerende bestuursleden (NUB'ers) die de verschillende doelgroepen vertegenwoordigen: werkgevers, werknemers en gepensioneerden (de pariteit). De pariteit is een van de belangrijke sterke punten van het fonds.

Samenstelling van het bestuur

Sinds 1 januari 2023 kent PNO Media een one-tier paritair bestuursmodel (ook wel: omgekeerd gemengd bestuursmodel), dat een onderscheid maakt tussen uitvoerend bestuurders (UB'ers) en niet-uitvoerend bestuurders (NUB'ers). Het fondsbestuur bestaat uit 11 leden:

- 1 onafhankelijke voorzitter;
- 3 uitvoerend bestuurders (UB) met ieder een eigen aandachtsgebied;
- 7 niet-uitvoerend bestuurders (NUB). Hierin zitten bestuurders die zijn voorgedragen door vertegenwoordigingen van werknemers, werkgevers en gepensioneerden.

Het bestuur werkt volgens de statuten en een bestuursreglement. Deze bepalen onder andere de taakverdeling tussen het UB en NUB.

Taken van het bestuur*Fondsbestuur*

Alle bestuursleden zijn volwaardig bestuurder en dragen eindverantwoordelijkheid voor de aan het bestuur opgedragen taken. Het fondsbestuur is verantwoordelijk voor het bepalen van het beleid en kan portefeuilles, werkgroepen en commissies instellen.

Onafhankelijk voorzitter

De onafhankelijk voorzitter ziet toe op een evenwichtige samenstelling en het goed functioneren van het fondsbestuur. Hij maakt deel uit van het fondsbestuur en heeft stemrecht. Hij bepaalt de agenda's van het fondsbestuur en van het niet-uitvoerend bestuur (NUB). De onafhankelijk voorzitter is het eerste aanspreekpunt voor het verantwoordingsorgaan.

Uitvoerend bestuur

De uitvoerend bestuurders (UB'ers) hebben als primaire taak het uitvoeren van het fondsbeleid en het aansturen van de uitvoeringsorganisatie op dagelijkse basis. Ook sturen zij uitbestedingspartijen aan. Ze leggen verantwoording af aan het NUB over de uitvoering van hun taken. Daartoe verschaffen zij periodieke rapportages aan het NUB.

De uitvoerend bestuurders hebben elk een eigen aandachtsgebied:

- UB voorzitter: commercie/acquisitie, pensioenregelingen en pensioenadministratie, operationele zaken, communicatie, IT en projecten;
- UB risicobeheer: risicomanagement, financiën, business control, privacy en compliance;
- UB vermogensbeheer: vermogensbeheer, beleidsadvisering en actuariaat.

Deze bestuurders beschikken vooral over vakinhoudelijke kennis, ervaring en competenties die voor de dagelijkse aansturing van het fonds nodig zijn. Zij komen niet vanuit de pariteit (werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden) en zijn daarmee onafhankelijk.

Voorzitter van het uitvoerend bestuur

De voorzitter van het uitvoerend bestuur zit de vergaderingen van het UB voor. In nauw overleg met de onafhankelijk voorzitter is zij onder andere verantwoordelijk voor het bestuurssecretariaat. Zij is ook het eerste aanspreekpunt voor de ondernemingsraad (OR) en heeft met hen minimaal 4 keer per jaar overleg. Daarnaast heeft de voorzitter van het UB een aantal eigen aandachtsgebieden, zoals hierboven genoemd.

Niet-uitvoerend bestuur

De niet-uitvoerend bestuurders (NUB'ers) houden toezicht op het fondsbestuur als geheel, op de UB'ers, de uitvoeringsorganisatie en op de algemene gang van zaken binnen het fonds. Het NUB benoemt UB'ers, onder de voorwaarden zoals opgenomen in de statuten en stellen de beloning vast voor de onafhankelijk voorzitter en de UB'ers. Het NUB stelt ook de auditcommissie in.

Jaarlijks stellen de NUB'ers een aantal thema's vast in hun toezichtplan, waaraan zij in het komende jaar extra aandacht besteden. Deze bespreken de NUB'ers met de UB'ers en met het verantwoordingsorgaan, de auditcommissie en de sleutelfunctiehouders. Het toezichtplan 2024 heeft het NUB in september besproken met het VO. Het toezichtplan 2025 is eind 2024 voorbereid en wordt in het eerste kwartaal van 2025 vastgesteld.

De NUB'ers voeren hun intern toezicht uit in overeenstemming met de Code Pensioenfondsen en de Pensioenwet. Zij leggen hierover verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan, de werkgevers en in dit bestuursverslag.

Overlegstructuur

Het uitvoerend bestuur (UB) vergadert volgens het bestuursreglement tenminste maandelijks en verder zo vaak als de bestuurders dit nodig achten. In 2024 vergaderde het UB 30 maal.

Het niet-uitvoerend bestuur (NUB) vergadert minimaal 2 keer per jaar, en verder zo vaak als zij dit nodig achten. Daarnaast heeft het NUB elk jaar tenminste 2 maal overleg met het verantwoordingsorgaan, 2 maal met de auditcommissie en eenmaal met de OR. In 2024 heeft het NUB intensief met de auditcommissie gesproken over zijn toezichtrol. Hieruit zijn enkele procesverbeteringen voortgekomen, zoals hieronder genoemd.

In 2024 had het NUB 4 toezichtsvergaderingen. Deze gaan niet meer direct vooraf aan de vergaderingen van het fondsbestuur, zoals voorheen. Daardoor kan het NUB zich beter concentreren op zijn toezichtrol. Vanaf 2025 is gepland dat het UB aanwezig is aan het begin van de NUB-toezichtvergaderingen, zodat het NUB de uitvoerend bestuurders kan bevragen. In elke toezichtsvergadering spreekt het NUB met de sleutelfunctiehouders over de bevindingen in hun kwartaalrapportages. In het begin van 2024 heeft de OR deelgenomen aan een NUB- vergadering. Jaarlijks legt het NUB verantwoording af aan het VO. Daarnaast vond er overleg plaats met het VO in september, met het toezichtplan als onderwerp. De rapportage intern toezicht van het NUB is opgenomen in dit jaarverslag bij het onderdeel Verantwoording en toezicht.

Ook heeft het NUB jaarlijks overleg met de accountant en actuaris over het jaarverslag van het voorgaande jaar. Eens in de maand overleggen de voorzitters van het UB en het NUB over de agenda's van de verschillende fondsorganen. Samen voeren zij de regie en bespreken zij welke onderwerpen aandacht behoeven.

Het fondsbestuur vergadert minimaal maandelijks, waarvan 2 keer over de invulling en uitvoering van de toezichtrol en 2 keer met de auditcommissie. In 2024 kwam het fondsbestuur 18 keer samen. Naast deze reguliere fondsbestuurvergaderingen zijn er ook enkele heisessies geweest, voornamelijk over de Wtp en de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel.

Bestuurlijke thema's in 2024

Belangrijke onderwerpen waar het bestuur (UB, NUB en fondsbestuur) in 2024 aandacht aan besteedde, waren:

- de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en alle keuzes die het fonds daarvoor moet maken, rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging;
- keuze voor toepassing transitie financieel toetsingskader;
- begeleiding sociale partners bij maken van transitieplannen;
- voorbereidingen voor implementatieplan nieuwe pensioenregelingen;
- het nieuwe FPR-product PNO Pensioen Op Maat;
- strategische keuze van platform voor pensioenadministratie en implementatie daarvan (project Atlas);
- datakwaliteit;
- Digital Operational Resilience Act (DORA);
- strategische meerjarenkalender;
- toezichtkalender en werkplan;
- rapportages (risico-, toezicht- en voortgangsrapportage);
- ESG-beleid beleggingen, waaronder groene obligaties en impactbeleggingen;
- financiële positie;
- indexatie;
- jaarverslag 2023;
- kostenrapportages;
- jaarlijkse systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA);
- geactualiseerd beleid voor integraal risicomanagement;
- acquisitie, marketing en communicatie;
- nieuwe klachtencommissie;
- evaluatie van het bestuursmodel;
- evaluatie van sleutelfunctiehouders;
- contact met DNB;
- begroting, premiebeleid en beleggingsbeleid 2025
- ERB.

BENOEMINGEN BESTUUR

Het fondsbestuur van PNO Media werkt met een rooster van aftreden. Elk bestuurslid wordt in principe benoemd voor een periode van 4 jaar, met de mogelijkheid tot maximaal tweemaal een verlenging van 4 jaar. Volgens de Code Pensioenfondsen mag gemotiveerd (comply or explain) worden afgeweken van de maximale zittingstermijn. Alle bestuursleden dienen te beschikken over de deskundigheid en competenties zoals opgenomen in het voor hen geldende functieprofiel. NUB'ers benoemen de UB'ers. De NUB'ers worden voorgedragen door organisaties die respectievelijk werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden vertegenwoordigen. De NUB'ers worden benoemd door het fondsbestuur, onder voorbehoud van goedkeuring door De Nederlandsche Bank.

FUNCTIEPROFIELEN

Voor de bestuursfuncties en commissies bestaan verschillende functieprofielen: voor de onafhankelijk voorzitter, de NUB'ers, de UB'ers, de voorzitter UB, de leden van de (externe) auditcommissie, de leden van de beleggingsadviescommissie en leden van de (externe) klachtencommissie. De leden van het bestuur zijn door het bestuur benoemd en goedgekeurd door DNB.

Uitvoerend bestuurders

De UB'ers zijn:

- José Schenkel, voorzitter
- Erik Hulshof, aandachtsgebied vermogensbeheer
- Orpa Bisschop, aandachtsgebied risicobeheer

Meer informatie over de UB'ers per 31 december 2024 is te vinden in de bijlage Personalialia.

Niet-uitvoerend bestuurders

De NUB'ers zijn voorgedragen door vertegenwoordigingen van werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden.

Dit waarborgt een evenwichtige afweging van de verschillende belangen.

Binnen het NUB is in 2024 een wijziging voorbereid. Mevrouw Corhilde van Beijeren Bergen en Henegouwen treedt af per 1 januari 2025. Zij wordt opgevolgd door mevrouw Elske Heringa. Een lijst van alle NUB'ers per 31 december 2024 is te vinden in de bijlage Personalialia.

Sleutelfunctiehouders

Zoals vereist door IORP II en de daaruit voortvloeiende wetgeving, beschikt PNO Media over 3 sleutelfunctiehouders. Het fondsbestuur benoemt de sleutelfunctiehouders.

Deze zijn als volgt ingevuld:

- **Risicobeheer:** de uitvoerend bestuurder finance en risicobeheer is tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer.
- **Interne audit:** de interne auditfunctie is uitbesteed aan een onafhankelijke externe expert.
- **Actuariel:** de certificerend actuaris vervult de actuariële functie.

De sleutelfunctiehouders hebben 4 maal per jaar gezamenlijk overleg en rapporteren ieder kwartaal aan het fondsbestuur en het verantwoordingsorgaan. Vanaf mei 2024 hadden de sleutelfunctiehouders bovendien maandelijks overleg met de projectleider van het PNOP-project, waarmee PNO Media zich voorbereidt op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

De sleutelfunctiehouders hebben een controlerende functie. Deze is gescheiden van de uitvoering, die in handen is van:

- **Risicomanagement:** onafhankelijk risicomanager binnen PNO Media.
- **Interne auditfunctie:** een extern accountantskantoor.
- **Actuariële functie:** de certificerend actuaris die ook de sleutelfunctie vervult.

Portefeuilles

Het fondsbestuur werkt met portefeuilles. Een verdeling van de portefeuilles onder de bestuurders zorgt voor een goede werklastverdeling, focus en kwaliteit. In de portefeuilles hebben UB'ers en NUB'ers verschillende rollen.

- Een NUB'er is 1e portefeuillehouder. Hij of zij houdt toezicht op de uitvoering door de UB'er, is raadgevend en heeft een klankbordfunctie.
- De UB'er voert voor het betreffende onderwerp het beleid uit.
- De NUB'er die 2e portefeuillehouder is, kan de 1e portefeuillehouder vervangen bij afwezigheid of ziekte, en deze bijstaan bij het uitoefenen van het toezicht.

Verdeling portefeuilles

	Portefeuille	1e portefeuillehouder	2e portefeuillehouder	Uitvoerend bestuurder
1	Strategie, besturen organisatie, externe communicatie, businessontwikkeling en acquisitie, IT, onboarding K&FV	André Snellen (onafhankelijk voorzitter)	Geert Hofman (NUB'er namens werkgevers)	José Schenkel (voorzitter UB)
2	Governance, relevante wet- en regelgeving, compliance	Madelon van Waart (NUB'er namens pensioen-gerechtigden)	Jacqueline van Leeuwen (NUB'er namens werknemers)	José Schenkel (voorzitter UB)
3	Pensioenregelingen en -soorten, deelnemerscommunicatie	Corhilde van Beijeren Bergen en Henegouwen (NUB'er namens werknemers tot 1 januari 2025) Vanaf 11 februari 2025: Elske Heringa	Lucas Goes (NUB'er namens werkgevers)	José Schenkel (voorzitter UB)
4	Financieel-technische en actuariële aspecten, actuariële principes, herverzekering, begroting/finance	Hugo Nieuwenhuijse (NUB'er namens werkgevers)	Eric Rutgers (NUB'er namens werknemers)	Erik Hulshof (UB'er vermogensbeheer)
5	Administratieve organisatie en interne controle, risicobeheermanagement	Lucas Goes (NUB'er namens werkgevers)	Jacqueline van Leeuwen (NUB'er namens werknemers)	Orpa Bisschop (UB'er risicobeheer)
6	Vermogensbeheer en beleggingen	Geert Hofman (NUB'er namens werkgevers)	Hugo Nieuwenhuijse (NUB'er namens werkgevers)	Erik Hulshof (UB'er vermogensbeheer)

DIVERSITEITSBELEID

PNO Media vindt een zorgvuldige samenstelling van zijn organen belangrijk voor de kwaliteit van de besluitvorming. Meer diversiteit zorgt voor een breder perspectief op de verschillende vraagstukken. Bovendien is het belangrijk dat alle belanghebbenden voldoende vertegenwoordigd zijn. PNO Media voert een diversiteitsbeleid op basis van de wet en conform de aanbevelingen in de Code Pensioenfondsen. In het diversiteitsbeleid houdt het fonds rekening met de volgende aspecten:

- complementariteit (cultuur, zienswijzen en persoonlijkheden);
- geschiktheid (vaardigheden, kennis en kunde, integriteit);
- afspiegeling van de belanghebbenden;
- vernieuwing en continuïteit.

Diversiteit en inclusie

Het bestuur streeft naar een samenstelling van de fondsorganen waarin mannen, vrouwen en verschillende leeftijdscategorieën evenwichtig vertegenwoordigd zijn. PNO Media beoordeelt jaarlijks de samenstelling van deze organen om ervoor te zorgen dat de diversiteit gewaarborgd blijft. Voor het bestuur en het verantwoordingsorgaan geldt een bepaalde zittingsduur en een rooster van aftreden. Bij nieuwe vacatures wordt actief gezocht naar kandidaten die in de diversiteitsdoelstellingen passen. In het diversiteitsbeleid zijn hiervoor concrete stappen opgenomen.

Het bestuur heeft kort na het einde van het verslagjaar het diversiteitsbeleid geëvalueerd. Daaruit blijkt dat de diversiteitsdoelstellingen voldoende behaald worden. Bij de samenstelling van het nieuwe verantwoordingsorgaan in 2024 zijn positieve ontwikkelingen zichtbaar op het gebied van diversiteit. Er is een aantal dertigers toegetreden tot het verantwoordingsorgaan en de samenstelling is genderdivers.

Het fonds hecht grote waarde aan zelfevaluatie van de fondsorganen. Zo is er na afloop van elke bestuursvergadering standaard een procesevaluatie. Dat helpt om inzicht te krijgen in 'blinde vlekken' en belemmeringen binnen besluitvormingsprocessen. Het inzicht in de onderliggende dynamiek kan leiden tot aanpassing van de werkwijze met als resultaat bredere participatie en/of meer inclusie.

Het diversiteitsbeleid van PNO Media weerspiegelt de overtuiging van het fondsbestuur dat diversiteit en inclusie essentieel zijn voor een goed functionerend pensioenfonds. Naar aanleiding van de evaluatie is het onderdeel inclusie verder uitgewerkt en vastgelegd.

Samenstelling fondsorganen PNO Media in relatie tot diversiteitsbeleid, per 31 december 2024

Orgaan	Doelstelling	Situatie per 31 december 2024
Fondsbestuur (inclusief de onafhankelijk voorzitter)	Minimaal 3 vrouwen	6 mannen 5 vrouwen
	Minimaal 1 lid jonger dan 40 jaar	10 leden ouder dan 40 jaar (in 2025: 9)* 1 lid jonger dan 40 jaar (in 2025: 2)
Verantwoordingsorgaan*	Minimaal 3 vrouwen	10 mannen 4 vrouwen
	Minimaal 1 lid jonger dan 40 jaar	12 leden ouder dan 40 jaar 2 leden jonger dan 40 jaar

* In 2025 treedt een nieuw bestuurslid aan, Elske Heringa. Zij is 36 jaar oud op 11 februari 2025.

BESTUURSONDERSTEUNING

De bestuurssecretarissen ondersteunen het bestuur en andere fondsorganen bij de regie over alle bestuurlijke processen. De voorzitter van het uitvoerend bestuur benoemt, beoordeelt en ontslaat deze medewerkers, in samenspraak met de onafhankelijk voorzitter. De voorzitter van het uitvoerend bestuur heeft ook de dagelijkse leiding over de bestuurssecretarissen.

De bestuurssecretarissen beheren het werkplan, waarin per bestuurlijk onderdeel is beschreven welke onderwerpen er per jaar aan de orde moeten komen. Zij ondersteunen de uitvoerend bestuursleden bij het voorbereiden van de beleidsnotities en het maken van rapportages. De niet-uitvoerend bestuursleden ondersteunen zij bij het samenstellen van beleid en bij het uitoefenen van toezicht op het fonds. Ook het verantwoordingsorgaan, de beleggingsadviescommissie, de auditcommissie, de klachtencommissie en de sleutelfunctiehouders worden door de bestuurssecretarissen ondersteund.

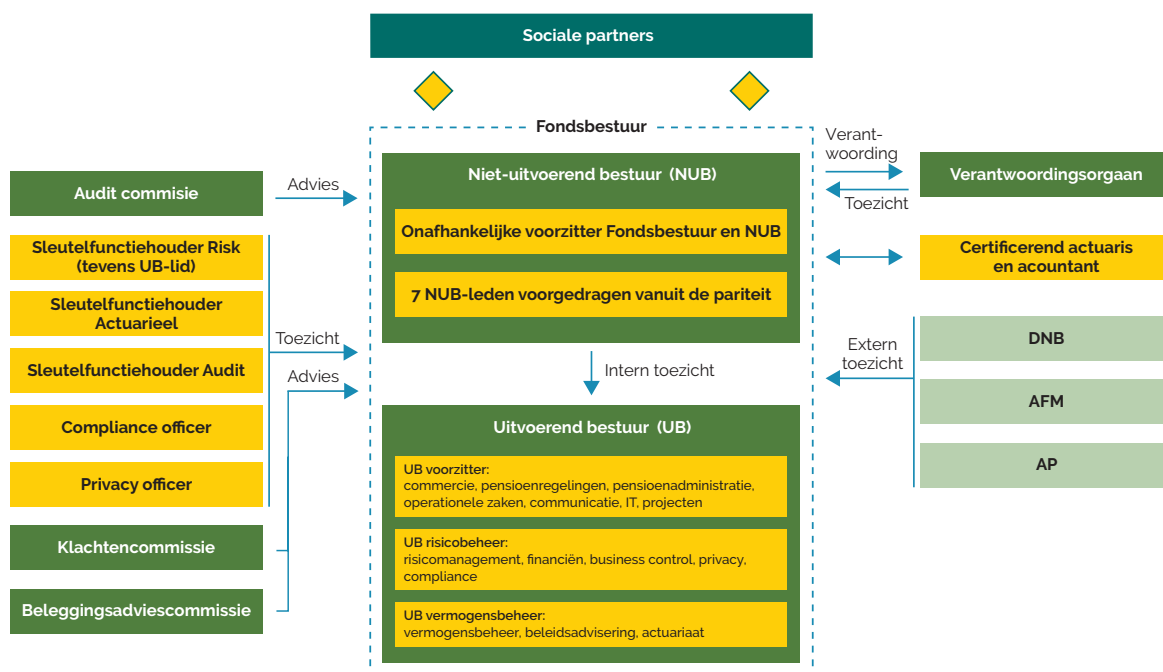
De uitvoeringsorganisatie is integraal onderdeel van PNO Media en wordt direct aangestuurd door het uitvoerend bestuur.

PENSIOENRAAD

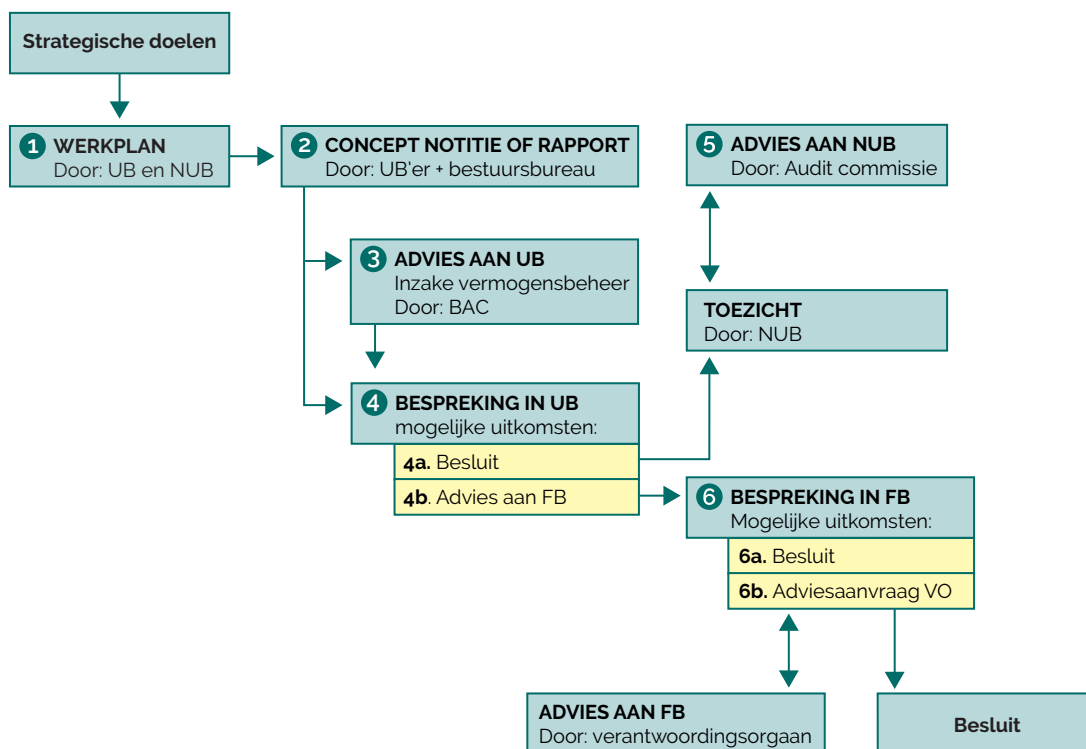
De pensioenraad is geen bestuurlijk gremium van het fonds, maar een onafhankelijke rechtspersoon. De pensioenraad fungeert als overlegplatform voor bij het fonds aangesloten werkgevers en werknemers met als doel tot bindende afspraken te komen over de arbeidsvoorwaarde pensioen, indien en voor zover dit niet via collectieve arbeidsovereenkomsten of in overleg met de eigen OR gebeurt. De pensioenraad bestaat uit werkgeversleden die worden voorgedragen door de Werkgeversvereniging voor de Media en werknemersleden die door de werknemersorganisaties worden voorgedragen. De pensioenraad wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter.

GOVERNANCESTRUCTUUR EN BELEIDSVOORBEREIDING

De governancestructuur vanaf PNO Media wordt in onderstaand schema weergegeven.

Beleidsvoorbereiding in 2024

1. De onderwerpen die het bestuur in een jaar agendeert, worden door de verschillende bestuursonderdelen vastgesteld in een jaarlijks werkplan. De onderwerpen zijn afgeleid van de strategische doelen. De bestuurssecretarissen beheren het werkplan en zorgen voor het plannen van de vergaderingen.
 2. Voor elk onderwerp bereidt de UB'er een concept beleidsnotitie of rapportage voor, samen met de betrokken beleidsmedewerker. Deze notitie wordt voorzien van een risico-opinie of een aanbeveling van de betrokken sleutelfunctiehouder.
 3. Voor onderwerpen met betrekking tot vermogensbeheer, kan een advies van de beleggingsadviescommissie (BAC) toegevoegd worden.
 4. De notitie of rapportage wordt in het UB besproken. Er zijn 2 mogelijke uitkomsten:
 - a. Het UB heeft mandaat om het besluit te nemen. Het neemt het besluit en stuurt een rapportage naar het NUB. Die kan op basis daarvan toezicht uitoefenen. De rapportage licht toe wat de status is van het onderwerp, welk besluit is genomen en geeft een onderbouwing daarvan.
 - b. Het fondsbestuur moet het besluit nemen. Dan brengt het UB een advies uit aan het fondsbestuur. De betrokken UB'er bespreekt het onderwerp voor met de betrokken portefeuillehouder(s).
 5. Het NUB wordt bij zijn toezichthoudende taak ondersteund door de auditcommissie (AC).
 6. Voor beslissingen die het fondsbestuur moet nemen zijn 2 mogelijke uitkomsten:
 - a. Het fondsbestuur neemt het besluit.
 - b. Voor bepaalde onderwerpen heeft het verantwoordingsorgaan (VO) adviesrecht. In dat geval zal het fondsbestuur een adviesaanvraag doen bij het VO. Het fondsbestuur neemt een besluit met inachtneming van het advies van het VO en het advies van het UB.
- In beide gevallen wordt het fondsbesluit doorgestuurd aan het NUB in het kader van toezicht houden.

Alle bestuursbesluiten vinden plaats volgens het BOB-model (beeldvorming, oordeelsvorming, besluitvorming). Het besluit wordt gemotiveerd vastgelegd. De exacte besluitvormingsprocedure voor elk onderwerp is bepaald in het werkplan.

ELEMENTEN BELEIDSNOTITIES

Voordat een voorstel of rapport wordt ingediend, toetst de verantwoordelijk UB'er het op de volgende aspecten:

- Is het voorstel in lijn met bestaand bestuursbeleid?
- In welke fase bevindt zich de besluitvorming (BOB-model)?
- Is er een consistente lijn in de onderbouwing?
- Zijn de voor- en nadelen goed uitgewerkt?
- Worden er alternatieven benoemd?
- Biedt het voorstel voldoende basis om een besluit te nemen?
- Zijn de risico's voldoende geadresseerd?

COMMISSIES

Verschillende commissies adviseren het bestuur. In 2024 waren de volgende commissies actief. Hieronder volgt een beschrijving van hun aandachtspunten gedurende het verslagjaar.

Beleggingsadviescommissie (BAC)

Rol en onderwerpen

De beleggingsadviescommissie adviseert het uitvoerend bestuur en het fondsbestuur pro-actief en op verzoek bij onderwerpen die betrekking hebben op het vermogensbeheer. De onderwerpen waarover de BAC adviseert, zijn vastgelegd in een jaarlijks werkplan.

De BAC adviseert onder andere over de volgende onderwerpen:

- de investment beliefs;
- visie op de financiële markten en ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de beleggingsportefeuilles van het fonds;
- het ALM-beleid, inclusief de te hanteren economische uitgangspunten;
- het (strategisch) beleggingsbeleid, waaronder de jaarlijkse beleggingsplannen voor de huidige productportefeuilles, inclusief de afdekking van het renterisico;
- het ESG-beleid voor verantwoord beleggen;
- de uitvoering van het vermogensbeheer, waaronder het selecteren van nieuwe beleggingscategorieën en/of vermogensbeheerders en het monitoren van het beleggingsbeleid.

In 2024 was de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, die voor PNO Media per 1 januari 2027 is voorzien, een belangrijk onderdeel van de advieswerkzaamheden van de BAC. In de komende jaren zal dat het geval blijven. Een onderdeel daarvan is het advies over het beleggingsbeleid voor nieuwe producten zoals de PNO Pensioen Op Maat- portefeuille.

Samenstelling en wijzigingen

De commissie bestond gedurende het jaar 2024 uit:

- de uitvoerend bestuurder vermogensbeheer (voorzitter);
- 3 extern adviseurs.

De 2 NUB'ers die 1e en 2e portefeuillehouder zijn van het onderwerp vermogensbeheer zijn vaste toehoorders in de BAC-vergaderingen. De sleutelfunctiehouder risicobeheer kan op eigen verzoek als toehoorder deelnemen aan BAC-vergaderingen.

Een van de extern adviseurs bereikte in 2024 het einde van zijn 4-jarige zittingsperiode. Zijn termijn is op 1 juni 2024 voor een jaar verlengd.

De actuele bemensing van de BAC is te vinden in de Personalía.

Activiteiten in 2024

In 2024 kwam de BAC 6 keer bij elkaar. De commissie heeft het UB onder andere geadviseerd over:

- beleggingsplannen 2025 voor de DB-portefeuille, de DC-portefeuille en de nieuwe PNO Pensioen Op Maat- portefeuille;
- ESG-beleid, onder andere de risicobereidheid betreffende ESG-risico's, het uitsluitingenbeleid en een klimaatanalyse;
- analyse van de aansluiting van DC-beleggingen op het ESG-beleid van PNO Media;
- evaluaties van de beleggingscategorieën, waaronder (voor de DB-portefeuille) aandelen uit opkomende markten, het multifactor mandaat en (voor de DC-portefeuille) Europese bedrijfsobligaties, aandelen ontwikkelde markten en opkomende markten;
- selectie van nieuwe vermogensbeheerders voor de mandaten Europese small cap, alternatieve impactbeleggingen en aandelen opkomende markten;
- meerjarenplan vastgoedbeleggingen;
- Wtp: de onderdelen die het vermogensbeheer betreffen;
- bespreken van kwartaalrapportages over de beleggingen en de rapportages over de vermogensbeheerders aan wie mandaten verstrekt zijn (inclusief hun performance);
- input voor jaarverslag 2023;
- evaluatie functioneren van de BAC, door de BAC-leden, toehoorders en andere betrokkenen bij de BAC-vergaderingen.

Auditcommissie

Rol en onderwerpen

De auditcommissie (AC) ondersteunt het NUB bij het intern toezicht. De leden van het AC adviseren de NUB'ers bij het uitoefenen van hun toezichtrol en zijn verantwoordelijk voor het naleven van alle wet- en regelgeving, de gedragscode en andere toepasselijke reglementen. Op de AC is het Reglement Auditcommissie van toepassing zoals vastgesteld door het fondsbestuur.

Jaarlijks stelt de AC een kalender op van onderwerpen die aan de orde zullen komen, mede afgeleid van het toezichtplan van het NUB. Daartoe behoren in ieder geval de volgende aandachtsgebieden:

- risicobeheersing;
- beleggingsbeleid;
- financiële informatievervalsing door het fonds;
- verhouding tussen de dienstverlening en de kosten van het fonds;
- evenwichtige belangenafweging;
- adequate werking van de governance;
- uitbesteding van diensten;
- informatietechnologie (IT).

De auditcommissie vergadert minimaal 2 maal per jaar. Daarnaast vergadert de AC minstens 2 keer per jaar met het NUB en met het fondsbestuur.

De onafhankelijk voorzitter woont ten minste 2 keer per jaar een vergadering van de AC bij als toehoorder, om de nodige verbinding te waarborgen. De sleutelfunctiehouders risicobeheer en interne audit zijn vaste genodigden bij de vergaderingen van de AC.

Samenstelling en wijzigingen

De auditcommissie bestaat uit 2 externe leden. Zij staan vermeld in de bijlage Personalia.

De leden van de AC worden telkens voor een periode van 4 jaar benoemd, met de mogelijkheid tot een herbenoeming voor maximaal 4 jaar. Zij hebben geen andere functie binnen het fonds, om hun onafhankelijke oordeel te waarborgen.

In 2024 kwam de AC 4 keer bij elkaar, steeds voorafgaand aan de NUB-toezichtsvergaderingen. De AC heeft intensieve besprekingen gevoerd met het NUB om de toezichthoudende rol van het NUB te versterken. Voldoende tegenmacht voor het uitvoerende bestuur is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Mede daarom is de AC in 2024 bij alle NUB-toezichtsvergaderingen aanwezig geweest. Ook heeft de AC een aantal keer deelgenomen aan de vergaderingen van het fondsbestuur. Daardoor is de AC meer zichtbaar en kan zij beter haar rol vervullen. De AC heeft ook geadviseerd bij het samenstellen van het toezichtplan 2024 en 2025. Een van de aandachtspunten die het AC benadrukt is de grote hoeveelheid werk die moet worden verzet bij de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel en het invaren van het pensioenvermogen.

VASTLEGGING INRICHTING FONDSORGANEN

De inrichting van de verschillende fondsorganen is vastgelegd in het Bestuursreglement, Reglement Auditcommissie, Reglement Beleggingsadviescommissie, Reglementen Sleutelfuncties (Risicobeheer, Actuarieel en Interne Audit) en Reglement Verantwoordingsorgaan. Dit zijn separate documenten.

Klachtenprocedure en klachtencommissie

In de Wet toekomst pensioenen (Wtp) zijn bepalingen opgenomen over het omgaan met klachten. Daarnaast is per 1 januari 2024 de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie van kracht geworden. Deze gedragslijn bevat voorwaarden voor pensioenfondsen om op een klantvriendelijke, transparante en eenduidige manier met een klacht om te gaan. Het klachtenreglement van PNO Media sluit aan bij de wet en bij de gedragslijn.

Klachtenprocedure

De klachtenprocedure waarborgt een correcte afhandeling van klachten van klanten. De procedure is vastgelegd in een klachtenreglement en een klachtenbeleid. Onder klanten vallen in de definitie van het fonds: deelnemers, gewezen deelnemers, aspirant-deelnemers, tussencontractdeelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden alsmede (vertegenwoordigers van) aangesloten werkgevers zoals bedoeld in de statuten en reglementen van het fonds.

De klachten zijn, afhankelijk van de stap in de klachtenprocedure, onderverdeeld in:

- klacht: iedere aan het fonds gerichte ontevredenheid van een klant;
- geëscaleerde klacht: klacht die in eerste aanleg niet naar tevredenheid van de klant is opgelost en die vervolgens door het UB of de klachtencommissie wordt behandeld.

Als de klacht niet naar tevredenheid door het fonds kan worden opgelost, dan kan de klant deze klacht als geschil bij een externe instantie voorleggen, bijvoorbeeld de geschilleninstantie, rechter of Ombudsman Pensioenen.

De procedure is in het kort als volgt:

- **Stap 1:** de klacht wordt door het fonds in behandeling genomen. Het streven is om deze klacht binnen 2 weken af te handelen. Lukt dat niet, of is er meer informatie nodig, dan kan deze termijn verlengd worden, conform de tijdlijnen in het klachtenreglement.
- **Stap 2:**
 - a. Als de klacht binnen 2 weken is afgehandeld en de indiener is het niet eens met de beslissing van het fonds, dan is er de mogelijkheid om de klacht voor te leggen aan het uitvoerend bestuur (UB) van PNO Media. Is de indiener het vervolgens ook niet eens met het besluit van het UB, dan kan de indiener de klacht voorleggen aan de klachtencommissie.
 - b. Is de klacht niet binnen 2 weken afgehandeld, dan kan de indiener die het niet eens is met de beslissing van het fonds, deze klacht rechtstreeks voorleggen aan de klachtencommissie.
- **Stap 3:** de klachtencommissie vraagt het fonds om een schriftelijk antwoord binnen 2 weken. Waar nodig en gewenst, kunnen indiener en fonds worden gehoord of worden extra stukken opgevraagd. De klachtencommissie streeft ernaar om binnen 6 weken een beslissing te nemen. De beslissing heeft de vorm van een zwaarwegend advies aan het fondsbestuur.
- **Stap 4:** het fondsbestuur behandelt dit zwaarwegende advies op de eerstvolgende bestuursvergadering en neemt een schriftelijk besluit. Het fondsbestuur kan alleen afwijken van het zwaarwegende advies met een 2/3 deel van het bestuur. Het fondsbestuur stelt de indiener en de klachtencommissie schriftelijk van zijn besluit op de hoogte.
- **Stap 5:** als de indiener ontevreden is over dit besluit, dan kan hij of zij zich wenden tot de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP), waar PNO Media sinds 1 januari 2024 bij is aangesloten. Voorwaarde is wel dat het een geschil betreft over de uitvoering van het pensioenreglement. De indiener kan er ook voor kiezen in te stemmen met bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen. Daarnaast kan de indiener zich wenden tot de burgerlijk rechter.

Wijzigingen in de samenstelling van de klachtencommissie van het fonds

Tot en met 2023 bestond de klachtencommissie (KC) uit 3 leden vanuit de bestuurlijke organisatie van PNO Media. In 2022 adviseerde de Raad van Toezicht om de KC te bemensen met externe leden, om de onafhankelijkheid te waarborgen.

Deze nieuwe leden zijn eind 2023 geworven, op basis van een functieprofiel. Hierin is bepaald welke kennis en ervaring de leden van de KC moeten hebben om hun rol te kunnen uitvoeren. Bovendien mogen zij geen andere functie binnen het pensioenfonds bekleden. De voorzitter moet daarnaast beschikken over pensioenjuridische kennis en in staat zijn leiding te geven aan de commissie. 1 lid is voorgedragen door het VO. De selectiecommissie bestond uit de voormalige leden van de KC en de UB-voorzitter.

De nieuwe klachtencommissie is op 1 juli 2024 van start gegaan. De commissie is alleen ter kennismaking bijeengekomen. Er waren in 2024 geen geëscaleerde klachten om te bespreken.

De nieuwe leden staan vermeld in de personalia.

In 2024 is gerapporteerd volgens de indeling uit de gedragslijn Goed omgaan met klachten. De rubrieken lopen parallel aan de rubrieken die de AFM gaat hanteren in het jaarlijkse datagedreven onderzoek Pensioentoezicht.

	Aantal ontvangen klachten in 2024	Aantal afgewikkeld in 2024	Geëscaleerde klachten	Geschillen
Service en klantgerichtheid	9	9	0	0
Behandelingsduur	7	7	0	0
Informatieverstrekking	60	60	0	0
Deelnemersportal	91	91	0	0
Keuzebegeleiding	0	0	0	0
Pensioenberekening en -betaling	46	46	0	0
Registratie werknemersgegevens/ datakwaliteit	4	4	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	1	1	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	0	0	0	0
Financiële situatie	0	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Overig	49	49	0	0
Totaal	267	267	0	0

In 2024 was er geen sprake van geëscaleerde klachten. Alle binnengekomen klachten zijn binnen 10 werkdagen naar tevredenheid van de klant afgewikkeld. Er zijn aan het eind van het jaar geen openstaande klachten of geschillen.

Verbeteringen naar aanleiding van klachten

De meeste klachten uit 2024 hebben betrekking op de deelnemersportal, de informatieverstrekking en de pensioenberekening en -betaling. Dit zijn de belangrijkste oplossingen die daarvoor geboden zijn.

Deelnemersportal: er waren problemen met inloggen bij deelnemers met een verouderd Apple device die gebruikmaken van de webbrowser Safari. Zij kregen van PNO Media het advies om gebruik te maken van een andere browser. Op de website is hierover een pagina toegevoegd.

Door een technisch probleem konden enkele deelnemers geen pensioenoffertes maken. Dit probleem is verholpen, in de tussentijd kregen de deelnemers handmatig gemaakte offertes. Andere deelnemers konden na een afkoop niet meer in de portal en hadden hierover vragen. Zij kregen kopieën toegestuurd. De toegang tot de portal is verlengd tot 3 maanden na de afkoop.

Informatieverstrekking: PNO Media verstrekt gegevens bij voorkeur digitaal en verzendt hiervan een notificatie per post of e-mail. Sommige deelnemers misten daardoor informatie. Na uitleg van de afdeling Pensioenen is dit in alle gevallen verholpen. Overigens hebben deelnemers altijd de keuze om informatie fysiek per post te ontvangen. Het fonds onderzoekt of de notificatiemails persoonlijker gemaakt kunnen worden.

Vragen over de pensioenberekening en –betaling gingen meestal over het verschil tussen een pensioenofferte en het bij pensionering ontvangen pensioen. Hoewel alle brieven over pensioentoekenning de disclaimer bevatten dat het pensioen pas op de dag van pensionering definitief is, roept dit toch vragen op. Op de website is een aparte pagina geplaatst om dit uit te leggen. In januari waren er vragen over de pensioenuitkering die in januari 2024 lager was dan in december 2023. Dit had te maken met een indexatie inclusief nabetaling in december 2023.

In het algemeen reageert de afdeling Pensioenen snel op klachten. De deelnemer wordt direct geholpen met zijn of haar vraag, daarnaast volgen structurele maatregelen en in sommige gevallen extra communicatie. Dit kan de vorm hebben van een speciale webpagina of berichten in de maandelijkse e-nieuwsbrief.

Verder zijn er binnen de werkgeversportal verschillende wensen en bevindingen opgepakt. Deze kwamen niet voort uit klachten, maar uit wensen van de werkgevers.

Feedbackproces

Deelnemers die een geregistreerde klacht hebben, krijgen via e-mail een link naar een feedbackpagina op de website van PNO Media. Dit gebeurt eens per kwartaal. De respons hierop is minimaal. De feedback die terugkomt is positief. Het gemiddelde cijfer van de klanttevredenheid is een ruime 8.

Maandelijks is er overleg tussen de teamleider Pensioenen, een Pensioenspecialist, de Pensioenjurist en een businessanalist. Samen bespreken zij de klachten, de feedback, de verbeteringen en de voortgang. Zij onderzoeken ook hoe zij deelnemers kunnen activeren om de feedback uitvraag te beantwoorden. Een van de manieren om dat te doen, is het automatiseren van deze uitvraag zodat die korter na de klacht wordt verstuurd. Het doel is om dit in het eerste kwartaal van 2025 operationeel te hebben.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan (VO) vertegenwoordigt deelnemers, gewezen deelnemers, werkgevers en pensioengerechtigden. Het fondsbestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid, de uitvoering daarvan en de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid om een oordeel te geven over:

- het handelen van het bestuur;
- het beleid dat het bestuur heeft gevoerd;
- de beleidskeuzes van het bestuur voor de toekomst.

Oordeel en advies

In zijn oordeel baseert het verantwoordingsorgaan zich op de vraag of het bestuur bij de uitvoering van zijn taken op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belangen van alle belanghebbenden. Ook adviseert het verantwoordingsorgaan het bestuur van PNO Media over onder andere:

- samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten;
- indexatiebeleid;
- mogelijke verlaging van pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- omvang van het verantwoordingsorgaan.

Samenstelling

Het verantwoordingsorgaan (VO) vertegenwoordigt deelnemers, gewezen deelnemers, werkgevers en pensioengerechtigden en bestond eind 2024 uit 14 leden: 7 leden namens actieve deelnemers, 3 leden namens pensioengerechtigden, 2 leden namens gewezen deelnemers en 2 leden namens de werkgevers.

De actuele samenstelling van het verantwoordingsorgaan is te vinden in de bijlage Personalia.

VERKIEZING VAN LEDEN VERANTWOORDINGSORGAAN

De leden van het verantwoordingsorgaan hebben zitting voor een termijn van telkens 4 jaar, met een mogelijke verlenging van 4 jaar. Een derde termijn is alleen mogelijk bij gegronde redenen.

- De leden namens de actieve deelnemers en pensioengerechtigden worden gekozen volgens de in het reglement van het verantwoordingsorgaan vastgelegde verkiezingsprocedure en benoemd door het bestuur.
- De leden namens de gewezen deelnemers worden voorgedragen door het bestuur. Na een positief advies door het zittende VO, worden deze door het bestuur benoemd.
- De werkgeversleden worden voorgedragen door de Werkgeversvereniging voor de Media (WvM) en benoemd door het bestuur.

Verkiezingen in 2024

In 2024 vonden nieuwe verkiezingen plaats. Deze zijn laat in het jaar georganiseerd. Enerzijds omdat het zittende VO in november 2020 was gestart. Anderzijds omdat het VO zich de afgelopen jaren veel heeft beziggehouden met het nieuwe pensioenstelsel. Zij wilden graag een aantal adviezen afronden voordat zij hun taken zouden overdragen. Met name het advies voor het invaren en de verdeling van het fondsvermogen was een belangrijk onderwerp.

De verkiezingen zijn in september 2024 gehouden en de nieuwe leden zijn op 1 november 2024 geïnstalleerd. 6 van de 14 VO-leden zijn een volgende termijn van 4 jaar aangegaan, in een aantal gevallen betrof dit een derde termijn. Het herbenoemen van enkele VO-leden heeft als voordeel dat er ervaring is met de Wtp en de besluitvorming daaromtrent. De nieuwe leden hebben half oktober de eerste 2 opleidingsdagen gevolgd, waarbinnen de Wtp een belangrijk onderwerp was.

Het bestuur van PNO Media is verheugd dat de werkgevers in het nieuwe VO met 2 leden vertegenwoordigd zijn, dat was er 1. Het bestuur heeft in de oproep voor kandidaten ook aangedrongen op het voordragen van voldoende vrouwen en mensen jonger dan 40 jaar. Dit heeft resultaat gehad: de nieuwe samenstelling van het VO kent een groter aandeel vrouwen en personen onder de 40 jaar.

Activiteiten

Het VO is in het verslagjaar 13 keer bijeengekomen. Het overlegde zowel met het uitvoerend bestuur (UB) als met het niet-uitvoerend bestuur (NUB).

Het VO gaf zijn oordeel over het jaarverslag 2023, advies over de indexatie en over de pensioenpremies voor 2025. Daarnaast adviseerde het VO onder meer over het invaren van pensioenaanspraken en -rechten naar de nieuwe pensioenregeling en over de verdeling van het fondsvermogen in de nieuwe situatie.

Verderop in het jaarverslag is het oordeel van het VO opgenomen.

Het bestuur evalueert het eigen functioneren geregeld, en in ieder geval elke 2 jaar in een formele vorm.

Sinds 1 januari 2023 werkt PNO Media met een one-tier paritair bestuurmodel (omgekeerd gemengd bestuursmodel). In 2023 schakelde het bestuur een externe procesobservator in (PwC) om te beoordelen hoe de bestuursleden hun nieuwe bestuursrollen invullen en of dit in lijn is met wat er is afgesproken. Met de aandachtspunten uit deze evaluatie is het bestuur in 2024 aan de slag gegaan.

De evaluatie in 2024 vond plaats op 2 momenten: op 23 januari en 26 september. Ook hierbij stond het functioneren van het bestuur binnen de nieuwe bestuurlijke situatie centraal. Er is met name gekeken naar de onderlinge samenwerking van het UB, NUB, het fondsbestuur, de auditcommissie, beleggingsadviescommissie, de sleutelfunctiehouders, portefeuillehouders en het verantwoordingsorgaan. De evaluatie heeft de vorm van een uitvraag onder de bestuursleden. Het bestuur zal deze vorm van zelfevaluatie ook in 2025 elke 6 maanden uitvoeren. Daarnaast voert de onafhankelijk voorzitter met alle bestuursleden gesprekken om het functioneren te evalueren.

De overall conclusie van deze zelfevaluaties in 2024 is dat het bestuur, en de bestuurlijke overlegorganen, in hun rol groeien. Er is sprake van een volwassen invulling van het omgekeerd gemengd bestuursmodel. De besluitvorming is evenwichtig, wordt goed voorbereid en gedocumenteerd. In de besluitvorming wordt de verbinding gezocht met de verschillende commissies, de uitvoeringsorganisatie en het VO. De relatie met het VO is duidelijk verbeterd. Een aandachtspunt voor zowel het UB als het NUB is het tijdsbeslag van de werkzaamheden. Daarnaast is er ruimte voor de auditcommissie om meer zichtbaar te zijn. Hier is in de loop van 2024 meer invulling aan gegeven door hun deelname aan verschillende fondsbestuurvergaderingen, en er wordt in 2025 extra aandacht aan besteed.

De voorzitters van het UB en het NUB zijn in 2024 gesprekken gestart met de sleutelfunctiehouders. Deze lopen in 2025 door. Het doel hiervan is een evaluatie van de sleutelfunctiehouders op basis van eerder vastgestelde criteria. Vooral het onderwerp datakwaliteit krijgt hierbij aandacht. Dit is een belangrijk onderwerp in het licht van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

EVENWICHTIGE BELANGENAFWEGING

De aard van een paritair bestuur draagt bij aan een belangenafweging waarin voldoende aandacht is voor de belangen van zowel werkgevers, deelnemers, gewezen deelnemers als pensioengerechtigden. Deze pariteit is gewaarborgd in het niet-uitvoerend bestuur. In bestuursverslagen en bestuursbesluiten wordt expliciet gemaakt hoe met de verschillende belangen rekening is gehouden.

De besluitvorming van het bestuur verloopt volgens het BOB-model: beeldvorming, oordeelsvorming, besluitvorming. In de oordeelsvormende fase wordt regelmatig het VO betrokken. Geregelde deelnemersonderzoeken zijn input voor beleid. Een voorbeeld hiervan is het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Dit is herijkt na een deelnemersonderzoek in 2022 in een bestuurlijk proces met betrokkenheid van het VO.

In de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel speelt de evenwichtige belangenafweging een grote en structurele rol. Meer hierover is te lezen in de hoofdstukken Financiële positie en Nieuw pensioenstelsel.

Goed pensioenfondsbestuur volgens de Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen formuleert normen voor goed pensioenfondsbestuur. Vanaf 2024 is een nieuwe versie van de Code Pensioenfondsen van kracht. PNO Media onderschrijft de uitgangspunten van de Code Pensioenfondsen en past de normen van deze code in zijn beleid toe. In de nieuwe code zijn 5 thema's voor goed pensioenfondsbestuur geformuleerd. PNO Media besteedt op de volgende wijze aandacht aan deze thema's.

1 Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden

Het fonds communiceert een duidelijke missie, strategie, risico's en doelstellingen en legt verantwoording af over het gevoerde beleid. In de strategie van PNO Media staan tevreden deelnemers en werkgevers centraal. In de uitvoering streeft het fonds naar een pensioenbeleid met een evenwichtige afweging van belangen, verantwoord beleggingsbeleid met oog voor duurzaamheid en zorgvuldig risicomanagement. Dit alles met als randvoorwaarden een goed rendement, hoge kwaliteit en aanvaardbare kosten.

2 Goed besturen

Strategische vraagstukken worden binnen het fondsbestuur op een gestructureerde wijze besproken, gemotiveerd en vastgelegd. Dit is vastgelegd in een heldere beleidscyclus. Het fonds past Integraal Risico Management toe en heeft de risicogovernance ingericht conform het three lines model (meer daarover is te lezen in het hoofdstuk Risicomanagement).

Het fondsbestuur bevordert een cultuur van integriteit en compliance. Er is een gedragscode die door het fonds en door uitbestedingspartners wordt nageleefd. Voor zowel het bestuur als andere organen geldt dat er nooit sprake mag zijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling.

De klokkenluidersregeling zorgt ervoor dat misstanden veilig gemeld kunnen worden. Het bestuur maakt jaarlijks een SIRA en iedere bestuursvergadering bespreekt het bestuur mogelijke integriteitsissues.

3 Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen

In het nieuwe bestuursmodel is een zorgvuldig evenwicht voorzien tussen uitvoering door een inhoudelijk deskundig uitvoerend bestuur en intern toezicht door een paritair niet-uitvoerend bestuur. Onafhankelijke commissies ondersteunen het bestuur.

4 Verantwoording en inspraak organiseren

Het bestuur staat open voor kritiek en beoordeelt zichzelf continu op het bezit van de juiste kennis en competenties. Het verantwoordingsorgaan wordt tijdig betrokken bij strategische besluitvorming.

5 Effectief functioneren van de fondsorganen

Het fonds zorgt ervoor dat het bestuur, de overige fondsorganen en het verantwoordingsorgaan dusdanig zijn samengesteld dat hierin voldoende geschiktheid, complementariteit, diversiteit en een afspiegeling van de belanghebbenden aanwezig is. Er is een expliciet diversiteitsbeleid. Voor de bestuursleden bestaat een duidelijk functieprofiel, dat voor sleutelfunctiehouders is aangevuld met extra eisen. Het fonds voert een verantwoord en beheerst beloningsbeleid en evalueert dit geregeld.

Rapportagenormen Code Pensioenfondsen

De actuele Code Pensioenfondsen bevat een aantal specifieke rapportagenormen. Conform het advies van de Pensioenfederatie wordt hieronder weergegeven in welke hoofdstukken dit bestuursverslag aandacht besteedt aan deze onderwerpen.

Norm 1: missie, visie en strategie

Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in de missie, visie en strategie van het fonds, zoals beschreven in dit hoofdstuk (Governance en organisatie).

Norm 4: kennen van voorkeuren van de belanghebbenden

Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Hierover is meer te lezen in de hoofdstukken Nieuw pensioenstelsel, Pensioenbeleid, Beleggingsbeleid en Governance en organisatie.

Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau. Alle informatie over het risicomanagementbeleid is te vinden in het hoofdstuk Risicomanagement.

Normen 34-35: diversiteits- en inclusiebeleid

De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit en afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie van bestuursorganen vindt een check plaats.

Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen. Meer hierover is te lezen in dit hoofdstuk (Governance en organisatie).

ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBESCHERMING

Persoonlijke gegevens worden door PNO Media met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behandeld en beveiligd. PNO Media is ervan overtuigd dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers en andere relaties van essentieel belang is bij de activiteiten van het fonds. Hierbij volgt het fonds de Gedragslijn verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen van de Pensioenfederatie.

KLOKKENLUIDERSREGELING

Bij het fonds geldt een meldingsplicht voor vermoedens van corruptie of andere integriteitsschendingen. Deze kunnen conform de integriteitsincidentenregeling van PNO Media worden gemeld. Melders worden beschermd door de klokkenluidersregeling.

De klokkenluidersregeling bevat een procedure en waarborgen voor de bescherming van de klokkenluider die te goeder trouw melding maakt van (een vermoeden van) een misstand van algemene, operationele en/of financiële aard. Als een melder vreest voor nadelige gevolgen voor zijn eigen positie of als aan een eerdere melding geen gevolg is gegeven, kan deze regeling (anoniem) worden toegepast. Sleutelfunctiehouders kunnen desgewenst escaleren naar DNB.

In 2024 zijn er geen meldingen van misstanden geweest.

INTEGRITEIT EN COMPLIANCE

Integriteit is een belangrijk aspect dat gedurende het jaar op verschillende manieren aandacht krijgt. Met een jaarlijkse systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) brengt het bestuur integriteitsrisico's binnen de hele organisatie in kaart en inventariseert het of er maatregelen nodig zijn om die risico's in te perken.

Ook in de dagelijkse praktijk staat integriteit hoog op de agenda. Elke bestuursvergadering start met een inventarisatie van mogelijke integriteitskwesaties, zoals nevenfuncties of geschenken. Hiermee vergroot het bestuur de bewustwording en worden integriteitsconflicten voorkomen.

INTEGRITEITS- EN SCREENINGBELEID EN INCIDENTENREGELING

Het integriteits- en screeningbeleid bevat uitgangspunten voor de manier waarop PNO Media een integere bedrijfsvoering waarborgt en de wijze waarop het pensioenfonds zijn bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en externe adviseurs of commissieleden selecteert.

De incidentenregeling geeft aan welke stappen gevolgd moeten worden als het vermoeden bestaat van een incident. Onder een incident wordt in ieder geval verstaan:

- een (dreigend) strafbaar feit;
- een (dreigende) schending van wet- en regelgeving;
- een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;
- een (dreigend) datalek;
- een schending van gebruikelijke of binnen het fonds geldende gedragsregels;
- (een dreiging van) het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie.

PNO Media onderscheidt 2 soorten incidenten:

- Een integriteitsincident heeft betrekking op overtreding van gedragsregels of algemene normen. Bijvoorbeeld mogelijke schending van integriteit, belangenverstrengeling, grensoverschrijdend gedrag en misbruik van vertrouwelijke informatie, maar ook strafbare feiten zoals diefstal en fraude.
- Een operationeel incident is een incident op het gebied van de dagelijkse operationele bedrijfsvoering.

In 2024 hebben zich geen integriteitsincidenten voorgedaan. Er waren wel 19 operationele incidenten, die geen effect hadden op de kwaliteit van de operatie.

BELONINGSBELEID

De Code pensioenfondsen gaat uit van een beheerst, duurzaam en consistent beloningsbeleid. Dat betekent:

- De beloning is in verhouding tot verantwoordelijkheden, functie-eisen en tijdsbeslag.
- De beloning voor intern toezicht mag een kritische opstelling niet in de weg staan.
- Er is geen ontslag- of transitievergoeding bij tussentijds ontslag.
- Er is geen sprake van enige vorm van prestatieloon.

Het beloningsbeleid van PNO Media baseert zich op deze uitgangspunten. Het fonds heeft een beloningsbeleid samengesteld dat het mogelijk maakt om voor het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de commissies en extern advies mensen aan te trekken die beschikken over de juiste kennis, kwaliteiten en instelling. Daarnaast is het beloningsbeleid in overeenstemming met de werkzaamheden, het risicoprofiel, de doelstellingen, het langetermijnbelang, de financiële stabiliteit en de prestaties van het fonds.

Het beloningsbeleid sluit aan bij de aanbevelingen van de pensioenfederatie en staat in verhouding tot het beloningsbeleid bij vergelijkbare pensioenfondsen.

Beloningsstructuur in 2024

De beloningsstructuur van 2023 is in 2024 voortgezet. Het uitgangspunt hierbij is het bezoldigingsmaximum van de Wet Normering Topinkomens (WNT). Per soort functie geldt een percentage van de WNT en een tijdsbeslag, uitgedrukt in vte (voltijds equivalent).

Onafhankelijk voorzitter

Het tijdsbeslag voor de voorzitter van het fondsbestuur is gesteld op gemiddeld 1,5 dag per week. Per saldo komt dit neer op een vte (voltijdsequivalent) van 0,3. Het WNT-percentage is 90%.

Niet-uitvoerend bestuurders (NUB)

De tijd die NUB'ers nodig hebben voor hun taken wordt gesteld op 1 dag in de week, ofwel 0,2 vte. Het WNT-percentage is 70%.

Voorzitter uitvoerend bestuur

De voorzitter van het uitvoerend bestuur (UB) is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken, de aansturing van de werkzaamheden en van de werknemers van het fonds. Er geldt een voltijdsinzet, met een WNT-percentage van 90%.

Uitvoerende bestuurders (UB)

De uitvoerende bestuursleden (vermogensbeheer en risicobeheer) zijn binnen hun aandachtsgebied verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en de aansturing van de werknemers van het fonds. Voor hen is een tijdsbeslag van gemiddeld 3 dagen per week bepaald, ofwel 0,6 vte. Hun WNT-percentage is 80%.

Personeel met een dienstverband

Personeel dat in dienst is bij het fonds, heeft een arbeidsovereenkomst met een salaris en secundaire arbeidsvoorwaarden overeenkomstig de CAO van de publieke omroep.

Aard van de werkrelatie

Alle bestuursleden krijgen een overeenkomst van opdracht met het fonds. De huidige voorzitter van het UB is hierop een uitzondering. Op 1 november 2022 is door het bestuur besloten dat zij een arbeidsovereenkomst krijgt voor onbepaalde tijd. Dit vloeit voort uit het feit dat zij hiervoor directeur was van uitvoeringsorganisatie MPD, die integraal in het fonds is opgenomen. Een opvolger zal wel een overeenkomst van opdracht aangaan.

Indien een commissielid of adviseur vanuit een werkgever wordt ingezet, wordt de vergoeding uitgekeerd aan de werkgever. Externe adviseurs kunnen, binnen de gestelde normen, op vergoedingsbasis declareren vanuit hun eigen onderneming.

Beloningen in 2024

De WNT-norm 2024 is € 233.000.

Beloningsstructuur in 2024

Functie	% WNT	vte	Bedrag per jaar
Onafhankelijk voorzitter fondsbestuur	90%	0,3	€ 62.910
Niet-uitvoerend bestuursleden (NUB)	70%	0,2	€ 32.620
Voorzitter uitvoerend bestuur*	90%	1	€ 209.700
Uitvoerend bestuursleden (UB)	80%	0,6	€ 111.840
Leden auditcommissie (AC)	Vaste vergoeding		€ 12.000
Voorzitter auditcommissie	Vaste vergoeding		€ 15.000
Leden beleggingscommissie (BAC)	Vaste vergoeding		€ 12.000
Voorzitter klachtencommissie	Conform SER-vergoeding**		Variabel
Leden klachtencommissie	Conform SER-vergoeding**		Variabel
Sleutelfunctiehouders	Vaste vergoeding		Variabel
Leden verantwoordingsorgaan (VO)	Vacatieregeling***		€ 410,00 per vergadering
Voorzitter verantwoordingsorgaan	Vacatieregeling		€ 512,50 per vergadering
Overige medewerkers PNO Media	CAO omroeperspersoneel		

* De voorzitter uitvoerend bestuur heeft een vast dienstverband.

** De voorzitter van de klachtencommissie ontvangt een vergoeding van 3 dagdelen conform de SER-vergoeding van € 410 per dagdeel. Als er een zitting plaatsvindt, worden dit 5 dagdelen. Voor de leden betreft het respectievelijk 2 en 3 dagdelen.

*** Voor de leden van het verantwoordingsorgaan geldt een vacatiegeldregeling. Als referentiekader hiervoor gelden de SER-vergoedingsregels, op dit moment € 410 per vergadering. Per vergadering (inclusief gezamenlijke opleidingsbijeenkomsten of commissievergaderingen) ontvangen de leden 100% van deze standaard vergoeding, die geldt voor de voorbereiding en de deelname aan de vergadering. De voorzitter van het verantwoordingsorgaan ontvangt een toeslag van 25%. Per jaar komen maximaal 12 vergaderingen voor vergoeding in aanmerking.

Beloningen individuele bestuursleden in 2024

Naam	Functie	Periode	vte	Ontvangen in 2023
Dhr. A.H. J. Snellen	Onafhankelijk voorzitter	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,3	€ 62.910
Mevr. J.C. Schenkel	Voorzitter UB	1-1-2024 tot 31-12-2024	1,0	€ 183.400*
Mevr. O. Bisschop	Lid UB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,6	€ 118.840**
Dhr. R.E. Hulshof	Lid UB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,6	€ 122.640**
Dhr. L. Goes	Lid NUB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,2	€ 32.620
Dhr. G.P. Hofman	Lid NUB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,2	€ 32.620
Dhr. H. Nieuwenhuijse	Lid NUB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,2	€ 32.620
Mevr. M.E. van Waart	Lid NUB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,2	€ 32.620
Dhr. W.B.E. Rutgers	Lid NUB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,2	€ 32.620
Mevr. C.H. van Beijeren Bergen en Henegouwen	Lid NUB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,2	€ 32.620
Mevr. J.G.E. van Leeuwen	Lid NUB	1-1-2024 tot 31-12-2024	0,2	€ 19.028***

* Dit bedrag is exclusief werkgeverslasten, en exclusief vergoedingen voor autokosten en pensioenlasten.

** Mevrouw Bisschop en de heer Hulshof hebben in 2024 extra werkzaamheden uitgevoerd.

*** Mevrouw van Leeuwen is in het verslagjaar enige tijd afwezig geweest door ziekte. In die periode is de bestuurdersvergoeding niet aan haar werkgever uitbetaald.

Beloningsbeleid in 2025

Op 17 december 2024 heeft het bestuur het beloningsbeleid verder aangescherpt. De aanpassingen zijn van kracht vanaf 1 januari 2025.

Bestuursleden

De beloningen voor bestuursleden blijven hetzelfde, alleen het maximum van de WNT verandert per jaar. Additioneel is bepaald dat aspirant-bestuursleden voor de duur van maximaal 6 maanden een vergoeding ontvangen die 50% is van de normale bestuurdersvergoeding. Ze moeten dan al voldoen aan het gestelde profiel.

Verantwoordingsorgaan

Voor de leden van het verantwoordingsorgaan (VO) geldt een vacatieregeling. Daarbij gelden de SER-vergoedingsregels. In 2024 was dat € 410 per vergadering, met een opslag van 25% voor de voorzitter. Het puntensysteem maakt onderscheid tussen grote overleggen met veel voorbereidingstijd en kortere, vaak digitale sessies die minder tijd kosten. Elk punt staat voor € 410.

- Een reguliere VO-vergadering geldt als 1 punt. Wanneer op dezelfde dag ook de commissies bij elkaar komen, vallen die onder deze vergoeding, er is dus geen extra vergoeding.
- Commissievergaderingen op andere momenten, vaak via Teams, gelden als ½ punt.
- Heisessies of andere incidentele vergaderingen met het bestuur gelden als ½ punt, tenzij ze een hele dag in beslag nemen. Dan geldt 1 punt.

Per jaar zijn normaal gesproken 12 punten te declareren. Bij meer werkzaamheden worden in principe 14 punten gedeclareerd. In overleg met het fondsbestuur is echter besloten om, gezien de overgang van het oude naar het nieuwe VO, in combinatie met de zeer intensieve werkzaamheden rondom het Wtp-proces en de advisering hierbij door het VO, maximaal 18 punten te vergoeden. In 2025 zal dit opnieuw worden gezien.

Externe leden en adviseurs in commissies

Voor externe deskundigen die zitting hebben in de auditcommissie of beleggingscommissie, is de vergoeding vanaf 2025 hoger. Dit heeft verband met de inflatie en heeft bovendien als doel om een marktconforme vergoeding te hanteren. Die is vanaf 2025 € 14.000 per jaar. De externe voorzitter ontvangt een opslag van 25% (€ 17.500). De vergoeding is gebaseerd op 6 vergaderingen per jaar; extra vergaderingen worden geacht hierbij te zijn inbegrepen.

Als het aantal vergaderingen op verzoek van het bestuur hoger ligt dan 10, kan in overleg met het bestuur een aanvullende vergoeding worden toegekend van € 1.400 per vergadering.

Contact met externe toezichthouders

Er is 1 incident gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Een leverancier van PNO Media was getroffen door een ransomware-aanval. Het is waarschijnlijk dat hierbij geen data van PNO Media is verworven. Dit wordt nog nader onderzocht, daarom is de melding nog actief.

Met DNB is in 2024 regulier (online) contact geweest. Een belangrijk onderwerp was de toestemming om gebruik te mogen maken van het transitie-FTK.

CONCLUSIE GOVERNANCE EN ORGANISATIE

In 2024 heeft het bestuur zich inhoudelijk vooral beziggehouden met de voorbereiding op de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel. Bij de besluitvorming heeft het bestuur sterk bewaakt dat de besluiten evenwichtig uitpakken voor de verschillende belanghebbenden. Belangrijke onderwerpen die aan de orde kwamen zijn de inzet van het transitie-FTK, het begeleiden van sociale partners bij hun transitieplannen, het indexatiebesluit, de premie voor 2025, de keuze van een nieuw platform voor de pensioenadministratie, het beleggingsbeleid met meer ruimte voor ESG-beleggingen, de Digital Operational Resilience Act (DORA) en datakwaliteit.

Het nieuwe bestuursmodel werkt goed en dit jaar was vooral een duidelijker onderscheid te zien tussen uitvoering en toezicht. Het bestuur is zowel inhoudelijk als organisatorisch goed voorbereid op de komende jaren.

Hilversum, 27 mei 2025

Het bestuur van PNO Media:

A.H.J. Snellen, voorzitter

C.H. van Beijeren Bergen en Henegouwen (tot en met 31 december 2024)

E. Heringa (vanaf 11 februari 2025)

L. Goes

G.P. Hofman

J.G.E. van Leeuwen

H. Nieuwenhuijse

W.B.E. Rutgers

M.E. van Waart

J.C. Schenkel

O. Bisschop

R.E. Hulshof

2 VERANTWOORDING EN TOEZICHT

RAPPORTAGE INTERN TOEZICHT NIET-UITVOEREND BESTUUR

Organisatie en werkwijze van het intern toezicht

Sinds 1 januari 2023 kent Pensioenfonds PNO Media een omgekeerd gemengd bestuursmodel. Dit model kent zowel uitvoerende als niet-uitvoerende bestuursleden. De niet-uitvoerende bestuursleden zijn intern toezichthouder in de vorm van het niet-uitvoerend bestuur (het NUB). Daarbij worden zij in adviserende zin ondersteund door de auditcommissie (AC).

Werkwijze

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het NUB zijn vermeld in de Statuten van het fonds, het Bestuursreglement en in de Pensioenwet, en bestaan uit:

- Het toezicht houden op:
 - De algemene gang van zaken binnen het fonds;
 - De evenwichtigheid van de belangenafweging;
 - Het beleid van het fonds;
 - De uitvoering van de taken door het UB;
 - Het fondsbestuur;
 - Een adequate risicobeheersing.
- Verantwoording afleggen aan het Verantwoordingsorgaan (VO) en in het bestuursverslag, dat deel uitmaakt van het jaarverslag van het fonds.
- Het UB met raad bijstaan.

Het NUB vervult zijn toezichtrol vanuit vertrouwen. Daartoe gaat het NUB het gesprek aan met het UB. Als onderliggende informatie worden de rapportages gebruikt die door het uitvoerend bestuur (UB) aan het NUB worden verstrekt. Daarnaast wint het NUB zelfstandig informatie in door gesprekken te voeren met bij het pensioenfonds betrokken personen, waaronder medewerkers van het fonds, de ondernemingsraad, sleutelfunctiehouders, commissies, werkgroepen, het verantwoordingsorgaan, de pensioenraad, de externe accountant, de certificerend actuaris en de toezichthouders bij DNB en/of AFM. Indien er zaken zijn die aandacht behoeven wordt hierover proactief een gesprek gevoerd met het UB of het fondsbestuur (FB) en wordt de follow up ervan bewaakt.

Daarnaast heeft het NUB de VITP-Code als leidraad genomen. Daarin worden de volgende 4 principes gehanteerd:

- De zorg voor het pensioen van de deelnemer is leidend voor het toezichthouden;
- De toezichthouder is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich daarnaar;
- Toezichthouders dragen zorg voor hun geschiktheid en de effectiviteit van hun werkzaamheden;
- Toezichthouders leggen verantwoording af over en zijn aanspreekbaar op het gehouden toezicht.

In 2024 heeft het NUB een start gemaakt met het toezichtskader voor de Wtp waarbij eerder gezette stappen tegen dit kader worden beoordeeld.

Toezichtmissie

Het NUB houdt toezicht op het beleid van het fondsbestuur als geheel en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het is in ieder geval belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

Daarnaast staat het NUB het Uitvoerend Bestuur (UB) met raad ter zijde.

Het NUB legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan (VO) en in het bestuursverslag.

Het NUB is als onderdeel van het fondsbestuur onlosmakelijk verbonden met de bedrijfsvoering en de strategie van het fonds. Het stelt daarbij het deelnemers- en klantbelang centraal en ondersteunt het streven naar een fonds dat bekend staat als een stabiele pensioenpartner, die klanten ontzorgt, en helpt bij het maken van belangrijke keuzes. Als interne toezichthouder ziet het NUB erop toe dat de strategie van het fonds, het fondsbeleid en de governance in voldoende mate aansluiten bij deze taak, en monitort het of het fonds beschikt over voldoende verandercapaciteit om betrouwbaar en tijdig in te spelen op veranderingen op het vlak van bijvoorbeeld klantbehoeftes, technologie en wetgeving. Het NUB streeft er daarbij naar te werken vanuit vertrouwen. Zodra dit vertrouwen dreigt af te nemen zal het zich allereerst inspannen om het te herstellen. Daarbij verliest het NUB de protocollen in bedrijfsprocessen en de controle daarop niet uit het oog, daar waar de onderwerpen dat verlangen.

Rolinvulling

Het NUB kent het krachtenveld rond PNO Media en is zich bewust van de dubbele rol die het vervult binnen de governance van het fonds; enerzijds als onderdeel van het fondsbestuur tezamen met het UB, en anderzijds als intern toezichthouder.

Het NUB ziet zijn toezichtstaak uitdrukkelijk niet beperkt tot toezicht op het UB en betreft ook zijn eigen functioneren in het toezicht. De toezichtstaak kent immers twee dimensies. Enerzijds houdt het NUB toezicht op het proces van totstandkoming van de strategie en het operationele plan, waarmee het zich dus ook richt op het eigen functioneren in het fondsbestuur. Anderzijds heeft het NUB een toezichthoudende taak ten aanzien van de taakuitvoering door het UB, aan de hand van het werkplan.

Het NUB zorgt ervoor dat het in staat is om kritisch en beoordelend te toetsen of het proces van totstandkoming van de strategie en het operationele plan goed is geweest, evenals de uitvoering daarvan. Het NUB wil een goed luisterende en constructieve sparringpartner zijn voor het UB. Daarbij is 'gerechtvaardigd vertrouwen' het sleutelwoord.

Het NUB is nieuwsgierig en onderzoekend, kijkt van buiten naar binnen, heeft kennis van en betrokkenheid bij de sector en verdiept zich in de beleavingswereld en verwachtingen van belanghebbenden. Het uitgangspunt 'van mens tot mens' is daarbij leidend. Daarnaast is er ruimte voor kritische en constructieve interactie binnen het bestuur, met het UB en met het VO.

Terugblik 2024

In 2024 is er een grotere volwassenheid gekomen in de inrichting van het bestuursmodel. Waren er in 2023 nog grote veranderingen in processen te zien omdat deze onvoldoende efficiënt verliepen, 2024 was een jaar van versnelling en verdere wasdom. En met de grote werkdruk die de Wtp met zich meebrengt blijkt dat geen dag te vroeg. Zowel het huidige bestuursmodel - het omgekeerd gemengd model - als het wederom zelfadministrerend zijn worden als essentieel beschouwd om met deze noodzakelijke snelheid tot beleidsvorming te komen en gelijktijdig voldoende toezicht te houden op de uitvoeringsorganisatie. Zeker omdat met het onderbrengen van de pensioenen van de sector Kartonage & Flexibele Verpakkingenbedrijf bij PNO Media, dat per 1 januari 2026 moet zijn gerealiseerd, gelijktijdig een nieuwe grote deelnemersgroep wordt verwelkomd. Hier ziet het NUB dat er een zorgvuldige afweging plaats heeft gevonden tussen enerzijds de wenselijke groei die het draagvlak vergroot, en anderzijds de risico's die het 'on-boarden' van zo'n groep in deze fase met zich meebrengt.

Op tijd heeft het bestuur geconcludeerd dat zorgvuldigheid, slagkracht en een lage risicobereidheid noopten tot het sterk uitbreiden van de organisatie en dat aan het beperkt houden van 'kosten' in deze fase niet de eerste prioriteit kon worden gegeven. Het NUB constateert dat het UB daarbij in staat is gebleken om met deze organisatie in een krappe arbeidsmarkt toch de juiste mensen aan te trekken.

Het NUB ziet een zorgvuldig proces rondom het uitstel van de ALM-studie en het uitstellen van VO verkiezingen naar het derde kwartaal van 2024. Ook is er sprake van een goede dynamiek rondom de heroverwegingen van de invulling van de klachtencommissie voor deelnemers na consultatie van het VO.

1. De algemene gang van zaken binnen het fonds

Het NUB heeft de taken en aandachtsgebieden via portefeuilles verdeeld. Zoals vastgelegd in zijn werkplan heeft het NUB zich over de verschillende portefeuilles laten informeren via periodieke gesprekken tussen portefeuillehouders en de Uitvoerend Bestuurder waar de betreffende portefeuille onder valt. Daarnaast sluiten de 'toezichtrapportages' die het UB ten behoeve van het NUB opstelt goed aan bij de behoefte. Tevens zijn de periodieke rapportages van de onafhankelijke sleutelfunctiehouders op de dossiers 'Internal Audit', 'Risk' en 'Actuarieel' een belangrijke bron van informatie voor het NUB bij het zorgvuldig vervullen van zijn toezichthoudende taak. In 2024 is voor het eerst gewerkt met In Control Statements zoals in 2023 ingezet. Deze infrastructuur is marktconform en geeft het NUB een goed en betrouwbaar beeld van de algemene gang van zaken in het fonds.

Het NUB is in 2024 7 keer bijeengekomen. De voorzitters van het fonds en van het UB zijn in de regel aanwezig bij VO-vergaderingen en 2 keer is het voltallige NUB aangeschoven bij VO-vergaderingen. De uitwisseling is soms scherp, maar constructief.

Het NUB heeft 2 keer overleg gevoerd met de ondernemingsraad (OR) waarvan, na akkoord van deze OR, schriftelijk verslag is gedaan in het bestuur. De OR is ter kennismaking een keer aangeschoven in een bestuursvergadering.

Het NUB constateert dat de beoogde doelen met bovenstaande inrichting efficiënt worden nagestreefd en dat er sprake is van een robuuste administratieve organisatie en interne controles.

2. Evenwichtigheid van de belangenafweging (bij reguliere onderwerpen)

Het fondsbestuur (FB) is eindverantwoordelijk voor de besluitvorming waarop evenwichtige belangenafweging van toepassing is. Uit de verslagen van de verschillende FB-vergaderingen blijkt dat evenwichtigheid van belangenafweging veelvuldig terugkomt in zowel de beeldvormende, de oordeelsvormende als de besluitvormende fase van een onderwerp. Voor- en nadelen van mogelijke keuzes worden beschreven, inclusief alternatieve keuzes die worden getoetst aan het evenwichtigheidskader, en de overwegingen om wel of niet tot een besluit te komen worden steeds ruimschoots verantwoord. Specifiek in 2024 was de premie voor 2025 een onderwerp omdat hier licht is afgeweken van het beleid. Het NUB constateert hier een zorgvuldig proces. Eenzelfde zorgvuldigheid met consultatie van het VO ziet het NUB bij de discussie omtrent de indexatie. Eerder beleid wordt voortgezet, daarbij aangezet tot verdere nuancering van de onderbouwing daarvan door een alert en scherp VO.

3. Het beleid van het fonds

Het BOB-model – besluitvormingsmodel van achtereenvolgens beeldvorming, oordeelvorming en besluitvorming – is goed herkenbaar in de beleidscyclus van het fonds, en ook zijn de sleutelfunctiehouders consequent op passende wijze bij de totstandkoming van dit beleid betrokken. Met name het ESG-beleid heeft een verdere aanscherping gekend, wat goed onderbouwd wordt met onderzoek hieromtrent bij de deelnemerspopulatie. Ook zijn het beleid met betrekking tot de eigenrisicobeoordeling (ERB) en de incidentenregeling verder verfijnd.

Net als in 2023 was er in 2024 een groot aantal beleidsbeslissingen te nemen rondom de Wtp. Het fondsbestuur heeft herhaaldelijk stilgestaan bij de enorme snelheid die hierbij noodzakelijk is en zich afgevraagd of dit nog verantwoord was. Het NUB constateert dat dit in een open discussie is besproken en dat daarbij ook het negatieve perspectief niet werd geschuwd. De eindconclusie bleef dat vooral door de heisessies en de duidelijke herkenbaarheid van het BOB-model er toch voldoende bestuurlijk comfort is bij deze gang van zaken. Het NUB kan zich vinden in deze conclusie.

4. Uitvoering van de taken door het uitvoerend bestuur

Verschillende keren is in het fondsbestuur gesproken over de hoge werkdruk in de door het UB geleide uitvoeringsorganisatie en de uitdagingen die dit met zich meebrengt. Zoveel als mogelijk is extra mankracht aangetrokken om dit tegemoet te treden. Dit is voortvarend gedaan waarmee risico's, gegeven de situatie, tot een minimum zijn beperkt. Het blijft een punt van aandacht en het NUB constateert dat hierover regelmatig in het fondsbestuur wordt gesproken.

Ook het grote aantal dossiers (Wtp, DORA, platformkeuze en -overgang en de normale run) vormt een risico, o.a. door de onderlinge samenhang. Dit is in het fondsbestuur open benoemd en er is voortdurend aandacht voor. Het NUB constateert dat de robuuste infrastructuur, waar de sleutelfunctiehouders sterk in hun rol kunnen staan, ertoe bijdraagt dat hier keer op keer aandacht aan wordt besteed en voortdurend getoetst wordt of een en ander nog binnen de risicotolerantie van het fonds valt of dat er maatregelen nodig zijn. Zeker voor wat betreft de onderlinge samenhang valt daar nog werk te verrichten om dit scherper in beeld te krijgen.

De periodieke gesprekken van de portefeuillehouders met de uitvoerend bestuursleden, de toezichtrapportages met daarin concrete, aan de strategie gerelateerde Kritische Proces Indicatoren, de rapportages van de sleutelfunctiehouders en de directe contacten van niet- uitvoerende bestuursleden met werknemers in de operatie, geven het NUB een compleet beeld van de gang van zaken in de operatie en het fonds.

Het mag schuren, maar verschillen in perspectief zijn noodzakelijk voor een robuuste bedrijfsvoering. Zeker met deze enorme werkdruk mag er geen energie verloren gaan doordat stijlverschillen tot niet-instrumentele wrijving zouden leiden. Om dit tegemoet te treden is door het bestuur een 'psychologische staalkaart' van henzelf opgesteld. Dit geeft handvatten om met elkaar die niet-instrumentele wrijving te ondervangen. De eerste signalen zijn dat dit ondersteunend is geweest.

5. Fondsbestuur als geheel

Het omgekeerd gemengde bestuursmodel (OGM) is door het fondsbestuur geëvalueerd en naast eerdere constatering omtrent de 'winst' die gehaald is door deze overgang en het gegeven dat dit in 2024 op beheerste wijze verder tot wasdom is gekomen, blijft het fondsbestuur lerend. De aansluiting van de audit commissie is verbeterd. De aansluiting van en dynamiek met zowel het VO als de OR zijn goed. Het NUB constateert met tevredenheid dat het bestuur, vooruitlopend op de indiening van de invaarmelding in verband met de Wtp, een verdere intensivering van besluitvormingsprocessen voorziet, waarop het zich voorbereidt door een wekelijks contactmoment te plannen.

In 2024 is na een zorgvuldig proces een nieuwe Sleutelfunctiehouder Internal Audit aangesteld in de persoon van Geertje Strampel. Grote dank aan Willem van Duijn, die deze functie hiervoor vorm heeft gegeven.

6. Adequate risicobeheersing

Zoals ook uit eerdere paragrafen mag blijken heeft het NUB veel aandacht besteed aan een stevige infrastructuur rondom Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO/IC). Deze infrastructuur is op orde. Dit jaar is een reguliere eigenrisicobeoordeling (ERB) uitgevoerd, waar het NUB een zorgvuldig proces ziet, met voldoende aandacht en inbreng van het gehele fondsbestuur. Ook is er een zorgvuldige risicoanalyse voor de platformkeuze uitgevoerd.

7. Wet toekomst pensioenen

De Wtp is voor PNO Media een complexer proces dan voor een gemiddeld Nederlands Pensioenfonds door een relatief groot aantal regelingen en veel betrokken sociale partners. Met een veelheid aan informatiesessies voor sociale partners, die goed bezocht worden, nieuwsbrieven en een duidelijk plan met heldere mijlpalen, heeft PNO Media dit proces goed onder controle, wat tot een tijdige afronding van vrijwel alle transitieplannen heeft geleid; voorwaar een prestatie van formaat. De expliciete waardering vanuit sociale partners laat zien dat dit door PNO Media goed is ingevuld. Het NUB constateert dat het fondsbestuur, door de ruimte te nemen die het in zijn planning had ingebouwd, zorgvuldig heeft gehandeld en zowel binnen de wettelijke kaders als binnen de risicohouding van het fonds is gebleven.

Naast het begeleiden van sociale partners betekende de Wtp voor PNO Media ook in 2024 het vaststellen van beleid op veel vlakken. De nieuwheid van de materie, in combinatie met de grote hoeveelheid maakte dit voor het FB uitdagend en voor het UB zeer arbeidsintensief. Het NUB constateert dat het in 2023 ingezette proces met heisessies voor de juiste inrichting van het BOB-model ook in 2024 goed heeft gewerkt.

In 2024 is definitief gekozen voor een fundamenteel andere inrichting van de IT-infrastructuur. Het NUB constateert dat het fondsbestuur hier een breed risicobeeld heeft gehanteerd, waarbij zowel de inhoudelijke elementen van zo'n transitie aandacht krijgen als de personele consequenties en de risico's die daaruit voortvloeien. Ook het binnenhalen van externe expertise daar waar nodig, is adequaat ingezet. Het NUB constateert een inhaalslag waar het het proces van datakwaliteit betreft. Er leefde geen onrust hieromtrent, maar de Wtp vereist duidelijke processen die doorlopen moesten worden. Met uitstekend gevolg is dit in 2024 ingevuld.

VOORUITBLIK 2025

In 2024 is het bestuur zich nog meer bewust geworden van het feit dat heldere bestuurlijke kaders van het fonds noodzakelijk zijn om de mensen in de uitvoering de juiste sturing mee te geven; 'it starts with us'. Ditzelfde inzicht heeft verder post gevat bij het NUB in de vorm van het opstellen van een Beoordelingskader Wtp. Dit wordt ervaren als een steeds grotere volwassenheid en doorleving van de OGM-bestuursvorm. In 2025 neemt het belang van heldere bestuurlijke kaders verder toe, omdat valt te voorzien dat in de iteraties met DNB, naar aanleiding van het indienen van het invaarsjabloon, implementatie- en communicatieplan, deze koersvastheid zijn vruchten af zal werpen. Naast de voorbereidingen voor het invaren per 1 januari 2027 verdient de IT-transitie aandacht. Ook het binnenboord halen van de pensioenen van de sector Kartonage & Flexibele Verpakkingenbedrijf per 1 januari 2026 wordt in 2025 voorbereid en zal op het gebied van het gevolgde proces aandacht van het NUB krijgen. Tot slot geeft het NUB aan het FB eerdergenoemde aanbevelingen expliciet mee. Risico's door onderlinge samenhang van een aantal dossiers, waaronder Wtp, DORA, platformkeuze en platformovergang en de normale run, dienen scherper in beeld te worden gebracht. Daarnaast verdient de hoge werkdruk binnen het UB en in het uitvoeringsbedrijf constant aandacht. Hierbij moet steeds in ogenschouw worden genomen dat voorafgaand aan het nemen van besluiten stevige discussie wenselijk is, maar dat stijlverschillen niet structureel tot niet- instrumentele wrijving mogen leiden. De handvatten die het bestuur voor zichzelf heeft geformuleerd door een 'psychologische staalkaart' te maken blijven van belang bij het nemen van besluiten en het tot uitvoering doen brengen daarvan door de uitvoeringsorganisatie.

Hilversum, 27 mei 2025

Het niet-uitvoerend bestuur van PNO Media:

A.H.J. Snellen, voorzitter niet-uitvoerend bestuur

C.H. van Beijeren Bergen en Henegouwen (tot en met 31 december 2024)

E. Heringa (vanaf 11 februari 2025)

L. Goes

G.P. Hofman

J.G.E. van Leeuwen

H. Nieuwenhuijse

W.B.E. Rutgers

M.E. van Waart

oordeel van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het fonds legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan (hierna: VO) over het beleid en de wijze waarop dit is uitgevoerd. Jaarlijks geeft het VO een oordeel over het handelen van het bestuur. Dit oordeel is gebaseerd op het concept-jaarverslag, de jaarrekening, de bevindingen van accountant, actuaris, sleutelfunctiehouders en de ontvangen informatie van het bestuur. Daarnaast heeft het VO adviesrecht over een aantal onderwerpen, zoals bijvoorbeeld premiebeleid, evenwichtigheid, indexatiebeleid enzovoort.

Gedurende het jaar 2024 is er regelmatig overleg geweest met (delegaties van) VO en bestuur en/of bestuursvoorzitter. Voor het huidige VO, aangetreden per 1 november 2024, voelt het niet gepast een oordeel te geven over een periode waarin het nog niet actief was. Dit oordeel is daarom in overleg met oud VO-leden tot stand gekomen.

Verkiezingen

Van 12 september t/m 3 oktober konden pensioengerechtigden en actieve deelnemers een (digitale) stem uitbrengen op hun favoriete kandidaat. Het samenvallen van de verkiezingen voor een nieuw VO in (piek) jaar van Wet Toekomst Pensioenen (Wtp) gaf zowel het VO als het bestuur een flinke uitdaging. Met de juiste inzet, samenwerking en flexibiliteit heeft dit geleid tot een goed verloop van de verkiezingen. Ook de ondersteuning die het VO vanuit het bestuursbureau gekregen heeft was hierbij onmisbaar en is zeer gewaardeerd.

In het bijzonder willen wij de installatie van het nieuwe VO benoemen. Deze is in een tweedaagse bijeenkomst bewerkstelligd, waarbij goede voorbereiding, ruimte (in tijd en middelen) en ondersteuning vanuit het bestuur heeft geleid tot een vliegende start van het nieuwe VO. Het nieuw gekozen VO is daardoor bijzonder snel op niveau gekomen. De bijdrage en aanwezigheid van het bestuur heeft hierbij een grote, positieve rol gespeeld. Dit zal zich in de komende 4 jaar zeker terugbetalen.

De kandidaatstellingen kwamen langzaam op gang, maar uiteindelijk waren er meer kandidaten dan het beschikbare aantal zetels. Er viel wat te kiezen. De opkomst in 2024 was lager dan in 2020, zowel onder de actieve deelnemers als onder de pensioengerechtigden.

Al met al heeft het veel inspanning gekost om kandidaten te vinden en de opkomst bij de verkiezingen naar een acceptabel niveau te tillen. De (on)bekendheid van het VO speelt hierin zeker een rol. De komende vier jaar wil het VO met behulp van de afdeling communicatie van PNO Media de bekendheid en waar het VO voor staat en wat het VO doet voor de deelnemers, vergroten.

Overlegstructuur

Het VO ziet dat het bestuur een prettige bestuurscultuur heeft neergezet en net als vorig jaar dit ingewikkelde "omgekeerd gemengd model" werkend gekregen heeft. Het VO heeft steeds een zorg gehad dat het NUB zichzelf moet controleren. Het bestuur weet ons tot nu toe te overtuigen dat ze dit zuiver kan doen en dat dit goed gaat. Het NUB laat ook zien hoe ze reflectief naar zichzelf is, en dat ze kritisch kijken op de genomen besluiten echt weloverwogen en bewust waren.

Ook ziet het VO dat het bestuur bij verschillende van onze adviezen echt opnieuw naar dossiers kijkt en er op een adequate manier op terugkomt. Dat gezegd hebbende, hebben we wel enkele keren moeten vragen om een scherpere beoordeling. In het bijzonder bij de grote indexatiebeslissing eind 2024. Dat het bestuur daar constructief en reflectief op gereageerd heeft wordt gewaardeerd.

Tot slot: open en constructieve samenwerking tussen bestuur en VO verdient echt een pluim. Het is fijn dat input vanuit het VO merkbaar wordt meegenomen.

Samenwerking

Voor het optimaal functioneren van het VO is een samenwerking met de diverse stakeholders, zoals de Sleutelfunctiehouders en Audit Commissie, maar ook de Pensioenraad, cruciaal. Al deze partijen zijn, elk in eigen vorm en intensiteit, van groot belang. Het VO constateert dat een aantal van deze stakeholders op afstand blijft. In de optimale situatie zou het, ons inziens, dichterbij beter zijn. Alle partijen hebben hun eigen rol binnen PNO Media, dus is van intensieve samenwerking logischerwijze daarom geen sprake. Misschien valt daar meer uit te halen dan nu gebeurt. Het vergt van het VO wellicht nog meer energie en inzet om dit te verbeteren. Het bestuur kan bijdragen in het aandragen van suggesties om deze samenwerkingen verder te versterken.

Klachtencommissie

Het VO heeft prettig samengewerkt in de benoeming van twee leden voor de klachtencommissie. Op papier dragen we (bestuur en VO) per orgaan één lid voor maar in de praktijk hebben we samen naar beide leden gezocht.

Daarmee hadden we een respectvolle samenwerking, waarin we naar de combinatie van twee mensen konden zoeken (in plaats van onafhankelijk zoeken naar een eigen kandidaat). Het resultaat was meer dan de optelsom van losse resultaten van het bestuur en het VO. We nodigen het bestuur uit dit model vaker toe te passen bij dit type proces.

Werkdruk

Het VO heeft regelmatig kenbaar gemaakt zich zorgen te maken over de druk die op de organisatie van PNO Media ligt gedurende de hele transitie. Het bestuur heeft deze zorgen begin 2024 weg kunnen nemen door aan te tonen hier goed zicht op te hebben en tijdig te handelen indien nodig. Het VO vertrouwt erop dat de kostenontwikkeling bij het bestuur in goede handen is. Juist in deze cruciale transitiefase blijft het VO alert op dit onderwerp.

Verantwoord beleggen

Het duurzaam beleggen beleid van PNO Media is de laatste jaren verbeterd en verantwoord. Door de verandering van de methodiek van VBDO komen kleinere pensioenfondsen, die een deel van de uitvoer van het verantwoord beleggen beleid uitbesteden (vanwege kosten of onvoldoende groot om dit zelf in-house te kunnen organiseren), er slecht vanaf. Echter onderaan de streep betekent dit niet per se een slechter beleid. Voor grotere pensioenfondsen is het veel gemakkelijker om te voldoen aan de eisen. PNO media zal niet snel zo groot worden dat zij zich hiermee kunnen meten. Daarmee is het voor PNO media heel lastig om binnen de gehanteerde methodiek goed te kunnen scoren, ondanks goed verantwoord beleggen-beleid. Het VO vindt het om die reden begrijpelijk dat PNO media is gezakt op de VBDO lijst en hecht hier minder waarde aan.

Financieel resultaat

In 2024 was sprake van een underperformance op beleggingen, net als in 2023. Het VO betreurt dit en heeft hierover een gesprek gevoerd met het bestuur. Hieruit bleek dat het beleid consistent is gevoerd en dat het bestuur heeft bijgestuurd onder andere door afscheid te nemen van een manager. Het bestuur heeft de verwachting dat er in 2025 sprake zal zijn van outperformance. Voor het VO blijft dit ook in 2025 een aandachtspunt.

Indexatie

Tijdens de beraadslagingen van het VO over de adviesaanvraag rond de Indexatie, ontstond twijfel of de onderbouwing van de adviesaanvraag duidelijk was. Het VO heeft erop aangedrongen om voortaan bij alle adviesaanvragen een heldere onderbouwing van een voorgenomen besluit mee te geven, zodat het VO beter kan begrijpen hoe het besluitvormingsproces in het bestuur is verlopen.

In september 2024 werd het VO gevraagd te adviseren over het voorgenomen besluit, waarbij het fondsbestuur de pensioenregeling in het kader van het nieuwe pensioencontract moest beoordelen op uitvoerbaarheid en vervolgens moest uitvoeren. Dit was de meest omvangrijke en impactvolle adviesaanvraag die het VO in de afgelopen jaren heeft behandeld. Het VO heeft in dit traject een verzwaard adviesrecht voor wat betreft de besluitvorming over het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en rechten, waaronder ook de verdeling van het vermogen. Verder heeft het VO-adviesrecht over de evenwichtigheid, de risicohouding, de solidariteitsreserve, de risicodelingsreserve, compensatie en aanvullende regelingen.

Het VO had al eerder in het traject positief geadviseerd over het principe tot invaren van het fondsvermogen in de nieuwe regeling. Ook nu is het VO in meerderheid (actieve deelnemers, pensioengerechtigden, voormalige deelnemers) positief over de collectieve waardeoverdracht/invaren. Een minderheid, de werkgeversvertegenwoordiging van het VO heeft principiële bezwaren tegen het verplicht invaren voor wat betreft de huidige DB-regeling. Het belangrijkste bezwaar tegen het verplicht invaren is gebaseerd op de toezegging die aangesloten werkgevers gedaan hebben aan hun (voormalig) medewerkers, dat zij een 'gegarandeerd' pensioen krijgen, gebaseerd op de opbouw die in de werkzame jaren van de desbetreffende medewerkers heeft plaatsgevonden.

Verdeling van het vermogen

Het fondsbestuur heeft in haar adviesaanvraag aangegeven dat het vermogen verdeeld wordt op basis van de dekkingsgraad op het moment van invaren waarbij een volgorde van prioriteit wordt gehanteerd. Te weten:

1. Verdeling van opgebouwde aanspraken op basis van marktwaarde,
2. Compensatie afschaffing doorsneesystematiek en voorkomen van daling van de nominale pensioenuitkeringen d.m.v. het vullen van de solidariteitsreserve,
3. Evenredig verdelen van het vermogen aan alle deelnemers op basis van de marktwaarde op invaardatum,
4. Compenseren van de indexatieachterstand.

Al in mei 2024 heeft het VO aangegeven de punten 3 en 4 te willen omdraaien. Hierbij is gevraagd om een kwalitatieve en ook zeker een kwantitatieve onderbouwing wat de consequenties zouden zijn van het wijzigen van die volgorde. Dit verzoek is meerdere malen herhaald in VO-vergaderingen. In de maand oktober is alsnog de nodige (cijfermatige) uitleg gekomen op dit punt. Hieruit blijkt dat het eventuele omdraaien van punten 3 en 4 geen relevante invloed heeft op de evenwichtigheid van het besluit vanwege beperkingen die in de wet zijn opgenomen over het verschuiven van vermogen, maar wel nadelig kan zijn voor de mogelijkheden om in 1 jaar de compensatie te verrekenen. Het VO adviseerde uiteindelijk positief over de verdeling van het vermogen en heeft afgezien van de vraag om punten 3 en 4 om te draaien.

Compensatie afschaffing doorsneesystematiek

De Wet Toekomst Pensioenen schrijft voor dat voor deelnemers die onevenredig nadeel ondervinden van het afschaffen van de doorsneesystematiek gecompenseerd moeten worden. Het VO heeft positief geadviseerd op het voorstel van het fondsbestuur om maximaal 5% van het collectieve vermogen te gebruiken voor een eenmalige compensatie. Het bestuur geeft aan dat de compensatie naar verwachting lager zal uitvallen dan het maximum van 5%. Deze bovengrens is equivalent met de 5% storting in de Solidariteitsreserve (zie volgende paragraaf), die het grootste nut heeft voor de pensioengerechtigden. De compensatie komt ten goede aan de actieve deelnemers, een evenwichtige verdeling tussen deze beide groepen deelnemers.

Solidariteitsreserve en Risicodelingsreserve

Het VO heeft positief geadviseerd op het inrichten van de Solidariteitsreserve (SR) voor de Solidaire Premiereregeling (SPR) en de Risicodelingsreserve (RR) voor de Flexibele Premiereregeling (FPR). Voor de SR wordt maximaal 5% van het fondsvermogen in de SPR gereserveerd met bijbehorende verdelings- en vullingsregels. Het primaire doel van de SR is het voorkomen van daling van de pensioenuitkeringen. Voor de RR geldt 2% van het fondsvermogen van de FPR. Ook voor de RR geldt dat het primaire doel is het voorkomen van daling van de pensioenuitkeringen. Door deze keuze voor een kleine RR kan een daling van de uitkering niet altijd worden voorkomen.

Communicatie

Optimale communicatie naar deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden was, is en blijft cruciaal. De datum van invoering van het nieuwe pensioenstelsel komt steeds dichterbij. Voor het VO blijft het onduidelijk wat, hoe en wanneer er gecommuniceerd wordt naar de individuele deelnemer en pensioengerechtigde. Hiervoor wordt verwezen naar het communicatieplan Wtp. Dit hebben wij echter (nog) niet kunnen inzien. Door het wegvallen van het overleg met de Commissie Communicatie en Pensioenen, is het VO in 2024 niet in de gelegenheid gesteld om specifieke vragen te stellen en onze zorgen te uiten. Zeker is dat de uitlegbaarheid van het nieuwe stelsel en de door het bestuur gemaakte keuzes onder een vergrootglas komen te liggen. Heldere en begrijpelijke communicatie is meer dan ooit van groot belang.

Een belangrijk communicatiethema in 2024 was de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De komende jaren zal de informatie met betrekking tot deze transitie specifiekere worden, opdat deelnemers en werkgevers steeds beter weten wat dit voor hen gaat betekenen. Het VO is wel positief over de houding en bereidheid van het bestuur om, samen met de portefeuillehouder communicatie, het VO zowel inzage te geven in het communicatieplan als de mogelijkheid om mee te denken en te adviseren. Communicatie met de deelnemers, gepensioneerden en gewezen deelnemers blijft een aandachtspunt voor het VO. Het VO ziet daarbij duidelijk de noodzaak van specifiek op de deelnemer gerichte communicatie.

Uitgebrachte adviezen

In 2024 heeft het VO over de volgende onderwerpen een (ongevraagd) advies uitgebracht:

- Positief geadviseerd over aanpassing overbruggingsplan
- Positief geadviseerd over invaren en inzet fondsvermogen
- Positief geadviseerd over Pensioen op Maat (transitie-FPR)
- Positief geadviseerd over voordracht VO-kandidaat werkgevers
- Positief geadviseerd inzake zetelverdeling en aantallen leden
- Positief geadviseerd over premie 2025
- Positief geadviseerd over indexatie 2025

Extra werkdruk voor het VO

Een aantal VO-leden heeft meer tijd besteed aan het VO dan waar het standaard beloningsbeleid van PNO Media rekening mee houdt. Er is voor gekozen om ook voor die extra inzet vacatievergoedingen uit te keren; op basis van daadwerkelijke aanwezigheid bij overleggen, scholingssessies en vergaderingen. Het VO hecht er waarde aan hier transparant verantwoording over af te leggen en benoemt dit daarom hier. De grotere inzet in 2024 had twee oorzaken; het invaren naar het nieuwe stelsel vroeg om een veel groter adviestraject met een zwaardere beoordeling van het VO dan in een gemiddeld jaar nodig is en waar het beloningsbeleid op is gebaseerd. Daarnaast zijn een aantal VO-leden herkozen waardoor zij bovenop hun reguliere (advies)taken ook hebben meegedaan aan het inwerktraject voor nieuwe VO-leden.

Speerpunten 2025

Het VO zal zich in 2025 – naast de wettelijke en statutaire taken – op de volgende speerpunten richten:

- De uitwerking van het nieuwe pensioenakkoord
- Het premiebeleid
- De kostenbeheersing
- De groeistrategie
- Communicatie
- Duurzaam beleggen

Het VO wil graag tijdig worden betrokken bij de besluitvorming over deze onderwerpen en adviseert het bestuur om gemaakte keuzes in de besluitvorming steeds te onderbouwen met argumenten en cijfers.

Tenslotte

Het Verantwoordingsorgaan dankt het bestuur voor de constructieve en prettige wijze van overleg, dankt de secretaris voor de enthousiaste en positieve begeleiding van het Verantwoordingsorgaan en dankt de medewerkers van het bestuursbureau voor hun goede ondersteuning.

Hilversum, 27 mei 2025

Namens het Verantwoordingsorgaan,
A. Sietses, voorzitter

REACTIE BESTUUR OP HET OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarrapport, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het niet- uitvoerend bestuur, over het door het bestuur gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst.

Het bestuur dankt het VO hartelijk voor het oordeel over 2024, over het door het bestuur gevoerde beleid en de uitvoering daarvan. De samenwerking met het oude en nieuw VO is heel 2024 zeer prettig geweest, er is oog voor de verschillende rollen die het VO en de fondsbestuurders hebben. De voorzitters van het fondsbestuur zijn altijd begin van de VO vergadering aanwezig om de actuele situatie van het fonds toe te lichten. Het bestuur bedankt de leden van het VO voor de constructieve samenwerking in de afgelopen periode. Het bestuur constateert ook dat het VO, dat eind 2024 is verkozen en in een nieuwe samenstelling van start is gegaan, op een zeer snelle en efficiënte wijze ingewerkt is in de pensioenmaterie.

Hieronder zullen wij nader ingaan op de belangrijkste onderwerpen die ook genoemd worden in het oordeel van het VO.

Wtp

De afgelopen jaren heeft het bestuur intensief opgetrokken met het VO om het VO te ondersteunen bij het vergaren van kennis rondom de WTP. De gesprekken met sociale partners over de transitieplannen zijn de afgelopen jaar gevoerd en in de gezamenlijke sessies met de sociale partners was er altijd vertegenwoordiging van het VO. Het jaar 2024 stond in het teken van het afronden van de transitieplannen en de voorbereiding van het fonds en sociale partners op de overgang naar de WTP per 1 januari 2027. Het Fondsbestuur wil op dit specifieke maar zo belangrijk onderwerp richting het VO waardering uitspreken voor de goede samenwerking, waardoor de besluitvorming over het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en - rechten tot een goed einde is gebracht. Die samenwerking heeft er mede voor gezorgd dat er voldoende kennis aanwezig is bij het VO om tot een afgewogen advies te komen. Het VO heeft een positief advies gegeven op het voorgenomen besluit tot invaren, de beleidsmatige keuzes in dat kader en de inzet van het fondsvermogen. Het advies met betrekking het voorgenomen besluit tot invaren is door het oude VO uitgebracht.

Fondsorganisatie/bestuurlijke effectiviteit of Bestuur en samenwerking

Het Fondsbestuur is het met het VO eens dat het Omgekeerd Gemengd model goed werkt. Ieder fondsgremium pakt hierin zijn eigen rol; de processen lopen hierin over het algemeen goed. Het fondsbestuur evalueert tussentijds regelmatig het eigen functioneren en blijft continu streven naar verdere verbeteringen van het proces.

Het Fondsbestuur heeft ten aanzien van de besluitvorming rondom de indexatie eind 2024 goed overleg gevoerd. Het VO heeft een doorwrocht advies gegeven, waarbij rekening is gehouden met de belangen van alle betrokken doelgroepen bij het fonds. Het Fondsbestuur wijst er wederom op dat het continu een evenwichtige belangenafweging moet maken tussen het toekennen van de rechten en een gezonde financiële positie, ook in relatie tot het invaren van het Fonds in 2027. De inbreng van het VO wordt door het Fondsbestuur zeer gewaardeerd.

Samenwerking met andere stakeholders

Het Fondsbestuur is van mening dat elk fondsgremium zijn eigen rol, bevoegdheden en verantwoordelijkheden heeft en dat samenwerking tussen de verschillende gremia van groot belang is. In het algemeen constateert het bestuur dat deze samenwerking goed verloopt. Het Fondsbestuur begrijpt de wens van het VO om de samenwerking met een aantal stakeholders te verstevigen, waarbij de iedere stakeholder haar eigen rol en verantwoordelijkheid heeft binnen de governance van het fonds.

Klachtencommissie

Het Fondsbestuur heeft de inbreng bij de samenstelling van de klachtencommissie gewaardeerd. Die inbreng was ook logisch omdat de klachtencommissie gaat over de klachten van deelnemers. Mocht in de toekomst er zich wederom een dergelijk type proces voordoen dat zit leent voor gezamenlijk traject zal het fondsbestuur daarover in gesprek aangaan met VO.

Werkdruk

Het fondsbestuur onderschrijft de zorgen van het VO met betrekking tot de werkdruk in de organisatie. De werkdruk is maandelijks onderdeel van het gesprek met het uitvoerend bestuur. Het fondsbestuur heeft het uitvoerend bestuur extra financiële ruimte gegeven om het aantal resources te vergroten. Daarnaast wordt het UB door het NUB bevestigd over de effectiviteit van de planningen de prioritering van werkzaamheden.

ESG-beleid

De lagere ranking in de VBDO-benchmark was voor het Fondsbestuur ook uiterst teleurstellend. Zeker omdat het fonds het Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid de afgelopen jaren op groot aantal belangrijke punten heeft aangescherpt, mede naar aanleiding van het ESG onderzoek onder haar deelnemers in 2022. Niet al de aanpassingen zijn al meegenomen in deze beoordeling maar de verandering in methodiek van de beoordeling door VBDO is de belangrijkste reden van de daling op de ranglijst zoals het VO ook aangeeft. De methodiek van de VBDO is verschoven van de beoordeling van een duurzame portefeuille naar het realiseren van een duurzame wereld met behulp van die portefeuille. PNO Media blijft streven naar een verdere verbetering van het verantwoord beleggingsbeleid en zal in 2025 een ESG-deelnemersenquête houden waarin de voorkeuren van onze deelnemers zullen worden gepeild.

Financieel resultaat

Het fondsbestuur kiest bewust voor actief beleid waar dat naar verwachting tot extra rendement oplevert. Hier zijn, zoals het VO ook aangeeft, afspraken over hoe dit beleid wordt geëvalueerd en waar nodig worden aanpassingen in de beleggingsportefeuille doorgevoerd.

Het afgelopen jaar was een relatief teleurstellend beleggingsjaar voor enige managers in de portefeuille waar de redenen duidelijk voor zijn en het is op dit moment de verwachting dat deze managers zich op termijn zullen herstellen.

Communicatie

Het Fondsbestuur werkt in 2025 hard aan de totstandkoming van een communicatieplan WTP, dat onderdeel uitmaakt van het implementatieplan. Het Fondsbestuur is van mening dat het VO in het proces wordt meegenomen en treedt alsdan in overleg met het VO over de communicatie die met het WTP-traject gepaard gaat. Het VO is een belangrijke vertegenwoordiger van het fonds en wordt betrokken bij ons communicatiebeleid. Dit beleid is ook het uitgangspunt voor de wijze waarop we in het kader van de WTP voor tijdens en na de transitie gaan communiceren. Het bestuur stelt vast dat het VO geïnformeerd wordt over de inhoud van het communicatieplan en de daaruit volgende communicatie. Daarnaast zal PNO Media haar communicatie uitingen ook toetsen bij (gewezen) deelnemers en gepensioneerden en het VO meenemen in de uitkomsten daarvan. In 2025 staat de communicatie in het teken van de werkgevers informeren over de overstap naar het nieuwe stelsel en in 2026 worden de deelnemers persoonlijk geïnformeerd.

Tenslotte

Het Fondsbestuur dankt het oude en nieuwe VO voor de zeer prettige samenwerking en de professionele wijze waarop het VO en het Fondsbestuur met elkaar omgaan. Het Fondsbestuur wenst het VO ook in 2025 veel succes toe met alle uitdagingen waar het VO én het Fondsbestuur voor komen te staan.

Hilversum, 27 mei 2025

Namens het fondsbestuur,
André Snellen

3 JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

Bedragen in duizenden euro's

Activa

	REF	31-12-2024	31-12-2023
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1		
Vastgoedbeleggingen	1.1	990.730	928.497
Aandelen	1.2	3.041.773	2.730.786
Vastrentende waarden	1.3	3.951.286	3.641.662
Derivaten	1.4	124.170	63.494
Overige beleggingen	1.5	509	7.954
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds		8.108.468	7.372.394
Beleggingen voor risico deelnemers			
Vastgoedbeleggingen	1.1	9.762	8.010
Aandelen	1.2	39.326	30.502
Vastrentende waarden	1.3	21.363	17.343
Derivaten	1.4	-	-
Overige beleggingen	1.5	-	-
Totaal beleggingen voor risico deelnemers		70.451	55.855
Vaste activa	2	198	184
Vorderingen en overlopende activa	3		
Overige vorderingen	3.1	1.911	1.642
Herverzekeringsmaatschappij	3.2	2.504	2.395
Debiteuren	3.3	58.906	77.632
		63.321	81.669
Liquide middelen	4	28.970	23.525
Totaal activa		8.271.409	7.533.627

Passiva

		31-12-2024	31-12-2023
Stichtingskapitaal en reserves	5	981.442	834.022
Wettelijke en statutaire reserve			
Technische voorzieningen	6		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		6.826.840	6.316.202
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van de deelnemers		70.451	55.855
		6.897.292	6.372.057
Schulden en overlopende passiva	7		
Derivaten passief		231.869	177.139
Jubileumvoorzieningen medewerkers		83	74
Overige schulden	7.1	160.723	150.335
		392.675	327.547
Totaal passiva		8.271.409	7.533.627

Bedragen in duizenden euro's

Baten

	2024	2023
Premiebijdragen 8		
- voor risico werkgevers	183.288	171.685
- voor risico deelnemers	9.583	8.097
	192.871	179.782
Inkomende waardeoverdrachten 9		
- voor risico pensioenfonds	6.167	17.774
- voor risico deelnemers	314	221
	6.481	17.995
Beleggingsresultaten 10		
- voor risico pensioenfonds	675.985	551.632
- voor risico deelnemers	7.313	5.454
	683.298	557.085
Overige baten	1.891	1.068
Totaal baten	884.541	755.931

Bedragen in duizenden euro's

Lasten

	2024	2023
Mutatie technische voorziening (risico fonds)		
Pensioenopbouw	-162.425	-146.656
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-219.629	-193.740
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen	191.114	185.448
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	4.300	3.245
Wijziging marktrente	-143.131	-190.042
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-12.099	30.885
Saldo overdrachten van rechten	4.670	1.252
Toevoeging i.v.m. verhoging pensioenrechten	-162.371	-182.259
Overige mutaties in de voorziening	-11.067	-61.084
	-510.639	-552.951
Mutatie technische voorziening (risico deelnemers)	-14.596	-12.085
Pensioenuitkeringen 11	-190.217	-185.281
Uitgaande waardeoverdrachten risico pensioenfonds 9	-9.165	-16.220
Uitgaande waardeoverdrachten risico deelnemers	-625	-597
Pensioenuitvoeringskosten 12	-10.993	-8.542
	-211.001	-210.639
Incidentele baten en lasten	-1.221	-689
Totaal lasten	-737.456	-776.364
Financiele baten en lasten	335	326
Saldo van baten en lasten	147.420	-20.107

KASSTROOMOVERZICHT

Volgens de directe methode, bedragen in duizenden euro's

	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	217.918	191.858
Ontvangsten wegens overgenomen verplichtingen	6.481	17.995
Uitgaven wegens overgedragen verplichtingen	-9.790	-17.445
Betaalde pensioenuitkeringen	-190.217	-185.281
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-10.930	-8.466
Mutatie kortlopende vorderingen	-378	-1.450
Mutatie kortlopende schulden	4.076	2.793
Overige	1.005	1.333
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	18.165	1.338
Kasstroom uit beleggingen		
Aankopen van beleggingen	-4.237.022	-3.888.190
Verkopen en aflossingen van beleggingen	4.061.310	3.672.564
Directe beleggingsopbrengsten	204.427	190.530
Overige beleggingskasstromen	-17.768	51.688
Betaalde kosten vermogensbeheer	-23.590	-21.536
Totaal kasstroom uit beleggingen	-12.643	5.056
Kasstroom uit investeringen		
(des-) Investering in activa	-77	12
Totaal kasstroom uit investeringen	-77	12
Mutatie liquide middelen	5.445	6.405
Saldo liquide middelen 1 januari	23.525	17.120
Saldo liquide middelen 31 december*	28.970	23.525
Mutatie liquide middelen	5.445	6.405

* Dit betreft het saldo van de liquide middelen

Bedragen in duizenden euro's		
	2024	2023
Premieres resultaat	17.812	21.457
Beleggingsresultaat	313.337	167.749
Overige resultaat	-183.728	-209.313
	147.421	-20.107
Specificatie van het overige resultaat		
Resultaat op uitkeringen	897	167
Resultaat op kosten	-1.453	193
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-1.801	3.649
Resultaat op overlevingskansen	2.019	349
Resultaat op waardeoverdrachten	1.312	2.831
Resultaat op toeslagverlening	-162.371	-182.259
Resultaat op wijziging actuariële grondslagen	12.099	-30.885
Resultaat op overige mutaties	-34.430	-3.358
	-183.728	-209.313

Inleiding

Het doel van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO, statutair en feitelijk gevestigd te Hilversum met KvK-nummer 41192454, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. PNO Media geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen binnen de creatieve en digitale sector.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend. Ook statutaire bestuurders, andere sleutelfunctionarissen in het bestuur van het fonds, leden van het verantwoordingsorgaan, leden van de pensioenraad en nauwe verwanten van genoemde organen zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn uitgegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft de jaarrekening op 27 mei 2025 opgemaakt.

Algemeen

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

De jaarrekening is opgesteld in bedragen x € 1.000 tenzij anders is aangegeven. De in de tabellen opgenomen getallen zijn afgeronde bedragen. Door afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som van de afzonderlijke getallen. Dit geldt ook voor de vergelijkende cijfers 2023. Daarnaast zijn de vergelijkende cijfers 2023, voor zover van toepassing, aangepast aan de indeling van de jaarrekening 2024. Er is geen sprake van materiële impact.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Stelselwijzigingen

In 2024 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd.

De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden, wordt deze opgenomen in de verslagperiode en de toekomstige perioden.

De volgende schattingswijzigingen zijn verwerkt in de jaarrekening van 2024:

- In 2024 is de voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid verhoogd in verband met de toezegging dat de pensioengrondslag jaarlijks wordt verhoogd met de looninflatie. De dekkinggraad nam hierdoor met 0,4% af.
- In 2024 heeft het Actuarieel Genootschap de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds hanteert deze tafel vanaf de berekening van de dekkinggraad per 31 oktober 2024. De dekkinggraad nam hierdoor met 0,2% toe.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, dan wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn en is verantwoord bij de respectievelijke beleggingscategorieën.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen zijn in de staat van baten en lasten opgenomen onder beleggingsresultaten.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de rapporteringsvaluta euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De gehanteerde valutakoersen per 31 december van ieder jaar, uitgedrukt in euro's, zijn als volgt:

	2024	2023	2022	2021	2020
Amerikaanse dollar	0.97	0.91	0.94	0.88	0.82
Britse pond	1.21	1.15	1.13	1.19	1.12
Zwitserse Frank	1.07	1.08	1.01	0.97	0.92
Japanse Yen (100)	0.61	0.64	0.71	0.76	0.79

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

BELEGGINGEN

In overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Alleen als de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Vorderingen en schulden uit hoofde van beleggingen worden gewaardeerd conform nominale waarde.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd. Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden verantwoord als onderdeel van de marktwaarde van de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Aandelen vastgoed

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de per balansdatum geldende beurskoers.

Participaties vastgoed

De beleggingen in niet-beursgenoteerde vastgoedparticipatiemaatschappijen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde als zijnde het evenredige deel van de nettovermogenswaarde van het beleggingsfonds waartoe PNOM gerechtigd is, c.q. van de opbrengstwaarde van het onroerend goed bij een voorgenomen verkoop. De waarde wordt door de vastgoedfondsen gerapporteerd als waarde per aandeel, intrinsieke waarde of net asset value (NAV). De waardering van het vastgoed moet door het vastgoedfonds c.q. de entiteit waarin wordt deelgenomen periodiek worden vastgesteld door een onafhankelijke taxateur.

Aandelen

Beursgenoteerd

Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet-beursgenoteerd (private equity)

De beleggingen in private equity worden gewaardeerd op reële waarde. De onderliggende beleggingen binnen private equity-fondsen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Deze waarde wordt door de externe manager ontleend aan de meest recente rapportages van de objectmanagers, aangepast voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De waardering van het fonds en de onderliggende beleggingen zijn conform de waarderingsafspraken en -richtlijnen volgens IPEV (= International Private Equity and venture capital Valuation). IPEV staat los van lokale wet- en regelgeving en is zo opgesteld dat deze in lijn is met zowel IFRS als US GAAP, alsmede andere jurisdicties die een vergelijkbaar begrip van reële waarde hanteren. Daarnaast wordt er bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen die betrekking hebben op het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden bestaan uit obligaties, hypotheeklen en liquide middelen.

Obligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de per balansdatum geldende koersen.

Hypotheekfondsen

De beleggingen in hypotheekfondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de externe manager, aangepast voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen die betrekking hebben op het verslagjaar na ontvangst van de meest recente rapportages. De onderliggende hypotheekfondsen worden gewaardeerd middels een discounted cash flow model. De reële waarde van een hypotheek is het totaal aan kasstromen (rente en aflossing), contant gemaakt tegen een disconteringsvoet die is afgeleid van de consumententarieven. Deze tarieven worden per looptijd en per risicoklasse bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Derivaten

Derivaten die zijn afgesloten voor risicoafdekking en die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille, zijn onder een aparte beleggingscategorie 'Derivaten' gerubriceerd. De negatieve derivatenposities zijn opgenomen onder de post 'Schulden en overlopende passiva'. Financiële derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Rentederivaten

Voor de waardering van de swaps wordt gebruik gemaakt van waarderingmodellen. Het is de laatste jaren evident geworden dat de juiste rekenrente voor derivaten in relatie moet staan tot de rente die ontvangen/betaald moet worden op het gestorte/ontvangen collateral. In de praktijk wordt hiernaar verwezen met het begrip OIS discounting. Dit betekent dat in de waardering van de renteswaps rekening wordt gehouden met de onderpandspecificaties met betrekking tot de derivaten.

Voorts hangt de waarde van een renteswap af van:

- Productstructuur
- Type swap (receiver swap of payer swap)
- Looptijd van het contract
- Swap rate van de fixed leg
- Fixing van de floating leg
- Marktcondities
- Geldende swap termijnstructuur.

Valutaderivaten

De waarde van de valutaderivaten wordt bepaald door van het valutatermijncontract op de berekendatum het aantal forwardpunten (dat afhankelijk is van de resterende looptijd van dit contract) te bepalen. Vervolgens wordt de spotkoers met deze forwardpunten opgehoogd en is de reële waarde te berekenen.

Overige beleggingen

Onder dit hoofd zijn met name opgenomen de beleggingen in infrastructuurfondsen en de vorderingen en schulden uit hoofde van beleggingen. De beleggingen in infrastructuur worden gewaardeerd op reële waarde. Deze waarde wordt door de externe manager ontleend aan de meest recente rapportages van de objectmanagers, aangepast voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De waarderingen worden gebaseerd op modellen, technieken en aannames die niet eenvoudig te toetsen zijn. Ook kunnen (onafhankelijke) taxaties als input gebruikt worden.

Daarnaast wordt er bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen die betrekking hebben op het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De vorderingen en schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de inkoopprijs plus bijkomende kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, wordt deze als een schattingswijziging verantwoord.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit bij leveranciers gestorte waarborgsommen waarvan de verwachting is dat de verblijfsduur van deze middelen langer dan 12 maanden zal duren. Deze waarborgsommen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Herverzekeringsmaatschappij

Vorderingen op herverzekeraars worden opgenomen voor de actuarieel bepaalde contante waarde van de herverzekerde aanspraken, berekend volgens de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit banktegoeden en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stichtingskapitaal en reserves

Het eigen vermogen van het pensioenfonds bestaat uit het stichtingskapitaal en verschillende reserves. Het stichtingskapitaal en de reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen, inclusief technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen zijn verwerkt in de balans.

Voorziening pensioenverplichting

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde op de balansdatum van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Bij de berekening van de toekomstige kasstromen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of over de opgebouwde pensioenaanspraken toeslag wordt verleend. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige pensioenopbouw waarvoor vrijstelling is verleend.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Rente: de rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen zoals deze maandelijks wordt gepubliceerd op de site van DNB. Deze rentetermijnstructuur geeft de rente voor alle looptijden tot en met 100 jaar. Ultimo 2024 bedroeg de naar de kasstromen van ons pensioenfonds gewogen gemiddelde rente 2,1% (2023: 2,3%).
- Overlevingstafels: AG prognosetafels 2024 (startjaar 2025), gecorrigeerd voor ervaringssterfte. Deze tafels houden rekening met de voorziene trend in overlevingskansen.
- Ervaringssterfte: ervaringssterfte is een correctiefactor die op de overlevingskansen is toegepast, om het verschil tussen de overlevingskansen van de deelnemers in het pensioenfonds PNO Media en de gehele bevolking in aanmerking te nemen. De correctiefactoren zijn vastgesteld op grond van een in 2022 uitgevoerd onderzoek, waarbij ervaringscijfers van het fonds over de periode 2010 tot en met 2021 zijn gebruikt.
- Partnersysteem: voor deelnemers en gewezen deelnemers wordt rekening gehouden met de kans dat op de overlijdensdatum een partner aanwezig zal zijn. Deze geslacht- en leeftijdsafhankelijke aanname is gebaseerd op een analyse die in 2024 is uitgevoerd op het deelnemersbestand van PNO Media waarbij de gehanteerde grondslagen geen aanpassing behoeften. Voor gepensioneerden wordt rekening gehouden met de werkelijke burgerlijke staat.
- Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner vier jaar jonger is dan de verzekerde man en vier jaar ouder dan de verzekerde vrouw. Deze aanname is gebaseerd op een analyse die in 2024 is uitgevoerd op het deelnemersbestand van PNO Media waarbij de gehanteerde grondslagen geen aanpassing behoeften.
- De opslag voor wezenpensioen is gelijk aan 1,9% van de voorziening voor latent partnerpensioen van de voorziening van slapers en actieven.
- Kostenopslag ter grootte van 2,25% van de technische voorziening in verband met toekomstige uitvoeringskosten. Deze aanname is gebaseerd op een analyse die eenmaal per 5 jaar wordt uitgevoerd op het deelnemersbestand van PNO Media, meest recentelijk in 2023.
- De voorziening pensioenverplichtingen heeft een duration van 19,0 jaar. De duration is de gemiddelde gewogen looptijd van de toekomstige uitkeringen. De duration is een goede indicatie van de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen bij kleine wijzigingen in de rente. Als de rente met 1 basispunt stijgt daalt de voorziening pensioenverplichtingen met ca. 19,0 basispunten. Een daling van de rente met 1 basispunt resulteert in een toename van de voorziening pensioenverplichtingen met ca. 19,0 basispunten.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de voorziening voor risico deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen

De premiebijdragen zijn gebaseerd op de aan deelnemende organisaties doorberekende actuairaal bepaalde pensioenpremies die aan het boekjaar zijn toe te rekenen.

Beleggingsresultaten**Indirecte beleggingsopbrengsten**

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden in dit verband verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten bestaan met name uit:

- De aan het boekjaar toe te rekenen interest.
- Gedeclareerde dividenden (inclusief dividenden van participaties vastgoed), waaronder uitkeringen in aandelen.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Afschrijvingen en andere exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen. De kosten van vermogensbeheer worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d..

Wijziging voorziening pensioenverplichtingen voor rekening pensioenfonds**Pensioenopbouw**

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen en het nabestaandenpensioen op opbouwbasis wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt.

De verplichtingen met betrekking tot nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan. De (gedeeltelijk) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de arbeidsongeschiktheid is ontstaan.

Toeslagverlening (korting)

De verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichting

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Aan de technische voorziening wordt een rente toegevoegd op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt primo verslaggevingsperiode, waarmee wordt aangesloten bij de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De rentetoevoeging wordt vastgesteld rekening houdend met de mutaties in de voorziening gedurende het boekjaar.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Wijziging marktrente

De wijziging marktrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging saldo actuariële uitgangspunten

De mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in het verslagjaar wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Saldo overdracht van rechten

Het saldo van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop het betrekking heeft.

Overige wijzigingen

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Wijziging voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie in de voorziening heeft betrekking op ontvangen premiebijdragen, toegevoegd rendement, onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten, inkomende en uitgaande waardeoverdrachten en omzetting naar de voorziening voor risico van het fonds.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen.

De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De toe te rekenen pensioenuitvoeringskosten worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van verplichtingen. Het deel van de kosten dat betrekking heeft op het vermogensbeheer is in mindering gebracht op de beleggingsresultaten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa worden gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur/verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

PNO Media heeft alle pensioenregelingen van haar medewerkers verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord in de staat van baten en lasten. Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot terugstorten leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Het geeft een beeld van de ontvangsten en uitgaven zoals die zich in de bedrijfsactiviteiten hebben voorgedaan. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit beleggingsactiviteiten en pensioenuitvoeringsactiviteiten. Onder geldmiddelen wordt conform de definitie in RJ360 verstaan alle liquide middelen. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd.

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

BELEGGINGEN (1)

De samenstelling van de beleggingsportefeuille alsmede de mutaties gedurende de boekjaren 2023 en 2024 worden in onderstaande tabellen gespecificeerd.

Beleggingen voor risico fonds:

Samenstelling beleggingsportefeuille	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	986.478	2.257.415	3.488.220	-138.415	61.614	6.655.313
Aankopen/verstrekkingen	56.327	592.347	3.268.847	-60.234	-	3.857.287
Verkopen/aflossingen	-4.493	-485.411	-3.203.714	43.863	-	-3.649.755
Waardemutaties	-109.656	338.420	108.098	56.186	-9.796	383.252
Overige mutaties	-159	28.015	-19.789	-15.045	-43.864	-50.842
Stand per 31 december 2023	928.497	2.730.786	3.641.662	-113.645	7.954	7.195.255
Rubricering onder Overige schulden	-	-	-	177.139	-	177.139
Stand per 31 december 2023	928.497	2.730.786	3.641.662	63.494	7.954	7.372.394
Samenstelling beleggingsportefeuille	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	928.497	2.730.786	3.641.662	-113.645	7.954	7.195.255
Aankopen/verstrekkingen	57.707	713.589	3.473.927	-32.856	-	4.212.367
Verkopen/aflossingen	-37.387	-786.193	-3.290.697	68.807	-	-4.045.471
Waardemutaties	41.683	380.589	124.520	-44.138	-6.038	496.616
Overige mutaties	230	3.002	1.874	14.133	-1.406	17.833
Stand per 31 december 2024	990.730	3.041.773	3.951.286	-107.699	509	7.876.601
Rubricering onder Overige schulden	-	-	-	231.869	-	231.869
Stand per 31 december 2024	990.730	3.041.773	3.951.286	124.170	509	8.108.468

Beleggingen voor risico deelnemers:

Samenstelling beleggingsportefeuille	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	6.504	23.303	13.963	-	-	43.770
Aankopen/verstrekkingen	1.804	7.831	21.269	-	-	30.904
Verkopen/aflossingen	-462	-4.083	-18.264	-	-	-22.809
Waardemutaties	164	3.712	963	-	-	4.839
Overige mutaties	-	-	479	-	-	-849
Stand per 31 december 2023	8.010	30.502	17.343	-	-	55.855
Rubricering onder Overige schulden	-	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2023	8.010	30.502	17.343	-	-	55.855

Samenstelling beleggingsportefeuille	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	8.010	30.502	17.343	-	-	55.855
Aankopen/verstrekkingen	2.073	13.210	9.372	-	-	24.655
Verkopen/aflossingen	-664	-8.552	-6.623	-	-	-15.839
Waardemutaties	343	4.238	1.264	-	-	5.845
Overige mutaties	-	-72	8	-	-	-64
Stand per 31 december 2024	9.762	39.326	21.364	-	-	70.452
Rubricering onder Overige schulden	-	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2024	9.762	39.326	21.364	-	-	70.452

Voor sommige financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijnkarakter van de vorderingen en schulden. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van PNO Media kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Bepaalde financiële instrumenten worden gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief een verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Op basis van de netto boekwaarde ultimo boekjaar kan het volgende onderscheid worden gemaakt wat betreft de wijze van waardering van de beleggingen voor risico fonds:

2024	Level 1: Genoteerde marktprijzen	Level 2: Onafhankelijke taxaties	Level 3: NCW- berekening	Level 4: Andere methode	Totaal
Vastgoedbeleggingen	37.703	-	-	953.027	990.730
Aandelen	2.486.839	-	-	554.934	3.041.773
Vastrentende waarden	3.126.594	-	-	824.692	3.951.286
Derivaten	-912	-	-106.787	-	-107.699
Overige beleggingen	1	-	-	509	509
Stand per 31 december	5.650.225	-	-106.787	2.333.162	7.876.601

2023	Level 1: Genoteerde marktprijzen	Level 2: Onafhankelijke taxaties	Level 3: NCW- berekening	Level 4: Andere methode	Totaal
Vastgoedbeleggingen	37.757	-	-	890.740	928.497
Aandelen	2.212.307	-	-	518.479	2.730.786
Vastrentende waarden	2.719.001	-	-	922.661	3.641.662
Derivaten	-15.045	-	-98.600	-	-113.645
Overige beleggingen	-	-	-	7.954	7.954
Stand per 31 december	4.954.020	-	-98.600	2.339.835	7.195.255

Level 1 Betreft beleggingen met beursgenoteerde marktprijzen. Eind 2024 zijn dit beleggingen in aandelen, obligaties, futures en liquide middelen.

Level 2 Betreft beleggingen waarvan de waardering gebaseerd is op onafhankelijke taxaties.

Level 3 Betreft beleggingen gebaseerd op contante waarde berekeningen. Eind 2024 zijn dit de beleggingen in interest rate swaps, krediet- en valutaderivaten.

Level 4 Betreft beleggingen waarvan de waardering is gebaseerd op een andere geschikte methode. Eind 2024 zijn dit beleggingen in private equity, infrastructuur en hypotheek. Van private equity is de waarde gebaseerd op bedrijfswaardering. De waarde hiervan wordt indirect benaderd door middel van de meest recente beschikbare kwartaalrapportages van de verschillende fondsen zoals opgesteld door de externe managers, rekening houdend met de kasstromen in de periode tussen de meest recente rapportagedatum en de balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen na afloop van het meest recente kwartaal waarover is gerapporteerd.

De beleggingen voor risico van de deelnemers betreffen allen Level 1 waardering.

In de beleggingen van PNO Media risico fonds beslaan de volgende beleggingen meer dan 5 procent van het belegd vermogen:

	Omvang (mln)	in % van vermogen	Tegenpartij
Hypotheken	824,5	10,5%	Syntrus Achmea Real Estate & Finance
Nederlandse Staatsobligaties	524,2	6,7%	Netherlands Government

In de beleggingen van PNO Media risico deelnemer s beslaan de volgende beleggingen meer dan 5 procent van het belegd vermogen:

	Omvang (mln)	in % van vermogen	Tegenpartij
LDI Solutions Plus Euro 30 Year Fund	7.437	10,6%	Insight Investment Management

Vastgoedbeleggingen (1.1)

Het verloop van de vastgoedbeleggingen voor risico fonds in 2024 was als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	928.497	986.478
Aankopen	57.707	56.327
Verkopen	-37.387	-4.493
Waardemutaties	41.683	-109.656
Overige mutaties	230	-159
Stand per 31 december	990.730	928.497
Waarvan:		
Beursgenoteerd	37.678	37.698
Niet-beursgenoteerd	953.052	890.799

Het beursgenoteerde gedeelte betreft aandelen vastgoed. Het niet-beurs genoteerde gedeelte betreft participaties vastgoed. De waardering hiervan gebeurt op basis van de meest recente beschikbare rapportages per datum van opmaken van het jaarverslag.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de vastgoedbeleggingen naar sector weergegeven:

	2024	2023
Woningen	668.005	598.435
Winkels	153.773	165.378
Bedrijfsruimte	154.738	149.521
Kantoren	14.215	15.164
Totaal	990.730	928.497

De verdeling van de vastgoedbeleggingen naar regio is als volgt:

	2024	2023
Nederland	65,5%	65,6%
Verenigde staten	17,3%	17,8%
Europa	16,5%	16,2%
Opkomende markten	0,7%	0,4%
Totaal	100,0%	100,0%

De belangrijkste valuta binnen de vastgoedbeleggingen zijn:

	2024	2023
Euro	78,8%	78,3%
Amerikaanse dollar	18,8%	19,5%
Overige valuta	2,4%	2,2%
Totaal	100,0%	100,0%

Het verloop van de categorie aandelen voor risico fonds in 2024 was als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	2.730.786	2.257.415
Aankopen	713.589	592.347
Verkopen	-786.193	-485.411
Waardemutaties	380.589	338.420
Overige mutaties	3.002	28.015
Stand per 31 december	3.041.773	2.730.786
Waarvan:		
Beursgenoteerd	2.455.769	2.184.443
Niet-beursgenoteerd	586.004	546.343

Binnen de categorie aandelen zijn geen stukken of fondsen die meer dan 5% van de totale categorie bedragen.

De niet-beursgenoteerde aandelen betreffen voornamelijk private equity. De waardering van de onderliggende fondsen gebeurt op basis van de meest recente beschikbare rapportages per datum van opmaken van het jaarverslag.

Het verloop van de categorie aandelen voor risico deelnemers in 2024 was als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	30.502	23.303
Aankopen	13.210	7.831
Verkopen	-8.552	-4.083
Waardemutaties	4.238	3.712
Overige mutaties	-72	-261
Totaal	39.326	30.502

De verdeling van de aandelenbeleggingen risico fonds naar bedrijfstak is als volgt:

	2024	2023
Industrie	38,4%	38,7%
Financiële dienstverlening	30,3%	31,3%
IT en communicatiediensten	17,3%	16,3%
Groothandel en detailhandel	7,2%	6,9%
Materialen	3,0%	2,4%
Dienstverlening	2,2%	2,4%
Transport	0,7%	0,9%
Nutsbedrijven	0,6%	0,6%
Gezondheidszorg	0,3%	0,3%
Overig	0,1%	0,1%
Totaal	100,0%	100,0%

De verdeling van de aandelenbeleggingen risico fonds naar valuta is

	2024	2023
Amerikaanse dollar	41,0%	42,2%
Euro	30,7%	29,0%
Britse pond	5,2%	5,0%
Japanse yen	3,9%	3,6%
Zwitserse frank	3,0%	4,0%
Hong Kong dollar	2,9%	1,9%
Taiwanese dollar	2,2%	1,5%
Zweedse kroon	1,8%	2,2%
Deense kroon	1,8%	2,0%
Indiase roepie	1,8%	1,1%
Koreaanse won	1,6%	2,0%
Australische dollar	0,8%	1,0%
Noorse kroon	0,6%	0,9%
Chinese yuan	0,6%	0,6%
Overige valuta	2,3%	3,0%
Totaal	100,0%	100,0%

De verdeling van aandelen risico deelnemer naar bedrijfstak is:

	2024	2023
Vastgoed	24,2%	21,4%
IT en communicatiediensten	18,4%	14,2%
Financiële dienstverlening	13,9%	24,6%
Groot- en detailhandel	8,9%	7,7%
Gezondheidszorg	8,4%	7,9%
Industrie	7,5%	6,5%
Communicatiediensten	5,6%	4,7%
Consumentengoederen	5,1%	4,8%
Grondstoffen	3,1%	3,2%
Energie	3,0%	3,2%
Nutsbedrijven	1,9%	1,7%
Overig	0,0%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

En de verdeling aandelen risico deelnemer naar valuta:

	2024	2023
Amerikaanse dollar	40,0%	42,8%
Euro	38,0%	34,3%
Britse pond	4,5%	4,0%
Zwitserse frank	2,8%	2,2%
Japanse yen	2,6%	3,4%
Hong Kong dollar	2,0%	2,4%
Taiwanese dollar	1,5%	1,3%
Indiase rupee	1,3%	1,2%
Australische dollar	1,2%	1,1%
Zweedse kroon	1,1%	1,0%
Canadese dollar	1,0%	1,4%
Deense kroon	0,8%	0,7%
Koreaanse won	0,7%	1,0%
Overig	2,6%	3,2%
Totaal	100,0%	100,0%

Het verloop van de categorie vastrentende waarden voor risico fonds in 2024 was als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	3.641.662	3.488.220
Aankopen	3.473.927	3.268.847
Verkopen	-3.290.697	-3.203.714
Waardemutaties	124.520	108.098
Overige mutaties	1.874	-19.789
Stand per 31 december	3.951.286	3.641.662
Waarvan:		
Beursgenoteerd	3.126.594	2.719.001
Niet-beursgenoteerd	824.692	922.661

Binnen de categorie vastrentende waarden bedragen vier beleggingen meer dan vijf procent van de waarde van de totale categorie. Dit betreffen:

	Omvang (mln)	In % van categorie	Tegenpartij
Hypotheke	824,5	20,9%	Syntrus Achmea Real Estate & Finance
Nederlandse staatsobligaties	524,2	13,3%	Nederlandse staat
Duitse staatsobligaties	308,7	7,8%	Duitse staat
Geldmarktfonds	283,4	7,2%	BlackRock ICS Euro Liquidity Fund

Het gemiddelde bevoorschottingspercentage bij Hypotheken (verhouding uitstaande restschuld ten opzichte van het onderpand) bedraagt eind 2024 ongeveer 51,8% van de marktwaarde (2023: 58,4%).

De verdeling van vastrentende waarden naar looptijd is:

	2024	2023
Korter dan 1 jaar	13,0%	26,8%
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	21,7%	17,4%
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	19,2%	19,2%
Langer dan 10 jaar	46,1%	36,7%
Totaal	100,0%	100,0%

De verdeling van de vastrentende portefeuille naar valuta is:

	2024	2023
Euro	74,2%	76,7%
Amerikaanse dollar	25,4%	22,8%
Overige valuta	0,4%	0,5%
Totaal	100,0%	100,0%

Het verloop van de categorie vastrentende waarden voor risico deelnemers in 2024 was als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	17.343	13.963
Aankopen	9.372	21.269
Verkopen	-6.623	-18.264
Waardemutaties	1.264	963
Overige mutaties	7	-588
Stand per 31 december	21.363	17.343

Binnen de categorie vastrentende waarden bedragen de volgende beleggingen meer dan vijf procent van de waarde van de totale categorie. Dit betreft:

	Omvang (mln)	in % van vermogen	Tegenpartij
LDI Solutions Plus Euro 30 Year Fund	7.437	30,4%	Insight Investment Management

De verdeling van vastrentende waarden risico deelnemers naar looptijd is:

	2024	2023
Niet beschikbaar	32,8%	4,3%
Korter dan 1 jaar	8,4%	1,2%
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	25,8%	47,2%
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	21,3%	33,4%
Langer dan 10 jaar	11,6%	13,9%
Totaal	100,0%	100,0%

En naar valuta:

	2024	2023
Euro	81,4%	61,3%
Amerikaanse dollar	18,4%	37,3%
Britse Pond	0,0%	1,4%
Overige	0,2%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

Derivaten (1.4)

Binnen het kader van het beleggingsbeleid en het afdekkingsbeleid maakt PNO Media gebruik van de volgende instrumenten:

Derivatenposities per 31 december 2024	Contract- omvang	Reële waarde activa	Reële waarde passiva
Valutaderivaten	1.421.672	281	43.748
Rentederivaten	-2.511.543	123.064	185.210
Kredietderivaten	-72.969	825	2.911
Totaal		124.170	231.869

Het verloop gedurende het boekjaar was als volgt::

	2024	2023
Stand per 1 januari	-113.645	-138.415
Aankopen	-32.856	-60.234
Verkopen	68.807	43.863
Waardemutaties	-44.138	56.186
Overige mutaties	14.133	-15.045
Stand per 31 december	-113.645	-113.645

Voor de garantie van de marktwaarde van de derivaten wordt gebruik gemaakt van collateral management met de betreffende tegenpartijen. Dit houdt in dat er afhankelijk van de waarde, stukken in onderpand worden gegeven ter dekking van de marktwaarde. In de Credit Support Annex (CSA) met tegenpartijen is vastgelegd welk onderpand wordt geaccepteerd. Ook wordt in de CSA bepaald op welk moment en bij welke trigger er uitwisseling van onderpand plaatsvindt. Door het fonds worden in principe alleen staatsobligaties geaccepteerd. In 2021 is begonnen met cleared swaps; hiervoor moet cash worden aangehouden en kan ook cash als collateral worden ontvangen. Onderpand wordt niet herbelegd, met uitzondering van de eventueel ontvangen cash voor cleared swaps. Dit mag worden herbelegd in cash-gerelateerde producten (op dit moment drie geldmarktfondsen).

De standaard methodiek om derivaten te waarderen waarvoor cash als onderpand dient is gebaseerd op zogeheten "Overnight Index rates". Vanaf 2012 waarderen de meeste marktpartijen derivaten met cash als onderpand tegen de "Overnight index rates" van het betreffende cash onderpand. Voor USD cash collateral is de FED rate de basis, terwijl dit in Europa een op €STER gebaseerd tarief kan zijn.

Ultimo 2024 is voor een totale waarde van € 129,6 mln collateral verstrekt (2023: € 115,7 mln). Er is geen collateral ontvangen (2023: € 17,1 mln).

Valutaderivaten

Dit zijn bij financiële instellingen afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. PNO Media maakt gebruik van valutatermijncontracten om het valutarisico te beperken.

Onderstaand is de waarde in euro's van de nog openstaande aangekochte en verkochte posities ultimo jaar nader gespecificeerd.

	2024	2023
Gekochte posities per balansdatum	1.427.260	1.260.547
Verkochte posities per balansdatum	1.470.727	1.228.382
Totaal	-43.467	32.166

Rentederivaten

Ultimo december was de afdekking van het renterisico als volgt verdeeld:

Categorie	2024	2023
LDI portefeuille	40,8%	30,8%
Europese bedrijfsobligaties	1,4%	1,6%
Hypotheken	5,0%	5,8%
Groene bedrijfsobligaties	0,5%	0,0%
Totaal	47,6%	38,2%

De hedge ratio geeft aan hoeveel van de waardeverandering van de pensioenverplichtingen bij een renteverandering wordt opgevangen door een waardeverandering van de beleggingen in vastrentende waarden plus de rentederivaten. Het betreft hier de waarde van de pensioenverplichtingen berekend tegen de swaprente, het zogeheten economische renterisico, niet de waarde van de pensioenverplichtingen berekend tegen de rekenrente.

De onderstaande tabel toont het verloop van de hedge ratio. Eind 2024 bedroeg de hedge ratio van het economische renterisico 47,6% (2023: 38,2%). In de volgende tabel staat het effect op de waarde van vastrentende waarden, renteswaps en de pensioenverplichtingen, als de rente één basispunt stijgt. Als bijvoorbeeld de rente per eind 2024 met één basispunt stijgt, daalt de waarde van de vastrentende waarden naar verwachting met € 2,6 miljoen en die van renteswaps met € 3,6 miljoen. Samen is dat 47,6% van de daling van pensioenverplichtingen met € 12,9 miljoen.

Balanspost	Ultimo 2023	Maart 2024	Juni 2024	September 2024	Ultimo 2024
Vastrentende waarden	-2.0	-2.3	-2.4	-2.5	-2.6
Swaps	-2.5	-3.7	-3.3	-3.5	-3.6
Verplichtingen	-11.8	-11.9	-11.3	-12.1	-12.9
Hedge ratio	38,2%	50,2%	50,4%	49,2%	47,6%

Overige beleggingen (1.5)

Het verloop van de overige beleggingen in 2024 was:

	2024	2023
Stand per 1 januari	7.954	61.614
Aankopen	-	-
Verkopen	-	-
Waardemutaties	-6.038	-9.796
Overige mutaties	-1.406	-43.864
Stand per 31 december	509	7.954

Onderdeel van de overige beleggingen is Infrastructuur (€ 3,9 mln). De waardering hiervan is op basis van de meest recente beschikbare rapportages per datum van opmaken van het jaarverslag.

VASTE ACTIVA (2)

	2024	2023
Materiële vaste activa	134	120
Financiële vaste activa	64	63
Stand per 31 december	198	184

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA (3)**Overige vorderingen (3.1)**

	2024	2023
Vooruitbetaalde Pensioenpremie PNO Media	1.366	1.304
Vooruitbetaalde kosten	249	105
Overige	296	233
Stand per 31 december	1.911	1.642

Over de vordering op de werkgevers wordt intrest berekend. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van minder dan één jaar.

Herverzekeringsmaatschappij (3.2)

	2024	2023
Herverzekeringsmaatschappij	2.504	2.395

Deze vordering betreft de actuarieel bepaalde contante waarde van herverzekerde aanspraken, berekend op dezelfde wijze als de voorziening pensioenverplichtingen.

Debiteuren (3.3)

	2024	2023
Debiteuren	58.906	77.632

Het debiteurensaldo betreft grotendeels vooruit gefactureerde pensioenpremie over het volgende boekjaar.

LIQUIDE MIDDELEN (4)

De liquide middelen bestaan uit de tegoeden bij de banken. De tegoeden staan in principe vrij ter beschikking van de organisatie, met uitzondering van een bankgarantie die is afgegeven ten behoeve van de huurovereenkomst (€ 60k).

STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES (5)

Het verloop is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	834.022	854.129
Bestemming saldo baten en lasten	147.420	-20.107
Stand per 31 december	981.442	834.022

Dekkingsgraad

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de technische voorzieningen. Het samengevatte verloop van het vermogen, de technische voorzieningen en de dekkingsgraad was in 2024 als volgt:

	Aanwezig vermogen	Technische voorzieningen	Dekkings- graad
Stand per 31 december 2023	7.206.079	6.372.057	113,1%
Mutatie	672.655	525.235	1,1%
Stand per 31 december 2024	7.878.734	6.897.292	114,2%

Het verloop van de dekkingsgraad is veroorzaakt door de volgende factoren:

	2024	2023
Stand per 1 januari	113,1%	114,7%
Ontwikkeling rekenrente	-6,4%	-6,0%
Beleggingsrendement	10,3%	8,4%
Inkoop DB-aanspraken	-0,2%	0,0%
Uitkeringen	0,4%	0,5%
Indexatie	-2,9%	-3,7%
Overige oorzaken	-0,2%	-0,9%
Stand per 31 december	114,2%	113,1%

De dekkingsgraad eind 2024 was met 114,2% hoger dan de minimumvereiste van 104,2%. De beleidsdekkingsgraad komt uit op 117,4%, hetgeen eveneens hoger is dan de minimumvereiste.

VEREIST EIGEN VERMOGEN

De financiële positie van het pensioenfonds is weergegeven in onderstaande tabel. De dekkingspositie ultimo 2024 bedraagt € 696.644 over (2023: € 569.939) en het reservetekort € 591.281 (2023: € 659.213).

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting 'Risicobeheer'.

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	In % van de TV	€	In % van de TV
Aanwezig vermogen	7.878.734	114,2%	7.150.224	113,2%
Af: technische voorzieningen	-6.897.291	-100,0%	-6.316.202	-100,0%
Af: minimaal vereist eigen vermogen	-284.799	-4,1%	-264.084	-4,2%
Dekkingspositie	696.644	10,1%	569.939	9,0%
Af: vereist eigen vermogen exclusief minimaal vereist eigen vermogen	-1.287.925	-18,7%	-1.229.152	-19,5%
Reservetekort	-591.281	-8,6%	-659.213	-10,4%

Risicobeheer

In het hoofdstuk Risicomanagement van het bestuursverslag is in hoofdlijnen uiteengezet op welke wijze PNO Media de diverse risico's beheerst. In dit onderdeel van de jaarrekening wordt op de belangrijkste financiële risico's ingegaan. Onderstaand worden de solvabiliteitsbuffers ultimo 2024 versus 2023 vergeleken op basis van de standaardtoets volgens het FTK en het strategische beleggingsbeleid.

	31 december 2024		31 december 2023	
	Solvabiliteits-buffer	In % TV	Solvabiliteits-buffer	In % TV
Renterisico (S1)	331.341	4,9%	336.391	5,3%
Risico zakelijke waarden (S2)	1.149.378	16,8%	1.051.824	16,7%
Valutarisico (S3)	334.593	4,9%	333.790	5,3%
Grondstoffenrisico (S4)	-	-	-	-
Kredietrisico (S5)	300.208	4,4%	301.541	4,8%
Verzekeringstechnische risico (S6)	216.521	3,2%	199.346	3,2%
Liquiditeitsrisico (S7)	-	-	-	-
Concentratierisico (S8)	-	-	-	-
Operationeel risico (S9)	-	-	-	-
Risico actief beheer (S10)	249.260	3,7%	294.619	4,7%
Af: diversificatie-effect	-1.009.282	-14,8%	1.024.277	-16,2%
Totaal vereist eigen vermogen risico fonds	1.572.019	23,0%	1.493.235	23,6%
Vereiste bufferrisico deelnemers	705		559	
Vereist eigen vermogen totaal	1.572.723	22,8%	1.493.794	23,4%

Hierna volgt een nadere toelichting op het risicobeheer van het fonds per onderkende risicocategorie.

S1 Renterisico

Het renterisico betreft het financiële risico van het fonds bij een verandering van de rente. Als maatregel om het renterisico te beheersen heeft PNO Media een renteafdeckingsbeleid. In het hoofdstuk Beleggingsbeleid is dit beleid omschreven en wordt ingegaan op de renteafdeckingspositie aan het einde van het jaar. In het hoofdstuk Financiële positie is een tabel opgenomen waarin de gevolgen van een renteschok op de dekkingsgraad is vermeld. De basis voor de berekening van het renterisico is het strategische afdeckingsbeleid van het jaar erna. Onder de kop Rentederivaten in deze jaarrekening staat vermeld dat de afdekking eind 2024 op basis van de portefeuille 47,6% bedraagt.

S2 Risico zakelijke waarden

Het zakelijke waarderisico betreft het risico op koersveranderingen van beleggingen in beursgenoteerde aandelen, private equity en vastgoed. Belangrijkste beheersmaatregel betreft diversificatie naar markten, sectoren, segmenten en regio's. In het strategische beleggingsbeleid zijn hiervoor limieten vastgelegd – zie tabel 'Strategische beleggingsmix' in het hoofdstuk Beleggingsbeleid. Een nader inzicht in de verdeling van zakelijke waarden wordt verstrekt in de tabellen 'Regionale verdeling aandelenportefeuille' en 'Verdeling vastgoed in marktsegmenten' in het hoofdstuk Beleggingsbeleid.

S3 Valutarisico

Doordat een deel van het vermogen is belegd buiten de eurozone, loopt PNO Media valutarisico.

Als maatregel om het valutarisico te beheersen heeft PNO Media een valuta-afdeckingsbeleid. Dit staat omschreven in de paragraaf 'Afdekking valutarisico' van het hoofdstuk Beleggingsbeleid. Daar is ook de resterende valuta-exposure op jaareinde weergegeven.

S4 Grondstoffenrisico

Doordat PNO Media niet direct in grondstoffen belegt is dit risico niet van toepassing.

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is de kans dat een tegenpartij niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Dit speelt vooral bij vastrentende waarden. PNO Media stelt eisen aan de kredietwaardigheid van tegenpartijen, spreiding over landen, tegenpartijen en sectoren alsmede het zorgdragen voor voldoende onderpand. De vergelijking van de kredietwaardigheid eind dit jaar en vorig jaar, is vermeld in de tabel 'Kredietwaardigheid vastrentende waarden' die is opgenomen in het hoofdstuk Beleggingsbeleid.

S6 Verzekeringstechnische risico

Dit risico omvat de levensverwachting en arbeidsongeschiktheidsrisico's van deelnemers. Maatregelen betreffen opslagen ter zake in de pensioenpremie en regelmatige toetsing van de gehanteerde uitgangspunten. Bij de bepaling van dit risico wordt rekening gehouden met de samenstelling van het verzekerdenbestand en met het karakter van de pensioenregelingen. Informatie over deze factoren is opgenomen in het hoofdstuk Pensioenbeleid.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft een aanvullende risico-opslag voor waardedalingen van niet direct tegen marktwaarde verkoopbare (illiquide) beleggingen. Dit mag volgens de geldende regels op nul gesteld worden onder voorwaarde dat hiervoor een onderbouwing is. PNO Media heeft een analyse gedaan van dit risico, naar aanleiding waarvan een kritische grens is vastgesteld waarboven het een rol speelt in de berekening van het risicoprofiel van het fonds.

S8 Concentratierisico

Van concentratierisico is sprake als een categorie, sector, regio of tegenpartij relatief zwaar is vertegenwoordigd in de beleggingsportefeuille. Het spreidingsbeleid van PNO Media is zodanig dat voor dit risico geen extra buffer nodig is.

S9 Operationeel risico

Dit betreft het risico op fouten in de uitvoering en onverwachte externe gebeurtenissen. Volgens de regels van het standaardmodel hoeft PNO Media hiervoor geen extra buffer aan te houden, mits de operationele risico's voldoende beheerst worden. PNO Media hanteert hiervoor meerdere maatregelen en controles. Het hoofdstuk Risicomanagement gaat nader in op de beheersing van deze operationele risico's.

S10 Risico actief beheer

Wanneer niet volgens de samenstelling van een index wordt belegd (dit wordt 'actief beleggen' genoemd), bestaat het risico dat de waardeontwikkeling afwijkt van die marktindex. Voor de bepaling van de omvang van dit risico zijn geen voorschriften gegeven, maar DNB biedt pensioenfondsen wel een handreiking voor het maken van deze inschatting, die door PNO Media ook wordt gebruikt. Een deel van de beleggingsportefeuille van PNO Media wordt actief beheerd. Hierop is voortdurende monitoring van toepassing.

Diversificatie-effect

Vanwege de veronderstelde correlatie tussen de diverse onderkende risico's, bestaat het vereist eigen vermogen niet uit de optelling van de afzonderlijke risico's maar wordt dit door een zogeheten wortelformule bepaald. Het verschil tussen de optelling en de uitkomst van deze formule is het diversificatie-effect.

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR REKENING PENSIOENFONDS (6)

	2024	2023
Stand per 1 januari	6.316.202	5.763.251
Toename:		
- Koopsommen	162.742	146.973
- Toekenning nabestaandenpensioen	34.271	26.054
- Risicopremie langlevens	58.130	56.303
- Inkomende waardeoverdrachten	8.135	17.809
- Wijziging rekenrente	143.131	190.042
- Saldo invalideren/revalideren	-	-
- Wijziging IBNR voorziening	2.633	-
- Wijziging actuariële grondslagen	-	30.885
- Toeslagverlening	162.371	182.259
- Overige mutaties per saldo	34.904	3.931
Totale toename	606.317	654.256
Afname:		
- Intrest	-219.629	-193.740
- Uitkeringen	190.119	185.108
- Afkoop en premierestitutie	995	340
- Vrijgevallen opslag voor excasso	4.300	4.153
- Overlijden langlevens	60.514	52.170
- Overlijden kortlevens	13.758	11.481
- Risicopremie kortlevens	19.886	19.083
- Uitgaande waardeoverdrachten	12.805	19.061
- Saldo invalideren/revalideren	832	3.619
- Wijziging IBNR voorziening	-	30
- Wijziging rekenrente	-	-
- Wijziging actuariële grondslagen	12.099	-
- Overige mutaties per saldo	-	-
Totale afname	95.679	101.305
Totale wijziging	510.639	552.951
Stand per 31 december	6.826.840	6.316.202

De verdeling van de voorziening naar groepen deelnemers:

	2024	2023
Actieve en arbeidsongeschikte deelnemers	2.332.738	2.103.048
Gewezen deelnemers	2.079.165	1.923.554
Pensioengerechtigden	2.414.937	2.289.600
Totaal voorziening risico fonds	6.826.840	6.316.202
Voorziening voor risico deelnemers	70.451	55.855
Totaal	6.897.292	6.372.057

Vanaf 2015 is er de PNO Netto Pensioenregeling voor deelnemers met een salaris boven het maximaal pensioengevend salaris ad € 137.800 (2023: € 128.810). Deze vrijwillige regeling is voor risico van de deelnemers.

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds heeft een duration van 19,0 jaar. De duration is de gemiddelde gewogen looptijd van de toekomstige uitkeringen. De duration is een goede indicatie van de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen bij kleine wijzigingen in de rente. Als de rente met 1 basispunt stijgt daalt de voorziening pensioenverplichtingen met ca. 19,0 basispunten. Een daling van de rente met 1 basispunt resulteert in een toename van de voorziening pensioenverplichtingen met ca. 19,0 basispunten.

	2024	2023
Actieven en arbeidsongeschikte deelnemers	25,1	25,0
Gewezen deelnemers	24,2	24,2
Pensioengerechtigden	9,0	8,9
Totaal voorziening risico fonds	19,0	18,8

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds heeft betrekking op de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten uit hoofde van de DB-regelingen die het fonds uitvoert. Dit betreft middelloonregelingen waarbij de regelingen onder andere verschillen in de hoogte van het opbouwpercentage, franchise en de vorm van het nabestaandenpensioen (opbouwbasis of risicobasis). Daarnaast heeft de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds betrekking op de, met de uit hoofde van de door het fonds uitgevoerde DC-regelingen opgebouwde kapitalen, ingekochte pensioenaanspraken- en uitkeringen. Op al deze pensioenaanspraken en -rechten is het indexatie- en verlagingbeleid van het fonds van toepassing. De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds heeft geen betrekking op de opgebouwde kapitalen van de DC-regelingen. De opgebouwde kapitalen vallen ook niet onder het indexatie- en verlagingbeleid.

Op lange termijn streeft PNO Media ernaar om de pensioenaanspraken en de pensioenuitkeringen te indexeren met de prijsinflatie en wel op basis van de index "CBS totaal consumentenprijsindex, alle huishoudens, afgeleid" met als referentieperiode september-september. Het indexatiebeleid is voorwaardelijk. Daadwerkelijke toekenning van (inhaal) indexaties is altijd afhankelijk van een bestuursbesluit. In 2024 heeft het bestuur besloten gebruik te maken van het aangepaste toezichtkader (transitie-FTK) in verband met de aanloopfase naar het nieuwe pensioenstelsel.

De regels van het transitie-FTK geven meer ruimte om indexaties te verlenen, vergelijkbaar met de AMvB die in 2022 en 2023 kon worden toegepast. Voor de toekenning van deze voorwaardelijke indexatie is geen reserve gevormd. De indexatie wordt gefinancierd uit de beleggingsrendementen. Het indexatiebeleid maakt geen onderscheid tussen de pensioenaanspraken en -rechten van de verschillende groepen (gewezen) deelnemers en uitkeringsgerechtigden. De kapitalen uit hoofde van de DC-regelingen vallen echter niet onder het indexatiebeleid van het fonds.

PNO Media heeft in 2024 indexatie verleend op basis van de inflatie over september 2022 tot en met september 2023. Deze indexatie bedroeg 2,54% en is per 1 januari 2025 verleend over de op 31 december 2024 opgebouwde pensioenrechten en -aanspraken. De inflatie over 2024 was volgens de maatstaf 2,54%. De indexatie betrof dus een volledige compensatie voor de inflatie. In hoeverre PNO Media de komende jaren indexatie kan toekennen is afhankelijk van de ontwikkeling van de dekkingsgraad van het fonds. Bovendien is van belang of PNO Media gebruik blijft maken van toepassing van het transitie-FTK.

Vanaf een dekkingsgraad van normaal gesproken rond de 125% kan PNO Media de volledige prijsinflatie toekennen en ontstaat er ruimte voor inhaalindexatie. Door de hoge inflatie is dit nu pas vanaf een dekkingsgraad van 134% het geval. PNO Media streeft er namelijk naar om de niet toegekende indexaties en doorgevoerde pensioenverlagingen in te halen. Als de beleidsdekkingsgraad van het fonds hoger is dan de dekkingsgraad die nodig is voor volledige toekenning van de prijsinflatie, wordt 20% van het overschot ten opzichte van de voor volledige prijsinflatie benodigde dekkingsgraad aangewend voor inhaalindexatie.

Het fonds stelt de nominaal gemiste indexatie (inclusief doorgevoerde pensioenverlagingen) vast op individueel niveau. De beschikbare middelen voor inhaalindexatie worden aangewend om voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden een gelijk percentage aan inhaalindexatie over de opgebouwde pensioenaanspraken toe te kennen, met een maximum van de daadwerkelijke totale individuele achterstand. Indien de middelen niet voldoende zijn om de indexatieachterstand volledig te compenseren, blijft het niet gecompenseerde deel als indexatieachterstand gehandhaafd.

Per 1 januari 2025 is de volledige ambitie toegekend als indexatie. De maximale indexatieachterstand is dus niet groter geworden. In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de gemiste indexatie van de laatste jaren en de maximale achterstand die een (gewezen) deelnemer of uitkeringsgerechtigde kan hebben opgelopen.

	Gemiste indexatie	Maximale achterstand
1-1-2025	0,00%	21,12%
1-1-2024	0,00%	21,12%
1-1-2023	0,00%	21,12%
1-1-2022	0,00%	21,12%
1-1-2021	0,99%	21,12%
1-1-2020	1,64%	19,93%
1-1-2019	1,47%	18,00%
1-1-2018	1,47%	16,29%
1-1-2017	0,00%	14,60%
1-1-2016	0,39%	14,60%

SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA (7)

Overige schulden (7.1)

	2024	2023
Vooruitontvangen premies	149.251	142.930
Belastingen	4.576	-
Nog te betalen kosten	692	793
Uitkeringen	2.729	3.231
Crediteuren	912	2.127
Langlopende schulden	38	38
Overige	2.524	1.216
Totaal	160.723	150.335

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN REGELINGEN EN VERPLICHTINGEN

Private Equity-beleggingsfondsen

Voor belegging in niet beursgenoteerde private equity-beleggingsfondsen zijn in het verslagjaar verplichtingen aangegaan waarvan de betalingen pas in opvolgende boekjaren plaatsvinden.

Per 31 december 2024 bedraagt deze betalingsverplichting: € 174,9 mln (2023: € 166,8 mln).

Participaties vastgoed

In het verslagjaar kunnen ter zake van beleggingen in niet ter beurze genoteerde vastgoedfondsen reeds verplichtingen aangegaan zijn waarvan de betalingen eerst in opvolgende boekjaren plaatsvinden.

Per 31 december 2024 bedraagt deze betalingsverplichting: € 0,0 mln (2023: € 20,0 mln).

Infrastructuur

In het verslagjaar kunnen ter zake van beleggingen in niet ter beurze genoteerde infrastructuur reeds verplichtingen zijn aangegaan waarvan de betalingen eerst in opvolgende boekjaren plaatsvinden.

Per 31 december 2024 bedraagt deze betalingsverplichting: € 0,0 mln (2023: € 3,1 mln).

Pensioenuitruil

De pensioenregelingen kennen een aantal keuzemogelijkheden: uitstellen of vervroegen van ouderdomspensioen, uitruil tussen ouderdomspensioen en partnerpensioen, de mogelijkheid om eerst een hoger of lager pensioen te ontvangen en de mogelijkheid om pensioenaanspraken in te kopen. Kleine pensioenen worden incidenteel afgekocht. De ruilvoeten voor al deze keuzemogelijkheden worden jaarlijks opnieuw vastgesteld. Dit geschiedt actuariael neutraal en zonder onderscheid tussen mannen en vrouwen. Het daadwerkelijke gebruik van de keuzemogelijkheden kan afwijken van de veronderstelling. Hierdoor kan er een winst of verlies voor het fonds optreden.

Start Flexibele Premiereregeling

Op 1 januari 2025 is PNO Media gestart met het actief aanbieden van een nieuwe Flexibele Premiereregeling (Wtp product) onder de merknaam "PNO Media Pensioen op Maat". Dit product is qua voorwaarden vergelijkbaar met de huidige DC-regeling die PNO Media al enige jaren aanbiedt. Onder de Wtp mag PNO Media deze DC regeling niet meer aanbieden. PNO Media Pensioen op Maat is een alternatief voor werkgevers die anders een DC-regeling zouden willen afsluiten. Gelet op de verwachte omvang qua volume als aantal deelnemers is het product in beginsel niet kostendekkend. Tekorten zullen in principe worden gefinancierd vanuit het eigen vermogen van het Pensioenfonds. De verwachting is dat de bestaande DC-regeling per 1 januari 2027 zal invaren in de Flexibele premiereregeling.

VERBONDEN PARTIJEN

Er is sprake van transacties tussen het fonds, de werkgevers en de aangesloten ondernemingen en bestuurders van het fonds.

Transactie met de werkgever

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen fonds en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regelingen is het volgende relevant:

- Met elke vrijwillig aangesloten werkgever wordt een uitvoeringsovereenkomst overeengekomen, die in lijn is met het uitvoeringsreglement vrijwillige PNO-regelingen. Voor verplicht aangesloten Film- en Bioscoop werkgevers is het uitvoeringsreglement PNO Film- en Bioscoopregeling van toepassing.
- De aangesloten werkgever is verplicht met al zijn werknemers een schriftelijke pensioenovereenkomst te sluiten en in stand te houden en daarbij schriftelijk overeen te komen dat de inhoud van deze pensioenovereenkomst wordt bepaald door het pensioenreglement van het fonds.
- De werkgever is verantwoordelijk voor de tijdige, juiste en volledige aanlevering van de werknemersgegevens en overige relevante basisgegevens.
- De premie die de aangesloten werkgever aan het fonds jaarlijks verschuldigd is voor de uitvoering van de pensioenregeling bedraagt een percentage van de pensioengrondslag. Hierin is een opslag begrepen voor de bijdrage van de aangesloten werkgever in de kosten van de administratie en het beheer van het fonds.
- De aangesloten werkgever is gehouden om de premielasten, die volgens opgave van het fonds jaarlijks aan het fonds verschuldigd zijn, per 1 januari van elk jaar bij vooruitbetaling aan het fonds te voldoen. Desgewenst kan de aangesloten werkgever na overleg met het fonds ervoor opteren om bij vooruitbetaling de jaarpremie in meerdere termijnen te voldoen. Het fonds is bevoegd om daarvoor een opslag op de premie aan de aangesloten werkgever in rekening te brengen.
- Indien betaling van de premie niet binnen 14 dagen na facturering is geschied, is de aangesloten werkgever aan het fonds rente verschuldigd over het aantal dagen waarmee de betaling voornoemde termijn heeft overschreden. Het verschuldigde rentepercentage wordt aan het begin van ieder kalenderjaar door het fonds vastgesteld.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar toelichting 'Bezoldiging bestuurders'.

De bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

PREMIEBIJDAGEN (8)

	2024	2023
Pensioenregelingen	183.288	171.685
Premie risico deelnemer	9.583	8.097
Ontvangen premies	192.871	179.782

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie bestaat in de eerste plaats uit de actuariael benodigde koopsom voor de pensioenopbouw en de risicodekking. Daar bovenop komen een solvabiliteitsopslag, een bedrag voor uitvoeringskosten en een opslag voor de voorwaardelijke toeslagverlening.

De tabel op de volgende pagina geeft een toelichting op de samenstelling van de kostendekkende premie. Uitgedrukt in duizenden euro's bedroeg de gedempte kostendekkende premie € 158.347. De feitelijk ontvangen premie moet wettelijk tenminste gelijk zijn aan de gedempte kostendekkende premie plus de afgesproken opslag voor herstel. Het toetsniveau voor de feitelijke premie 2024 is gelijk aan de gedempte kostendekkende premie (€ 158.347).

PNO Media heeft voor het verslagjaar € 181.096 (2023: € 170.516) premie in rekening gebracht. Dit bedrag is exclusief de pensioenregeling risico deelnemers (€ 9.583). Het bedrag ad € 181.096 is hoger dan het toetsniveau en voldoet daarmee aan de wettelijke eis. Het is wettelijk verplicht om in het jaarverslag ook de ongedempte kostendekkende premie te vermelden. De ongedempte kostendekkende premie voor 2024 bedroeg € 206.637.

Kostendekkende premie	Ongedempt	Gedempt
Premie voor de aangroei van de pensioenverplichtingen en risicodekking tijdens het boekjaar, voor zover deze voortvloeien uit de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenregeling	161.713	84.426
Opslag voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen vereist eigen vermogen	38.231	19.959
Opslag voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten	6.693	6.693
Premie voor toeslagverlening conform de afgesproken financieringswijze	-	47.269
Totaal	206.637	158.347

De feitelijke premie is een combinatie van een percentage van de pensioengrondslag en van een percentage van het salarisdeel boven het voor de pensioenregeling maximaal pensioengevende salaris. Het totale premieniveau wordt afgeleid van de gedempt kostendekkende premie.

WAARDEOVERDRACHTEN (9)

	2024	2023
Uitgaande waardeoverdrachten		
UWO risico fonds	-9.165	-16.220
UWO risico deelnemer	-625	-597
Totaal uitgaande waardeoverdrachten	-9.790	-16.816
Inkomende waardeoverdrachten		
Collectieve IWO risico fonds	-	4.895
Individuele IWO risico fonds	6.167	12.879
Collectieve IWO risico deelnemer	-	-
Individuele IWO risico deelnemer	314	221
Inkoop diensttijd		
Totaal inkomende waardeoverdrachten	6.481	17.995
Saldo overdrachten van rechten	-3.309	1.179

BELEGGINGSRESULTATEN (10)

Beleggingsresultaten voor risico fonds:

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	33.882	-109.656	-2.856	72.709
Aandelen	81.543	380.589	-11.521	450.611
Vastrentende waarden	115.826	124.520	-8.275	232.071
Derivaten	-34.257	-44.138	-748	-79.143
Overige beleggingen	5.776	-6.038	-	-262
Totaal	202.770	496.616	-23.401	675.985

2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	28.626	-109.656	-2.518	-83.548
Aandelen	81.177	338.420	-11.303	408.294
Vastrentende waarden	90.479	108.098	-6.887	191.690
Derivaten	-20.367	56.186	-680	35.139
Overige beleggingen	9.850	-9.796	-	54
Totaal	189.765	383.252	-21.387	551.632

Beleggingsresultaten voor risico deelnemer:

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	318	343	-26	635
Aandelen	1.336	4.238	-106	5.468
Vastrentende waarden	4	1.264	-57	1.210
Derivaten	-	-	-	-
Overige beleggingen	-	-	-	-
Totaal	1.657	5.845	-189	7.313

2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	327	164	-21	470
Aandelen	351	3710	-81	3.980
Vastrentende waarden	87	963	-46	1.004
Derivaten	-	-	-	-
Overige beleggingen	-	-	-	-
Totaal	765	4.837	-148	5.454

Directe beleggingsopbrengsten betreffen kasstromen vanuit de beleggingen, indirecte beleggingsopbrengsten zijn waardemutaties.

De beleggingskosten die hiervoor zijn vermeld betreffen de daadwerkelijk met externe partijen afgerekende bedragen – zoals de verslaggevingsregels voorschrijven. Niet alle vermogensbeheerkosten worden echter expliciet afgerekend; een aanzienlijk deel van de kosten wordt rechtstreeks ten laste van de performance gebracht die met externe beleggingsmanagers wordt afgerekend. Deze zogeheten 'impliciete kosten' bedragen voor 2024 € 15.725 (2023 € 15.226). Dit is inclusief performance fee.

De transactiekosten voor 2024 zijn vastgesteld op € 4.247 (2023: € 3.381). In het bestuursverslag is in het hoofdstuk 'Beleggingsbeleid' een nadere analyse opgenomen van de integrale kosten vermogensbeheer volgens de huidige richtlijnen van de Pensioenfederatie.

LASTEN

PENSIOENUITKERINGEN (11)

	2024	2023
Ouderdomspensioen	152.247	148.922
Partnerpensioen	31.699	30.471
Na echtscheiding verevende pensioenen	2.507	2.460
Wezenpensioenen	694	730
Invaliditeitspensioen	2.225	2.271
Overlijdensuitkeringen	261	170
Ontvangen uitkering herverzekering	-223	-202
Pensioenuitkeringen	189.410	184.821
Afkopen	807	460
Totaal	190.217	185.281

De post ontvangen uitkering herverzekering bevat naast ontvangen bedragen ook de mutatie van de balanspost herverzekering, die betrekking heeft op toekomstige te ontvangen uitkeringen.

PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN (12)

	2024	2023
Vacatiegelden	628	570
Kosten toezicht	694	675
Personeelskosten	8.793	6.703
Pensioenlasten	948	865
Sociale lasten	712	643
Controle & Advies	2.929	1.145
Overige kosten	3.905	3.901
Totaal Uitvoeringskosten	18.609	14.502
Waarvan: out-of-pocket Projectkosten	3.632	1.623
Toegerekend vermogensbeheer	-7.616	-5.960
Pensioenbeheerkosten	10.993	8.542

Honoraria van de accountant

	2024	2023
Controle van de jaarrekening	196	228
Overige controle-opdrachten	133	
Totaal	329	228

Het honorarium van de accountant (Deloitte Accountants B.V.) maakt onderdeel uit van de uitvoeringskosten, is inclusief BTW en heeft betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

Medewerkers

Er zijn 59 personen werkzaam bij PNO Media (2023: 60).

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging van bestuurders in het verslagjaar bedraagt € 773 (2023: € 764).

	2024	2023
Niet-uitvoerend bestuur	284	285
Uitvoerend bestuur	489	478
Totaal	773	764

De bezoldiging van het niet uitvoerend bestuur bestaat uit vacatiegelden en reis- en verblijfkosten. De bezoldiging van het uitvoerend bestuur bestaat uit vacatiegelden danwel salaris, sociale lasten, pensioenpremie en reiskosten.

Aan betrokkenen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

ONDERTEKENING

Hilversum, 27 mei 2025

Vastgesteld door het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO

A.H.J. Snellen, voorzitter

C.H. van Beijeren Bergen en Henegouwen (tot en met 31 december 2024)

E. Heringa (vanaf 11 februari 2025)

L. Goes

G.P. Hofman

J.G.E. van Leeuwen

H. Nieuwenhuijse

W.B.E. Rutgers

M.E. van Waart

J.C. Schenkel

O. Bisschop

R.E. Hulshof

4 OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Bedragen in duizenden euro's

	2024	2023
Toegevoegd/onttrokken aan de wettelijke en statutaire reserve	147.420	-20.107

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO te Hilversum is aan Aon Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Aon Nederland cv beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Aon Nederland cv wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 74.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 3.700.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Aangezien het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet zijn niet alle hiervoor genoemde artikelen van toepassing. Ik heb onderzocht of is voldaan aan de voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (Vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet, waardoor niet alle artikelen van toepassing zijn. Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Rotterdam, 3 juni 2025

Drs. M. van de Velde, AAG
verbonden aan Aon Nederland cv

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO te Hilversum gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2024.
2. De winst-en-verliesrekening over 2024.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

INFORMATIE TER ONDERSTEUNING VAN ONS OORDEEL

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 74 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de pensioenvermogen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan deze personen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 3,7 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Media PNO kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen, de beleggingsadministratie uitbesteed aan BNP Paribas SA, Netherlands Branch. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door de custodian.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisatie verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Media PNO relevante interne beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisatie zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde Standaard 3402 type II rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402 type II rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en de eigen uitvoeringsorganisatie.

Wij hebben de certificerend actuaire instructies gestuurd op basis van Standaard 620 en NBA handreiking 1120 'Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaire bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfondsen' ten aanzien van de actuariële certificering met betrekking tot onder andere de consistentie, prudentie en actualiteit van schattingen ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen en de financiële positie, in overeenstemming met relevante wetgeving. Wij hebben geëvalueerd of de certificerend actuaire heeft voldaan aan onze instructies. Daarnaast hebben wij de adequaatheid van de werkzaamheden van de actuaire geëvalueerd.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:
Doorbreken van interne beheersing door het bestuur (een verondersteld risico)

Risico

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de serviceorganisaties waaraan het pensioenfonds processen heeft uitbesteed.
- Wij hebben een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. Waar zulke journaalposten zijn geïdentificeerd, hebben wij aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op de geïdentificeerde risico's in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.

Onze procedures om in te spelen op geïdentificeerde risico's op fraude, hebben niet geleid tot een kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, de met governance belaste personen en het lezen van notulen en rapporten van sleutelfunctiehouders.

Voor zover materieel voor de jaarrekening, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, het belastingrecht en de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de jaarrekening.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de jaarrekening.

Daarnaast is de entiteit onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de jaarrekening, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Daarnaast is het pensioenfonds onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen', waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken, te weten:

- Pensioenwet
- Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf 2000)
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp)
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Gezien de aard van de activiteiten van het pensioenfonds en de complexiteit van deze overige wet- en regelgeving bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de entiteit, voor de mogelijkheid van de entiteit om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de jaarrekening. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens van) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds voor de voorzienbare toekomst. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.
- Het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.
- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben en het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de vermogenspositie ten opzichte van het vereist eigen vermogen en de mate waarin beleggingen liquide gemaakt kunnen worden.
- Nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.
- Inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen is een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur en de met governance belaste personen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van de illiquide beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan direct of indirect genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waarderingmodellen wordt bepaald. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waarderingonzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde marktprijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens.

In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva geeft Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO inzicht in de gehanteerde waarderingmethoden van de illiquide beleggingen.

Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de toelichtingen noot 1 van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat voor 68% van de beleggingen van het pensioenfonds de waardering is gebaseerd op directe marktnoteringen en voor 32% op basis van andere methode(n).

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de beleggingen beoordeeld;
- Gebruik gemaakt van Standaard 3402 type II-rapportages, en deze geanalyseerd op toereikendheid van de scoping, bevindingen en de impact hiervan op de controlewerkzaamheden;
- Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen;
- Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden;
- Een retrospectieve analyse uitgevoerd ten aanzien van nagekomen waarderingen;
- Vastgesteld dat de waarderinggrondslagen en waarderingonzekerheid van de beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de illiquide beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2024 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Waardering tegen passende actuariële grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen

De technische voorziening betreft de belangrijkste verplichting in de balans van het pensioenfonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Pensioenwet, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde komt tot stand door middel van een berekening waarin gebruikt wordt gemaakt van aanspraakgegevens van deelnemers, actuariële grondslagen en schattingselementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorziening en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet.

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Media PNO heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 5 is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De certificerend actuaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten;
- De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaris;
- De rapportage van de certificerend actuaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken;
- Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen;
- Vastgesteld dat de actuaris met deze basisgegevens werkt bij het toetsen van de technische voorziening;
- Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen van de technische voorziening toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de technische voorziening en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2024 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- Kerngegevens
- De overige gegevens
- Verslagen intern toezicht niet-uitvoerend bestuur en verantwoordingsorgaan

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met deze personen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 3 juni 2025

Deloitte Accountants B.V.
drs. M. van Luijk RA

BIJLAGEN

Pensioenregeling Europese verordening betreffende informatieverstopping over duurzaamheid in de financiële dienstensector.

Model voor de periodieke informatieverstopping voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852.

Productnaam: Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO

Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): RMFT1B2RN4TEL25L2B66

ECOLOGISCHE EN/OF SOCIALE KENMERKEN (E/S KENMERKEN)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☒ ☐ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ___% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ___% duurzame beleggingen ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstellingen economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ___%	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot? Hieronder volgt een beschrijving van hoe PNO Media met de pensioenregeling in het boekjaar 2024 (de referentieperiode) heeft voldaan aan de promotie van E/S kenmerken.

Mitigatie klimaatverandering

PNO Media promoot de mitigatie van klimaatverandering door een streefgewicht van 2% van het vermogen te beleggen in een specifieke portefeuille groene bedrijfsobligaties. Daarbovenop wordt er binnen de bestaande categorie bedrijfsobligaties een beoogde allocatie van 10% naar groene obligaties nagestreefd. In de multifactor aandelenportefeuilles van de V.S. en Europa sluiten wordt er invulling gegeven aan mitigatie van klimaatverandering gegeven door niet in bedrijven te beleggen in de meest vervuilende sub-sectoren. Aan het einde van het boekjaar was er 6,29% van het vermogen belegd in groene obligaties. In de bedrijfsobligatieportefeuille was ruim 16% belegd in groene obligaties, waardoor de doelstelling ruimschoots is behaald. In de factoraandelenportefeuilles was de blootstelling naar de sectoren Industrie en Energie lager in vergelijking met de benchmark waardoor ook aan deze doelstelling is voldaan. In februari 2024 zijn we gestart met een specifieke portefeuille groene bedrijfsobligaties. Aan het eind van het jaar was het gewicht van deze portefeuille 1,92%, iets onder het streefgewicht van 2%.

Wij beleggen niet meer in bedrijven die meer dan 5% van de omzet halen uit de productie van thermische kolen of olie uit teerzanden. In 2024 werden door deze maatregel circa 117 bedrijven uitgesloten van ons beleggingsuniversum. Vanaf februari 2024 beleggen we ook niet meer in olie- en gasbedrijven die geen ambitie hebben om te voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs. Hierdoor werden eind 2024 163 olie- en gasbedrijven uitgesloten van ons beleggingsuniversum. Door deze extra stappen denken wij bij te kunnen dragen aan het mitigeren van de effecten van klimaatverandering. Dit heeft betrekking op de duurzaamheidsindicatoren 'blootstelling aan bedrijven in de fossiele brandstofsector' en 'intensiteit energieverbruik per klimaatsector met hoge impact'.

Het percentage groene obligaties binnen de portefeuille bedrijfsobligaties hebben voldaan aan de definitie die de dataprovider Bloomberg hiervoor hanteert. Voor de identificatie en classificatie ervan steunden wij op gegevens van Bloomberg en op de rapportages van de externe vermogensbeheerders.

Het verlagen van de CO₂ voetafdruk

De CO₂-voetafdruk van de liquide aandelen en bedrijfsobligatieportefeuilles was eind 2024 43,7% lager ten opzichte van de benchmark. In 2023 heeft het pensioenfonds besloten dat de uitstoot van CO₂ in de liquide beleggingsportefeuilles minstens 25% lager moet zijn dan de benchmark. Deze doelstelling is mede voortgekomen uit het deelnemersonderzoek dat PNO Media in 2022 heeft gehouden. Ook met deze maatregel beogen wij rekening te houden met het klimaat in de beleggingsportefeuille. De klimaatdoelen van Parijs dienen voor ons als richtlijn om klimaatmaatregelen te implementeren. We willen ons inzetten om de doelen van het klimaatakkoord van Parijs te halen, maar tegelijkertijd verwachten we progressie die bedrijven waar wij in beleggen maken bij het voldoen aan het Parijs akkoord. De 25% CO₂-reductie in onze portefeuille is een grote stap in de goede richting. De totale CO₂-uitstoot van de portefeuille zal verder afnemen als de ondernemingen waar we in beleggen hun CO₂-uitstoot verder terugdringen.

Wij controleren de CO₂-voetafdruk van de portefeuilles en benchmark met gebruikmaking van de data de ESG-dataprovider Clarity a.i.

De stappen die zijn genomen om de CO₂ voetafdruk te verlagen hebben betrekking op de duurzaamheidsindicator 'CO₂ voetafdruk en/of broeikasgasintensiteit van bedrijven'.

Actief aandeelhouderschap

PNO Media is ervan overtuigd dat het optreden als betrokken belegger door middel van engagement en stemmen ('voting') leidt tot lange-termijn waarde creatie van de beleggingen.

Engagement: wij voeren dialoog met het bestuur van bedrijven waarin wordt belegd. Tijdens de dialogen maken wij met bedrijven afspraken over plannen, doelen of ambities specifiek ten aanzien van de thema's klimaat en biodiversiteit, maar ook op andere thema's die bijdragen aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven.

Het engagement programma is van toepassing op alle bedrijven in de liquide asset categorieën waarin wij beleggen. Vooraf maken wij een selectie van bedrijven op basis van relevantie en materialiteit. In 2024 is met 452 bedrijven in de beleggingsportefeuille van PNO Media gesproken en zijn er 812 doelstellingen geformuleerd. Van de bedrijven waar doelen mee zijn afgesproken heeft 51% vooruitgang geboekt. Hermes/EOS voert het engagement programma voor ons uit en rapporteert over de voortgang. Dit is na te lezen in het jaarverslag 2024 verantwoord beleggen dat op de website van het pensioenfonds is geplaatst.

Stemmen: In 2024 hebben wij op 4.167 AvA's (Algemene vergadering van Aandeelhouders) gestemd. Op een AvA wordt een groot aantal agendapunten door het management ter goedkeuring ingebracht. In 2024 ging het om 48.312 agendapunten. Bij 1.394 AvA's hebben we met alle agendapunten ingestemd. Bij 2.703 AvA's is er op minimaal 1 agendapunt tegen het voorstel van het management gestemd en 18 keer is er onthouden van stem. Bij 52 AvA's is er voor een voorstel van het management gestemd, maar is dit gebeurd onder voorbehoud. Het management heeft in die gevallen toegezegd aanvullende maatregelen te nemen.

Ons stembeleid is erop gericht om aandeelhoudervoorstellen te steunen die leiden tot een duurzamere bedrijfsvoering van de onderneming. De belangrijkste stemrichtlijnen staan op onze website: pnomedia.nl/beleggen. Voor de uitvoering, advisering en monitoring van het stembeleid leveren Hermes/EOS en ISS (International Shareholders Services) data ten aanzien van de uitvoering van het stemproces. ISS doet via Hermes/EOS aanbevelingen voor stemmen op basis van primair onderzoek en conform het markt specifieke stembeleid van PNO Media. Hermes/EOS adviseert ons over de stemrichting en zorgt voor de uitvoering hiervan.

Het benutten van ESG-factoren in het beheer en voor beoordeling van beleggingen

Wij hebben in de Amerikaanse high yield portefeuille restricties vastgelegd in het contract met de externe manager ten aanzien van de minimale ESG-rating van het beleggingsmandaat. De gemiddelde ESG-rating van de portefeuille moet hoger zijn dan de benchmark waarmee deze vergeleken wordt. Volgens de opgave van de externe vermogensbeheerder van deze asset categorie, die de MSCI scoring methodiek gebruikt, was de gemiddelde ESG score van de high yield portefeuille, eind 2024 0.17 punten beter dan die van de benchmark.

Ten aanzien van vastgoedbeleggingen wordt de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) meegenomen in de wijze waarop vermogensbeheerders ESG-criteria meenemen. Voor de vastgoedportefeuille gold voor het grootste deel van vorig jaar een strategische doelstelling dat minimaal 90% van het belegd vermogen in de portefeuille een GRESB rating van 4 of 5 sterren hebben. Volgens de laatste opgave van de manager van de vastgoedportefeuille voldeed de vastgoedportefeuille hier niet aan. In 2024 had 80.8% van de een GRESB rating van 4 sterren of hoger. De doelstelling is niet behaald omdat de methodologie van GRESB op twee onderdelen is gewijzigd. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal de vastgoedfondsen in onze portefeuille een iets lagere relatieve rating heeft behaald, zonder dat deze fondsen minder duurzaam zijn geworden. In november is de GRESB-richtlijn aangepast. De vastgoedportefeuille moet volgens die richtlijn een hogere GRESB-puntenscore hebben dan de peer groep. Eind 2024 had de vastgoedportefeuille van PNO Media een GRESB-punten score van 88, tegen een score van 80 voor de peer groep.

Het realiseren van een positief effect op zijn omgeving

Op basis van de ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (de United Nations Sustainable Development Goals, kortweg de SDG's). PNO Media hanteert daarbij vijf SDG's als speerpunten:

1. Betaalbare duurzame energie (SDG 7)
2. Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12)
3. Actie tegen klimaatverandering (SDG 13)
4. Leven op land (SDG 14)
5. Leven in het water (SDG 15)

De gemiddelde CO₂-uitstoot in de portefeuille was in 2024 fors lager dan die van de benchmark. Hiermee geven we een signaal af aan bedrijven dat er serieus werk gemaakt moet worden van de energietransitie en dat de afspraken van het klimaatakkoord van Parijs moeten worden nageleefd. Een lagere CO₂-uitstoot leidt tot een meer leefbare omgeving en levert een bijdrage om de effecten van klimaatverandering te verminderen.

We hebben in februari 2024 2% van het vermogen belegd in een separate portefeuille groene bedrijfsobligaties. In de reguliere bedrijfsobligatieportefeuilles is er een allocatie van minimaal 10% naar groene obligaties. Groene obligaties helpen mee om de energietransitie en oplossingen voor een meer duurzame toekomst te financieren. Hierdoor geven wij verder invulling aan het thema 'Klimaat' van het ESG-beleid.

In de Europese en Amerikaanse factoraandelenportefeuilles wordt een zogenaamde "tilt" toegepast waardoor niet belegd wordt in bedrijven met de laagste SDG-scores gebaseerd op het SDG raamwerk van de externe vermogensbeheerder. De scores lopen van +3 voor de beste score naar -3 voor de slechtste score. Uit de rapportage van de externe vermogensbeheerder blijkt dat deze doelstelling is behaald. Er waren in deze portefeuilles aan het eind van 2024 geen beleggingen in aandelen met een SDG-score van -2 of lager. In de Europese en Amerikaanse factoraandelenportefeuilles wordt een zogenaamde "tilt" toegepast waardoor niet belegd wordt in bedrijven met de laagste SDG-scores gebaseerd op het SDG raamwerk van de externe vermogensbeheerder. De scores lopen van +3 voor de beste score naar -3 voor de slechtste score. Deze doelstelling is behaald blijkt uit de rapportage van de externe vermogensbeheerder. Er waren in deze portefeuilles aan het eind van 2024 geen beleggingen in aandelen met een SDG-score van -2 of lager.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Wij promoten het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Wij leggen in de vermogensbeheerovereenkomsten met externe managers vast dat zij de OESO richtlijnen, de UNGP's, de VN Global Compact, de Universele Mensenrechten van de VN en arbeidsrechten van de ILO (International Labour Organisation) zijn daar onderdeel van en de International Corporate Governance Network (ICGN) principes van goed ondernemingsbestuur, moeten respecteren. Wij stellen alleen nieuwe externe vermogensbeheerders aan die ook deze internationale richtlijnen integreren in hun beleggingsproces. De monitoring en de benadering van maatschappelijk verantwoord ondernemen van bedrijven waar we in beleggen vindt vooral plaats via het engagement programma van Hermes/EOS.

Uitsluiting van maatschappelijk controversiële activiteiten

In bepaalde bedrijven of landen die een negatieve impact hebben op de maatschappij willen wij niet beleggen. Zo beleggen wij niet in de staatsobligaties van landen die de persvrijheid in ernstige mate schenden, die een laag democratisch gehalte hebben of landen die sancties opgelegd hebben gekregen van de VN en de Europese Unie vanwege mensenrechtenschendingen en wapenhandel. Eind 2024 sloten wij 78 landen uit van beleggingen in staatsobligaties. We beleggen ook niet in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens. In 2024 hebben wij het uitsluitingsbeleid aangepast ten aanzien van controversiële bedrijven. Wij sluiten vanaf augustus bedrijven uit die de 'Global Compact' principes van de Verenigde Naties in ernstige mate schenden. Deze principes hebben betrekking op goed bestuur, milieu en arbeids- en mensenrechten. Er zijn door deze aanpassing 51 bedrijven verwijderd uit ons beleggingsuniversum. Hierdoor wordt de negatieve impact die deze bedrijven kunnen hebben op de beleggingsportefeuille vermeden.

Twee maal per jaar sturen we een uitsluitingenlijst naar de externe vermogensbeheerders. De externe vermogensbeheerders mogen niet beleggen in landen en bedrijven die op deze lijst staan. Het effectenbewaarbedrijf van PNO Media controleert op dag basis of de externe vermogensbeheerders zich daar ook aan houden. In 2024 is er geen overtreding geconstateerd met de uitsluitingenlijst.

Wij maken gebruik van de research capaciteiten van de externe data leverancier Sustainability die zich actief bezig houdt met wereldwijd onderzoek naar maatschappelijke thema's en analyses uitvoert op het gebied van duurzaamheid ten aanzien van beleggingsportefeuilles. Daarnaast gebruiken we publiek beschikbare gegevens voor het samenstellen van een lijst met landen die persvrijheid schenden (Reporters Without Borders) en landen met een laag democratisch gehalte (Economist Intelligence Unit),

Wij stellen met de gegevens die bovenstaande serviceproviders aanleveren een uitsluitingenlijst vast die wordt verstuurd naar externe vermogensbeheerders en die we op de PNO Media website publiceren. Voorafgaand aan een nieuwe belegging moet de externe vermogensbeheerder toetsen of deze voorkomt op de uitsluitingenlijst.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Duurzaamheidsindicator	Resultaat	2024	2023
1. Mitigatie klimaatverandering			
Percentage groene obligaties > 10% van de bedrijfsobligatie portefeuille	Portefeuille gewicht van de bedrijfsobligatieportefeuille	16.25%	13.24%
Bedrijven uitsluiten uit de meest vervuilende sub-sectoren Aandelen multifactor U.S. en Europa	Relatieve sector gewichten multifactor portefeuille: Energie V.S. Energie Europa Industrie V.S. Industrie Europa	-3.20% -3.0% +0.10% -1.00%	-3.40% -3.60% -1.90% -0.70%
Het uitsluiten van bedrijven die meer dan 5% van de omzet halen uit de productie van kolen en olie uit teerzanden Categorie: totale liquide Categorie: aandelen- en bedrijfsobligaties	Aantal uitsluitingen	117	116
Het uitsluiten van bedrijven in de olie- en gas producerende sector zonder 'net zero' commitment en gevalideerde targets Categorie: totale liquide Categorie: aandelen- en bedrijfsobligaties	Aantal uitsluitingen	163	161
2. Het verlagen van de CO₂ voetafdruk			
CO ₂ -voetafdruk liquide beleggingsportefeuille verlaagd met 25% t.o.v. de benchmark Categorie: aandelen- en bedrijfsobligaties.	CO ₂ -voetafdruk minimaal 25% lager dan de benchmark.	-43.7%	-41.3%
3. Engagement: aantal doelstellingen			
Aandelen en bedrijfsobligaties	Doelstellingen totaal	685	685
	Milieudoelstelling	334	334
	Sociale of ethische doelstelling	194	194
	Governance doelstelling	100	100
	Strategie, risico communicatie	57	57
4. Stemmen: aantal en stemrichting			
Aandelen	Aantal AVA's	4.167	714
	Voor management gestemd	1.394	223
	(Deels) tegen management gestemd	2.703	458
	Onthouding van stem	18	4
	Onder voorbehoud gestemd	52	29

Duurzaamheidsindicator	Resultaat	2024	2023
5. Het benutten van ESG-factoren			
U.S. High Yield	MSCI ESG score portefeuille	5,68	5,6
	MSCI ESG score benchmark	5,51	5,4
Vastgoed	5 sterren GRESB rating	66,20%	81,10%
	4 sterren GRESB rating	14,60%	6,40%
6. Het realiseren van een positief effect op zijn omgeving			
Aandelen multifactor U.S. en Europa	SDG score -2	0%	0%
	SDG score -3	0%	0%
7. Maatschappelijk verantwoord ondernemen			
Aandelen en bedrijfsobligaties	Aantal bedrijven dat is uitgesloten op basis van het onvoldoende of niet tijdig adresseren van negatieve impact	2	2
8. Uitsluiting van maatschappelijk controversiële activiteiten			
Aandelen, vastrentende waarden, private equity en vastgoed	Beleggingen in bedrijven of landen die eind 2023 op de uitsluitingenlijst stonden vermeld	0	0

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Wij promoten ecologische en sociale kenmerken zonder dat we een duurzame beleggingsdoelstelling nastreven. Wij streven geen minimumallocatie naar duurzame beleggingen na in de zin van SFDR of beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de EU-Taxonomie. Het overgrote deel van onze beleggingen is afgestemd op ecologische en of sociale kenmerken. Deze beleggingen hebben betrekking op aandelen (publiek en privaat), bedrijfsobligaties, beleggingen in vastgoed en staatsobligaties. De overige beleggingen zijn niet afgestemd op deze kenmerken en zijn belegd in derivaten en liquide middelen. Daarvoor gelden geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgesteld, dat inhoudt dat op taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie en dat vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen ook geen ernstige afbreuk doen aan milieu-of sociale doelstellingen.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheids-factoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

PAI-indicator	Beschrijving van de wijze waarop PAI-indicator is meegenomen	Asset categorie
Activiteiten die de biodiversiteit schaden	Aantal engagement doelen die betrekking hadden op biodiversiteit in 2024: 136 Aantal uitgesloten bedrijven die meer dan 5% van de olieproductie halen uit teerzand: 12	Aandelen en bedrijfsobligaties
Waterverbruik	Aantal bedrijven waar engagement mee is gevoerd op water stress doel in 2024: 11	Aandelen en bedrijfsobligaties
Gevaarlijk afval	Aantal bedrijven waar engagement mee is gevoerd op afval en vervuiling in 2024: 131	Aandelen en bedrijfsobligaties
Schendingen van de VN global compact principes en OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen	Het aantal bedrijven dat wordt uitgesloten op basis van het onvoldoende of niet tijdig adresseren van negatieve impact: 51	Aandelen en bedrijfsobligaties
Board diversity	Aantal bedrijven waar engagement mee is gevoerd op diversiteit en inclusie in 2024: 113	Aandelen en bedrijfsobligaties
Blootstelling aan bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens	Het aantal bedrijven dat wordt uitgesloten van beleggen vanwege betrokkenheid bij controverieële wapens: 81	Aandelen en bedrijfsobligaties
Relatieve CO ₂ voetafdruk	CO ₂ intensiteit 25% lager dan de index CO ₂ -voetafdruk van de portefeuille was 43,7% lager dan de benchmark	Aandelen en bedrijfsobligaties
Landen die de mensenrechten schenden	Het aantal landen dat wordt uitgesloten vanwege mensenrechtenschendingen: 16 Het aantal landen met een laag democratisch gehalte: 67	Emerging Markets Debt portefeuille
Activiteiten die de biodiversiteit schaden	Aantal bedrijven waarmee engagement is gevoerd op dit doel in 2023: 71	Aandelen en bedrijfsobligaties
Blootstelling aan vastgoedobjecten die energie inefficiënt zijn	Strategische doelstelling minimaal 90% van de vastgoedfondsen moet een GRESB rating hebben van 4 sterren of hoger. Doelstelling dit jaar niet gehaald: 87.1 Deze doelstelling is in de loop van 2024 gewijzigd. De vastgoedportefeuille moet gemiddeld meer GRESB-punten behalen dan de peer groep. Doelstelling dit jaar gehaald met een GRESB-puntenscore van 88 tegenover een score van 80 voor de peer groep.	Vastgoed portefeuille

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 1 januari 2024 t/m 31 december 2024.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

In onderstaande tabel worden de vijftien grootste blootstellingen van de beleggingen van PNO Media naar beleggingsfondsen, individuele ondernemingen of staten (staatsleningen) weergegeven.

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Syntrus Achmea	Nederlandse Woninghypotheek	11.81%	Nederland
BR ICS-Euro gelmarktfonds	Geldmarkt	3.34%	Ierland
Nederlandse staatslening 2%	Vastrentende waarden	2.97%	Duitsland
Nederlandse staatslening 3.25%	Vastrentende waarden	2.37%	Nederland
Bouwinvest	Vastgoed	2.24%	Nederland
JPM Euro liquiditeitsfonds	Geldmarkt	1.83%	Ierland
GS Euro liquiditeitsfonds	Geldmarkt	1.83%	Luxemburg
Amvest Woningenfonds	Vastgoed	1.70%	Nederland
Vesteda	Vastgoed	1.65%	Nederland
ASR NL woningenfonds	Vastgoed	1.63%	Nederland
Duitsland staatslening 1.8%	Vastrentende waarden	1.55%	Duitsland
Duitse staatslening 2.5%	Vastrentende waarden	1.37%	Duitsland
Apple	Aandelen	1.30%	Verenigde Staten
NVIDIA	Aandelen	1.01%	Verenigde Staten
Prologis	Vastgoed	0.96%	Europa

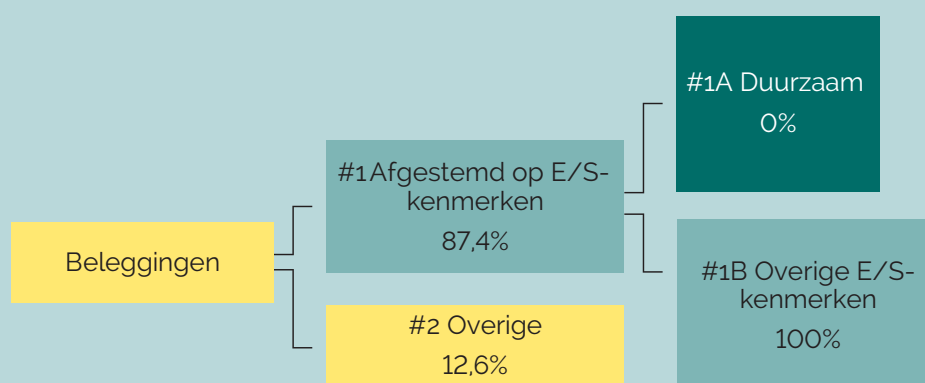
De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

0%

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

Beleggingsportefeuille PNO Media

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die gebruikt worden om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Tabel gemiddelde sectorverdeling van de beleggingsportefeuille in 2024 op basis van de NACE1 indeling.

Sector	Gemiddelde gewicht in 2024
A Landbouw, jacht en bosbouw	
B Winning van delfstoffen	0.02%
C Industrie	0.56%
D Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en airconditioning	17.8%
E Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	17.2%
F Bouwnijverheid	0.2%
G Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	0.47%
H Vervoer en opslag	3.19%
I Verschaffen van accommodatie en maaltijden	1.1%
J Informatie en communicatie	0.4%
K Financiële activiteiten en verzekeringen ²	8.1%
L Exploitatie van en handel in onroerend goed	6.92%
M Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	13.98%
N Administratieve en ondersteunende diensten	0.84%
O Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	17.96%
Q Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	0.41%
R Kunst, amusement en recreatie	0.32%
S Overige diensten	0.04%
U Extraterritoriale organisaties en lichamen.	0.08%
Private Equity	6.60%
Hypotheke	10.71%
Cash en onderpand	1.41%

¹ De NACE-code is een code die door de Europese Unie en haar lidstaten toegekend wordt aan een bepaalde klasse van economische activiteiten

² Inclusief geldmarktfondsen

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

In 2024 waren de beleggingen van PNO Media niet afgestemd op de EU-taxonomie. Er was geen minimum allocatie van de beleggingsportefeuille afgestemd op de EU-taxonomie.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU- taxonomie voldoen?

In 2024 waren de beleggingen van PNO Media in deze sectoren <0,5%.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Niet van toepassing.

Welke beleggingen zijn opgenomen in "overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die zijn opgenomen in de categorie 'overige' zijn niet aangemerkt als duurzame beleggingen en bestaan uit beleggingen in private equity, derivaten en kasgelden.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Mitigatie van klimaatverandering

PNO Media is in het eerste kwartaal van 2024 gestart met een portefeuille groene bedrijfsobligaties met een strategisch gewicht van 2% van het totaal belegd vermogen. Groene obligaties zijn obligaties die specifiek zijn gericht op de financiering van groene projecten, zoals hernieuwbare energie, efficiëntie van energie, milieubescherming en klimaatadaptatie.

Wij beleggen niet meer in kolenproducenten en producenten van olie uit teerzand die meer dan 5% van hun omzet uit deze producten behalen. Ook beleggen we niet in olie- en gas producerende bedrijven die geen aantoonbaar en gevalideerd plan hebben om de CO₂-uitstoot te verlagen in lijn met het Parijs akkoord.

Het verlagen van de CO₂ voetafdruk

Wij hebben in de contracten van onze externe vermogensbeheerders van de liquide aandelen- en bedrijfsobligatie portefeuilles vastgelegd dat de CO₂-voetafdruk van de portefeuille structureel met 25% lager moet zijn ten opzichte van de betreffende benchmark. Aan het eind van 2024 was de CO₂-voetafdruk ruim 43% lager dan de benchmark. Door duidelijke doelen te stellen geven we het signaal af dat het pensioenfonds het klimaatakkoord van Parijs serieus neemt en tegelijkertijd krijgen bedrijven de kans om mee te gaan met de energietransitie

Actief aandeelhouderschap

Engagement: PNO Media stemt jaarlijks met de ESG dienstverlener Hermes/EOS de engagementthema's af. Het engagement programma bestaat uit 12 kernthema's en 36 sub-thema's. In 2024 werd er prioriteit gegeven aan de volgende focus thema's: Klimaatactie, mensen- en arbeidsrechten, arbeidsvoorwaarden en -diversiteit en effectiviteit van het bestuur van een bedrijf en de ethische cultuur. Aanvullend aan deze prioriteitsthema's wordt er in 2025 speciale aandacht gegeven aan de thema's 'Natuur en biodiversiteit' en 'Digitale rechten en kunstmatige intelligentie'. Op het kernthema klimaatactie is er vooruitgang geboekt op 269 van de doelstellingen die met bedrijven zijn afgesproken. Op de kernthema's mensen- en arbeidsrechten (55), 'Human Capital' (61) en effectiviteit van bestuur (26) is ook vooruitgang geboekt in het behalen van de doelstellingen

Stemmen

Voor het bepalen van de kernthema's voor het stembeleid is in 2024 zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij het engagementbeleid. Dit kan soms direct als er een aandeelhoudersvoorstel is ingediend dat betrekking heeft op een van de kernthema's. Indirect wordt er bijvoorbeeld tegen de (her)benoeming van een bestuurder gestemd als tijdens de engagement gesprekken met bedrijven blijkt dat er in strijd wordt gehandeld met de mensenrechten volgens de VN global compact principes. Er wordt tegen het bestuur of aandeelhoudersvoorstellen gestemd als de voorstellen niet overeenkomen met het beleid dat wij voorstaan op het gebied van klimaat, mensen- en arbeidsrechten, arbeidsvoorwaarden en onafhankelijkheid van het bestuur van een bedrijf.

Het benutten van ESG-factoren in het beheer en beoordeling van beleggingen

Met de externe vermogensbeheerder die de Amerikaanse high yield portefeuille beheert is contractueel vastgelegd dat de gemiddelde ESG rating van de portefeuille beter is dan die van de benchmark.

Het realiseren van SDG-ontwikkelingsdoelen

In het contract met de externe vermogensbeheerder die de Amerikaanse en Europese aandelen multifactor portefeuilles beheert is contractueel vastgelegd dat er niet meer wordt belegd in bedrijven met de laagste SDG scores volgens het raamwerk van deze externe vermogensbeheerder.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

In 2024 hebben wij het beleid aangepast voor bedrijven die in strijd handelen met de Global Compact principes van de Verenigde Naties. Wij beleggen niet meer in bedrijven die deze principes in ernstige mate schenden en hebben door deze maatregel 51 bedrijven uit ons beleggingsuniversum geschrapt.

Uitsluiting van maatschappelijk controversiële activiteiten

In februari en in augustus zijn er ge-update lijsten met bedrijven en landen waarin niet mag worden belegd naar de externe vermogensbeheerders gestuurd. Wij sloten in 2024 78 landen en 477 bedrijven uit van ons beleggingsuniversum. De criteria waarop wij deze lijst baseren kunt u nalezen in ons MVB-beleid op de website,

De meest actuele uitsluitingenlijst is te vinden op de website van PNO Media.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

PNO Media hanteert geen referentiebenchmark om de prestaties op duurzaamheid aan af te meten.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

PNO Media hanteert geen referentiebenchmark om de prestaties op duurzaamheid aan af te meten.

Pensioenregeling Europese verordening betreffende informatieverstopping over duurzaamheid in de financiële dienstensector.

Model voor de periodieke informatieverstopping voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852.

Productnaam: Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Media PNO – Life Cycle (DC) regeling

Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): RMFT1B2RN4TEL25L2B66

ECOLOGISCHE EN/OF SOCIALE KENMERKEN (E/S KENMERKEN)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☒ ☐ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ___% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☐ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ___% duurzame beleggingen ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstellingen economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ___%	☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Hieronder volgt een beschrijving van hoe de 'life cycle' (DC) regeling van PNO Media in het boekjaar 2024 (de referentieperiode) heeft voldaan aan de promotie van E/S kenmerken. De 'Life Cycle' (DC) regeling promoot weliswaar ecologische en sociale kenmerken, maar heeft zich niet gecommitteerd aan een duurzame beleggingsdoelstelling volgens Regulation (EU) 2019/2088 (SFDR).

De ecologische en/of sociale kenmerken zoals in dit document worden beschreven, zijn van toepassing op dit 'Life Cycle' DC product. Een deelnemer in dit product maakt beleggingskeuzes door volgens bepaalde 'Life Cycles' te beleggen. Hierdoor kan het zijn dat de ecologische en/of sociale kenmerken niet voor iedere deelnemer in dezelfde mate van toepassing zijn. Deze bijlage geeft de ecologische en/of sociale kenmerken weer van het gemiddelde van de beleggingen in het 'Life Cycle' DC product.

Mitigatie klimaatverandering

Het financiële product promoot ecologische karakteristieken die verband houden met het tegengaan van klimaatverandering en het aanpassen aan klimaatverandering in lijn met het Akkoord van Parijs. Verder promoten wij de mitigatie van klimaatverandering door binnen de categorie bedrijfsobligaties ook te beleggen in 'groene obligaties', maar er wordt in de 'life cycle' (DC) geen doel allocatie naar green bonds nagestreefd. Verder wordt de transitie naar een circulaire economie in dit product gepromoot.

Biodiversiteit

Het financiële product promoot ecologische karakteristieken die verband houden met de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen en de transitie naar een circulaire economie.

Sociaal

Het financiële product promoot sociale kenmerken die verband houden met:

- fatsoenlijk werk;
- voldoende levensstandaarden en welzijn voor eindgebruikers;
- andere sociale onderwerpen zoals gendergelijkheid en bredere diversiteitskwesties.

Actief aandeelhouderschap

PNO Media gelooft dat het optreden als betrokken belegger door middel van engagement en stemmen ('voting') leidt tot lange-termijn waarde creatie van de beleggingen.

Engagement: Bij engagement wordt de dialoog aangegaan tussen de engagement service verlener en het bestuur van bedrijven waarin we beleggen. Het doel van deze gesprekken is om tijdgebonden afspraken te maken over plannen, doelen of ambities, met betrekking tot duurzaamheidsthema's die kunnen bijdragen aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven. In de 'life cycle' (DC) regeling is het engagement en het stemmen uitbesteed aan de fondsmanagers van de geselecteerde beleggingsfondsen.

Een **beleggingsfonds** is een collectief beleggingsvehikel waarin geld van verschillende beleggers wordt samengevoegd om te beleggen in een gespreide portfolio van aandelen of obligaties. Beleggers kopen participaties in het fonds. De waarde van deze participaties varieert afhankelijk van de waarde van de onderliggende activa. Beleggingsfondsen worden beheerd door externe vermogensbeheerders die beleggingsbeslissingen nemen en het dagelijks beheer van het fonds uitvoeren. Omdat er meerdere beleggers participeren in het beleggingsfonds is het voor PNO Media slechts beperkt mogelijk om invloed uit te oefenen op het (maatschappelijk verantwoord) beleggingsbeleid van het beleggingsfonds. Daarom selecteert PNO Media beleggingsfondsen die zo veel mogelijk passen bij ons ESG-beleid.

Op alle (relevante) beleggingsfondsen waarin de 'life cycle' (DC) regeling is belegd is een engagementbeleid van toepassing. Vooraf wordt er door de externe manager een selectie gemaakt van bedrijven waarmee dialoog wordt gevoerd op basis van relevantie en materialiteit.

Stemmen: Het stemrecht is een belangrijk recht van de aandeelhouder. Voor de 'life cycle' (DC) regeling van PNO Media worden de stemrichtlijnen van de managers van de beleggingsfondsen waarin de 'life cycle' (DC) regeling is belegd, gevolgd. Via uitoefening van het stemrecht is het pensioenfonds betrokken als aandeelhouder en oefent het pensioenfonds zijn invloed uit.

Het stembeleid is erop gericht om aandeelhoudervoorstellen te steunen die leiden tot een duurzamere bedrijfsvoering van de onderneming. Voor de uitvoering, advisering en monitoring van het stembeleid wordt er gebruik gemaakt van het beleid van de externe vermogensbeheerder van de beleggingsfondsen. Northern Trust gebruikt Hermes/EOS en ISS (International Shareholders Services) voor de data en de uitvoering van het stemproces. ISS doet aanbevelingen voor stemmen op basis van primair onderzoek en conform het stembeleid van Northern Trust.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

PNO Media promoot via de 'life cycle' (DC) regeling het maatschappelijk verantwoord ondernemen door het onderschrijven van internationaal erkende richtlijnen zoals de International Corporate Governance Network (ICGN) principes van goed ondernemingsbestuur, de OESO richtlijnen, de UNGP's, de UN Global Compact, de Universele Mensenrechten van de VN en arbeidsrechten van de ILO (International Labour Organisation) zijn daar onderdeel van. De fiduciär manager die de producten in de 'life cycle' regeling beheert onderschrijft deze richtlijnen ook en zij selecteren alleen nieuwe externe vermogensbeheerders van beleggingsproducten die deze internationale richtlijnen ook respecteren. De monitoring van maatschappelijk verantwoord ondernemen is uitbesteed aan Northern Trust die de beleggingsfondsen voor de 'life cycle' (DC) regeling beheert. Er wordt met de bedrijven die ondanks de voorzorgsmaatregelen, toch in strijd handelen met de genoemde internationale richtlijnen de dialoog aangegaan. Doel is dat de desbetreffende ondernemingen de (mogelijk) negatieve impact die zij veroorzaken op derden beëindigen, waar relevant herstel en/of verhaal bieden voor benadeelden, en voldoende maatregelen nemen om toekomstige incidenten te voorkomen.

Uitsluiting van maatschappelijk controversiële activiteiten

In bepaalde bedrijven die een negatieve impact hebben op de maatschappij willen we niet in de 'life cycle' regeling beleggen. Zo belegt de 'life cycle' regeling niet in bedrijven die in ernstige mate internationale normen en waarden zoals de 'Global Compact' principes schenden. Ook belegt de regeling niet in bedrijven die zich bezig houden met de productie van tabak, de productie van controversiële wapens en thermische kolen. Verder worden bedrijven uitgesloten die zich bezig houden met een op een onconventionele manier winnen van olie en gas.

De externe vermogensbeheerders van de beleggingsfondsen in de 'life cycle' (DC) regeling stellen de lijst op met bedrijven en landen waar volgens deze richtlijnen niet in mag worden belegd. De effectenbewaarbedrijven van de beleggingsfondsen controleren of zij zich hier aan houden.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

De duurzaamheidsindicatoren die worden gebruikt om de realisatie van elk van de gepromote ecologische karakteristieken of sociale kenmerken door dit financiële product te meten, presteerden als volgt. Alle waarden zijn gebaseerd op de posities en beschikbare gegevens per 31 december van het betreffende jaar.

Duurzaamheidsindicator Milieu	Parameter	2024	2023
Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofwmissie reductie	Aandeel van de beleggingen (%)	31%	22%
Scope 1 – BKG - emissie	tCO ₂	2.338,43	2.318,83
Scope 2 – BKG - emissie	tCO ₂	665,74	584,93
Scope 3 – BKG - emissie	tCO ₂	16.587,55	16.290,91
Totale BKG – emissie (Scope 1-2-3)	tCO ₂	19.530,82	19.128,56
Koolstofvoetafdruk	tCO ₂ per mn EUR belegging	300,39	385,00
BKG – intensiteit	Gewogen gemiddelde tCO ₂ per mn EUR omzet	731,64	768,34
Sociale indicatoren	Parameter	2023	2022
Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met ondernemingen waarin is belegd	Aandeel beleggingen, %	2%	2%
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen	0%	0%
Ontbreken van procedures en compliance mechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen	1%	37%
Betrokkenheid	Parameter	2023	2022
Conventionele Olie & Gas	Aandeel beleggingen	3%	4%
Cotroversiële wapens	Aandeel beleggingen	0%	0%
Conventionele wapens	Aandeel beleggingen	0%	0%
Thermische kolen	Aandeel beleggingen	0%	0%
Tabak	Aandeel beleggingen	0%	0%
Onconventionele Olie & Gas	Aandeel beleggingen	0%	0%

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

De 'life cycle' (DC) regeling van PNO Media had eind 2024 geen allocatie 'duurzame beleggingen' in de zin van SFDR.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?

De 'life cycle' (DC) regeling van PNO Media promoot ecologische en sociale kenmerken zonder dat het een duurzame beleggingsdoelstelling nastreeft. De 'life cycle' (DC) regeling streeft geen minimumallocatie naar duurzame beleggingen na in de zin van SFDR of beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de EU-Taxonomie opgenomen. Het overgrote deel van de beleggingen van de 'life cycle' (DC) regeling is afgestemd op OESO richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten door beleggingsfondsen te selecteren die hiermee rekening houden. Zo moeten externe vermogensbeheerders ondertekenaars zijn van de PRI (Principles for Responsible Investment).

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgesteld, dat inhoudt dat op taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie en dat vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen ook geen ernstige afbreuk doen aan milieu-of sociale doelstellingen.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheids-factoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De fiduciair manager van de 'life cycle' (DC) regeling heeft met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren rekening gehouden in de algemene beleggingsaanpak, het due diligence-proces en de beleggingsprocedures wat betreft screening, monitoring en rapportage. Ze hebben een combinatie van eigen data en data van derden gebruikt om beleggingen te identificeren die een ongunstige invloed hebben op duurzaamheidsfactoren en ernstige schade (kunnen) veroorzaken.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het financiële product heeft bij de beoordeling van de (voorgenomen) beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren door middel van specifieke duurzaamheidsindicatoren. Deze indicatoren worden gebruikt om te beoordelen in hoeverre de beleggingen bijdragen aan de gepromote ecologische karakteristieken en sociale kenmerken, inclusief indicatoren van belangrijke nadelige effecten. Dit omvat verschillende fasen in het beleggingsproces, waaronder screening, monitoring en rapportage. We verwijzen naar de tabel met indicatoren voor nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren die eerder in dit document is vermeld.

Wij verwachten van de vermogensbeheerders die onze fiduciair manager voor ons heeft geselecteerd voor de 'life cycle' (DC) regeling dat zij de portefeuille screenen op de eventuele negatieve effecten van beleggingen en vervolgens de meest ernstige effecten prioriteren op basis van reikwijdte, onomkeerbaarheid, zwaarte en waarschijnlijkheid. Op deze manier houden wij in de 'life cycle' (DC) regeling rekening met de belangrijkste ongunstige effecten van onze beleggingen op milieu en maatschappij.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

In onderstaande tabel worden de grootste blootstellingen van de 'life cycle' (DC) regeling naar individuele ondernemingen of staten (staatsleningen) weergegeven. In het streven naar transparantie is ervoor gekozen om de beleggingen op individueel niveau weer te geven.

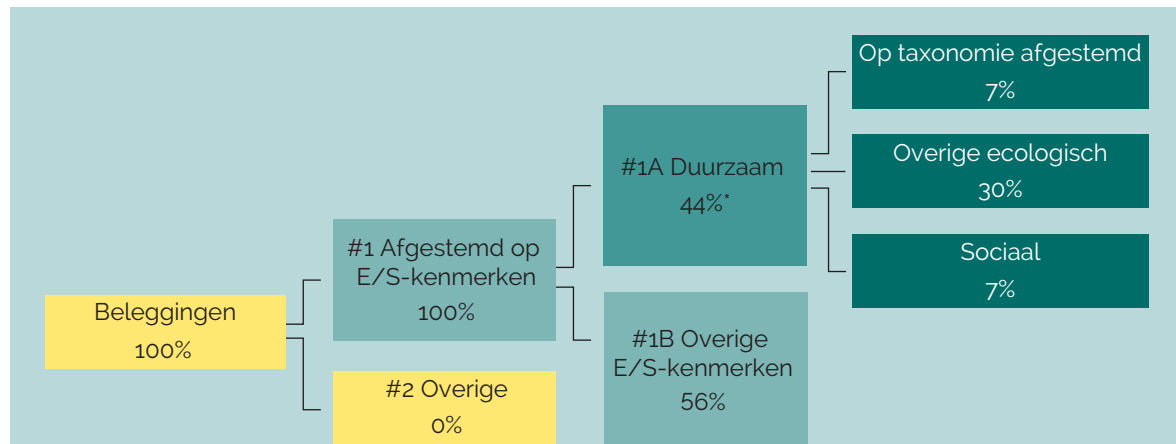
De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 1 januari 2024 t/m 31 december 2024.

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Apple Inc	Informatie technologie	1,3%	V.S.
Microsoft Corporation	Informatie technologie	1,2%	V.S.
NVIDIA Corporation	Informatie technologie	1,1%	V.S.
Prologis Inc.	Vastgoed	0,9%	V.S.
Alphabet Inc.	Communicatie-diensten	0,7%	V.S.
Novo Nordisk A/S	Gezondheidszorg	0,7%	Denemarken
Taiwan Semiconductor Manufacturing	Informatie technologie	0,7%	Taiwan
Company Ltd.	Vastgoed	0,7%	V.S.
Equinix Inc.	Informatie technologie	0,6%	Nederland
ASML Holding N.V.	Financieel dienstverlening	0,6%	Belgie
Sumitomo Mitsui Banking Corp. (Brussel Branch)	Vastgoed	0,5%	V.S.
Welltower Inc.	Communicatiediensten	0,5%	V.S.
Meta Platforms, Inc.	Overige	0,4%	Frankrijk
Societe Anonyme de Gestion de Stocks de Securite	Financieel dienstverlening	0,4%	Oostenrijk
Erste Group Bank AG	Vastgoed	0,4%	V.S.

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De 'life cycle' (DC) regeling van PNO Media belegt zijn activa in zowel vastrentende- als zakelijke waarden. De beleggingsmix voldoet aan het strategisch kader en is consistent met de pensioenambitie en risicohouding. De categorie liquide middelen in de beleggingsmix van het pensioenfonds dient er voornamelijk voor om tijdelijke liquiditeitsbehoefte op te vangen.

* Dit zijn duurzame beleggingen volgens de definitie van onze fiduciaire manager van Lanschot Kempen van het 'life cycle' (DC) product.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat beleggingen van het financiële product die voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken die het financiële product promoot. Bedrijfsgerelateerde beleggingen moeten voldoen aan praktijken van goed bestuur. Voor staatsobligaties, illiquide beleggingen, waaronder Nederlandse hypotheek en vastgoed, en LDI-producten vindt de beoordeling van de E/S kenmerken plaats in managerselectie en reguliere monitoring en wordt de opname in dit onderdeel gewaarborgd.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken zoals beleggingen met een rode vlag op MSCI ESG controversies, cash en derivaten

#1A Duurzaam omvat beleggingen die voldoen aan drie criteria: beleggingen met economische activiteiten die bijdragen aan een duurzame doelstellingen, geen ernstige afbreuk doen aan overige doelstellingen en praktijken van goed bestuur.

#1B Overige E/S kenmerken omvat beleggingen van het financiële product die niet voldoen aan de criteria van een #1A duurzame belegging, maar wel voldoen aan praktijken van goed bestuur.

Afgestemd op de taxonomie omvat beleggingen die voldoen aan de criteria van de taxonomie. Deze hanteert dezelfde criteria als #1A duurzame beleggingen, maar telt alleen het percentage van de omzet mee dat bijdraagt aan de duurzame doelstellingen.

Overige ecologisch en sociaal omvat beleggingen die wel voldoen aan #1A duurzame beleggingen maar niet zijn afgestemd op de taxonomie.

In welke economische sectoren werd belegd?

Tabel gemiddelde sectorverdeling van de beleggingsportefeuille in 2024 op basis van de NACE¹ indeling.

Sector	Gemiddelde gewicht in 2023	Gemiddelde gewicht in 2022
Communicatiediensten	4%	4%
Duurzame consumentengoederen	7%	7%
Niet-duurzame consumentengoederen	4%	4%
Energie	3%	3%
Financiële dienstverlening	15%	11%
Gezondheidszorg	7%	7%
Industrie	6%	5%
Informatietechnologie	9%	9%
Basisindustrie	3%	3%
Vastgoed	16%	16%
Overige	22%	13%
Nutsvoorzieningen	2%	2%
Cash en onderpand	2%	14%

¹ De NACE-code is een code die door de Europese Unie en haar lidstaten toegekend wordt aan een bepaalde klasse van economische activiteiten

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die aangeeft hoe 'groen' de ondernemingen waarin is belegd vandaag zijn;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen zijn gedaan door de ondernemingen waarin is belegd die relevant zijn voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die de groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

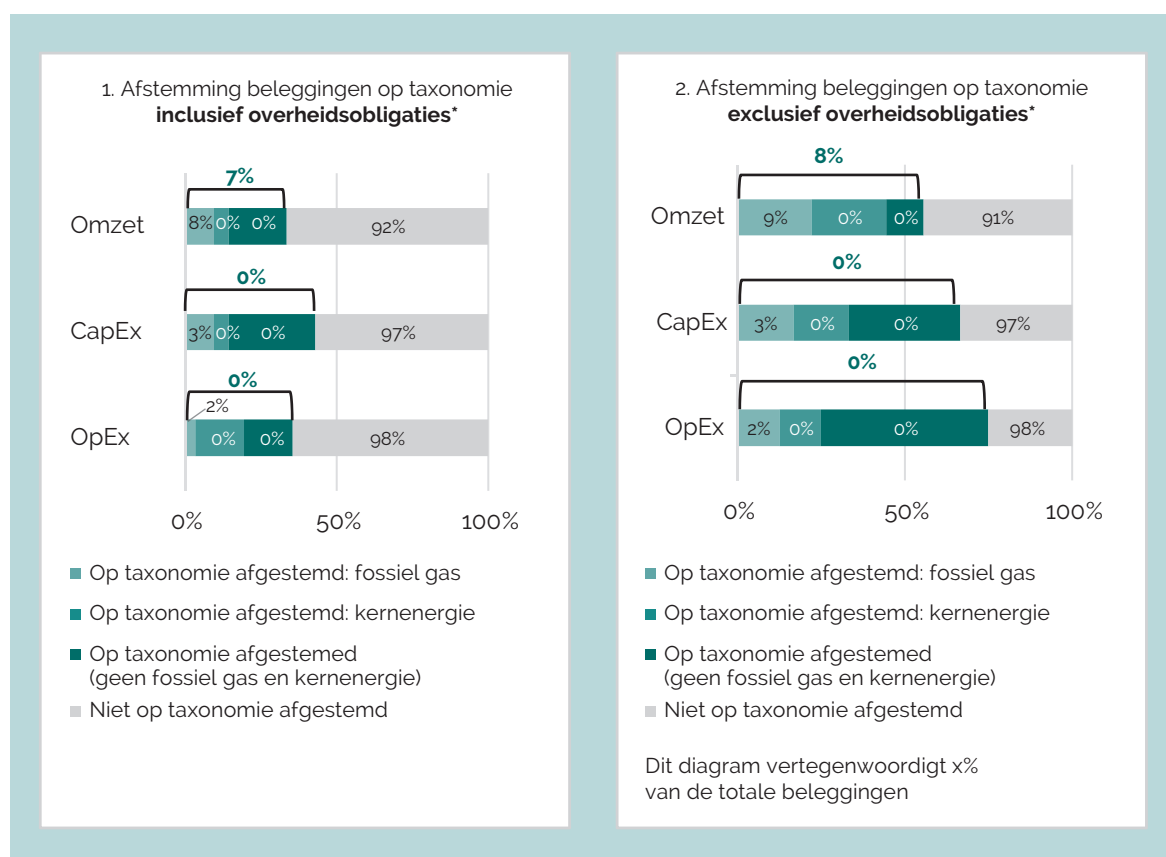
In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Over 2024 was er geen minimum beleggingsdoelstelling voor de 'life cycle' (DC) regeling om te beleggen in duurzame beleggingen die zijn afgestemd op de EU-taxonomie. Volgens opgave van onze fiduciar manager van dit product was 8% van de beleggingen in het 'life cycle' (DC) product afgestemd op de EU-taxonomie.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU- taxonomie voldoen?

De 'life cycle' (DC) regeling streefde in 2024 niet naar een minimum percentage beleggingen die voldoen aan de EU-taxonomie. Het percentage beleggingen in de portefeuille dat toch aan deze voorwaarden voldeden staat hieronder vermeld.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen of staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor de beleggingen van het financiële product exclusief staatsobligaties.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

1%

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Vorig jaar was het 5%.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

30%

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

De 'life cycle' (DC) regeling streefde in 2024 niet naar een minimum percentage in transitie- en faciliterende activiteiten. Volgens opgave van onze fiduciër manager van dit product was 7% van de beleggingen in het 'life cycle' (DC) product afgestemd op sociaal duurzame beleggingen.

Welke beleggingen zijn opgenomen in "#2 overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Het type beleggingen dat onder "#2 Overig" valt, omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren. Deze categorie bestaat voornamelijk uit de liquiditeitsposities van het pensioenfonds, alsmede beleggingen die voor risicoafdekking zijn bedoeld, waaronder financiële derivaten.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

De toepassing van het MVB-beleid in de 'Life Cycle' (DC) regeling kan op bepaalde punten afwijken van het MVB beleid van het pensioenfonds. De maatregelen om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken van het MVB-beleid van de 'Life Cycle' (DC) regeling over afgelopen referentieperiode lichten wij kort toe:

- *ESG integratie*: het pensioenfonds heeft via de fiduciair vermogensbeheerder beoordeeld hoe duurzaamheidsfactoren in het beleggingsproces van zijn externe vermogensbeheerders zijn geïntegreerd.
- *Screening*: onderzoek naar de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren in de portefeuille. Daarvoor baseerde het pensioenfonds zich op 'UN Global Compact' principes en andere controversiële activiteiten. Daarnaast zijn alle beursgenoteerde deelnemingen gescreend op de vereisten van goed bestuur.
- *Uitsluiting*: het pensioenfonds sloot bedrijven en landen uit die betrokken zijn bij ongewenste activiteiten zoals beschreven in het uitsluitingsbeleid. Dit waren onder andere bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot of met betrokkenheid bij de productie of verkoop van controversiële wapens. In het overzicht van duurzaamheidsindicatoren is de betrokkenheid in bepaalde CO₂-intensieve sectoren weergegeven.
- *Dialog*: het pensioenfonds voerde via de fiduciair vermogensbeheerder de dialoog met een aantal bedrijven over specifieke zaken zoals klimaatverandering of de schending van arbeids- en mensenrechten. Voor sommige dialogen werd via een collectief initiatief met andere financiële instanties samengewerkt, bijvoorbeeld Climate Action 100+ en Nature Action 100+. Via uitoefening van het stemrecht was het pensioenfonds betrokken als aandeelhouder en heeft het pensioenfonds invloed uitgeoefend.
- *Best-in-class*: met deze aanpak belegt het pensioenfonds alleen in bedrijven die goed presteren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het pensioenfonds heeft de best-in-class benadering voortgezet in 2024.
- *Positieve selectie*: het pensioenfonds draagt bij aan positieve oplossingen. In de beleggingsportefeuille zijn bedrijven geselecteerd die een positieve bijdrage leveren aan meerdere duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). In 2024 heeft het pensioenfonds dit beleid voortgezet.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

De 'life cycle' (DC) regeling van PNO Media hanteert geen referentiebenchmark om de prestaties op duurzaamheid aan af te meten.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

De 'life cycle' (DC) regeling van PNO Media hanteert geen referentiebenchmark om de prestaties op duurzaamheid aan af te meten.

A	Abtn	Actuariële en bedrijfstechnische nota. De pensioenwet schrijft voor dat pensioenfondsen in een Abtn de centrale criteria voor hun (financieel) beleid omschrijven.
	Actuariële analyse	In de actuariële analyse analyseert de actuaaris de betekenis van geconstateerde verschillen tussen de actuariële grondslagen en de werkelijke ontwikkelingen.
	Actuariële grondslagen	De veronderstellingen over onder meer de rekenrente, kansen (bijvoorbeeld sterfte, loonontwikkeling en invalidering) en kostenopslagen die een actuaaris hanteert bij het vaststellen van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie.
	Actuaris	Een deskundige op het gebied van pensioen- en verzekeringsberekeningen.
	Afdekbeleid	Het beleid om bepaalde beleggingsrisico's met behulp van derivaten af te dekken.
	AFM	Autoriteit Financiële Markten. De AFM houdt onder andere toezicht op de informatieverstrekking door pensioenuitvoerders.
	Alternatieve beleggingen	Beleggingen in vastgoed, private equity en infrastructuur.
	Asset Liability Management (ALM)	Het afstemmen van de beleggingsmix op verplichtingen.
	Audit Commissie (AC)	De auditcommissie (AC) ondersteunt het NUB bij het intern toezicht.
	AVG	Algemene verordening gegevensbescherming, de Europese privacywet.
B	BAR	Bruto aanvangsrendement; uitgedrukt in procenten en berekend door de huuropbrengst in het eerste jaar van de exploitatie te delen door de totale vastgoedinvestering.
	Bedrijfstakpensioenfonds	Een pensioenfonds ten behoeve van een of meer bedrijfstakken of delen van een bedrijfstak.
	Beleggingsmix	Samenstelling van diverse beleggingscategorieën, zoals aandelen, obligaties en vastgoed.
	Beleggingsadviescommissie (BAC)	De beleggingsadviescommissie adviseert het uitvoerend bestuur en het fondsbestuur pro-actief en op verzoek bij onderwerpen die betrekking hebben op het vermogensbeheer.
	Benchmark	Maatstaf voor zowel de samenstelling als de performance van het belegde vermogen.
	Beschikbarepremieregeling	Zie defined contribution regeling.
	BOB-model	Bij besluitvorming wordt een onderscheid gemaakt tussen de fasen beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming.

C	cao	Collectieve arbeidsovereenkomst. In een cao worden ook afspraken gemaakt over de arbeidsvoorwaarde pensioen.
	Certificerend actuaaris	Een externe, onafhankelijke actuaaris die een verklaring afgeeft dat de verplichtingen op de juiste wijze zijn vastgesteld.
	Code Pensioenfondsen	De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid formuleren in de Code Pensioenfondsen normen voor goed pensioenfondsbestuur.
	Compliance	Handelen in overeenstemming met (in- en externe) wet- en regelgeving en integriteitsbeleid.
	Contante waarde	De waarde op dit moment van een toekomstige geldstroom, rekening houdend met een bepaalde rentevoet en – als het gaat om pensioenuitkeringen – met actuariële grondslagen.
	Corporate governance	Beginselen voor een goed bestuur.
	Countervailing power	Tegenwicht bieden via sleutelfunctiehouders ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering.
	Credit Support Annex (CSA)	Document waarin de afspraken zijn vastgelegd betreffende derivatentransacties tussen twee partijen.
D	Deelnemer	Iedereen die op grond van de statuten en pensioenreglementen deelneemt aan een pensioenregeling.
	Defined benefit regeling (DB-regeling)	Een pensioenregeling waarbij de pensioenuitkering in principe vooraf al vastligt.
	Defined contribution regeling (DC-regeling)	Een pensioenregeling waarin elke deelnemer een eigen vermogen opbouwt, op basis van de ingelegde premie en het rendement op het opgebouwde vermogen. Wordt ook wel beschikbarepremieregeling genoemd. De hoogte van de uitkering is niet gegarandeerd en hangt af van het individuele pensioenkapitaal op de pensioendatum.
	Dekkingsgraad	De dekkingsgraad is de waarde van het pensioenvermogen als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen (TV, technische voorziening). De dekkingsgraad wordt als graadmeter gezien voor de mate van zekerheid dat toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald. Er zijn verschillende soorten dekkingsgraden: actuele dekkingsgraad, beleidsdekkingsgraad, vereiste dekkingsgraad, minimaal vereiste dekkingsgraad, kritische dekkingsgraad en reële dekkingsgraad. In relatie tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel kennen we ook de benodigde en de gewenste invaardekkingsgraad. De uitleg hiervan is opgenomen in het hoofdstuk Financiële positie.
	Dekkingstekort	Het vermogen is lager dan de som van de TV (technische voorziening) verhoogd met de bestemmingsreserves voor administratiekosten en algemene risico's.
	Derivaten	Afgeleide beleggingsproducten, zoals opties en swaps.
	Directe beleggingsopbrengsten	Dividend en renteopbrengsten uit beleggingen.
	Dividend	Deel van winst dat wordt uitgekeerd aan de aandeelhouder.
	De Nederlandsche Bank (DNB)	De Nederlandsche Bank is in Nederland de toezichthouder op onder andere pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen.
	Duration	Indicatie voor de rentegevoeligheid van vastrentende waarden.
E	Emerging markets	Opkomende financiële markten in landen met een sterke economische groei.
	Engagement	Uitoefenen van invloed als aandeelhouder.
	ERB	Eigen Risico Beoordeling.
	ESG	Economic, social, governance – de onderwerpen die een rol spelen bij maatschappelijk verantwoord beleggen.

F	Fixed leg	Vooraf vastgesteld rentepercentage.
	Flexibele premieregeling (FPR)	In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenfondsen 2 verschillende regelingen uitvoeren. De FPR is er 1 van. Het is een beschikbarepremieregeling op basis van life cycle beleggen. Deelnemers kunnen kiezen voor een offensieve of defensieve beleggingsstrategie. Een risicodelingsreserve is mogelijk maar niet verplicht.
	Floating leg	De op moment van betalen geldende marktrente.
	Fondsbestuur	Het voltallige bestuur van PNO Media, bestaande uit de onafhankelijk voorzitter, uitvoerend bestuurders en niet-uitvoerend bestuurders.
	Forwardpunten	Maatstaf om de nog resterende tijdswaarde van een termijncontract in geld uit te drukken.
	FTK (nFTK)	Financieel Toetsingskader (nieuw). Regelgeving voor pensioenfondsen, ontwikkeld door De Nederlandsche Bank.
G	Gewezen deelnemer	Voormalige deelnemers aan een pensioenregeling, die na beëindiging van hun deelnemerschap premievrije aanspraken behouden op pensioen.
	Governance	Het interne en externe toezicht van organisaties.
	Groeiaandelen	Aandelen in bedrijven met een snelle groei van winst en omzet.
H	Haalbaarheidstoets	Deze toets geeft inzicht in de kans dat het pensioenresultaat op lange termijn de doelstelling haalt.
	Herstelplan	Plan met als doel om de financiële positie van PNO Media conform de regels van DNB te verbeteren.
	Herverzekering	Het geheel of gedeeltelijk onderbrengen van bepaalde risico's (zoals het risico van overlijden of invaliditeit of verplichtingen) die pensioenfondsen (en verzekeringsmaatschappijen) verzekeren, bij een (andere) verzekeringsmaatschappij.
	Herverzekeringsmaatschappij	Maatschappij waarbij de herverzekering wordt ondergebracht.
	High-yield obligaties	Bedrijfsobligaties met een hoger dan gemiddeld wanbetalingsrisico die daarom een hoger dan gemiddelde rente vergoeden.
I	Index	De term index (meervoud: indices) wordt in de financiële markten gebruikt als indicator voor de ontwikkeling van een verzameling financiële waarden, zoals een set aandelen of obligaties.
	Indexatie	De aanpassing van opgebouwde pensioenaanspraken aan prijs- of loonontwikkelingen.
	Indexatieachterstand	Het is de ambitie van het fonds om elk jaar de pensioenen te verhogen met de inflatie (CBS). In de jaren dat dit niet lukt, ontstaat een cumulatieve indexatieachterstand.
	Indirecte beleggingsopbrengsten	Gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten.
	Inflatie	Het stijgen van de prijzen. Het fonds hanteert hiervoor de CBS consumentenprijsindex (gemeten van september – september).
	Inhaalindexatie	Het compenseren voor gemiste indexatie in eerdere jaren.
	IRM	Integraal Risico Management.
	Invaren	Pensioenaanspraken die in het lopende pensioenstelsel zijn opgebouwd, inbrengen als pensioenkapitaal in het nieuwe pensioenstelsel.
K	Kapitaaldekkinggraad	Zie dekkinggraad.
	Kasstroomoverzicht	Overzicht van de feitelijke geldstromen die in een organisatie in de loop van een boekjaar binnenkomen en uitgaan.
	KPI	Key performance indicator, kengetal.

L	LDI-portefeuille	Liability Driven Investment; deze portefeuille van vastrentende waarden heeft als primair doel om het renterisico op de verplichtingen (deels) af te dekken.
	Life cycle beleggen	Een beleggingsbeleid dat afhankelijk is van de leeftijd van de deelnemer.
	Liquide middelen	Vastrentende instrumenten met een zeer korte looptijd, zoals AAA-staatsobligaties, deposito's en banktegoeden.
M	Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	Een beleggingsbeleid dat rekening houdt met de invloed van investeringen op het milieu (environment), de maatschappij (social) en de wijze waarop ondernemingen worden bestuurd (governance), ook wel afgekort als ESG.
	Marktrente	Rente vergoed op leningen van verschillende looptijden.
	Marktwaarde	Waarde van een beleggingsobject als het op dit moment zou worden verkocht.
N	Nabestaandenpensioen	Het pensioen dat bij overlijden van een deelnemer wordt uitgekeerd aan de nabestaanden (partner en kinderen).
	NAR	Netto aanvangsrendement; berekening conform BAR alleen de huuropbrengst is na aftrek van de exploitatiekosten.
	Netto profijt	Netto profijt is een maat voor het bepalen van de evenwichtigheid bij de overgang naar het nieuwe toezichtkader volgens de Wtp. Netto profijt geeft het verschil weer in de waarde van betaalde premies en uitkeringen over het resterende leven per generatie en laat zien welke leeftijden erop voor- of achteruitgaan.
	Nominale waarde	De nominale waarde is de waarde die vermeld staat op een verhandelbaar stuk (aandelen, obligaties, etc.). Deze waarde wijkt gewoonlijk af van de handelswaarde.
	NUB	Niet-uitvoerend bestuur.
O	Omgekeerd gemengd bestuursmodel	Een bestuursmodel waarbij zowel uitvoerende als niet-uitvoerende bestuurders zitting hebben in het fondsbestuur. Niet-uitvoerende bestuurders vertegenwoordigen de belanghebbenden (pariteit) en zorgen voor het interne toezicht.
	Ondernemingspensioenregeling	Ondernemers kunnen een eigen pensioenregeling hebben die niet voortkomt uit een cao. Zij treden hierover zelf in overleg met hun OR en dragen de uitvoering op aan PNO Media.
	One-tier paritair bestuursmodel	Zie: omgekeerd gemengd bestuursmodel.
	OR	Ondernemingsraad.
	Ontwikkelde markt	Een economisch gezien, volwassen land.
	Opkomende markt	Een land met een sterke economische groei.
	Outperformance	Wanneer beleggingen een hoger rendement behalen dan de benchmark.
	Overbruggingsplan	Met het overbruggingsplan moet worden aangetoond dat de dekkingsgraad van het pensioenfonds in de resterende tijd tot de geplande transitiedatum (de datum van het invaren naar het nieuwe pensioenstelsel) kan toegroeien naar de benodigde invaardekkingsgraad.
	Overlevingstafels	Een overlevingstafel geeft aan wat de levens- en sterftekansen van mannen en vrouwen zijn afhankelijk van de bereikte leeftijd. De overlevingstafels worden door actuarissen gebruikt bij hun berekeningen van de Voorziening Pensioenverplichtingen (TV) en de pensioenpremies.
	Over-The-Counter contract	Een financieel instrument dat niet op de beurs wordt verhandeld.

Paritair bestuur	Een paritair bestuur vertegenwoordigt op voet van gelijkheid werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden, met de mogelijkheid van externen als vertegenwoordiger van deze geledingen.
Participatie	Een deelneming.
Payer swap	Renteswap waarbij de korte rente wordt ontvangen en met de lange rente betaald wordt (het tegenovergestelde van receiver swap).
Pensioenaanspraak	Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd voorwaardelijke toeslagverlening.
Pensioenfederatie	Pensioenkoepel van ondernemingspensioenfondsen, beroepspensioenfondsen en bedrijfstakpensioenfondsen.
Pensioengerechtigde	De persoon waarvan het ouderdomspensioen is ingegaan.
Pensioenraad	Overlegplatform voor bij het fonds aangesloten werkgevers en werknemers met als doel tot bindende afspraken te komen over de arbeidsvoorwaarde pensioen, indien dit niet via een cao of in overleg met de eigen OR gebeurt.
Pensioenrecht	Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd voorwaardelijke toeslagverlening.
Pensioenresultaat	Een percentage dat aangeeft in hoeverre het fonds de pensioenambitie (een volledig geïndexeerd pensioen) kan waarmaken.
Pensioenrichtleeftijd	De leeftijd waarop het pensioen dat wordt opgebouwd in principe ingaat.
Pensioenvermogen	Het saldo van alle vastrentende en zakelijke waarden inclusief lopende intrest, de vorderingen en overlopende activa en liquide middelen enerzijds en de overige schulden en overlopende passiva anderzijds.
Pensioenverplichtingen	De opgebouwde pensioenaanspraken.
Performance	Het totale rendement op marktwaarde. Deze wordt vergeleken met de performance van de benchmark.
Performance fee	Een prestatieafhankelijke beloning voor vermogensbeheerders. Bij PNO Media komt dit alleen voor bij beleggingen in vastgoed en private equity.
Performancetoets	De performancetoets geeft aan in hoeverre het feitelijk behaalde beleggingsrendement over een periode van vijf jaar afwijkt van het beleggingsrendement van de normportefeuille (benchmark) over diezelfde periode.
Portefeuillehouder	Bestuursleden die zich bezighouden met een bepaalde portefeuille.
Premievrije rechten	Pensioenrechten verkregen bij beëindiging van het deelnemerschap. Er wordt geen premie meer betaald en er is geen verdere opbouw van het pensioen.
Prijsinflatie	Zie: inflatie
Private equity	Risicodragend vermogen dat wordt gebruikt voor de financiering van niet-beursgenoteerde ondernemingen.
Prognosetafel	Inschatting door het Actuariel Genootschap van de ontwikkeling van de overlevingskansen en de levensverwachting van de Nederlandse bevolking.

R	Receiver swap	Renteswap waarbij de lange rente wordt ontvangen en de korte rente wordt betaald (het tegenovergestelde van payer swaps).
	Reële waarde	Actuele waarde.
	Rekenrente	Bij een waardering van de pensioenverplichtingen wordt voor elke toekomstige pensioenuitkering de contante waarde berekend met de rekenrente. De methodiek daarvoor wordt voorgeschreven door DNB.
	Rendement	Het positieve of negatieve resultaat dat een pensioenfonds, vermogensbeheerder of verzekeringsmaatschappij behaalt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.
	Renteafdekking / rentehedge	Beschermingsconstructie bestaande uit rentederivaten, bedoeld om renterisico te reduceren.
	Renterisico	Het risico dat bij een daling van de rente de waarde van verplichtingen groter wordt.
	Renteswaps	Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele korte rente gedurende een vastgestelde looptijd.
	Rentetermijnstructuur	Een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds.
	Reservetekort	Het tekort als gevolg van een lager vermogen dan de som van de TV en de bestemmingsreserves voor administratiekosten, algemene risico's en beleggingsrisico's.
	Risicobereidheidsonderzoek	Onderzoek naar hoeveel risico deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden bereid zijn te accepteren in de beleggingen van het fonds.
	Risicodelingsreserve	Een reserve binnen de flexibele premieregeling, bedoeld om bepaalde risico's te delen.
	Risicohouding van het fonds	De risicohouding van het fonds geeft aan in welke mate PNO Media risico wil lopen om de pensioendoelstellingen te bereiken. De risicohouding komt tot stand in overleg met sociale partners.

S	SDG	Sustainable Development Goals
	Secondaries	Het kopen en verkopen van bestaande posities in private equity fondsen.
	SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation: Europese wet- en regelgeving die voorschrijft hoe financiële marktdeelnemers moeten rapporteren over de ESG-aspecten van hun beleggingen.
	SIRA	Systematische integriteitsrisicoanalyse: een uitgebreide beoordeling van integriteitsrisico's binnen de organisatie.
	SLA	Service level agreement, een afspraak tussen leverancier en klant over de beschikbaarheid en ondersteuning van een product of dienst.
	Sleutelfunctiehouder	Sleutelfunctiehouders hebben een onafhankelijke, controlerende en adviserende rol die is gescheiden van de uitvoering. De wet schrijft voor dat een pensioenfonds sleutelfunctiehouders heeft voor bepaalde onderwerpen.
	Sociale partners	Vakbonden en werkgeversverenigingen die afspraken maken binnen een cao, onder andere over pensioen. In de brede definitie kunnen ook de pensioenraad en werkgevers met een eigen ondernemingspensioenregeling en hun OR aangeduid worden als sociale partners.
	Solidaire premieregeling (SPR)	In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenfondsen 2 verschillende regelingen uitvoeren. De SPR is er 1 van. Het is een beschikbarepremieregeling op basis van life cycle beleggen. De uitkering op pensioendatum is variabel en een solidariteitsreserve is verplicht.
	Solidariteitsreserve	Een verplichte financiële reserve waarmee deelnemers en gepensioneerden binnen een SPR risico's delen.
	Solvabiliteit	Het vermogen van de pensioenuitvoerder om op langere termijn aan alle pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.
	Solvabiliteitsopslag	Extra premie die geheven wordt om de solvabiliteitspositie te verbeteren.
	Spotkoers	De wisselkoers bij een valutatransactie met directe levering.
T	Strategisch beleggingsbeleid	Beleggingsbeleid voor de lange termijn, geformuleerd door het bestuur.
	Swap	Een swap is een over-the-counter contract waarin een uitwisseling van rentebetalingen plaatsvindt over een notional ('hoofdsom'). In een receiver swap ontvangt PNO Media een vaste rente en betaalt een variabele rente. In een payer swap is deze situatie omgekeerd.
	TBI	Toekomstbestendig indexeren. De TBI-grens (toekomstbestendige indexatie grens) geeft het minimumniveau van de beleidsdekkingsgraad aan waarbij volledige indexatie mag worden verleend en waarboven ruimte ontstaat voor het verlenen van inhaalindexatie.
	Technische Voorziening (TV)	De waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken.
	Transactiekosten	Kosten die worden gemaakt bij de aan- en verkoop van beleggingsproducten.
U	Transitie-FTK	Financieel toetsingskader van DNB dat geldt in de periode totdat het nieuwe pensioenstelsel van kracht is.
	Trigger	Een mechanisme (bijvoorbeeld het bereiken van een vooraf bepaalde waarde of niveau), dat een proces in gang zet.
	UB	Uitvoerend bestuur
	Underperformance	Wanneer beleggingen een lager rendement behalen dan de index.
	UFR	Ultimate Forward Rate; berekeningsmethode die pensioenfondsen gebruiken om de hoogte van de pensioenverplichtingen te bepalen, zoals voorgeschreven door DNB.
	Uitruil	Uitruil biedt de mogelijkheid het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk in te ruilen voor een extra ouderdomspensioen, of om een deel van het ouderdomspensioen te ruilen voor meer partnerpensioen.
	UPO	Uniform Pensioen Overzicht. Een gestandaardiseerd pensioenoverzicht dat de deelnemer inzicht in de huidige en toekomstige pensioensituatie geeft.

V	Vacatiegeld	Een vergoeding aan bestuurders of leden van de raad van toezicht voor de vervulling van hun functie bij een stichting.
	Valutatermijncontracten	Bindende overeenkomst tussen twee professionele contractpartijen, waarin wordt afgesproken een bedrag aan vreemde valuta's op termijn te kopen of te verkopen tegen een nu reeds vastgestelde termijankoers.
	Vastrentende waarden	Obligaties en leningen, die over het algemeen een stabiel rendement op jaarbasis hebben, de zogenaamde rentevergoeding.
	Verevende pensioenen	Het na een echtscheiding verdeelde pensioen.
	VEV	Vereist eigen vermogen.
	VO	Verantwoordingsorgaan.
W	Waarde-aandelen	Aandelen van fundamenteel sterke bedrijven met een relatief lage waardering.
	Waardeoverdracht	Het overdragen van de contante waarde van pensioenaanspraken naar de nieuwe pensioenregeling wanneer een werknemer van pensioenregeling wisselt.
	WNT	Wet Normering Topinkomens.
	Wtp	Wet toekomst pensioenen.
Z	Z-score	Maatstaf voor (deels) verplicht gestelde pensioenfondsen die het verschil meet tussen het feitelijk behaalde jaarrendement en het rendement van een vooraf gedefinieerde normportefeuille.

BESTUUR

Onafhankelijk voorzitter

De heer A.H.J. (André) Snellen

Uitvoerend bestuurders

Mevrouw J.C. (José) Schenkel (voorzitter uitvoerend bestuur)

Mevrouw drs. O. (Orpa) Bisschop EFMC RC (uitvoerend bestuurder risicobeheer)

De heer drs. R.E. (Erik) Hulshof RBA (uitvoerend bestuurder vermogensbeheer)

Niet-uitvoerend bestuurders

Bestuursleden voorgedragen door de Werkgeversvereniging voor de Media

De heer mr. L. (Lucas) Goes

De heer G.P. (Geert) Hofman RA

De heer H. (Hugo) Nieuwenhuijse

Bestuursleden voorgedragen door de pensioengerechtigden

Mevrouw mr. M.E. (Madelon) van Waart M.A.

Bestuursleden voorgedragen door de werknemersorganisaties

FNV

De heer W.B.E. (Eric) Rutgers

CNV Vakmensen

Mevrouw C.H. (Corhilde) van Beijeren Bergen en Henegouwen (

t/m 31 december 20234)

FNV

Mevrouw mr. J.G.E. (Jacqueline) van Leeuwen

AUDITCOMMISSIE

De heer P. (Peter) de Groot (voorzitter)

Mevrouw C.P.M. (Margreet) Teunissen

BELEGGINGSADVIESCOMMISSIE

De heer drs. R.E. (Erik) Hulshof RBA (voorzitter)

De heer H. (Hugo) Nieuwenhuijse (toehoorder)

De heer G.P. (Geert) Hofman RA (toehoorder)

De heer drs. P. Kasse AAG (extern adviseur)

De heer dr. T. Knaap (extern adviseur)

De heer drs. M. Iglesias del Sol (extern adviseur)

KLACHTEN- EN GESCHILLENCOMMISSIE

De heer mr. S. (Sven) den Brave (voorzitter)

Mevrouw mr. M. (Marianne) Meijer-Zaalberg

De heer S. (Sebas) Veeke (voorgedragen door verantwoordingsorgaan)

VERANTWOORDINGSORGAAN

Leden namens de pensioengerechtigden

VGOMedia	Mevrouw Y. (Ynskje) van den Brakel Visser (vicevoorzitter)
NVJ	De heer M.H. (Marc) Laan
Individueel lid	De heer H.S.M. (Henk) Schipperheijn

Leden namens werknemers

Individueel lid	De heer A. (Lex) Sietses, BSc (voorzitter)
Individueel lid	De heer G.J. (Gerjo) Bruntink
Kunstenbond	De heer U. (Uros) Petrac-van Loon
Individueel lid	De heer E.J. (Erik) Snitselaar
Individueel lid	Mevrouw S.A. (Sylvia) Kuijpers, MSc
Individueel lid	De heer J. (Julian) Buijzen
Individueel lid	Mevrouw R.M.D. (Debbie) Broomhead

Leden namens de gewezen deelnemers

Mevrouw C.A.M. (Chris) Cools-Hermans
De heer R.H.J. (Ruud) van der Heijden

Leden namens de werkgeversvereniging voor de media

De heer K.J. (Kees Jan) Willeboordse
De heer L.T. (Leon) van Maaren, RC MSc

ACCOUNTANT EN ACTUARIS

Accountant	Deloitte Accountants BV
Actuaris	Willis Towers Watson BV (adviserend actuaris)
	Aon Consulting Nederland cv (certificerend actuaris)

Onafhankelijk voorzitter**De heer A.H.J. (André) Snellen**

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- lid algemeen bestuur Pensioenfederatie
- bestuursvoorzitter van Stichting Pensioenopleidingen (SPO)
- lid Commissie Pensioenen VNO - NCW
- directeur / eigenaar MKB risicobeheer B.V.
- directeur / eigenaar Verzuim Services B.V.
- directeur d'Hema B.V.
- directeur / eigenaar Sancho B.V.
- directeur / eigenaar Solar Benefits B.V.

Uitvoerend bestuurders**Mevrouw J.C. (José) Schenkel**

Functie in bestuur: voorzitter uitvoerend bestuur

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie: geen

Mevrouw drs. O. (Orpa) Bisschop EMFC RC

Functie in bestuur: uitvoerend bestuurder

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- sleutelfunctiehouder Interne Audit bij Pensioenfonds BPF Schilders
- lid van de raad van toezicht bij Stichting NN CDC Pensioenfonds
- sleutelfunctievervuller risicobeheer bij Stichting Pensioenfonds Woningcorporaties
- adviseur auditcommissie pensioenfonds Rabobank (vanaf 1 november 2024)
- Lid toezichtcommissie PPI Zwitserleven (vanaf 1 januari 2025)

De heer drs. R.E. (Erik) Hulshof RBA

Functie in bestuur: uitvoerend bestuurder

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- lid bestuur Stichting Pensioenfonds Hoogovens
- adviseur beleggingscommissie bij Stichting Pensioenfonds Essity (tot 14 januari 2025)
- directeur/eigenaar bij Anthom B.V./Anthom Holding B.V.
- lid beleggingsadviescommissie BPL Pensioen (vanaf 1 januari 2025)

Niet-uitvoerend bestuurders**Bestuursleden voorgedragen door de Werkgeversvereniging voor de Media****De heer mr. L. (Lucas) Goes**

Hoofdfunctie: zakelijk directeur NTR

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- lid van de raad van advies van Proprof

De heer G.P. (Geert) Hofman RA

Hoofdfunctie: zakelijk directeur NOS

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- lid bestuur Werkgeversvereniging voor de Media
- voorzitter van de RvT van de Stichting Contractspelersfonds KNVB

De heer H. (Hugo) Nieuwenhuijse

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- lid bestuur bpf Vlakglas
- vereffenaar Stichting Calpam Pensioenfonds
- vereffenaar bij bpf Reisbranche
- lid belanghebbenden orgaan De Nationale Apf kring D
- bestuurslid Stichting Pensioenfonds Atos

Bestuursleden voorgedragen door de pensioengerechtigden**Mevrouw mr. M.E. (Madelon) van Waart M.A.**

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie: geen

Bestuursleden voorgedragen door de werknemersorganisaties**De heer W.B.E. (Eric) Rutgers**

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- pensioenbestuurder bij FNV
- lid bestuur bpf Mode-, Interieur-, Tapijt-, en Textielindustrie
- lid bestuur bpf Molenaars
- lid bestuur bpf voor de Koopvaardij (portefeuille beleggingszaken)

Mevrouw C.H. (Corhilde) van Beijeren Bergen en Henegouwen

Hoofdfunctie: pensioenbestuurder bij CNV

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- lid bestuur bpf Bouwnijverheid
- lid bestuur bpf Vlakglas (vanaf maart 2024)
- lid algemeen bestuur Pensioenfederatie (vanaf juli 2024)

Mevrouw mr. J.G.E. (Jacqueline) van Leeuwen

Hoofdfunctie: pensioenbestuurder bij FNV

Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- lid bestuur bpf Architectenbureaus (tot november 2024)
- lid bestuur bpf Vervoer
- lid bestuur VBDO
- lid Raad van Advies Financial Investigator

Mevrouw E. (Elske) Heringa (vanaf 11 februari 2025)

Hoofdfunctie: pensioenbestuurder bij CNV Nevenfuncties relevant voor bestuursfunctie:

- Beleidsmedewerker CNV
- Bestuurslid Bedrijfstakpensioenfonds levensmiddelen

Dit jaarverslag is een uitgave van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO

Postbus 1340

1200 BH Hilversum

Bezoekadres

Seinstraat 12

1223 DA Hilversum

Postadres

Postbus 1340

1200 BH Hilversum

T 035 702 34 56

E secretariaat@pnomedia.nl

W pnomedia.nl

THUIS IN DE CREATIEVE EN DIGITALE SECTOR

Postadres

Postbus 1340
1200 BH Hilversum

Bezoekadres

Seinstraat 12
Hilversum

T 035 702 34 56

W pnomedia.nl

E pensioenen@pnomedia.nl